

పవిత్ర వచన్

గోండి బాస

పవిత్ర వచన్

గోండి బాస

Adilabad Gondi

© CBase WSG

This work is licensed under a Creative Commons
Attribution–NonCommercial–NoDerivatives 4.0 International License.

బగ బతల్ మంత

యోహన్ తిహి కీత చొకొట్ట కబుర్ యోహన్ 1

యోహాన్

యోహాన్ లిహి కీత చొకొట్టు కబుర్

ఇద్ పుస్తకున్ బారెత గొప్పి

లిహి కీతాన పొరొల్: యేసు కిరిస్తునోర్ సిస్యల్ ఆయ్యల్ యోహాన్.

లిహి కీత సాల్: కిరిస్తు సకమ్ మొదొడ పిడితగ లిహి కియ్యల్ జర్గత.

ముకె గొప్పి: యేసుయె బగవంతనోర్ మరి ఆందుర్. వోరె బగవంతన ఆత్మ సక్తితె, ఇద్ దునియతుర్కున్ వూర పొప్పల్ బచి కియ్యె, మాయన రూపె వాతొర్ ఆందుర్. సిరిష్ వోర్ యేసున్ పొరొ బావ్-బక్తితె బరొస ఇర్వలిరె, బగవంతల్ మన్వల్ స్వర్గనగ సొంద పరంతెర్.

ఇవ్ పొరొ వెహ్త తీర్ నిరుపన్ కియ్యె, లెక సెలెంగ్ అచొంగ్ మయ్యతంగ్ కామ్మ కీతొర్. నమునత్ యేతున్ ఆంగుర్ రసతున్ దాత్ మార్కుస్వల్, తీస ఆట్ (38) సాల్క్నల్ రోగితె మన్వన్ చొకొట్ కియ్యల్, పుటి-గుడ్డిన్ నదుర్ సియ్యల్, సాతొర్ లాజర్తున్ నేండుస్వల్, సియుంగ్ హజర్క్ మాందితున్ జేవున్ దొస్వల్, సమ్మర్త యేతున్ పొరొ తాక్వల్. అని “నావ పొరొల్ సూడ్చి ఆయె బతి, ఇవ్ కామ్మున్ సూడ్చి తెర్ నా పొరొ బరొస ఇరట్. అహన్ ఇర్కిట్తె బస్కెట్ జీవతె స్వర్గనగ బగవంతన్ సంగ మందంతిట్” ఇంజెర్ బోద వెహ్తొర్. ఇవ్ గొప్పిన్ బారెతె ఇదెనగ లిహి కీసి మంత.

బగ బతల్ మంత

బగవంతన వచన్ మాయన రూప్ యేత్వల్	1:1-18
బాప్తిస్మ సియ్యల్ యోహాన్త గవ	1:19-28
యేసుయె బగవంతనోర్ మరి ఇంజెర్ వెహ్చ తొహ్చల్	1:29-34
యేసునూర్ మొదొడుర్ సిస్యలిర్	1:35-42
యేసు పిలిపున్ అని నతనియెల్తున్ కేయ్యల్	1:43-51
యేతున్ ఆంగుర్కన రస కియ్యల్	2:1-12
యేసు మందిర్తగ సొన్వల్	2:13-22
మాయన దిల్తగ మన్వల్ యేసున్ టావ	2:23-25
నిమె ఉండె మల జల్మ యేత లాగర్	3:1-21
యేసున్ బారెతె యోహాన్ గవ వెహ్చల్	3:22-36
కుహితగ యేసు వెయ్యెన్ సంగ వడ్కెవల్	4:1-42
యేసు అదికారిన్ మరెన్ చొకొట్ కియ్యల్	4:43-54
కెయ్-కాల్క్ అర్చి సొత్తొన్ చొకొట్ కియ్యల్	5:1-18
బగవంతన అదికార్ యేసునగ మంత	5:19-30
యేసున్ బారెతంగ్ గవంగ్	5:31-47
యేసు సియుంగ్ హజర్క్ మాందితున్ జేవున్ దొస్వల్	6:1-15
యేసు సమ్మర్త యేత్ పొరొ తాక్వల్	6:16-25
జీవతున్ తాకద్ సియ్యల్ కానె యేసుయె ఆందుర్	6:26-59
బస్కెట్ సిస్యల్ జీవతున్ బారెతె బోద	6:60-71
యేసు అని వోసుర్ తముక్	7:1-13
యేసు డేరన సడ్ జర్గెనెకె మందిర్తగ బోద కరుస్వల్	7:14-24
యేసుయె కిరిస్తు కి బతల్?	7:25-36
యేసు జీవత యేత వాగ్గన్ సియ్యల్	7:37-44
యూదుల్కనుర్ అదికారిన్ యేసున్ పొరొ బరొస ఇరె వొహ్చి	7:45-52
ఉంది వెయ్యె పీర్ కీసెర్ సాప్తె మాయ్యల్	7:53-8:11
యేసుయె దునియత వేడ్చి ఆందుర్	8:12-20
నన సొన్వడగ మిరట్ వాయ పర్వట్	8:21-30
అబ్రాహామ్న సంతాన్ అని సయ్యన్ద సంతాన్	8:31-47

యేసు తొత్తొర్ అబ్రాహమున్ తెర్ డగుర్ ఆందుర్	8:48-59
యేసు పుటి-గుడ్డిన్ చొకొట్ కియ్యల్	9:1-12
చొకొట్ ఆత కామున్ బారెతె పరిసయుల్క్ కరి కియ్యల్	9:13-34
బావ్-బక్తిత గుడ్డి-పాన్	9:35-41
యేసు చొకొట్టొర్ గొరెంగ్ గాయ్ ఆందుర్	10:1-21
బగవంతనోర్ మరిన ఇంజెర్ యేసు వెహ్వల్	10:22-42
యేసున్ లాడ్ కియ్యల్ బక్తన మరన్	11:1-16
సాతుర్కున్ నేండుస్వల్ సక్తి యేసునగ మంత	11:17-37
సాతొర్ వోర్ లాజర్తున్ యేసు నేండుస్వల్	11:38-44
యేసున్ జక్లె యూదుల్క్ పిలన్ వాట్వల్	11:45-57
బెతనియతగ యేసున్ పారొ సెంట్ వెడివల్	12:1-11
యేసు మయ్యత జెయ్ జెయ్ కార్ యేచ్చెర్ యెరుసలేమ్ నేంగ్వల్	12:12-19
యేసు తన్వ మరన్తున్ బారెతె వెహ్వల్	12:20-36
వెలెటిర్ యేసున్ పారొ బరొస ఇర్మకి	12:37-43
యేసునంగ్ గొస్టింగ్ పర్తతున్ తన్వ కియ్యల్	12:44-50
యేసు సిస్యలిరంగ్ కార్క్ నొర్వల్	13:1-17
తనకున్ దోక సియ్యడున్ బారెతె యేసు వెహ్వల్	13:18-30
యేసు పూన హుకుమ్ సియ్యల్	13:31-38
బాబొనగ వోయ్యల్ సరి యేసు ఆందుర్	14:1-14
యేసు పవిత్ర ఆత్మతున్ బారెతె వెహ్వల్	14:15-31
యేసుయె కరల్ వేలి ఆందుర్	15:1-17
దునియతుర్ మీకున్ మెచుర్	15:18-16:4
పవిత్ర ఆత్మతంగ్ కామ్మ	16:4-15
దుక్కు సొంజి ఆనంద్ వాయ్యల్	16:16-33
యేసు పార్తన కియ్యల్	17:1-5
యేసు తన్వర్ సిస్యలిర్ సాటి పార్తన కియ్యల్	17:6-19
యేసు సమ్మిర్ బక్తలిర్ సాటి పార్తన కియ్యల్	17:20-26
యేసున్ పియ్యి వోయ్యల్	18:1-14
యేసు టావ సెలొర్ ఇంజెర్ పేతురు లబడ్ వెహ్వల్	18:15-18
పెర్సొర్ కటొడల్ యేసున్ సవల్క్ పూసి కియ్యల్	18:19-24
పేతురు లబడ్ వెహ్వ బరొబర్ గొగ్గి కూస్వల్	18:25-27
గవర్నర్ పిలాతున్ మునె యేసు నిల్వల్	18:28-40
యేసున్ మరన్త సిక్కు వాట్వల్	19:1-16
యేసున్ మొద్దగ మోలనె పాసి జక్వల్	19:17-27
యేసు తన్వ పరన్ సుటి కియ్యల్	19:28-37
యేసున కూర్డున్ నారిత బండత బుయరితగ ఇర్వల్	19:38-42
యేసు సాసి-నేండ్వల్	20:1-10
యేసు మగ్దలేనె నాట్న మరియన్ దిస్వల్	20:11-23
యేసు తోమన్ దిస్వల్	20:24-29
ఇద్ పుస్తక్ న బావ్	20:30-31
యేసు యేడ్వెర్ సిస్యలిర్కున్ దిస్వల్	21:1-14
పేతుర్ బహ్క మాత బరొసతున్ యేసు సుద్రి కియ్యల్	21:15-23
అక్రిత గొస్టి	21:24-25

బగవంతన వచన్ మాయ్నన రూప్ యేత్వల్

1 కలి గడె మాయ్నక్ మునెనె వచన్ ఇన్వల్* మత్తార్. బగవంతన్ సంగ వోర్ వచన్ ఇన్వల్ మత్తార్. వోర్ వచన్ బగవంతల ఆందుర్. ² వోర్ వచన్ ఇన్వల్ మొదొడలె బగవంతన్ సంగ మత్తార్. ³ కలిత సమ్మెతున్ బగవంతల్ వోర్ వచన్ హిందలె గడి కీతార్. వోర్ పెల్వ ఉంది గిర్ వస్తు గడె మాయ్నక్. ⁴ వోన్ ²²జీవ మంత. అద్ జీవ సమ్మిరకున్ వేడ్చి సిత. ⁵ వేడ్చి సికటితగ బహనై పారంతయె, అహ్నె పర్తతంగ్ దిల్కనగ వోర్ వేడ్చి సీసెర్ మంతార్. బతి బస్కెట్కె అద్ వేడ్చితున్ సికటి* పిహ షరొ.

⁶ బగవంతల్ వోరార్ మాయ్నన్ సారి కీతార్. వోన్ పారొల్ బాప్తిస్మ సియ్యల్ ²⁴యోహాన్* ⁷ అద్ వేడ్చితున్ బారెతె తన వెహ్వల్ ³¹గవతున్ కేంచి, సమ్మిర్ వోర్ వేడ్చితున్ దాత్నొన్ పారొ ⁴¹బరొస ఇరనిర్ ఇంజెర్ వాతార్. ⁸ అద్ వేడ్చి సియ్యల్ యోహాన్ ఆయెర్. బతి వేడ్చితున్ దాత్నొన్ బారెతె, వెహ్లా వాతార్ వోర్, సిరిష్ ³¹గవదారల్ ఆందుర్. ⁹ ఇద్ ²⁸దునియతుర్కున్, బోరై జీవత ²⁸సతె వేడ్చి సీసెర్ మంతారొ, వోర్ వాసెర్ మంతార్.

¹⁰ వోర్ వచన్ ఇన్వల్ ఇద్ ²⁸దునియతె వాతార్. వోన్ కెయెనె బగవంతల్ సమ్మె గడి కియుస్తార్. బతి ఇద్ దునియతుర్ వోర్ కరల్ బోర్ ఆందుర్ ఇన్వల్ వొడ్చి కియ్యక్. ¹¹ వోర్ తన్వర్గ వాతార్, బతి వూర్ ఇజయేల్ లోకుర్* వోన్ వొప్పక్. ¹² తెర్ బతి, బోర్-బోరై తన్వ పారొ ⁴¹బరొస ఇరైరొ, వూర్ సమ్మిరకున్ బగవంతసుర్ మరి-మియడ్ ఆయ్లె ¹⁸అదికార్ సీతార్. ¹³ అడ్-మాడ్సొన్ మరి-మియడ్ జల్మ ఆతపినయ్ ⁴⁵మేందొల్ అని ²⁹నెతుడె వూర్ జల్మ ఆయ్యక్. బతి బగవంతల్ వూర్కున్ నేమి కీతతున్* హిందలె వోసుర్ మరి-మియడ్ ఆతెర్.

¹⁴⁻¹⁵ వోర్ వచన్ ⁴⁵మాయ్నల్ ఆసి, దర్పురిత్ పారొ వాసి, మా నడ్డుమ్ పిస్తార్. బాప్తిస్మ ²⁴సియ్యల్ యోహాన్ వోర్ వచన్ బారెతె, “నా పెజెటల్ బోరై వాంతార్” ఇంజి ³⁰వెహ్వొనొ, వోర్ వేరె ఆందుర్. వేర్ నాకున్ తెర్ మొదొడలె పిసి మత్త కాడ్చి, నాకున్ తెర్ డగుర్ ఆందుర్” ఇంజెర్ జోరై ³¹గవ వెహ్వొర్. వోర్ వచన్ మాకున్ బగవంతన బర్పుర్ ²⁵సతెమున్ అని బర్పుర్ పెర్మత-దయతున్ తొహ్వొర్. ఇద్ సత్ అని పెర్మత-దయతున్ సూడ్చి, బగవంతన మయ్యతున్ కరి కీతట్. బగవంతల్ తన్వోర్ వోరారె మన్వల్ మరిన్ సిత మయ్య ఇదె ఆంద్. ¹⁶ వోన్ బర్పుర్ పెర్మత-దయతున్ హిందల్, మరిల్ సమ్మిర్ ఆసిర్వాదున్ పెజెయ్ ఆసిర్వాద్ యేచ్చెర్ మంతట్. ¹⁷ అన్ బన్ ఇత్తె, మొదొడ ఆసిర్వాద్ తన్వ ఇచ తీర్ పర్త పిసనిర్ ఇంజెర్ బగవంతల్ ³⁴మోసెన కెయ్, దర్మత్ ³⁵కానున్ సీసి మత్తార్. బతి ఇంకె, రెండవ ఆసిర్వాద్ యేసు ⁵⁵కిరిస్తున కెయ్ అద్ కానున్ తెర్ వొకొట్టంగ్ పెర్మత-దయ అని ²⁵సతెమ్ ఇన్వలికున్ సీతార్. ¹⁸ బోర్ బస్కెన్ బగవంతన్ సూడ్చి. బతి బస్కెట్ బాబోన్

1 ⁷46 v2
2 ⁷46 2:11
4 ²²22 3:15
6 ²⁴91 v15
7 ³¹40 v8 ³¹41 v19 ⁴¹00 v12
8 ³¹40 v15
9 ²28 4:23 ²⁸89 v10
10 ²⁸89 v29
12 ¹⁸49 5:27 ⁴¹00 v50
13 ²⁹6:54 ⁴⁵61 v14
17 ²25 3:21 ²⁴24 v29
34 ⁷⁵v45 ³⁵51 v45 ⁵⁵47 v20
19 ²⁰65 v21 ²⁴09 మత్త 8:4;
అపొ 4:1; హెబ్ 7:17
24 ¹⁴2:13 ²⁴2:6 ²⁴91 v26
30 ¹⁹అపొ 4:36 ³¹41 3:11
20 ⁵⁵47 v25
21 ²⁰65 v25 ²²43 v25
30 ⁰⁴v22 ⁴³96 లూక 13:34;
యోహ 1:23; 8:52
22 ³⁰04 v26
23 ²²68 మత్త 3:3;
యోహ 12:38;
లోమ 10:20 ²⁹62 4:11
35 ⁹⁸14:5 ⁴³96 v25
26 ⁹v28
24 ⁹¹లూక 9:49;
యోహ 1:28;
10:40 ³⁰04 v29
27 ²⁴38 అపొ 22:25
52 ⁶⁶అపొ 7:33
28 ⁰⁷v31 ⁶³11:1
24 ⁴⁶3:26 ²⁴91 v32

సంగ మన్వల్* వోరారె మరి ఆయ్యల్, మాకున్ బగవంతన్ బారెతె వెహ్వొ తొహ్వొర్.

బాప్తిస్మ సియ్యల్ యోహాన్ గవ

(మత్తయి 3:1-12; మార్క్ 1:1-8; లూక 3:1-9,15-17)

¹⁹ యెరుసలెమ్మల్ ²⁴యూదుల్కునుర్ అదికారిర్, మోక వేర్ కిరిస్తు మందర్ ఇంజెర్ ²⁰పూసి కియ్, ²⁴కటొడలిర్కున్ అని ³⁰లేవియుల్కున్* ²⁴యోహాన్ సారి కీతెర్. ²⁰ తె యోహాన్, “నన ⁵⁵కిరిస్తున ఆయెన్” ఇంజెర్ మకున్వక్ వూర్కున్ గవ వెహ్వొర్. ²¹ అస్కె వూర్, “తె నిమె బోని ఆంది? ²²యేలియ* «పర్వత్తి కి?» ఇంజెర్ ²⁰పూసి కీతెర్. తె, “నన ఆయెన్” ఇంజెర్ ³⁰04 ఇత్తార్. “మంజె బవిసత్తె వాంతార్ ఇంజి వెహ్వొర్ వోర్ పర్వత్తి కి?” ఇంజెర్ వూర్ పూసి కీతెర్. బతి యోహాన్ “నన ఆయెన్” ఇంజెర్ వెహ్వొర్. ²² అస్కె వూర్, “అసల్ నిమె బోని ఆంది? మాకున్ సారి కీతుర్కున్ మమెట్ జవబ్ సియ లాగర్. నీ బారెతె బతల్ ³⁰04 వెహన ఇంతియె అద్ మాకున్ వెహ్” ఇంజెర్ యోహాన్ పూసి కీతెర్. ²³ తె యోహాన్, “⁶⁸యెసయ ⁴³పర్వత్తి మొదొల్ వెహపినయ్, «²⁹బగవంతల్* వాయన్ సాటి ³⁵98 సరి సుద్రి కీప్టె” ఇంజెర్ బోడి గుటనగ కిలివల్ లేంగ్ ననయ్ ఆందున్” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్వొర్.

²⁴⁻²⁵ అస్కె సవల్క్ ²⁰పూసి కియ్ వాతుర్గట్ కహితుర్ «పరిసయుల్క్», “నిమె ⁵⁵కిరిస్తుని ఆయ్, ²²43 యేలియని ఆయ్, బవిసత్తె వాయ్ ⁴³96 పర్వత్తి గిర్ ఆయ్. తె నిమె బద్ అదికార్ ⁰⁷1 బాప్తిస్మ సీసెర్ మంతి?” ఇంజెర్ యోహాన్ పూసి కీతెర్. ²⁶ తె ²⁴91 యోహాన్, “నన యేతె ⁰⁷బాప్తిస్మ సీసెర్ మంతొన్. బతి నా పెజెటల్ వాయ్ మి నడ్డుమ్ మంతార్. మిరట్ వోన్ వొడ్చి కియ్యట్. ²⁷ నా పెజెటల్ వాయ్ నాకున్ తెర్ డగుర్ సక్తివంతల్ ఆందుర్. వోనంగ్ ⁵²చెప్పల్కున ²⁴38 పటి రెహ్లా గిర్ నన కామి సియెన్*” ఇంజెర్ వెహ్వొర్. ²⁸ ఇవ్ గట్టంగ్ ²⁴91 యోహాన్ ⁰⁷బాప్తిస్మ సీసెర్ మత్తార్ అద్ ²⁴46 యోర్దన్ లవిడున్ సిడయింగ్ బాజ్ మన్వల్ ⁶³బెతనియ ఇన్వల్ చహర్తగ జర్గతంగ్.

* 1:1-2 వచన్ ఇన్వల్ ఇత్తె యేసు కిరిస్తు ఇంజెర్ అర్మమ్.
* 1:5 బగవంతన సరి-మారగ్ బూలె మాసి పాప్టంగ్ కామ్మెని నించి మన్వల్ దునియ.
* 1:6 వేర్ అపొసెతుల్ యోహాన్ ఆయెర్.
* 1:11 యూదుల్క్ ఇంజెర్ గిర్ కేయంతెర్. * 1:13 బగవంతల్ తన్వ ఆత్మ వూర్ ఇర్తతున్ హిందల్ మరి-మియడ్ ఆతెర్. * 1:18 ఇత్తె బాబో బగవంతల్ అని మరి యేసు వోరారె ఇంజెర్ అర్మమ్. * 1:19 లేవియుల్క్ ఇన్వలిర్ లేవిన కాన్దాన్తర్ ఆందిర్. వీర్ బగవంతన మందిర్కున్ బవి కీసెర్, కటొడలిర్ కియ్యలిక్ కామ్మెనగ మదల్ కియ్యలిర్ ఆందిర్. * 1:21 యేతె బాప్తిస్మ సియ్యల్ యోహాన్ తెర్ తొత్తార్ ⁴³పర్వత్తి ఆందుర్. కిరిస్తు వాయన్ ముని వోర్ పర్వత్తి మల్లి వాంతార్ ఇంజెర్ యూదుల్క్ బరొస కీంతెర్. * 1:23 బగవంతల్ సెతె షర్పు. * 1:27 వోర్ బెయ్ డగుర్ మాల్యల్ ఆందుర్. నన వోనోర్ దాసిన్ ఆసి మన్లె గిర్ కామి సియెన్.

యేసుయే బగవంతనోర్ మరి ఇంజెర్ వెహ్పా తోహ్వాల్

29 దుస్రా నేటి యోహాన్ తన్న వాయ్వాల్ యేసున్ సూడ్పి, “ఇచుల! వేరె ²⁸దునియతురంగ్ ⁶⁶పాప్పున్ కాంచి వోయ్వాల్ బగవంతన ²గొరె పిల ఆందుర్. ³⁰ఇదెన్ మునె, ‘నా పెజెటల్ బోరై వాంతోర్ ఇంజి వెహ్వానా, వోర్ వేరె ఆందుర్. వేర్ నాకున్ తెర్ మొదొడలె పిసి మత్త కాడ్కి, * నాకున్ తెర్ డగుర్ ఆందుర్’ ఇంజెర్ వేన్ బారతెన్ వెహ్పా మత్తాన్. ³¹అసల్ వోర్ బోర్ ఆందుర్ ఇన్సల్ నన వోన్ వొడ్కి కీసి మనాన్. బతి ఇజయేల్ లోకుర్కున్ వోర్ తన్న వొడ్కి అరుసీనుర్ ఇంజి ⁹బాప్తిస్మ సితోన్. ³²అస్సెనె ³⁷హబర్ కోలె మాసి, బగవంతన పవిత్ర ⁴¹ఆత్మ ఉంది ⁴⁰పారవల్ దాత్ యేసున్ పారా రెయ్వాల్ సూడ్వాన్. ³³యేతె ⁹బాప్తిస్మ సియ్యె నాకున్ సారి కీతోర్ వోర్ బగవంతలె, ‘బోన్ పారా ⁴¹పవిత్ర ఆత్మ పారవల్ దాత్ రెయ్యి ఉద్వల్ సూడంతియె, వోరె లోకుర్కున్ పవిత్ర ఆత్మతె బాప్తిస్మ సియ్యల్ * ఆందుర్’ ఇంజెర్ వెహ్వార్. అహన్ వెహ్వాక్ ఇత్తె, వోన్ నన వొడ్కి కీసి మనాన్. ³⁴ఇద్ సమ్మె సూడ్పినె, ‘వేరె బగవంతనోర్ మరి ఆందుర్*”

ఇంజెర్ బాప్తిస్మ సియ్యల్ యోహాన్ యేసున్ బారెతె ³¹గవ వెహ్వార్.

యేసునుర్ మొదొడుర్ సిస్యలిర్

³⁵దుస్రా నేటి దుపరిత నాలుంగ్ నేక్తె ²⁴యోహాన్ అని వోసుర్ ఇవిర్ ³¹సిస్యలిర్ గిరె అగనె నిల్పి మత్తెర్. ³⁶అదె వకత్తె యేసు అగటల్ వీడ్వోర్ మత్తార్. వోన్ సూడ్పి, “ఇచుల! బగవంతన ⁸⁶గొరె పిల” ఇంజెర్ యోహాన్ సిస్యలిర్కున్ ³⁰వెహ్వార్. ³⁷అద్ కేంచి వూర్ ఇవిర్ ³¹సిస్యలిర్, యేసున్ పెజెయ్ సాత్తెర్. ³⁸తె అస్సె వూర్ తన్న పెజెయ్ వాయ్వాల్ సూడ్పి, యేసు పెజె మల్పి, “మీకున్ బతల్ పహా?” ఇంజెర్ పూసి కీతోర్. తె వూర్ ⁴¹గురుజి! నిమె బగ మందంతి?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. ³⁹తె యేసు, “వాసి సూడట్” ఇంజెర్ ³⁰ఇత్తార్. అస్సె లగ్-బగ్ పోద్రెక్ నాలుంగ్ నేక్సెర్ మత్త. తె వోర్ మన్వల్ జాగతగ సొంజి, అంటిక్ అగన్ మత్తెర్. ⁴⁰యోహన్ గొస్తి కేంచి యేసున్ పెజెయ్ సాత్తుర్ ఇవిర్టల్ వొరాన పారోల్ ⁶అంద్రెయల్. వేర్ సీమెన్-పేతుర్వార్ ⁸తముర్ ఆందుర్. ⁴¹వేర్ అంద్రెయల్ తన్వోర్ ⁸తాదల్ ⁴⁶సీమెన్-పేతుర్వన్ బేటె మాసి, “దాద! ⁵⁵కిరిస్తున్ * సూడ్వామ్” ఇంజెర్ ³⁰వెహ్వార్. ⁴²అని వోన్ యేసునగ పియ్యి వాతోర్. తె యేసు వోన్ సూడ్పి, “నిమె ²⁴యోహాన్వోర్ * మరి ⁴⁶సీమెన్తి అంది. బతి ఇంగెడల్ నీకున్ కెపా * ఇంజి కేయనిర్” ఇంజెర్ ఇత్తార్. వేన్ ⁴⁰పేతురు గిర్ ఇంతెర్.

29 ²8:21 ²86 v36
24 ²⁴v37 ²⁸89 3:16 ³⁰64 v32

31 ⁹07 v33

32 ²⁴91 v35

30 ³⁰04 లూక 24:23;

యోహా 1:36;2:4

31 ⁴⁰40 v34 ³⁷72 v51

40 ⁵⁸2:14 ⁴¹51 v33

33 ⁴6:69

9 ³3:22 ⁴¹51 3:5

34 ³¹40 2:25

35 ²⁴91 v40 ³¹01 v37

36 ⁸⁶అపా 8:32

30 ⁰⁴v38 ⁴⁰43 5:8

37 ²⁴24 v37-38

31 ⁰¹లూక 17:22;

యోహా 2:2;4:8

38 ²⁴24 v42

30 ⁰⁴v39 ⁴⁴61 v49

39 ⁰⁴v41

40 ⁸v41 ⁰⁶v44

91 ⁴²v42 ⁴⁰74 v42

41 ⁸లూక 16:28;

యోహా 2:12;11:32

30 ⁰⁴v43 ³³23 4:25

46 ¹³v41-42 ⁵⁵47 3:28

42 ²⁴24 v43 ²⁴91 3:24

27 ⁸⁶1కొర 1:12

40 ⁷⁴v44 ⁴⁶13 6:8

43 ¹⁰56 2:1

24 ²⁴v45 ³⁰04 v46

44 ⁰⁶6:8 ⁶⁶12:21

40 ⁷⁴6:8 ⁵³76 v44-46

45 ¹¹25 లూక 16:6;

యోహా 2:17;15:25

24 ²⁴v47 ²⁵01 4:5 ³⁴75 3:14

34 ⁷⁸v46 ⁵¹7:19 ⁴³96 4:19

46 ¹5:29 ³⁰04 v46-48

34 ⁷⁸మత్త 2:23;

అపొ 10:38

34 ⁸²v46-49 ⁵³76 v48

47 ²30 4:42 ²⁴24 v48

24 ⁷⁵అపొ 2:22

48 ²⁴v50 ⁸⁰04 v51

48 ⁰⁸మత్త 21:19;

యోహా 1:50 ⁵³76 6:5

49 ³⁵6:15

34 ⁸²21:2 ⁴⁴61 3:2

50 ²⁴లూక 24:19;

యోహా 2:2;3:10

40 ²11:1 ⁴⁸08 యాకా 3:12

51 ³12:29 ⁸¹3:3

30 ⁰⁴2:4 ³⁷72 3:13

యేసు పిలిపున్ అని నతనియేల్తున్ కేయ్వాల్

⁴³దుస్రా నేటి యేసు ¹⁰56 గలిలయ యేరియతె సొన్లె నిర్బయ్ కీతోర్. తె నడ్డుమ్ పిలిపున్ సూడ్పి, “నా సంగ వర” ఇంజెర్ యేసు కేయ్వాల్. ⁴⁴వేర్ పిలిప్, ⁴అంద్రెయల్ అని ⁴⁰పేతురు మువిరై ⁶⁶బెత్సయిద చహర్తర్ ఆందిర్. ⁴⁵పిలిప్ నతనియేల్తున్ మహ్మాలె సాత్తార్. వోర్ బేటె మాత పెజె, “³⁴మోసెన దర్మత ³⁵కానున్సగ అని దుస్సర్ ⁴³96 పర్వక్లిర్ ¹¹25 లిహి కీతనగ బోన్ బారెతె లిహి కీతెరా, వోర్ మాకున్ బేటె మాతార్. వోరె ³⁴78 నజరేత్ చహర్తార్ ²⁵01 యోసెప్పొర్ మరి యేసు ఆందుర్” ఇంజెర్ పిలిప్ వెహ్వార్. ⁴⁶అద్ కేంచి ³⁴82 నతనియేల్, “ఎహ! ³⁴78 నజరేత్తుల్ బతయ్ ¹8 చొకొట్టు పుటరియ్?” ఇంజెర్ ⁵³పిలిపున్ పూసి కీతోర్. తె “వాసి సూడ” ఇంజెర్ పిలిపు ³⁰ఇత్తార్. ⁴⁷తె నతనియేల్ యేసునగ వాసెర్ మనెకె వోన్ సూడ్పి, “ఇచులట్! వేర్ ³⁰కరల్ ఇజయేల్ జాతితోర్ ఆందుర్. వేన్ కపట్ బతయ్ సెలె” ఇంజెర్ వోన్ బారెతె యేసు వెహ్వార్. ⁴⁸తె నతనియేల్, “నా బారెతె నీకున్ బహన్ టావ?” ఇంజెర్ పూసి కీతోర్. తె యేసు, “⁵³పిలిపు, నీకున్ కేయ్వాక్ మునె, నిమె ⁴⁸08 అంజారి మరత్ బూడ్ మనెకెన్ నీకున్ సూడ్వాన్” ఇంజెర్ ³⁰వెహ్వార్. ⁴⁹అస్సె ³⁴82 నతనియేల్, “యే ⁴⁴61 గురుజి! నిమె బగవంతనోర్ మరిని అని ఇజయేల్ లోకురార్ ⁹35 రాజని ఆంది!” ఇంజెర్ జవబ్ సితోర్. ⁵⁰తె యేసు, “నీకున్ ⁴⁸08 అంజారి మరత్ బూడ్ మనెకెన్ సూడ్వాన్ ఇంజెర్ వెహ్వాతున్ హిందలె, ⁴¹00 బరొస ఇర్నెర్ మంతి కి బతల్? ఇవెన్ తెర్ డగుక్ కామ్మి సూడంతి. ⁵¹అవ్ బవ్ ³⁰04 ఇత్తె, ³⁷72 హబర్ కోలె మాయ్వాల్, స్వర్గన్ బగవంతనుర్ ²దూతలిర్ ¹స్వర్గనోర్ మాయ్వాన్గ* బూడ్ రెయ్వాల్, వర్వల్ మిరట్ సూడ్కిట్. ఇద్ ⁸¹సతెమ్ ఆంద్” ఇంజెర్ వెహ్వార్.

యేతున్ ఆంగుర్నన రస కియ్వాల్

2 ఇద్ జర్గిసి రండ రోజ్క్ * ఆత పెజె, ¹⁰56 గలిలయ యేరియతె, ²⁵80 కాన ఇన్వల్ చహర్తె, ఉంది మర్మి-పారోల్ జర్గిత. యేసున అవల్ అగ మత్త. ²అవ్ మర్మిన్గ యేసున్ అని వోసుర్ ³¹01 సిస్యలిర్కున్ గిర్ కేయ్యి మత్తెర్. తె

* 1:30 కలి గడె మాయన్ మొదొలె వచ్చన రూప్పె పిసి మన్వల్ యేసు ఆందుర్. * 1:33 పాప్పె తాక్సలిర్ లోకురంగ్ దిల్పున్ ఆత్మ సక్తితె పవిత్ర కియ్వాల్ ఇంజెర్ అర్దమ్. * 1:34 బగవంతల్ నేమి కీతోర్ వోర్. * 1:38 గురుజి సెలెతె «రబి». * 1:41 కిరిస్తున్ హెలి బాసెతె మెసయల్ ఇంతెర్. ఇదెన అర్దమ్ పర్జతున్ బచి కేయ్లె, బగవంతల్ నేమి కీసి, సారి కియ్వాల్ రాజల్. వేన్ సాటి యూదుల్క్ సూడ్వర్ మత్తెర్. * 1:42 వేర్ యేతె బాప్తిస్మ సియ్యల్ యోహాన్ ఆయిర్. * 1:42 ఇవ్ రండుతె పారోల్క్ అర్దమ్ బండ. * 1:51 మాయ్వాన్ రూప్పె వాతోర్ వోర్ బగవంతనోర్ మరి. * 2:1 కహి జాంగ్ మూంద్ రోజ్క్ ఇంజెర్ మంత.

1 ¹⁰56 v11 ²⁵80 v11 2 ²⁴24 v2-4 ³¹01 v11

అగ వూర్ సొత్తెర్. ³ అద్ జేవున్తగ ఆంగుర్కన ³⁶రస మార్త. తె అవల్, “వూర్ ఆంగుర్ రస మార్త” ఇంజెర్ యేసున్ వెహ్. ⁴ తె యేసు, “నాకున్ బారి ³⁰వెహంతి వో? నన బోన ఆందున్ ఇన్వల్ వొడ్డి అరుస్వల్ వకత్ అజున్ వాయెయె” ఇంజెర్ అవన్ వెహ్. ⁵ అస్కె అవల్ ¹²సర్పరెయ్ కియ్యలిర్ సంగ, “వోర్ ³⁰వెహ్ తీర్ కీమ్” ఇంజెర్ వెహ్. ⁶ యూదుల్క్ ²⁵సుదుడ్ కియ్యల్ కామున్ సాటి, అగ నారితంగ్ బండనంగ్ సారుంగ్ ⁵²సోరంగ్ మత్తంగ్. ఉంది ఉంది సోర యేడుంగ్-ఆట్ బిందెన యేర్ పియ్యేడుంగ్. ⁷ యేసు, “అవ్ ⁵²సోరన్ యేతె నిహట్” ఇంజెర్ సర్పరెయ్ కియ్యలిర్కున్ ³⁰వెహ్. తె వూర్ అవ్ సోరంగ్ సిగ సిగ నిహ్. ⁸ అస్కె యేసు, “ఇంగ్ మిరట్! ఇమసి ముడుసి జేవున్ ఇంతజమ్ కియుస్సనగ వోమ్” ఇంజెర్ ³⁰వెహ్. తె వూర్ వోతెర్. ⁹⁻¹⁰ వోర్ ఇంతజమ్ కియుస్వల్ యేతల్ మారిత అద్ ఆంగుర్ ³⁶రసతున్ సవద్ సూడ్. అద్ రస బగటల్ వాత అని బహన్ తయర్ ఆత ³⁰ఇన్వల్ వూర్ ¹²సర్పరెయ్ కియ్యలిర్కున్ టావ. బతి వోర్ ఇంతజమ్ కియుస్వన్ టావ సెలె. తె వోర్ మాయల్ నొవ్రన్ కేయ్య, “దుస్రుర్ సమ్మిర్ మొదోల్ ²⁵చొకొట్టు రస* వెడిసి, మాందితున్ నిస వర్త పెజె, చప్పి ఆంగుర్ రస వెడియంతెర్. బతి నిమె ఆక్రి వేరి గిర్ బెయ్ చొకొట్టు రస వెడ్మసితి” ఇంజెర్ ఇత్తార్. ¹¹ ఇహిన్ యేసు ¹⁰గలిలయ యేరియత్ ²⁵కాన ఇన్వల్ నాటి అద్ ¹మయ్యత కామ్ కీసి, తన్వ సక్తితున్ తొహ్. అదెన్ సాటి వోనర్ ³¹సిస్యలిర్ వోన్ ⁴¹బరొస ఇర్తెర్. ¹² అద్ ఆత పెజె యేసు, వోస అవల్, ⁸తముక్ అని ³¹సిస్యలిర్ మీరె మాసి ²⁵కపెర్నహోమ్ ఇన్వల్ చహరై సొత్తెర్. అని కహి రోజ్క్ వూర్ అగన్ మత్తెర్.

యేసు మందిర్తగ సొన్వల్

(మత్తయి 21:12-13; మార్క్ 11:15-17; లూక 19:45-46)

¹³⁻¹⁴ యూదుల్క్న ¹పస్క ఇన్వల్ సడ్ కరుమ్ వాత. తె యేసు ²⁴యెరుసలెమ్ సొత్తార్. అగ యెవ్త పెజె, బగవంతన ²⁴మందిర్తగ యేసు సొత్తార్. అద్ మందిర్త అప్రతగ బలిదాన్ సియ్య ¹⁰కోందన్, ³⁹గొరెన్ అని ⁴⁰పారెవన్ వొమ్మలిర్ బేపరిదార్క్ అని దుస్రా దేస్సంగ్ ¹కొతన్ బద్ది కియ్యలిర్ గిర్ అగ ఉచ్చి మత్తెర్. ¹⁵ అద్ సూడ్, యేసు ⁴⁹నోడెనె చాటున్ మోడి కీసి ⁴³గొరెన్, ¹⁰కోందన్ అని సమ్మిర్కున్ ²⁴మందిర్తల్ పూడి సీతార్. వూర్ కొతంగ్ బద్ది కియ్యలిరంగ్ కొతన్ రిక్కి, వూరంగ్ టేబల్కున్ ఉల్లి కీతార్. ¹⁶ వూర్ ⁴⁰పారెవంగ్ వొమ్మలిర్ సంగ యేసు, “నావార్ బాబొన రోతున్ హాటుమున్ దాత్ కియ్యట్. ఇవ్ సమ్మిన్ ఇగెటల్ బహి వోమ్” ఇంజెర్ వెహ్.

¹⁷ అద్ సూడ్, “నీవ రోతున్ పర్త ²²వెలె మాని కియన ఇంజెర్ ఆస కీత కాడ్కి, దుస్రుర్ నాకున్ బెయ్ ఉల్ల ఆసెర్ మంతెర్”

3 ³⁶31 v9
4 ²⁴24 v7 ³⁰04 v4-5
5 ¹²49 v9 ³⁰04 v7
6 ²⁴53 v13 ²⁵12 3:25 ⁵²01 v7
7 ²⁴24 v11 ³⁰04 v8 ⁵²01 4:28
8 ⁷55 v9 ³⁰04 v10
11 ⁷46 6:64 ¹⁰56 4:3
12 ²⁴24 v13 ²⁵40 4:46
11 ³¹01 v12 ⁴¹00 v23 ⁴⁵92 v18
12 ⁸6:8
15 ¹⁰16 1కొర 9:9 ²⁴11 5:14
16 ⁴⁰58 మత్త 3:16
17 ¹¹25 5:46
22 ⁰⁵అపా 5:17;
2కొర 12:20 ³¹01 v22
18 ²⁴53 v20 ⁴⁵92 v23
19 ¹⁴53 v20 ²⁴24 v22
20 ¹⁴53 v22
23 ⁵³మార్ 15:26;
యోహా 3:1;
5:16 ³⁴85 v20-21
21 ³⁰04 v22
34 ⁴⁸అపా 17:24 ⁴⁹83 19:31
22 ¹¹24 5:39 ¹⁴53 5:8
24 ²⁴24 v24 ³⁰04 3:4 ³¹01 3:22
23 ¹⁴24 4:20 ³⁹57 6:4
41 ⁰⁰v23-24 ⁴⁵92 3:2
1 ⁷58 7:26 ²⁴53 v22
35 ³⁰v4 ⁵³30 4:1
2 ⁴⁴61 v26 ⁴⁵92 4:48
3 ⁸¹v5 ⁹32 v5 ²⁴24 v5
4 ²⁸7:38
30 ⁰⁴v4-5 ³⁵30 v9
5 ⁸¹v11 ⁹32 18:36
24 ²⁴v10 ³⁰04 v11 ⁴¹51 v6
6 ⁴¹v8 ⁴⁵61 6:52
8 ⁴¹51 v34

ఇంజెర్ దర్క-గ్రంతనగ ¹¹లిహి కీసి మంత ఇంజి, ³¹సిస్యలిర్ యాది కీతెర్.

¹⁸ బతి ²⁴యూదుల్క్నూర్ అదికారి యేసునగ వాసి, “నీకున్ బగవంతల్ అదికార్ సీసి మత్తెకె, మాకున్ ఉంది ⁴⁵నిసని తొహా?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. ¹⁹ తె యేసు, “ఇద్ మందిర్తన్ ఉల్లి కీమ్. తేన్ నన తిరిసి మూంద్ రోజ్క్నె దొహంతాన్” ఇంజెర్ వెహ్.

²⁰ అద్ కేంచి ²⁴యూదుల్క్న గుల్ ఆసి, “ఇద్ మందిర్తన్ దొహ్లా చాలిన్ సారుంగ్ (46) సాల్క్ పియ్య. నిమె మూంద్ రోజ్క్నె దొహ పరంతియ్?” ఇంజెర్ యేసున్ ఇత్తెర్.

²¹ బతి యేసు తన్వ ⁴⁹మేందొడ మందిర్తన్ బారెతె ఇద్ గొస్టి ³⁰వెహ్. ²² సిస్యలిర్, యేసు ¹⁴సాసి-నేండ్ర పెజె, ఇదెన్ హేతు కీసి, ¹¹దర్క-గ్రంతనగ లిహి కీసి మన్వడున్ అని యేసు ³⁰వెహ్ గొస్టితున్ పారొ బరొస ఇర్తెర్.

మాయ్న దిల్లగ మన్వల్ యేసున్ టావ

²³ పస్క సడ్డంగ్ దిహ్స్కున్ రొపా ²⁴యెరుసలెమ్మగ, వోర్ యేసు కీతంగ్ మయ్యతంగ్ కామ్మున్ సూడ్, వెలెటిర్ వోన్ ⁴¹బరొస ఇర్తెర్. ²⁴⁻²⁵ బతి యేసు వూర్కున్ ⁴¹నమ్మకి. బారితెకె సమ్మిరంగ్ దిల్కున్ తన కరి కియ్యల్ ఆత కాడ్కి, దుస్రుర్ బారెతె యేసున్ బోర్ ³¹గవ వెహ లాగొ.

నిమె ఉండె మల జల్మ యేత లాగర్

3 ⁵³30 ¹పరిసయ్యల్క్న, బాజ్జార్ ³⁵నికొదేమ్ ఇన్వల్ ²⁴యూదుల్క్నూర్ ముకె అదికారి మత్తార్. ² వోర్ ఉంది రాత్త యేలెతె యేసునగ సొంజి, “⁴⁴గురుజి, ‘నిమె బగవంతనగటల్ వాతొని ఆంది’ ఇంజెర్ మాకున్ టావయె. బారితెకె, నిమె కియ్యలిక్ ¹మయ్యతంగ్ కామ్ము, బగవంతన సాత్ సెల్వ బోరె కియ పరార్” ఇంజెర్ వెహ్. ³ అస్కె యేసు, “వారార్ పూన జల్మ యేత బీగర్, ³²బగవంతన రాజ్జగ, ఈస యేత పరార్.* ఇద్ గొస్టి ⁸¹సతెమ్ ఆంద్” ఇంజెర్ నికొదేమున్ వెహ్. ⁴ అస్కె ³⁵నికొదేమ్, “బుడియల్ ఆతొర్ మాయల్ బహన్ జల్మ యేత పరనర్? ఉండె ఉంది జోక అవన పీటె నేంగ్ జల్మ యేత పరనర్ కి బతల్?” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతార్. ⁵ తె యేసు, “వారార్ యేతె అని ⁴¹ఆత్మతె జల్మ ఆయ బీగర్, బగవంతన ³²రాజ్జగ నేంగ పరార్. ఇద్ గొస్టి ⁸¹సతెమ్ ఆంద్” ఇంజెర్ ³⁰వెహ్. ⁶ “అవల్-బాబొ ⁴⁵మేందొడున్ జల్మ సియ పరంతెర్. బతి ⁴¹ఆత్మతున్ బగవంతన ఆత్మ జల్మ సియ పరంత. ⁷ అదెన్ సాటి, ‘పూన జల్మ యేత లాగర్’ ఇత్తెకె నిమె గుల్ ఆయ్య. ⁸ వడి తనకున్ ఇష్టమ్ వాత అద్ బాజ్జల్ వాంత. మిరట్ అద్ వడిత ఆవజ్ కేంజంతిట్ బతి, అద్ వడి బగటల్ వాంతయె,

* 2:9-10 యూదుల్క్ ఆంగుర్కనల్ రస తెండ్ని, వెలె రోజ్క్ ఇర్క, సాపుసంతెర్. అద్ కల్దన్ దాత్ మారిత పెజె ఉంటెర్. * 3:3 గ్రీకు బాసతగ, “బగవంతన రాజ్ సూడ పరార్” ఇంజెర్ మందంత.

బేతే దాంతయొక్క ఇస్సోల్ మీకున్ టావ సెలె. అహ్మ బగవంతన
⁴¹అత్మతె జల్మ ఆయ్యోల్ గిర్ మందంత” ఇంజెర్ యేసు
 వెహ్తార్.

⁹తె ³⁵సెకాదేమ్, “ఇద్ బహన్ జర్మడ్ మందర్?” ఇంజెర్
 యేసున్ పూసి కీతార్. ¹⁰అస్కె యేసు, “ఇజయేల్ నోర్
 డగుర్ గురుని ఆంది. ఇదెన్ బారతె నీకున్ కరె మాయె కి?”
 ఇంజెర్ ఇత్తార్. ¹¹“మాకున్ కరె మాత అదెన్ బారతె అని
 సూడ్తున్ బారతె ³⁰వెహంతామ్. ఇద్ గొస్తి ⁸¹సతేమ్ ఆంద్.
 బతి మావ ³¹గవతున్ మిరట్ నమ్మిట్. ¹²నన మీకున్ ఇద్
 దునియతంగ్ గొస్తిన్ బారతె వెహ్తెన్ ⁴¹బరొస కియ్యిట్. తె
²⁰స్వర్గనంగ్ గొస్తిన్ బారతె వెహ్తె బహన్ బరొస కీకెట్?”
 ఇంజెర్ వెహ్తార్. ¹³“³⁷స్వర్గనల్ రెయ్యి వాయ్యోల్ ¹స్వర్గనోర్
 మాయ్యోల్, ఆయ్యోల్ నాకున్ తపుసి, దుస్సోర్ బోరె పారా
 స్వర్గనగ సాస్మాకి. ¹⁴మోసె బోడి గుటనగ పిటుడ ఉంది
³⁷తరన్ కీసి, డంగల్ కటెతగ బహన్ లిమ్-లోమ్ కీతారా,
 అహ్మ స్వర్గనోర్ మాయ్యోల్ ఆయ్యోల్ నాకున్ గిర్ మొద్దుగ
 టాంగి కియ లాగర్. ¹⁵అహన్ కీతెన్, నా పారా ⁴¹బరొస
 ఇర్వలీర్కున్ ²²బెస్కెట్ పిస్వోల్ జీవ, పుటంత.

¹⁶“బగవంతల్ ²⁸దునియతుర్కున్ బెయ్ ⁵లాడ్ కీత కాడ్కి,
 తన్వోర్ వారె మన్వల్ మరిన్ ఇద్ దర్బరితగ సారి కీతార్.
 వోన్ పారా ⁴¹బరొస ఇర్వల్ హర్ వారె నాసెడమ్ ఆయ్యోన్, నె,
 వూర్కున్ ⁶⁶బెస్కెట్ గిర్ ²²పిస్వోల్ జీవ పుటంత ఇంజెర్నె
 ఇహిన్ కీతార్. ¹⁷దునియతుర్కున్ ¹⁹సిక్కు వాట్టె బగవంతల్
 వోర్ మరిన్ సారి కియ్యకి బతి, ⁴⁹బచి కియ్యెనె సారి కీతార్.

¹⁸“వోన్ ⁴¹బరొస ఇర్వన్ ²⁹సిక్కుత తస్వ మనో. బతి బరొస
 కియ్యోర్ వోన్, బగవంతనోర్ వారె మన్వల్ మరిన్ బరొస
 కియ్య కాడ్కి, ఇదెన్ మునెనె వోన సిక్కుత తస్వ ఆత.
¹⁹బారితె వోర్ ²⁸దునియతుర్ సమ్మిర్గ వేడ్చితున్ పియ్య
 వాతార్. బతి లోకుర్ తమ్మంగ్ కామ్మ కరబ్బంగ్ కీనెకె, సికటితె
 మన్నె ⁵పసంద్ కీతెర్. అద్ ²⁰తస్వత కారన్ ఇద్ ఆంద్.
²⁰కరబ్ కామ్ కియ్యోల్ హర్ మాయ్యోల్ వేడ్చితున్ పసంద్
 కియ్యోర్. తన్వంగ్ కరబ్ కామ్మన్ మకుసి ఇరన్ సాటి, వోర్
 వేడ్చితగ వాయ్యోర్. ²¹బతి ²⁵సత్తె తాక్వల్ తన్వంగ్ కామ్మ
 బగవంతన కెయ్ జర్గసర్ మంతంగ్ ఇంజి, అవెన్ బహి తోహ్లా,
 వేడ్చితె వాంతార్” ఇంజెర్ వెహ్తార్.

యేసున్ బారతె యోహాన్ గవ వెహ్తార్

²²అద్ ఆత పెజె, యేసు అని వోనుర్ ³¹సిస్యలిర్ యూదయ
 యేరియతగ సాంజి, పరతున్ ⁹బాప్తిస్మ, సియ్యసెర్, కహి
 రోజ్క అగనె మత్తార్. ²³సలిమున్ కరుమ్మ అయ్యోన్ ఇస్సోల్
 జాగతగ కూబ్ యేర్ మత్త కాడ్కి, అగ యోహాన్ ⁹బాప్తిస్మ
 సీసెర్ మత్తార్. ²⁴తె లోకుర్ సాంజి బాప్తిస్మ యేచ్చెర్ మత్తెర్.
 ఇద్ గట్టు ²⁴యోహాన్ జేల్గ అర్వక్ మునెన్ జర్గత. ²⁵ఉంది
 దియ యోహాన్ ³¹సిస్యలిర్కున్ అని ²⁴యూదుల్గన
 జాతితోన్ నడ్డుమ్ ¹²సుదుడ్ ఆయ్యోల్ రివజున్ బారతె జట్ -
 షట్ లాగ్. ²⁶తె వూర్ సిస్యలిర్ యోహాన్ వాసి, “⁴⁴గురుజి!

⁹ ³⁵7:50
¹⁰ ²⁴1:50; ^{3:22}4:21
¹¹ ⁸¹5:19; ³⁰4:5
³¹40 v26 ³¹41 v32
¹² ²⁰32 ¹⁵40;
 ఎవసి 6:12
⁴¹00 లూక 16:11;
 యోహ 3:15; 4:42
¹³ ³⁷72 v27
¹⁴ ³⁴75 5:45
³⁷89 ¹⁵కొర 10:9
¹⁵ ⁶⁶v16
²²22 v16 ⁴¹00 v16
¹⁶ ⁵v19 ⁶⁶v36
²²22 v36 ²⁸89 మార్ 14:9;

యోహ 3:17;
 7:7 ⁴¹00 v18
¹⁷ ²⁸89 v19
²⁹19 v18 ⁴⁹82 5:34
¹⁸ ²⁹19 5:22 ⁴¹00 v36
¹⁹ ⁵v35 ²⁸89 4:42
²⁹20 5:22 ⁴¹00 7:7
²¹ ²⁵4:23
²² ⁹07 v23 ²⁴4:1
²⁴53 v25 ³¹01 v25
²³ ⁹07 v26
²⁴ ⁹¹v24-27
²⁵ ⁵³4:9
²⁵ ¹²బాబ్ 1:3 ³¹01 4:1
²⁶ ⁹07 4:1 ²⁴46 10:40
³¹40 v28 ⁴¹00 మత్త 23:7;
 యోహ 4:31
²⁷ ⁹¹4:1 ³⁷72 v31
²⁸ ⁴⁰మత్త 23:31;
 యోహ 3:32;

5:39 ⁵⁵47 4:25
²⁹ ⁵³84 11:11
³¹ ³⁷72 6:31
³² ³¹40 4:39 ³¹41 v33
³⁶ ⁶⁶1 4:14
²²22 4:14 ⁴¹00 4:21
¹ ⁹07 1:25; 4:2;
 అపొ 8:36 ²⁴24 v2
²⁴91 5:33 ³¹01 v2 ⁵³30 7:32
² ⁹07 10:40 ²⁴24 v6 ³¹01 v8
³ ⁶³లూక 17:3;
 యోహ 4:28; 16:28
¹⁰56 v43 ²⁴49 v47
⁴ ⁴⁵40 v5
⁵ ²³84 v6 ²⁵01 మార్ 15:45;
 యోహ 6:42;
 హెబ్ 11:21
³⁰04 v7 ⁴⁵40 v7
⁶ ²³84 v12 ²⁴24 v7

²⁴యోర్దన్ అవిడున్ హంద బాజ్, నీ సంగ బోరై మత్తారా అని
 నిమె బోన్ బారతె ³¹గవ వెహ్తెయ్యో, వోర్ ఇంకె ⁹బాప్తిస్మ
 సీసెర్ మంతార్. సమ్మిర్ వోన్ సాంజెర్ మంతె” ఇంజెర్
 వెహ్తార్. ²⁷తె ²⁴యోహాన్, “³⁷స్వర్గనల్ బగవంతల్ సీతెకెన్
 తప బోరె బతయ్ యేత షరార్. ²⁸“నన ⁵⁵కిరిస్తున ఆయ్యోన్.
 బతి వోన్ మునె సారి కీతార్ వోర్ కట్టియన ఆందున్ ఇన్వడున్
 మిరటె ³¹గవ మంతిట్. ²⁹నమునతున్ మర్మిన్గ నొవ్రల్ ముకె
 ఆందుర్ ఇంట్. వోరె నొవ్రినోర్ మూల్కల్ ఆందుర్. వోర్
 నొవ్రన్ కరుమ్, వోనార్ ⁵³సోఫ్తల్ నిల్చి మన్లె, అని నొవ్రల్
 వెహ్త తీర్ కియ్యె, వోన్ వెలె ఆనంద్ లాగంత. అదె తరికతె నన
 వెలె కుసితె మంతాన్. నావ ఆనంద్ బర్చుర్ ఆత. ³⁰బారితెకె
 నాకున్ చుడుర్-పాన్ వాయన అని వోర్ యేసున్ డగుర్-
 పాన్ వాయన.

³¹“³⁷స్వర్గనల్ వాతార్ వోర్ సమ్మిర్కున్ పారాడార్ ఆంతార్.
 మరట్ దర్బరిత్ పారాడుర్ ఆందట్ అని దర్బరిత్ పారా
 జర్వలిక్ గొస్తిన్ బారతెన్ వడ్కుంతట్. బోరెయ్యె స్వర్గనల్
 వాతారా, వోర్ సమ్మిర్కున్ పారాడార్ ఆంతార్. ³²వోర్ అగ
 సూడ్తున్ కేంజుతున్ బారతె ³¹గవ వెహంతార్. బతి వోన్
³¹41 గవతున్ బోరె వాపుర్. ³³⁻³⁵బగవంతల్ తన్వోర్ మరిన్
⁵లాడ్ కీత కాడ్కి, సమ్మె అదికార్ వోన కెయ్యెన్ హబ్బి కీతార్.
 వోన్ తన్వ ⁴¹అత్మతున్ బర్చుర్ సీత కాడ్కి, వోర్ సిరిష్
 బగవంతనంగ్ ⁸⁴గొస్తింగ్ వెహంతార్. బోరై వోన్ ³¹41 గవతున్
 వాపంతారా వోర్, బగవంతన్ బారతంగ్ యేసు వెహ్తంగ్
 గొస్తింగ్ ²⁷సతేమ్ ఇంజి తాహంతార్. ³⁶బోరై బగవంతనోర్
 మరిన్ పారా ⁴¹బరొస కీంతారా, వోన్ ⁶⁶బెస్కెట్ ²²పిస్వోల్ జీవ
 పుటంత. బోరై వోన్ పారా బరొస కియ్యోర్, వోన్ బెస్కెట్
 పిస్వోల్ జీవ పుటో. బతి బగవంతన సాంగ్ వోన్ పారా నిల్చి
 మందంత” ఇంజెర్ బాప్తిస్మ సియ్యోల్ యోహాన్ వెహ్తార్.

కుహితగ యేసు వెయ్యెన్ సంగ వడ్కెవల్

4 యోహాన్ ³¹సిస్యలిర్కున్ యేసు తయర్
 కీసి, వూర్కున్ ⁹బాప్తిస్మ, సీసెర్ మంతార్ ఇంజెర్
¹పరిసయ్యుల్, కేంజెర్. ²(కరల్ బతల్ ఇత్తెకె, యేసు
⁹బాప్తిస్మ సియ్యకి. బతి వోనుర్ ³¹సిస్యలిర్ సీసెర్ మత్తెర్.)
³ఇద్ గొస్తితున్ యేసు కేంజు పెజె, ²⁴యూదయ యేరియతున్
 సుటి కీసి, ¹⁰గలిలయ యేరియతె సాన్లె పెసితార్.

⁴బతి ఇంకె ¹సమరయ, యేరియతున్ వీడ్చి సాంద లాగర్.
⁵అహన్ అద్ ⁴⁵సమరయ యేరియతల్ వీడ్చి సాంజెర్ మనెకె,
²³84 యాకొబ్ తన్వోర్ మరి ²⁵01 యోసెపున్ సీత, ఈసత బొమిత్
 కరుమ్ మన్వల్ సుకరు ³⁰ఇస్సోల్ చహర్తగ యెవ్తార్. ⁶అగ
²³84 యాకొబ్ కాచుస్త కుహి మత్త. లంగ్గల్ తాక్సెర్ వాత కాడ్కి,
 యేసు అవిసి దుపరిత యేలతె అద్ కుహిత్ బగ్ల ఉచ్చి మత్తార్.
⁷⁻⁸అద్ వకత్తె, వోనుర్ ³¹సిస్యలిర్ కానె యేత్తె చహర్తె సాత్తెర్.
 అద్ గట్టు ⁴⁵సమరయ జాతిత ఉంది వెయ్యె యేర్ వోయ్యె,
 కుహితగ వాత. తె యేసు, “బాయి, నాకున్ ఉండన్ సాటి యేర్
 సీమ్” ఇంజెర్ అద్ వెయ్యెన్ తల్కెతార్.

⁹ యూదుల్క అని ⁴⁵ సమరయ జాతితుర్ అలగ్ పిసెర్ మందిర్. అదెన్ సాటి యేసున గొప్పి కేంచి అద్ వెయ్యె గుల్ ఆసి, “యెయా! నిమె ²⁴ యూదుల్కన జాతితోని అంది. నన సమరయ జాతితోన అందున్. ఉన్లె యేర్ సీమ్ ఇంజి, నాకున్ బహన్ తల్కంతి?” ఇంజెర్ యేసున్ ఇత్త. ¹⁰ అద్ కేంచి యేసు, “ఉన్లె యేర్ సీమ్” ఇంజెర్ తల్కవన్ బారెతెన్ ఆయి అని బగవంతన వరమున్ బారెతెన్ ఆయి నీకున్ టావ సెలె. ఇవ్ టావ మన్మడ్ ³⁰ ఇత్తెకె, నిమెయ్ ఉల్ల అదెన్ నాకున్ తల్కన్ది అని నీకున్ ²¹ జీవ వాలె యేర్ సిందున్” ఇంజెర్ తాన్ సంగ వెహార్. ¹¹ అస్కె అద్ వెయ్యె, “²⁹ సాబ్! నిహ్ యేర్ చేంది కియ్యె పాహ్రాయ్ ఆయి నోడెయ్ ఆయి సెలె. ఇద్ కుహి బెయ్ కోల్ మంత. అద్ ²¹ జీవ వాలె యేర్ నీకున్ బగటల్ పుటర్? ¹² మా తొత్తర్ బాబో ⁸⁴ యాకాబ్ ఇద్ కుహి మాకున్ సీతార్. ఇద్ కుహిత యేర్ తన, తన్వర్ మర్క్ ఉటెర్ అని వూరంగ్ పియంగ్-కాల్క్ గిర్ ఉట్టంగ్. నిమె యాకాబున్ తెర్ డగుని కి బతల్?” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీత. ¹³ తె యేసు, “ఇద్ యేర్ ఉన్వల్ హర్ వొరార్ ఉండె వట్కంతార్. ¹⁴ బతి నన సియ్యల్ యేర్ ఉన్వన్ ⁶⁵ బస్కెట్ కె వట్క వసా. నన సియ్యల్ యేర్ ²² ⁶⁶ బస్కెట్ జీవతె” మందన్ సాటి, వోన్ రొపా బస్కెట్ గిర్ పొంగ్గిర్ మన్వల్ జలత్ దాత్ మందంత” ఇంజెర్ వెహార్. ¹⁵ తె అద్ వెయ్యె, “²⁹ సాబ్! బస్కెట్ యేర్ వట్కవక్సె అని చేంది కియ్యె వాయ్యుక్సె, అద్ యేర్ నాకున్ సీమ్” ఇంజెర్ యేసున్ తల్కత్. ¹⁶ అస్కె యేసు, “నిమె సాంజి, నీ మాడ్సొన్ కేయ్యి, తర” ఇంజెర్ ³⁰ వెహార్. ¹⁷ తె అద్ వెయ్యె, “నాకున్ మాడ్సొ సెలార్” ఇంజెర్ ³⁰ వెహార్. అద్ కేంచి యేసు, “హో కరలె, ¹⁸ మొదొల్ నీకున్ సియ్యర్ మాడ్సొర్ మత్తెర్. ఇంకె నీ సంగ మంతార్ వోర్, నీవార్ మాడ్సొ ఆయెర్. బాయి, నిమె మత్త అదెన్ ²⁷ కరల్ వెహ్” ఇంజెర్ అద్ వెయ్యెన్ ఇత్తార్. ¹⁹ అస్కె అద్ వెయ్యె, “²⁹ సాబ్! నిమె ⁴³ పర్వక్సె” అంది ఇంజెర్ సమ్మె మాసెర్ మంతాన్. ²⁰ తె నాకున్ ఇద్ గొప్పి ³⁰ వెహా: మమెట్ ఇద్ గెరాజిమ్ గుటత్ పారా ⁴³ పార్తన-వింతి కీంతామ్. ఇగెనె మా తొత్తర్ గిర్ పార్తన-వింతి కీతెర్. బతి మీ యూదుల్క సిరివ్ ²⁴ యెరుసలెమె కరల్ పార్తన-వింతి కియ్యల్ జాగ ఇంజెర్ బారి వెహంతిట్?” ఇంజెర్ యేసున్ సంగ ఇత్త. ²¹⁻²³ తె యేసు, “బాయి! బోన ⁴³ పార్తన-వింతి కీంతిట్ ³⁰ ఇన్వల్, మీ సమరయతుర్కున్ టావ సెలె. బతి బోన పార్తన-వింతి కీంతామ్ ఇన్వల్ మాకున్ టావ. బారితెకె మా ²⁴ యూదుల్కనగటల్ ⁹¹ బచె” మాయ్యల్ కార్య వాయ్యల్ మంత. అద్ వకత్తె ఇద్ గుటత్ పారాన్ ఆయి, ²⁴ యెరుసలెముగన్ ఆయి, మిరట్ బాబో బగవంతన పార్తన-వింతి కియ్యట్. బతి ²⁸ కరల్ పార్తన-వింతి కియ్యల్ తమ్మ ⁴¹ ఆత్మతగ ²⁵ సత్తె పార్తన-వింతి కీంతెర్. అద్ వకత్ ఇంకె వాసిన్ మంత. ఇద్ నన వెహ్ గొప్పిత్ పారా ⁴⁰ బరొస ఇర. తనకున్ పార్తన-వింతి కియ్యల్ ఆతుర్ మందన ఇంజెర్, బాబో బగవంతల్ సూడ్సెర్ మంతార్. ²⁴ బగవంతల్ ⁴¹ ఆత్మ రూప్తె మన్వల్ ఆత కాడ్కి, ⁴³ పార్తన-వింతి కియ్యల్ తమ్మ

⁹ ²⁴ ⁵³ v22 ⁴⁵ v39
¹⁰ ²¹ ⁹⁸ v11 ²⁴ v13
³⁰ ⁰⁴ v10-11
¹¹ ²¹ ⁹⁸ v50
²⁹ ⁶² లాక 20:42;
యోహా 4:15;
9:38 ³⁰ ⁰⁴ v16
¹² ²³ ⁸⁴ అపా 3:13
¹³ ²⁴ v17
¹⁴ ⁶⁵ 6:51
⁶⁶ ¹ v36 ²² v36
¹⁵ ²⁹ ⁶² v19
¹⁶ ³⁰ ⁰⁴ v16-17
¹⁷ ²⁴ ²⁴ v21 ³⁰ ⁰⁴ v20
¹⁸ ²⁷ 5:31
¹⁹ ²⁹ ⁶² v49 ⁴³ ⁹⁶ v44
²⁰ ²⁴ ¹⁴ v21
³⁰ ⁰⁴ v20-21 ⁴³ ⁵² v21
²⁴ ²⁵ 5:33
⁵¹ ⁶ 6:3 ⁴³ ⁵² 9:38
²⁵ ³⁰ ⁰⁴ v26
²³ ¹ 1:41 ⁵⁵ ⁴⁷ v29
²⁶ ²⁴ ²⁴ v34 ³⁰ ⁰⁴ v28
²⁷ ³¹ ⁰¹ v31
²⁸ ⁸ ⁶³ v52
³⁰ ⁰⁴ v31 ⁵² ⁰¹ 2:6
²⁹ ⁵⁵ ⁴⁷ 7:26
³¹ ²⁰ ⁶⁵ v40 ³⁰ ⁰⁴ v34
³¹ ⁰¹ v33 ⁴⁴ ⁶¹ 6:25
³³ ³¹ ⁰¹ 6:3
³⁴ ²⁴ ²⁴ v44 ³⁰ ⁰⁴ v34-35
³⁵ ³⁰ ⁰⁴ v7,42;5:25
³⁶ ⁶⁶ ¹ 5:24 ²² 5:24
³⁷ ²⁸ ⁶ 6:32
³⁹ ³¹ ⁴⁰ v44
⁴¹ ⁰⁰ v41 ⁴⁵ ⁴¹ v40
⁴⁰ ²⁰ ⁶⁵ v47 ⁴⁵ ⁴¹ 8:48
⁴¹ ⁴¹ ⁰⁰ v42

ఆత్మతగ ²⁵ సత్తె వోన పార్తన-వింతి కియన” ఇంజెర్ అద్ వెయ్యెన్ వెహార్. ²⁵ అస్కె అద్ వెయ్యె, “⁵⁵ కిరిస్సు* వాంతార్ ³⁰ ఇన్వల్ నాకున్ టావ. వోర్ వాత పెజె, సమ్మిర్కున్ సమ్మె కుల కుల వెహంతార్ బెరె” ఇంజెర్ యేసున్ వెహ్. ²⁶ తె, “ననయ్ వోన అందున్” ఇంజెర్ యేసు తాన్ ³⁰ ⁰⁴ వెహార్.

²⁷ అదె వకత్తె వోసుర్ ³¹ సిస్యల్ అగ వాతెర్. వోర్ యేసు ఉంది వెయ్యెన్ సంగ వడ్కివల్ సూడ్సి, బెయ్ గుల్ ఆతెర్. బతి, «నీకున్ బతల్ పహ్?» ఇంజెర్ అద్ వెయ్యెనె ఆయి, «నిమె అద్ వెయ్యెన్ సంగ బారి వడ్కితి?» ఇంజెర్ వోర్ యేసునె ఆయి, వూర్గటల్ వొరార్ గిర్ పూసి కియ్యకి.

²⁸ అద్ వెయ్యె ⁵² బుడ్డితున్ అగనె సుటి కీసి, చహర్ సాత్త. ²⁹ అని పరతున్ సంగ, “ఇంకె వేరి నన కీత సమ్మెతున్ బారె వెహార్. వోరె మాయ్యల్ మోక ⁵⁵ కిరిస్సు అందురయ్ బతల్? మిరట్ వాసి సూడట్” ఇంజెర్ వెహ్. ³⁰ తె వూర్ చహర్తల్ పెసిసి యేసు మన్వల్ జాగతగ వాసెర్ మత్తెర్.

³¹ అద్ గట్కతె వూర్ ³¹ సిస్యల్, “⁴⁴ గురుజి! జరతెర్ తిన్” ఇంజెర్ యేసున్ ²⁰ జుల్క కీతెర్. ³² బతి యేసు, “మీకున్ టావ సెలె అద్ చంది తిందన్ సాటి, నహ్ మంత” ఇంజెర్ వెహార్. ³³ తె ³¹ సిస్యల్, “గురుజిన్ తిందన్ సాటి, బోరె చంది తతెరయ్ బతల్?” ఇంజెర్ తమ్మ తమ ఇత్తెర్. ³⁴ అస్కె యేసు, “నాకున్ సారి కీతార్ బగవంతన ఇచ పియ్యి తాక్వల్ అని వోన కామున్ బర్పుర్ కియ్యలె నావ చంది ఆసి మంత. ³⁵ నమునతున్ మిరట్, ‘వాడ్లె విజ వీత్తె పెజె, ఉండె నాలుంగ్ మహినె పంట కొయ్యె వాంత’ ఇంతిట్. బతి వహుక్తెకె సూడట్. ఇంకె అద్ పంట కొయ్యెన్ తయర్ మంత*” ఇంజెర్ మీకున్ వెహార్ మంతాన్. ³⁶ “పంట కొయ్యల్ కికున్ ఇంకె బూతి పుట్టెరెన్ మంత. ⁶⁶ బస్కెట్ ²² సిస్యల్ జీవతగ లోకుర్కున్ తర్వలె, అద్ పంట కొయ్యల్ కికున్ పుట్టల్ పండి. ఇదెన్ హిందల్, విజ వీత్తల్ అని పంట కొయ్యల్ ఆనంద్యె మంద పరంతెర్. ³⁷ ‘విజ వీత్తల్ వొరార్ అని పంట కొయ్యల్ ఉండె వొరార్’ ఇన్వల్ సాస్తర్ ²⁸ కరల్ అంద్. ³⁸ మిరట్ కస్తమ్ కీసి వీత్తకి అద్ పంట కొయ్యె, మీకున్ సారి కీతాన్. అద్ విజ వీత్తె దుస్సుర్ కస్తమ్ కీతెర్. వూర కస్తమ్ పండితున్ మిరట్ యేచ్చెర్ మంతిట్” ఇంజెర్ ఇత్తార్.

³⁹ “నన కీత సమ్మెతున్ బారె, నన వెహ్క్ మనెకెన్ నాకున్ వెహార్” ఇంజెర్ అద్ వెయ్యె వెహ్. తె అద్ ⁴⁰ గవతున్ పియ్యి, ⁴⁵ సమరయ యేరియత చహర్తుర్ వెలెటిర్ లోకుర్ యేసున్ పారా ⁴¹ బరొస ఇరెర్. ⁴⁰ వూర్ ⁴⁵ సమరయతుర్ వోన్ వాసి, “గురుజి! నిమె మహ్ వాసి, మందయ్ లాగర్” ఇంజెర్ ⁶⁵ జుల్క కీతెర్. తె యేసు వూర్గ రండ్ రోజ్క్ మత్తార్. ⁴¹ యేసు

* 4:25 కిరిస్సు హెబ్రీ బాసెతె మెసయల్ ఇంతెర్. ఇదెన అర్మ్ పరతున్ బచి కియ్యె, బగవంతల్ నేమి కీసి, సారి కియ్యల్ రాజల్. వేన్ సాటి యూదుల్క సూడ్సెర్ మత్తెర్. * 4:35 లోకుర్కున్ బగవంతన చర్చతె తర్గల్ పంట. బహన్ ³⁰ ఇత్తెకె సమరయ జాతితుర్ వెలెటిర్ యేసునగ వాసెర్ మత్తెర్. వూర్కున్ బగవంతన సరి-మారగున్ బారె వెహ్తె కానె ఆసి మంత ఇత్తార్.

వెహంగ్ గొట్టింగ్ కుద్ కేంచి, ఉండె వెలెటిర్ ⁴¹బుక్తలిర్ ఆతెర్.
⁴²“నిమె ³⁰వెహ్ గొట్టి పియ్యన్ ఆయె బతి, మమెట్ వోనంగ్
 గొట్టింగ్ కుద్ కేంచి, వేరె ²⁸దునియతున్ ⁴⁹బచి కియ్యల్ కిరిస్తు
 ఇంజెర్ కరి కీసి, ⁴¹నమ్మెమ్” ఇంజి వెయ్యెన్ వెహ్తర్.

యేసు అదికారిన్ మరిన్ చొకాట్ కియ్యల్

(మత్తయి 8:5-13; లూక 7:1-10)

⁴³రండే రోజ్క్ ఆత పెజె, యేసు ¹⁰గలిలయ యేరియతె
 సొన్లె పెసిత్తార్. ⁴⁴(అస్కె యేసు, «⁴³పర్వత్తన్ తన్వ సొంత
 యేరియతగ మాన్ పుటో» ఇంజెర్ మునెనె వెహ్మి మత్తార్.)
⁴⁵తెర్ బతి వోర్ ¹⁰గలిలయ యెవ్ పెజె, అగటుర్ లోకుర్
 చొకాట్ మాన్ సీసి, వోన్ కరుమ్ కీతెర్. బారితెకె పస్క సడ్
 జర్నెకె, వూర్ ²⁴యెరుసలెమ్మగ సొంజి మత్తెర్ అని యేసు
 కీతంగ్ మయ్యతంగ్ కామ్మ సూడ్మి మత్తెర్. ⁴⁶అహన్ సొనెకె
 సొనెకె, ఇదెన్ మునె యేతున్ ఆంగుర్కన్ ³⁶రసత్ దాత్
 మార్కుసీతార్ అద్, ¹⁰గలిలయత ²⁵కాన చహరై యెహ్తర్.
²⁵కపెర్నహోమ్ ఇన్వల్ చహరై రాజనార్ వొరార్ అదికారి
 మత్తార్. వోనార్ మరి బేమరితె సొనల్ మీండ్మి మత్తార్.
⁴⁷తె వోర్ అదికారి, ²⁴యూదయతల్ ¹⁰గలిలయ యేరియతె
 యేసు వాతార్ ఇంజెర్ కేంచి, యేసునగ సొత్తార్. అని,
 “నా మరి బేమరితె సొనల్ మీండ్మి మంతార్. నిమె వాసి,
 చొకాట్ కియ్యే లాగర్” ఇంజెర్ యేసున్ ²⁵విసంతి కీతార్.
⁴⁸తె యేసు, “చమత్కార్క్ అని మయ్యతంగ్ కామ్మ,
 సూడ బీగర్, నా పొరొ ⁴¹బరొస కియ్యట్ సెలెయ్?” ఇంజెర్
 ఇత్తార్. ⁴⁹తెర్ బతి వోర్ అదికారి, “²⁹పర్పు! నా మరిన పర్న్
 సొన్క మనెకెన్ వర” ఇంజెర్ ఇత్తార్. ⁵⁰అస్కె, “నిమె రోన్
 సొన్. నీ మరి ²¹పిసంతార్” ఇంజెర్ యేసు ³⁰వెహ్తార్. తె
 వోర్ అదికారి, యేసున గొట్టిత్ పొరొ ⁴¹బరొస ఇర్ని పెసిత్తార్.
⁵¹వోర్ అహన్ సరియ్ సొంజెర్ మనెకెన్, వోసుర్ ³⁸సేమ్మలిర్
 మునెత్క్ వాసి, “నీవోర్ మరి చొకాట్ ఆతార్” ఇంజెర్
³⁰వెహ్తార్. ⁵²తె వోర్ అదికారి, “బద్ వకత్తై చొకాట్ ఆతార్?”
 ఇంజెర్ సేమ్మలిర్కున్ పూసి కీతార్. అస్కె వూర్, “నినె దుపరి
 ఉంది నేత్తెకె, చొకాట్ ఆతార్” ఇంజెర్ వెహ్తార్. ⁵³బరొబర్ అది
 వకత్తై యేసు తనకున్, «నీవోర్ మరి ²¹పిసంతార్» ఇన్వల్ గొట్టి
 వెహ్తార్ ఇంజెర్ సమ్మె మాసి, వోర్ అదికారి అని వోన్ ³⁶రోతుర్
 యేసున్ పొరొ ⁴¹బరొస ఇర్నె. ⁵⁴యూదయ యేరియతల్
¹⁰గలిలయ వాసి, యేసు కీత రెండవ మయ్యత కామ్ ఇద్
 ఆంద్.

కెయ్-కాల్క్ అర్ని సొత్తాన్ చొకాట్ కియ్యల్

5 అద్ ఆత పెజె, ²⁴యూదుల్కన్ ఉంది సడ్ కరుమ్ వాత
 కాడ్మి, యేసు ²⁴యెరుసలెమ్ నగుడె, వర్ని సొత్తార్.
²యెరుసలెమ్మ గొరెన పొటక్ ఇన్వల్ జాగతున్ కరుమ్

⁴² ²6:14 ²⁸6:14
³⁰ ⁰⁴v50 ⁴¹3:12;4:48;
 5:47 ⁴⁹అపొ 5:31
⁴³ ¹⁰v46
⁴⁴ ²⁴v47
³¹ ⁴⁰5:31 ⁴³6:14
⁴⁵ ¹⁰అపొ 1:11
¹⁴ ¹⁴మార్ 15:41;
 యోహ 5:1; అపొ 8:25
⁴⁶ ¹⁰v46-47 ²⁵21:2
²⁵ ⁶⁴6:17 ³⁶లూక 5:37;
 రోమ 14:21;
 ఉజగిరి 17:2
⁴⁷ ¹⁰v54 ²⁰5:12
²⁴ ²⁴v48 ²⁴v54
⁴⁸ ²⁴v50 ⁴¹v50
⁴⁵ ⁹²v54 ⁵⁰అపొ 2:19
⁴⁹ ²⁹6:5
⁵⁰ ⁹⁸లూక 4:4;
 యోహ 4:51;
 7:38 ²⁴v54
³⁰ ⁰⁴v50-51 ⁴¹v53
⁵¹ ⁹⁸v53 ³⁰5:6
³⁸ ¹⁶అపొ 3:13
⁵² ⁸8:29
⁵³ ²¹5:25
³⁶ ¹⁴8:35 ⁴¹5:24
⁵⁴ ¹⁰6:1 ²⁴v54-5:1
²⁴ ⁴⁹7:1 ⁴⁵6:2
¹ ¹⁴v2 ²⁴v6 ²⁴v10
² ¹⁴19:13 ²⁴10:22
²⁸ ⁶¹v7 ⁴⁷10:23
⁶ ²⁴v8 ³⁰v8
⁷ ²⁸9:7 ²⁹6:23
⁸ ¹⁴v21 ²⁴4:21;
 5:14;6:19
³⁰ ⁰⁴v10 ⁴⁰v9
⁹ ²⁸v9-11
⁴⁰ ⁴³v11 ⁴⁵v10
¹⁰ ²³అపొ 4:14
²⁴ ⁵³v15 ³⁰v18 ⁴⁵v16
¹¹ ²⁸అపొ 5:15 ⁴⁰v12
¹² ²⁰8:7 ⁴⁰6:19
¹⁴ ⁶⁴8:11
²⁴ ¹¹7:14 ²⁴v14-17
¹⁵ ⁵³v16
¹⁶ ²⁴2:20;5:18;
 7:35 ²⁴v18
¹⁷ ²⁴v19
¹⁸ ²⁴6:4 ³⁰v19
⁴⁵ ²¹లూక 14:1;
 యోహ 7:22;
 అపొ 1:12

¹⁴ ⁴⁷హెబ్రి బాసతె బెతెస్త ఇన్వల్ ²⁸కోనెర్ మత్త. అద్ కోనెర్గ
 సియుంగ్ ⁴⁷మండొష్క్ మత్తంగ్. ³⁻⁴*[అద్ కోనెర్గ కహి
 యేలెనె బగవంతనార్ దూతల్ రెయ్యి యేతున్ హలి కీందుర్.
 అస్కె బోర్ మునె రెయంతారా వోర్ బాతల్ బేమరి మత్తెకె
 గిర్ చొకాట్ ఆందుర్.] అవ్ మండొష్క్నగ గుడ్డిర్, లెంగ్గల్-
 తుంగ్గలిర్ అని కెయ్-కాల్క్ అర్ని సొత్తూర్, సమ్మి తీర్కినంగ్
 బేమరింగ్ వాలిర్ జాగ పియ్యి మందిర్. ⁵వూర్ రొపా తీస
 ఆట్ (38) సాల్కన్ బేమరితె మన్వల్ వొరార్ మాయ్యల్
 మత్తార్. ⁶వోర్ మాయ్యన్ యేసు సూడ్మి, వెలె సాల్కన్
 బేమరితె మంతార్ ³⁰ఇన్వల్ కరి కీసి, “చొకాట్ ఆయన ఇంతి
 కి?” ఇంజెర్ వోన్ పూసి కీతార్. ⁷తె వోర్ మాయ్యల్, “²⁹పర్పు!
 అద్ ²⁸కోనెర్గ యేర్ హలె మానెకె, నాకున్ అగ రెహ్మలిర్ బోరె
 సెలర్. అదెన్ సాటి నన రెయ్యె వానెకెతె, నాకున్ తేర్ మునెన్
 దుస్రార్ బోరెర్ అగ రెయంతార్” ఇంజెర్ జవబ్ సీతార్.
⁸అస్కె యేసు, “తేద! అని నీవ చాప్రతున్ పియ్యి రోన్ సొన్”
 ఇంజెర్ ³⁰ఇత్తార్. ⁹అహన్ ఇత్త బరొబర్, వోర్ చొకాట్ ఆసి,
 తన్వ ²⁸చాప్రతున్ పియ్యి ⁴⁰తాక్సెర్ సొత్తార్.

ఇద్ గట్టు యూదుల్కన్ ఆరమ్మ దివొసున్ నేటి జర్త.
¹⁰తె ²⁴యూదుల్కనుర్ అదికారిర్, “నీవ చాప్ర పియ్యి
 తాక్సల్, నేండ్ ఆరమ్మ దివొస్ ఆత కాడ్మి, దర్బత కానున్మన్
 ఉల్ల తాక్స ఆంత” ఇంజెర్ ²³చొకాట్ ఆతొన్ సంగ ³⁰ఇత్తెర్.
¹¹బతి వోర్, “నాకున్ చొకాట్ కియ్యల్, ‘నీవ ²⁸చాప్ర పియ్యి
 సొన్ ఇత్తార్” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తార్. ¹²తె వూర్,
 “‘నీకున్ చాప్ర పియ్యి సొన్’ ఇంజెర్ బోర్ వెహ్తార్?” ఇంజి
²⁰పూసి కీతెర్. ¹³బతి వోర్ వెహ పర్కకి. బారితెకె అగ
 వెలె మాంది మత్తెర్ అని యేసు మాందితగ మిస్సె మాసి
 సొత్తార్. ¹⁴అద్ ఆత పెజె యేసు, వోన్ ²⁴మందిర్క్ అప్రతగ
 సూడ్మి, “ఇమల కేంజ! నిమె చొకాట్ ఆతి. ఉండె వెలె దుక్కు
 వాయ్యక్నె మన్లె, ⁶⁴పాష్కంగ్ కామ్మ కియ్య” ఇంజెర్ వెహ్తార్.
¹⁵అస్కె, వోర్ మాయ్యల్ ²⁴యూదుల్కనుర్ అదికారిర్
 సొంజి, “నాకున్ చొకాట్ కియ్యల్ యేసు ఆందుర్” ఇంజెర్
 వెహ్తార్.

¹⁶యేసు ఆరమ్మ దివొసున్ నేటి ఈతంగ్ కామ్మ కీతతున్
 హిందల్, వూర్ ²⁴యూదుల్కనుర్ అదికారిర్ యేసున్ దుక్కు
 సియ్యల్ మొదల్ కీతెర్. ¹⁷బతి యేసు, “నా బాబొ హర్
 గట్టు కామ్ కీసెర్ మత్త కాడ్మి, నన గిర్ కామ్ కీసెర్
 మంతాన్” ఇంజెర్ వెహ్తార్. ¹⁸ఇద్ కారన్మన్ హిందల్,
²⁴యూదుల్కనుర్ అదికారిర్, “వేర్ సిరిప్ ఆరమ్మ దివొస్
 మా నేకితున్ బహ్మా మాయ్యై ఆయ్య, బగవంతన్ తన్వోర్
 బాబొ ఇంజెర్ ³⁰వెహ్మి, తనకున్ బగవంతన్ బరొబర్ బడి కీసెర్
 మంతార్” ఇంజి, ఇవ్ రండే కారన్మన్ హిందల్, యేసున్
 జకన ఇంజెర్ వూర్ నిర్బయ్ కీతెర్.

* 5:3-4 తొలెతంగ్ కహితంగ్ గ్రీకు గ్రంత్కన్ ఇవ్ గొట్టింగ్ సెలెంగ్.

బగవంతన అదికార్ యేసునగ మంత

19 తె యేసు ఇహిన్ పోడి కీసి ³⁰వెహ్హార్: “ఇద్ ²సతెమ్ ఆంద్. బగవంతనోర్ మరి తన్వ తన బతయ్ కియ పరొర్. బాబో బతల్ కీంతోరొ, సిరిష్ అదెన సూడ్సి మరి కీంతోర్. బాబో బగవంతల్ బతంగ్ బహన్ కీంతోరొ, అవెన్ మరి అహ్నా కీంతోర్. 20 బాబో మరిన్ ⁵³లాడ్ కీత కాడ్సి, తన కియ్యల్ కీ సమ్మె కామ్మున్ మరిన్ తొహ్సార్ మంతోర్. ఉండె వెలె డగుక్ కామ్ము మునె బవిసత్తె మరిన్ సంగ బాబో కియ్యస్సల్ సూడ్సి, బెయ్ గుల్ ఆకిట్. 21 బాబో సాతుర్మున్ బహన్ ¹⁴నేండుసంతోరొ, అహ్నా మరి గిర్ తన నేమి కీతుర్మున్ ²²పిసుసంతోర్. 22 బాబో బోనె ²⁹తస్స కియ్యర్. బతి ²⁹తస్స కియ్యె బర్పర్ అదికార్ తన్వోర్ మరిన్ సీతార్. 23 తనకున్ బహన్ సమ్మిర్ మాని కీంతోరొ, అహ్నా మరిన్ గిర్ మాని కియన ఇంజెరెన్, అద్ అదికార్ మరిన కెయ్యె బగవంతల్ సీతార్. బోరె ఆయి మరిన్ మాని కియ్యెకె, మరిన్ సారి కీతార్ బాబోన్ గిర్ మాని కీత లెకతగ వాయెర్. 24 నావ గొస్తి కేంచి, నాకున్ సారి కీతొనగ ⁴¹బరొస ఇర్వన్, ²²పిస్సల్ బిస్సల్ జీవ పుటంత. ఆతొన్ పాప్పున్ హిందల్, వాయ్యల్ సిక్స తపంత. మరన్తల్ తప్పి, వోన్ బస్సెట్ పిస్సల్ జీవ పుట్ట.

25 “ఇద్ ²సతెమ్ ఆంద్. సానలిర్ బగవంతనోర్ మరిన గొస్తి కేంజ్యల్ వకత్ వాసెర్ మంత. అద్ ఇంకె వాసిన్ మంత. అద్ గొస్తి కేంచి, ²¹తాక్సల్ బస్సెట్ పిసంతెర్. 26 బహన్ బగవంతల్ ²²జీవతొర్ మాల్కల్ ఆందురొ, అహ్నా బస్సెట్ పిస్సల్ జీవతున్ సియ్యల్ అదికార్ మరిన్ సీతార్. 27 వోర్ మరి ¹⁸స్వర్గోర్ మాయ్యల్, ఆత కాడ్సి, లోకుర్మున్ ²⁹తస్స కియ్యల్ ⁴⁹అదికార్ బాబో వోన్ సీతార్. 28 మిరట్ గుల్ ఆయ్యట్! ఉంది వకత్ వాసెర్ మంత. అద్ వకత్తె ³⁴వీచ్నగ మన్వలిర్ సానలిర్ సమ్మిర్ గిర్ బగవంతనోర్ మరిన గొస్తి కేంచి, నేండ్సి బహ్రి వాంతెర్. 29 ³⁶నేండ్సి బహ్రి వాతుర్ సమ్మిర్కున్ వోర్ మరి ²⁹తస్స కీసి, వూర్గల్ ⁸పునెవంతలిర్మున్ బస్సెట్ ²²పిస్సల్ జీవ సీంతోర్ అని పాపెస్తిలిర్కున్ సిక్స వాటంతోర్. 30 అద్ ¹⁹తస్స నావ ఇవతున్ పియ్యి ఆయె బతి, నాకున్ సారి కీతొన ఇవతున్ పియ్యిన్ కీంతోన్. నావ నన బతయ్ కియ పరొన్. బాబల్ నాకున్ వెహ్ తీరె, లోకుర్మున్ ¹³నాయ్ ²⁹తస్స కీంతోన్. నన కియ్యల్ తస్స నాయ్ ఆంద్.

యేసున్ బారెతంగ్ గవంగ్

31 “మోక నా బారెతె ననయ్ ³¹గవ వెహ్హాతె, నావ ³¹గవతున్ ²⁷కరల్ ఇంజెర్ వొపుర్. 32 నా బారెతె ³¹గవ వెహ్హా వొరొర్ మంతోర్. వోర్ వెహ్హల్ ³¹గవ ²సతెమ్ ఇంజెర్ నాకున్ టావ.

33 “మిరట్ ²⁴యోహాన్ గ కహితుర్మున్ రొహ్లాట్. వోన ³¹గవ ²సతెమ్ ఆంద్. 34-35 యోహాన్ డివెల్ దాత్ పొచ్చెర్ వేడ్సి సీసెర్ మత్తొర్. మిరట్ వోన వేడ్సితె జులుక్ వేరి, బెయ్ ఆనంద్ మత్తిట్. మిరట్ ⁴⁹బచె మాయన ఇంజెరెన్ ఇవ్ గొస్టింగ్ ³⁰వెహ్హార్ మంతోర్.

19 ²లూక 23:43;

యోహా 5:24;

6:47 ²⁴6:1 ³⁰04 v24

20 ⁵³68 11:3

21 ¹⁴53 7:52 ²²27 6:63

22 ²⁹19 v30 ²⁰20 v24

24 ⁶⁶1 v39 ⁸¹2 v25

25 ²²22 v26 ²⁰20 v27

30 ⁰⁴04 v25 ⁴¹00 v38

25 ⁸¹6:26 ²¹98 6:51

30 ⁰⁴4:35;5:34;6:42

26 ²²22 v29

27 ¹⁸49 10:18 ²⁹20 v29

28 ¹⁹11:17

29 ⁸7:12 ³86 11:24

22 ²²22 v39 ²⁹20 మత్త 23:23;

యోహా 5:30;

హబ్బి 9:27

30 ¹³42 లూక 1:17;

యోహా 7:24;

రోమ 2:13

29 ⁷7:24 ²⁹20 7:24

31 ²27 v32

31 ⁴⁰40 v32 ³¹41 v32

32 ²⁷6:55 ³¹40 v33

31 ⁴¹మార్ 14:55;

యోహా 5:34;

తీమ 1:13

33 ²⁵8:32

24 ⁹¹v36 ³¹40 v36

36 ²⁴91 10:40

31 ⁴⁰v37 ³¹41 8:13

37 ³¹40 v39

38 ⁴¹00 v44

39 ¹66 లూక 10:25;

యోహా 6:27;17:3

11 ²⁴7:38 ²²22 v40

31 ⁴⁰3:28;7:7;15:27

40 ²²22 3:36;6:27,63

42 ⁶13:35

44 ⁴¹00 v46

45 ¹⁶79 అపొ 24:26

34 ⁷⁵v46

46 ¹¹25 6:31

34 ⁷⁵6:32 ⁴¹00 v47

47 ¹¹7:15 ⁴⁰04 4:42;

6:29;7:5 ⁴⁴87 6:63

1 ¹⁰56 7:1 ²⁴24 v3 ⁵⁰85 v23

2 ⁴⁵92 v14

3 ²⁴4 v5 ³¹01 v8

4 ²⁴53 v41 ³⁹57 11:55

5 ⁹13:29 ²⁴24 v10

30 ⁰⁴v6 ⁵³76 మత్త 10:3;

యోహా 6:7; అపొ 8:6

6 ³⁰04 v8 ³⁹85 8:6

“బతి నాకున్ నరిమన్సన ³¹గవ జురత్ సెలె. 36 బారెతెకె ²⁴91 యోహాన్తెన్ తెర్ డగుర్ ³¹40 గవ నహ్ మంత. అద్ బతల్ ఇత్తెకె: నన కీతంగ్ మయ్యతంగ్ కామ్ము. ఇవ్ కామ్మున్ బగవంతల్ నాకున్ కీమ్ ఇంజెర్ హబ్బి కీతార్. ఇవె నాకున్ బాబో సారి కీతార్ ఇంజెర్ నిరుపన్ కీంతంగ్. 37 వోరె బాబో నా బారెతె ఇద్ ³¹గవ వెహ్హార్ మంతోర్. బతి మిరట్ బస్సెన్ వోన వచన్ కేంజ్యకి అని బస్సెన్ వోన రూప్ సూడ్సి. 38 సారి కియ్యన్ పొరొ మిరట్ ⁴¹బరొస ఇర్వ కాడ్సి, వోన బోద మీవంగ్ దిల్కనగ మనొ. 39 బస్సెట్ ²²22 పిస్సల్ జీవ ¹¹24 దర్మ-గ్రంతనగ, పుటంత ఇంజెర్ సోండ్ కీసి, మిరట్ చొకాటె మహ్మంతిట్. బతి అవె వచన్ నా బారెతె ³¹గవ వెహ్హార్ మంతంగ్. 40 తెర్ బతి మిరట్ అద్ బస్సెట్ ²²22 పిస్సల్ జీవతున్ సాటి నహ్ వాయ్యె వొప్పిట్.

41 “నాకున్ మాయ్యలిర్ సియ్యల్ డగుర్-పాన్ లాగొ. 42 బారెతెకె మిరట్ బగవంతన్ పెర్మ కియ్యట్ ఇన్వల్ నాకున్ టావయె. 43 నన నావొర్ బాబోన పొరొడె వాతొన్. నాకున్ మిరట్ వొప్పకి. బతి ఉండె బోరె తన్వ పొరొడె తనయ్ వాతెకె, వోన్ మిరట్ ఆనంద్ వొపంతిట్. 44 మీకున్ దుస్సుర్ డగుర్-పాన్ సియ్యల్ ఇస్సమ్ బతి, వొరొరె మన్వల్ బగవంతల్ సియ్యల్ డగుర్-పాన్సన్ సాటి కోపిద్ కియ్యట్. తె నా పొరొ బహన్ ⁴¹బరొస ఇర పర్కిట్? 45 నన బాబోనగ మీ పొరొ పిరది కీంతొన బతలొ ఇంజెర్ సోండ్ కియ్యట్. బతి దర్మత కానున్సన్ లిహి కీతార్ ³⁴మోసె పరవక్తన్ పొరొ మిరట్ ¹⁶79 ఆస ఇర్దిట్. వోర్ మోసెయ్ మీ పొరొ పిరది కీంతోర్. 46 వోర్ ³⁴75 మోసె నా బారెతె ¹¹25 లిహి కీత కాడ్సి, మిరట్ మోక వోన్ ⁴¹బరొస కీందిట్, నాకున్ గిర్ బరొస కీందిట్. 47 బతి మోసె లిహి కీత దర్మత ¹¹25 కానున్సంగ్ ⁴⁴87 గొస్తిన్ మిరట్ ⁴¹00 నమ్మిట్, నావంగ్ గొస్తిన్ బహన్ నమ పర్కిట్?” ఇంజెర్ యూదుల్కునుర్ అదికార్మున్ వెహ్హార్.

యేసు సియ్యంగ్ హజర్క్ మాందితున్ జేవున్ దొస్వల్

(మత్తయి 14:13-21; మార్క్ 6:30-44; లూక 9:10-17)

అద్ ఆత పెజె, యేసు ¹⁰36 గలిలయ సమ్మర్తున్* హంద బాజ్జెకె, తన్వర్ సిస్యలిర్ సంగ సొత్తార్. 2 బేమరి వాలిర్మున్ యేసు చొకాట్ కీతంగ్ ¹మయ్యతంగ్ కామ్మున్, సూడ్సి, వెలెటిర్ మాంది వోన్ పెజెయ్ వాసెర్ మత్తెర్. 3 తె యేసు గుట తెగ్గిసి, తన్వర్ ³¹01 సిస్యలిర్ తోడొ ఉద్తార్. 4 అవ్ దివొస్సనగ ²⁴53 యూదుల్కున్ ¹పస్స, సడ్ కరుమ్ వాసి మత్త. 5 అద్ వకత్తె యేసు తల తహ్సి సిర్ముట్ సూడ్జార్. తె వెలెటిర్ మాంది తన్ వాసెర్ దిస్సెర్. “వీర్ సమ్మిర్ తిన్జె బగటల్ కానె యేచ్చి తర్కట్?” ఇంజెర్ ⁵³76 పిలిపున్ యేసు పూసి కీతార్. 6 తన బతల్ కియ్యల్ మంతోర్ ³⁰04 ఇన్వల్ తనకున్

* 6:1 తిబెరియ సమ్మర్ ఇంజెర్ గిర్ కేయంతెర్.

టావయ్. బతి వోర్ పిలిప్ప మన్దె బతల్ మంతయె కరి కియన ఇంజెరన్, యేసు అహాన్ పూసి కీతార్. ⁷తె ⁵³₇₆పిలిప్ప, “రండ నుమ్మా (200) కరారంగ్ బిలెన్* చంది యేచ్చి తత్తె తెర బతి, హర్ వారాన్ జరజర తిన్లె గిర్ యెవా” ఇంజెర్ జవబ్ సీతార్. ⁸⁻⁹అస్కె వోసుర్ ³¹₀₁సిస్యలిర్గటల్ ⁴⁶₁₃సిమెన్-పేతుర్ ⁸తముర్ ⁴₀₆ఆండ్రెయల్, “ఇగె వారార్ కాండినగ సియుంగ్ సారింగ్ అని రండ చుడుక్ ³⁷₉₅మీన్స్ మంతంగ్. ³⁰₀₄బతి ఇచార్ వెలె మాందితున్ ఇవ్ బేజెన్ యెహంగ్” ఇంజెర్ యేసున్ వెహార్. ¹⁰తె యేసు, అగ ఉద్దుల్ జాడి మత్త కాడ్కి, “తాన్ పారా పర్జతున్ ఉపునట్” ఇంజెర్ వెహార్. తె మరి-మియడ్ అని వెయ్యెకున్ లెక కియ్యకె, లగ్-బగ్ సియుంగ్ హజర్క్ (5,000) మాడ్చ పంగత్ ఉత్తెర్. ¹¹అస్కె యేసు, అవ్ సారింగ్ పియ్యి, బగవంతన్ దనెవాద్ వెహి, పంగత్ ఉద్దురుక్ వహి కియ్యె సీతార్. అహ్ ³⁷₉₅మీన్సున్ గిర్ సీతార్. వూర్ తిందనచ్చార్ తిత్తెర్. ¹²పర్జ పేటిమెన్ తిత పెజె, “ఇమర్ గిర్ కరబ్ ఆయ్యక్నె, మెయ్యంగ్ టుకెంగ్ సెమ్మె మీరి కీమ్” ఇంజెర్ ³¹₀₁సిస్యలిర్కున్ యేసు ³⁰₀₄వెహార్. ¹³తె సిస్యలిర్, తిత్తంగ్ అవ్ సియుంగ్ సారిన్ మెయ్యంగ్ టుకెన్ మీరి కీతె, బార ²⁸₉₄డాలంగ్ నింతంగ్. ¹⁴అద్ మయ్యత కామున్ సూడ్చి, పర్ గుల్ ఆతెర్. అని “ఇద్ ²⁸₈₉దునియతె వాయ్యె మత్తార్ వోర్ ²₃₀కరల్ ¹పర్వక్తల్ వేరె ఆందుర్” ఇంజెర్ పర్జ ³⁰₀₄ఇత్తెర్. ¹⁵తె యేసు, వూర్ పర్జ తనకున్ హటున్ ³⁵₀₄రాజల్ కియ్యె ఆంతెర్ ఇన్వల్ కరి కీసి, అద్ గుటతెకె వారారె సాత్తార్.

యేసు సమ్మర్త యేత్ పారా తాక్యల్ (మత్తయి 14:22-27; మార్క్ 6:45-52)

¹⁶⁻¹⁷అద్ నేటి పోడ్డ్ సానెకె, యేసునుర్ ³¹₀₁సిస్యలిర్ గలిలయ సమ్మర్త డర్లిత్ కరుమ్ సాంజి, యేసున సరి సూడ్చెర్ మత్తెర్. అస్కె సికటి ఆసెర్ మత్త తెర బతి, యేసు వూర్గ వాయ్యెకె మత్తార్. తె వూర్ సిస్యలిర్, ఉంది ⁴¹₄₃రూకతగ ఉచ్చి, సమ్మర్తున్ హంద బాజున్ మన్వల్ ²⁵₈₄కపెర్నహోమ్ చహరై సాన్లె పెసెతెర్. ¹⁸అదె వకత్తె డగుర్ వడి-దూందడ్ తేచ్చి, సమ్మర్తంగ్ హెల్వంగ్ బడె మాతంగ్. ¹⁹వూర్ లగ్-బగ్ మూంద్-నాలుంగ్ కోస్క్ లక్ ⁴¹₄₃రూకతున్ ⁴⁰₄₃తాకుస్త పెజె, యేత్ పారా తాక్యెర్ యేసు తమ్మ రూకతగ వాయ్యెర్ సూడ్చి, బెయ్ వెరితెర్. ²⁰బతి యేసు, “వెరిమట్! ననయ్ ఆందున్” ఇంజెర్ వూర్కున్ ³⁰₀₄వెహార్. ²¹అస్కె వోన్ ఆనందై అద్ ⁴¹₄₃రూకతగ ఉప్పసెతెర్. అస్కె యెంటెనె వూర్ సాన్వల్ జాగతె అద్ రూక యెవ్.

²²⁻²³పర్బు వింతి కీసి జేవున్ దొస్తార్ అద్ జాగతె, దుస్రా నేటి కహి ⁴¹₄₃రూకంగ్ ⁵⁰₈₅తిబెరియ నగుడల్ వాతంగ్. తె సమ్మర్త హంద బాజున్ రెహె మాయ్యలిర్ లోకుర్, ³¹₀₁సిస్యలిర్ సిరిష్ ఉందియ్ రూకతె సాత్తెర్. బతి వూర్ తర్నొతె యేసు సాన్మకి ఇంజెర్ కరి కీతెర్. ²⁴వూర్ మాంది యేసున్ అని

⁷₁₂ ¹²₂₀ ⁵³₇₆ 12:21
¹⁰₂₄ v11
⁵⁵₂₈ 1కొర 3:12
¹¹₂₄ v15 ³⁷₉₅ 21:9
¹²₀₄ v14 ³¹₀₁ v16
¹³₂₈ <sup>94₉₄ మత్త 14:20 ²⁹₁₆ v9
¹⁴₃₀ మత్త 14:33;</sup>

యోహా 7:26 ²⁸₈₉ v33
³⁰₀₄ v20 ⁴³₉₆ v45 ⁴⁵₉₂ v26
¹⁵₃₅ 12:13 ²⁴₂₄ v17
¹⁹₂₄ 5:8; 6:22,
⁵³₄₀ v66 ⁴¹₄₃ v21
²⁰₃₀ v26
²¹₄₁ v22
²⁴₂₄ v26 ²⁵₈₄ v59
³¹₀₁ 4:8; 6:60;
¹¹₇ ⁴¹₄₂ 21:8
²⁵₆₁ 9:2
²⁹₂₄ v32 ⁴¹₀₀ v30
³²₂₈ 7:28 ⁸¹₈₁ v47
²⁴₂₄ v35 ³⁰₀₄ v42
³⁴₇₅ లూక 16:31;

యోహా 7:19;
అపొ 6:14 ³⁷₇₂ v33
³³₂₂ v35 ²⁸₈₉ v51
³⁷₇₂ లూక 24:51;

యోహా 6:38;

అపొ 1:11

³⁴₂₉ v68

³⁵₂₂ v40

²⁴₂₄ v42 ⁴¹₀₀ v36

³⁶₀₀ v40

³⁸₇₂ v41

⁴⁰₆₆ v47

²²₂₂ v47 ⁴¹₀₀ v47

³¹₀₁సిస్యలిర్కున్ మహ్మత్ బతి, బోరె పుట్టకి. తె అవ్ రూకనగ ఉచ్చి, యేసున్ మహ్మత్ ²⁵₈₄కపెర్నహోమ్ సాత్తెర్. ²⁵సమ్మర్త హంద డర్లితె యేసు వూర్కున్ దిస్త పెజె, “⁴⁴₆₁గురుజి! ఇగె బస్కె వాతి?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్.

జీవతున్ తాకద్ సియ్యల్ కానె యేసుయ్ ఆందుర్

²⁶⁻²⁷తె యేసు, “మయ్యతంగ్ కామ్మున్ అర్తమ్ కియ్యడున్ హిందల్ ఆయె బతి, బర్బుర్ కానె తిత్తుత్ హిందల్ మిరట్, నాకున్ మహ్మత్ మంతిట్. సప్పి కరబ్ ఆయ్యల్ కానెతున్ సాటి పర్వెడె మాయ్యట్. బతి ¹స్వర్గనార్ మాయ్యల్, సియ్యల్ ²²₆₆ ¹బస్కెట్ పిస్వల్ జీవ వాలె కానెతున్ సాటి పర్వెడె మాయ్యట్. అహాన్ సియన్ సాటినె, బగవంతల్ తన్వ అదికార్ ⁴⁹₇₂మోర్ నా పారా వాడ్చార్. ఇద్ ⁸¹₈₁సతెమ్ ఆంద్” ఇంజెర్ ³⁰₀₄వెహార్. ²⁸అస్కె వూర్, “బగవంతల్ మాకున్ బతల్ కియన ఇంతార్?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. ²⁹తె యేసు, “బగవంతల్ బోన్తె సారి కీతారా, వోన్ ⁴⁰₀₀బరొస ఇరన ఇంజెర్ కోరంతార్” ఇంజి వెహార్. ³⁰⁻³¹అద్ కేంచి వూర్, “మా తొత్తుర్ ఈజిప్టున్ వానెకె, బోడి గుటనగ మన్న ఇన్వల్ కానె తిత్తెర్. దర్బ-గ్రంతనగ ¹¹₁₅లిబా కీత తీరె వోర్ ³⁷₇₂స్వర్గనల్, అద్ కానెతున్ తిన్లె సీతార్. తె మమెట్ నీ పారా ⁰⁰₀₀బరొస ఇర్నల్ ఇంకె మా సాటి, బాతల్ మయ్యత కామ్ కీసి తొహంతి?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. ³²అస్కె యేసు, “అద్ కానెతున్ ³⁷₇₂స్వర్గనల్ ³⁴₇₅మోసె సియ్యకి బతి, నా బాబొయె సీతార్. ఇంకె అద్ ⁸¹₈₁కరల్ కానెతున్, నా బాబొ స్వర్గనల్ సీసెర్ మంతార్. ³³బాబొ ³⁷₇₂స్వర్గనల్ బతతున్ సారి కీతారా, అదె ²⁸₈₉దునియతుర్కున్ ²²₂₂జీవదాన్ సీత. బగవంతల్ సారి కీత కరల్ కానె ఇదె ఆంద్” ఇంజెర్ వెహార్. ³⁴తె వూర్, “²⁹పర్బు! అద్ కానెతున్ మాకున్ బస్కెట్ సీమ్” ఇంజెర్ కోర్తెర్. ³⁵అస్కె యేసు, “ననయ్ ²²₂₂జీవదాన్ సియ్యల్ కానెత ఆందున్. నా పారా ⁴⁰₀₀బరొస ఇర్న, నావ చర్వతె వాయ్యలిర్ బస్కెట్కె వూరంగ్ దిల్కున్ రొపా కరుసాయుర్ అని వూర్కున్ బస్కెట్కె యేర్ వట్టు వసా. ³⁶బతి నన ఇదెన్ మునె వెహాపినయ్, మిరట్ నాకున్ సూడ్చ పెజె గిర్ నా పారా ⁴¹₀₀బరొస ఇర్నకి. ³⁷తెర బతి, బోన్ బోన్తె బాబొ నహ్ సారి కీంతారా, వూరె నహ్ వాంతెర్. నహ్ వాతుర్కున్ బస్కెనె బహి డగ్గి కియెన్. ³⁸బారితెకె, నన నావ ఇచ తీర్ కియ్యె ³⁷₇₂స్వర్గనల్ రెయ్యి వాయ్యకి. బతి నాకున్ సారి కీతొన ఇచ తీర్ కియ్యెనె వాతొన్. ³⁹నాకున్ సారి కీతొన ఇచ బతల్ ఇత్తెకె, నహ్ సారి కీతుర్గట్ వారార్ గిర్ తప్పి సాన్వక్నె నన కాబాడ లాగర్. వూర్కున్ ¹తన్వ కియ్యల్ దిహొసున్, నేటి నన నేండుస లాగర్. ⁴⁰బారితెకె, తన్వోర్ మరిన్ బాజ్ సూడ్చి,

* 6:7 రండ నుమ్మా కరారంగ్ బిలెన విలువ కమి జాస్త ఆట్ మహిసన బూతి. ఇవెన్ గ్రీకు బాసతె ¹²₁₆దేనరంగ్ ఇంతెర్.

41 బరోస కియ్యన్ ⁶⁶బస్కెట్ ²²పిస్వల్ జీవ పుటన ఇన్వల్ బాబొన ఇచ ఆండ్. అహాన్ బరోస ఇర్వన్ తస్వ కియ్యల్ దివొసున్ నేటి నేండుసంతాన్” ఇంజెర్ వూర్క్కున్ వెహ్చార్. 41-42 అస్కె వూర్ ²⁴యూదుల్క్ న జాతితుర్, “నన ³⁷స్వర్గనల్ రెయ్యి వాత కానెత్” ఇంతార్. వేర్ యేసుతె ²⁵01 యోసెప్పొరె మరి ఆందుర్ కి రా! వేసుర్ అవల్-బాబొ మాకున్ టావయ్. ‘నన స్వర్గనల్ రెయ్యి వాతొన ఆందున్’ ఇంజెర్ బారి ఇంతార్?” ఇంజి గొల్తెర్. 43 తె యేసు, “మీవ మిరట్ గొల్మట్” ఇంజెర్ వూర్క్కున్ ఇత్తార్. 44 “నాకున్ సారి కీతార్ వోర్ బాబొ, బూర దిల్లగ ఇచ పుటుసంతారొ, వూరె నహ్ వాంతెర్. దుస్సుర్ వాయుర్. నహ్ వాతుర్క్కున్ తస్వ కియ్యల్ దివొసున్ నేటి నేండుసంతాన్” ఇంజెర్ వెహ్చార్. 45 “బగవంతలె వూర్క్కున్ కరుసీంతార్” ఇంజెర్ ⁴³96 పర్వత్తుర్ ¹¹25 లిహి కీతెర్. బూరై అవ్ గొస్టింగ్ కరిసి, అవెన్ పియ్యి తాకంతెర్, సిరిష్ వూరె నహ్ వాంతెర్. 46 బగవంతన్ సూడ్డొర్ వోర్ బోరె సెలార్ ఇంజెర్ వెహ్చార్ మంతాన్. సిరిష్ ననయ్ బగవంతన్ సూడ్చి, వాతొన ఆందున్. 47 బోరై నహ్ ⁴¹00 బరోస ఇరంతారొ, వోన్ ¹66 బస్కెట్ ²²పిస్వల్ జీవ పుటంత ³⁰04 ఇన్వల్ ⁸¹సతెమ్ ఆండ్. 48 ననయ్ ²²జీవదాన్ సియ్యల్ కానెత్ ఆందున్. 49 మీ తొత్తుర్ అద్ బోడి గుటనగ మన్న ఇన్వల్ కానె తిత్తెర్ తెర్ బతి మార్తెర్. 50 బతి ఇద్ ³⁷72 స్వర్గనల్ రెయ్యి వాత కానెతున్ బోరై తింతెర్, వోన్ బస్కెట్ మరన్ మనా. 51 స్వర్గనల్ రెయ్యి వాత ²²జీవదాన్ సియ్యల్ కానెత్ ననయ్ ఆందున్. బోరై ఇద్ కానెతున్ తింతారొ, వోర్ ¹65 బస్కెట్ ²¹98 పిసంతార్. అద్ కానె నా మేందొల్ ఆండ్. అద్ మేందొడున్ ²⁸89 దునియతుర్క్కున్ బస్కెట్ పిసుసి ఇర్లె, అర్చన సీంతాన్” ఇంజెర్ వెహ్చార్. 52 ఇద్ కేంచి వూర్ ²⁴53 యూదుల్క్, “మరట్ తిన్లె వేర్ తస్వ ⁴⁵61 మేందొడున్ బహన్ సియ పరంతార్?” ఇంజెర్ తమ్మ తమ సోంగ్లె చర్చ కీతెర్. 53 తె యేసు, “స్వర్గనార్ మాయ్న మేందొల్ తిన్లెకెన్ ఆయి, వోన నెతుర్ ఉన్లెకెన్ ఆయి, మీకున్ బస్కెట్ ²²పిస్వల్ జీవ పుట పరా. ఇద్ ⁸¹సతెమ్ ఆండ్. 54 బతి బోరై నావ మేందొడున్ తింజి, నావ ²⁹నెతుడున్ ఉంటారొ, వోర్ ¹66 బస్కెట్ ²²జీవతె మందంతార్. వోర్ సాతెకె గిర్, తస్వ కియ్యల్ దివొస్సు నన వోన్ నేండుసంతాన్. 55 బారితెకె నావ మేందొల్ ²⁷కరల్ తిన్వల్ కానె ఆండ్ అని నావ నెతుర్ కరల్ ఉన్వల్ చీజ్ ఆండ్. 56 బోరై నావ ⁴⁵61 మేందొడున్ తింజి, నావ ²⁹నెతుడున్ ఉంటారొ, వోన్ నన నహ్ వోర్ ఉంది ఆసి, మందంతామ్. 57 జీవతె మన్వల్ బాబొ నాకున్ సారి కీత కాడ్చి, నన ²¹98 జీవతె మంతాన్. అప్పె నావ మేందొడున్, బోరై తింతారొ వోర్, నా హిందల్ జీవతె మందంతార్. 58 స్వర్గనల్ రెయ్యి వాత కరల్ కానెత్ ననయ్ ఆందున్. తొత్తుర్ మన్న ఇన్వల్ కానె తింజి గిర్ మార్తెర్. బతి ఇద్ కానెతున్ తిత్తుర్ ¹65 బస్కెట్ ²¹98 జీవతెన్ మందంతెర్ ఇంజి, మీకున్ వెహ్చార్ మంతాన్” ఇంజెర్ ఇత్తార్. 59 ఇవ్ గొస్టింగ్ ²⁵84 కపెర్నహోమ్ న ⁴⁸64 సునగోగ్గిగ్* బోద కీనెకె యేసు వెహ్చార్.

43 ²⁴24 v53
45 ¹¹25 8:8 ⁴³96 7:40
47 ¹66 v54 ⁸¹5:19;
6:53; 10:1 ²²22 v48
³⁰04 v52 ⁴¹00 v64
48 ²²22 v51
50 ³⁷72 v51
51 ⁶⁵మా 10:30;
యోహ 6:58; 13:8
²¹98 v57 ²²22 v53
²⁸89 7:4 ³⁷72 v58
52 ²⁴53 7:1 ³⁰04 v53
⁴⁵61 v52-56
53 ⁸¹8:34 ²²22 v54
²⁴24 v19,61; 7:28 ³⁰04 v65
54 ²⁹v54-56
¹66 v68 ²²22 v63
55 ²⁷7:18
56 ¹29 19:34 ⁴⁵61 v63
57 ²⁹98 v58
58 ⁶⁵8:35
²⁹98 7:38 ³⁷72 12:28
59 ²⁵మాత్ర 4:13
⁴⁸64 18:20
60 ³¹v61
63 ²²22 5:40; 6:68;
17:3 ²⁷8:మ 4:17
⁴¹51 7:39 ⁴⁴87 v68 ⁴⁵61 8:15
64 ⁴⁶8:25
²⁴24 v67 ⁴¹00 v69
65 ³⁰04 v71
66 ³¹01 7:3 ⁴³7:1
67 ²⁴v70
68 ⁶⁶10:28 ²²22 8:12
²⁹62 8:11 ⁴⁰74 13:6
⁴⁴87 8:20 ⁴⁶13 v71
69 ⁴0 14:26 ⁴¹00 7:5
70 ¹²28 8:44
¹⁵86 13:18 ²⁴54 7:1
71 ²⁴55 12:4 ²⁴69 12:4
³⁰04 7:6 ⁴⁶13 13:2
1 ¹⁰56 v9 ²⁴24 v6
²⁴49 v3 ²⁴53 v2 ⁴⁰43 8:12
2 ²⁴53 v11
3 ⁸0 v5 ⁴⁹11 7: ³¹01 8:31
4 ²⁸89 v7
5 ⁸0 v10 ⁴¹00 5:47;
7:31; 9:18
6 ²⁴v14 ³⁰04 v11
7 ²⁸89 3:16; 8:12; 11:27
³¹40 8:13 ⁴¹90 17:15

బస్కెట్ పిస్వల్ జీవతున్ బారె బోద

60 ఇవ్ గొస్టింగ్ కేంచి వూర్ ³¹01 బక్తుర్, “ఇద్ బోద వెల కటిన్త మంత. ఇద్ బోదతున్ బోర్ వాపనిర్?” ఇంజెర్ గొల్తెర్. 61-62 తె యేసు అద్ కరి కీసి, “మిరట్ ఇద్ గొస్టి కేంచిన్ సోంగున్ వాతెకె, స్వర్గనార్ మాయ్నల్, వాత జాగతెకె తాచ్చి సాన్వల్ సూడ్డెకె, ఉండె బహన్ ఆంతిటా?” ఇంజెర్ ³¹01 బక్తుర్కున్ ఇత్తార్. 63 “⁴⁵61 మేందొల్ ²²జీవతున్ సియ పరా. సిరిష్ బగవంతన్ ⁵¹ఆత్మతున్ హిందలె, జీవతె మంతిట్. నన ⁴⁴87 వెహ్చాలిక జీవ సియ్యల్ ఆత్మతంగ్ గొస్టింగ్ ఆందుంగ్. 64 బతి మీ రొపా కహితుర్ ⁴¹00 బరోస కియ్యుర్ వూర్ మంతెర్” ఇంజెర్ వూర్క్కున్ వెహ్చార్. బారితెకె, తనకున్ బోర్ నమ్మొర్ అని బోర్ పసి కీంతార్ ఇన్వల్ యేసున్ మొదొడలె టావ మత్త. 65 అని ఉండె యేసు, “మీకున్ నా బాబొ సారి కీతెకె తప, నహ్ బోరె వాయ పర్చిట్. అదెన్ సాటిన్ ఇవ్ గొస్టింగ్ మీ సమ్మిర్కున్ ³⁰04 వెహ్చాన్” ఇంజెర్ ఇత్తార్. 66 అస్కెడల్ యేసునుర్ వెలెటిర్ ³¹01 బక్తుర్ పెజె మల్చి సాత్తెర్ అని వూర్ ఉండె బస్కెన్ వోన బక్తి పియ్యకి. 67 అదెన్ సాటి, యేసు బార జన్క్ సిస్యలిర్ బాజున్ మల్చి, “మిరట్ గిర్ దాకొమ్ ఇంతిట్ కి బతల్?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. 68 అస్కె ⁴⁶13 సిమ్మెన్-పేతురు, “బోన్ ఇంజెర్ దాకొమ్ ²⁹62 పర్చు? ¹66 బస్కెట్ ²²పిస్వల్ జీవ సియ్యలిక్ ⁴⁴87 గొస్టింగ్ వెహ్చాని నిమెయ్ ఆంది. 69 ‘బగవంతల్ రొహ్చార్ వోర్ పవిత్ర వాలెని నిమెయ్ ఆంది’ ఇంజి ⁴¹00 బరోస ఇర్చి కరి కీతామ్” ఇంజెర్ వెహ్చార్. 70 తె యేసు, “మీ బార జన్కున్ ననయ్ ¹⁵86 నేమి కీతాన్ కి సెలె? బతి మిహటల్ వారొనగ సయ్యన్ద మన్ మంత” ఇంజెర్ వెహ్చార్. 71 సిమ్మెన్వార్ మరి ²⁴69 ఇస్కరియోత్ నాట్వార్ ²⁵55 యూదల్, బార జన్క్ సిస్యలిగటల్ వారొర్ ఆసి గిర్ దోక సియ్యల్ ఆతార్. అదెన్ సాటిన్ వోన్ బారెకె ఇద్ గొస్టి ³⁰04 వెహ్చార్.

యేసు అని వోసుర్ తముక్

7 ఇద్ ఆత పెజె, ²⁴53 యూదుల్క్ నుర్ అదికారిర్ యేసున్ జక్లె సూడ్చెర్ మత్త కాడ్చి, ²⁴49 యూదయ యేరియతగ వోర్ సాన్మక్తి. సిరిష్ ¹⁰56 గలిలయ యేరియతగన్ తిరిసెర్ మత్తార్. 2 బతి అద్ గట్కతె ²⁴53 యూదుల్క్ న ¹డేరెన సడ్, కరుమ్ వాసెర్ మత్త. 3 తె యేసునుర్ ⁸తముక్, “నిమె ఇగటల్ ²⁴49 యూదయ సాన్. అస్కెన్ అగటుర్ నీ ³¹01 బక్తుర్ నీవంగ్ మయ్యతంగ్ కామ్క సూడంతెర్. 4 ఇగెన్ మత్తెకె నీకున్ డగుర్-పాన్ వాయె. నిమె కరలెనె ఇవ్ మయ్యతంగ్ కామ్క కీతెకె, ²⁸89 దునియతుర్క్కున్ తొహ” ఇంజెర్ తాదన్ వెహ్చార్. 5 ఇత్తెకె, వోసుర్ ⁸తముక్ గిర్ యేసునగ ⁴¹00 బరోస ఇర్చికి. 6 తె యేసు, వూర్క్కున్ ³⁰04 ఇత్తార్, “నా బారెకె వొడ్చి అరుస్వల్ వకత్ అజాన్ వాయెయె. బతి మిరట్ బస్కె గిర్ అగ సొంద వచా. 7 దునియతుర్ మీకున్ ³¹40 మెహ్చక్ మంద

* 6:59 సునగోగ్ ఇత్తెకె యూదుల్క్ మీరె మాయ్నల్ రోన్.

పరుర్. బతి వూర్ కియ్యలిక్ కామ్మ కరబ్ మంతంగ్ ఇంజెర్ నన వెహ్ కాడ్కి, నాకున్ వూర్ మెచుర్. ⁸ మిరట్ సడ్డున్ సాటి సొంటు. నావ వాయ్యల్ వకత్ నింద్య కాడ్కి, నన ఇంకె మీ సంగ వాయున్ ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్. ⁹ ఇహిన్ వెహ్, యేసు ¹⁰ గలిలయతగన్ అగ్గోర్.

¹⁰ బతి వోసుర్ ¹¹ తముక్ సడ్డున్ సాటి సొత్త పెజె, యేసు గిర్ ఉజగిరితె అయ్య, మక్తితె అగ సొత్తార్. ¹¹ అద్ సడ్ జర్నెకె ²⁴ యూదుల్కునుర్ అదికారిర్, “వోర్ బగ మంతోర్?” ఇంజెర్ వోన్ సాటి మహ్మతెర్. ¹² తె అద్ మాందితల్ కహితుర్, “యేసు ¹³ చొకొట్నోర్ మాయ్యల్ ఆందుర్” ఇంజెర్ అని, ఉండె కహితుర్, “సెలె-సెలె వోర్ పర్తున్ పసి కియ్యల్ ఆందుర్” ఇంజెర్ కుస కుస చర్చ కీతెర్. ¹³ బతి ²⁴ యూదుల్కునుర్ అదికారిర్ వెరెతె, యేసున్ బారెతె బోరె ఉజగిరి వడ్కిమకి.

యేసు డేరన సడ్ జర్నెకె మందిర్లగ బోద కరుస్వల్

¹⁴ అద్ సడ్ మొదోల్ ఆసి అర్దొ దివొస్కొ అత పెజె, యేసు ²⁴ మందిర్లగ సొంజి, బోద కరుస్వల్ సురు కీతొర్. ¹⁵ అద్ కేంచి వూర్, “అసల్ వేరే బోరె గురునగ సిక్సాన్ యేత్మకి. బతి వేన్ ఇచార్ వెలె గియన్ బగటల్ వాత?” ఇంజెర్ వూర్ ²⁴ యూదుల్కు గుల్ ఆతెర్. ¹⁶ తె యేసు, “నన వెహ్లిక్ గొస్టింగ్ నావంగ్ ఆయొంగ్. బతి నాకున్ సారి కియ్యల్ బగవంతనంగ్ ఆందుంగ్. ¹⁷ మిహ్టల్ బోరె ఆయి బగవంతన ఇచ తీర్ తాకన ఇందనుర్, ఇవ్ గొస్టింగ్ నహ్టల్ వాసెర్ మంతంగ్ కి సెలెకె, బగవంతనల్ వాసెర్ మంతంగ్ ఇన్వల్ కరి కీంతోర్. ¹⁸ బోర్తె సొంత గొస్టింగ్ కరుసంతోరా, వోర్ తన్వయ్ డగుర్-పాన్డున్ కోరంతోర్. బతి బోర్తె తనకున్ సారి కియ్యనె డగుర్-పాన్ వాయన ఇంతోరా, వోర్ బరొసంతోర్ ఆందుర్. వోస్ ¹⁹ కరబ్ బతయ్ సెలె. ¹⁹ మోసె దర్మత ³⁵ కానున్తున్ మీకున్ సీతొర్. తెర్ బతి మిహ్టల్ వోరొర్ గిర్ అవెకున్ పియ్యి తాక్సెర్ సెల్వీట్. ఇదెన్ బద్ది నాకున్ జక్తె సూడ్సెర్ మంతిట్” ఇంజెర్ యేసు ఇత్తొర్. ²⁰ అద్ కేంచి దుస్రాక్ నహ్మనల్ వాతుర్ వూర్, “ఎహా! నీకున్ బూర్ జక్తె సూడ్సెర్ మంతెర్? నిహ ⁴⁰ బూత్ సోప్రె మాసి మంత కి బతల్?” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. ²¹ తె యేసు, “నన ఆరమ్మ దివొసున్ నేటి, కీత మయ్యత కామున్ సూడ్కి, మిరట్ సమ్మిర్ వెలె గుల్ ఆతిట్. ²² మీ మర్కున్ లతోల్ కత్రి* కియన ఇంజెర్ మోసెన కానున్తగ మంత. ఇద్ రివజ్ మోసె మొదోల్ కియ్యకి. బతి తొత్తుర్గటల్ వాత. తెర్ బతి ఆరమ్మ దివొసున్ నేటి గిర్, మిరట్ ఇద్ కార్య కీసెర్ మంతిట్. ²³ నా పారా బారి సొంగున్ వాంతిట్? మిరట్ వోరొర్ కాండిన్, ఆరమ్మ దివొసున్ నేటి తోల్ కత్రి కీతెకె, ³⁴ మోసెన ³⁵ కానున్తున్ బహ్మ మాతప్ ఆయొ ఇంతిట్. బతి అంటిత్ వోరొర్ మాయ్యన్ నన చొకాట్ కీతెకె, నాకున్ బహ్మ మాతొర్ ఇంతిట్. ²⁴ పారా

⁹ ¹⁰ లూక 24:6;

యోహా 7:41

¹⁰ ⁸ ¹¹ 11:2

¹¹ ²⁴ ⁵³ ¹³ ³⁰ ⁰⁴ ¹²

¹² ¹ ⁸ అపా 9:36

³⁰ ⁰⁴ లూక 22:16;

యోహా 6:42;

7:15,50;16:18

¹³ ²³ ⁵³ ¹⁵

¹⁴ ²⁴ ¹¹ ²⁸ ²⁴ ¹⁶

¹⁵ ²¹ ¹¹ అపా 26:24

²⁴ ⁵³ ³⁰ ⁰⁴ ²⁵

¹⁶ ²⁴ ²¹

¹⁸ ⁹ ³ అపా 1:18 ² ⁸ ² ¹³

¹⁹ ³⁴ ⁷⁵ ²² ⁵⁵ ¹ ²³

²⁰ ⁴⁰ ⁸ ⁴⁸

²¹ ²⁴ ²⁸

²² ³⁴ ⁷⁵ ²³

⁴⁰ ⁵⁹ అపా 7:8 ⁴⁰ ⁶¹ ²³;

రోమ 4:11 ⁴⁵ ²¹ ²³

²³ ³⁵ ⁸ ⁵ ⁵¹ ⁴⁹

⁴⁰ ⁶¹ అపా 7:8 ⁴⁵ ²¹ ⁹ ¹⁴

²⁴ ¹³ ⁴² ¹⁷ ²⁵

²⁹ ¹⁹ ⁵¹ ²⁹ ⁸ ¹⁶

²⁵ ²⁴ ¹⁵ ^{మార్} ¹ ⁵ ³⁰ ⁰⁴ ²⁶

²⁶ ³⁰ ⁴⁰ ⁷ ⁴⁸

³⁰ ⁰⁴ ²⁸ ⁵⁵ ⁴⁷ లూక 23:39;

యోహా 7:27;17:3

²⁷ ⁵⁵ ⁴⁷ ³¹

²⁸ ²⁸ ⁸ ¹⁶ ²⁴ ¹¹ ⁸ ²

²⁴ ⁶ ⁵³ ⁷ ³;

⁸ ²⁸ ⁰⁴ ³¹

³¹ ⁰⁴ ³⁷ ⁴¹ ³⁸

⁴⁵ ⁹ ¹⁶ ⁵⁵ ⁴⁷ ⁴¹

³² ⁴⁹ ⁴⁵

⁵² ⁵⁷ ⁴⁵ ⁵³ ³⁰ ⁴⁵

³³ ²⁴ ³⁷

³⁵ ¹⁶ ⁷² ¹² ²⁰ ²⁴ ⁵³ ⁵ ¹⁶;

8:22;10:24

దిస్పడున్ హిందల్, ²⁹ తస్య కియ్యట్. బతి సోంవ్-విచార్ కీసి, ⁴² బరొబర్ ²⁹ తస్య కీష్ట్ ఇంజెర్ యేసు వెహ్. ²⁹

యేసుయె కిరిస్తు కి బతల్?

²⁵ అస్కె ²⁴ యెరుసలెమ్మూర్ కహి జన్మ, “వూర్ అదికారిర్ జక్తె, మహ్మవల్ వేరె ఆందుర్ సెలెయ్?” ³⁰ ఇన్వల్ మొదోల్ కీతెర్. ²⁶ “ఇచుల సూడట్! వోర్ ఉజగిరి వడ్కిసెర్ మంతోర్. తెర్ బతి, బోరె బతయ్ ఇంజెర్ సెలెర్. వేరె ³⁰ కరల్ ⁵⁵ ⁴⁷ కిరిస్తు ఇంజెర్ అదికారిర్ కరి కీతెరా బతల్? ²⁷ బతి ⁵⁵ ⁴⁷ కిరిస్తు వానెకె, వోర్ బగటల్ వాంతోర్ ఇన్వల్, బోనె కరె మాయొ. వేరె బగటోర్ ఇన్వల్ మాకున్ టావయె” ఇంజెర్ వడ్కితెర్. ²⁸ అస్కె యేసు ²⁴ మందిర్లగ బోద కరుసెర్, “నన బోనె ఆందున్ అని బగటల్ వాతొన్ ³⁰ ఇన్వల్ మాకున్ టావయె ఇంజెర్ సోంవ్ కీంతిట్. బతి నావ నన ఇగి వాయ్యకి. నాకున్ సారి కియ్యల్ ²⁸ సతెవంతల్ ఆందుర్. వోర్ బోర్ ఆందురా మీకున్ టావ సెలె. ²⁹ బతి వోర్ నాకున్ టావ. వోర్ సొన్ ఇంజెర్ హుకుమ్ సీత కాడ్కినె, ఇగి వాతొన్” ఇంజెర్ జోర్తె వెహ్. ³⁰ అద్ వకత్తె వూర్ అదికారిర్ వోన్ పియ్యె కోసిద్ కీతెర్. బతి వోరొర్ గిర్ వోన్ పారా కెయ్ వాట పర్మకి. బారెతె వోన్ వకత్ నిందెకె మత్త. ³¹ తెర్ బతి “⁵⁵ ⁴⁷ కిరిస్తు వానెకె, వేన్ తెర్ అదిక్ మయ్యతంగ్ కామ్మ, కీంతోరియ్?” ఇంజి, వెలెటిర్ పర్తె వోన్ పారా ⁴¹ ⁰⁰ బరొస ఇరెర్. ³² ఇవ్ కుస కుస ఇన్వల్ గొస్టింగ్ మరెసయ్యల్* కేంజెర్ అని వీర్ ⁵³ పరిసయ్యల్, డగుక్ కటొడలిర్ మీరె మాసి, యేసున్ పియ్యె మందిర్లగ ⁵² కేప్టలిర్కున్ సారి కీతెర్. ³³ అస్కె యేసు, “నన ఉండె జరసి వకత్ వేరి, మీ సంగ మందంతొన్. అద్ వకత్ నింత పెజె, నాకున్ సారి కియ్యనగ మల్చి దాంతొన్. ³⁴ మిరట్ నాకున్ మహ్మకిట్ బతి, నన మీకున్ పుటొన్. నన సొంజి మన్వడగ మిరట్ వాయ పర్వీట్” ఇంజెర్ వెహ్. ³⁵ యూదుల్కునుర్ అదికారిర్ తమ్మ తమ, “మరట్ మహ్మతెకె గిర్ పుట్వకెనె వేరే బగ సొన్మడ్ మందర్ బెహ? మోక దుస్రాక్ దేస్సెనగ పగ్గె మాసి మన్వలిర్ ²⁴ ⁵³ యూదుల్కునగ సొంజి, బగవంతన్ బారెతె టావ సెలెర్ వూర్కున్* బగవంతన బోద వెహ్మడ్ మందర్ కి? ³⁶ మిరట్ నాకున్ మహ్మకిట్ బతి, నన మీకున్ పుటొన్. నన సొంజి

* 7:22 మొడ్డలిర్ పుట్టి అట్ రోజ్కెనె ³⁴ మోసెన కానున్తగ తోల్ కత్రి కియన ఇంజెర్ హుకుమ్ మంత. * 7:32 పరిసయ్యల్ యూద దర్మతెర్ పెదొల్కో లోకుర్ ఆందిర్. బగవంతనంగ్ నేకింగ్ సమ్మిర్ పియ్యి తాకన ఇంజెర్ వెహ్దిర్ అని తమ్మి గిరె పియ్యి తాకినదిర్. బతి వూర్ తమకున్ మన్దె వాతంగ్ నేకింగ్ అని రీతి-రివజ్కె వెలె తయర్ కీసి ఇవెన్ గిర్ పియ్యి తాకన ఇంజెర్ వెహ్దిర్. * 7:35 ఇగి గిరిక్కుర్ ఇంజెర్ మందంత. బతి యూదుల్కున లెకతె గిరిక్కుర్ ఇత్తెకె దుస్రా సమ్మి జాతినుర్ ఇంజెర్ అర్తమ్.

మన్వడగ మిరట్ వాయ పర్వట్ ఇన్వడ అర్తమ్ బతలెయ్యె?” ఇంజెర్ వడ్కెతెర్.

యేసు జీవ నిపుస్వల్ యేత వాగ్దన్ సియ్యల్

³⁷ అద్ సడ్డ ఆక్రిత దివోస్, బెయ్ ముకె మందంత. తె అద్ దివోసున్ నేటి యేసు నిల్చి, “వట్కు వస్తార్ వోర్, నహ్ వాసి యేర్ ఉండన. ³⁸ నా పారా ⁴¹ బరొస ఇరొనగ, ¹¹ ²⁴ దర్మ-గ్రంత్ నగ, వెహ్ పినయ్, ‘వోన్ ²⁸ పెటిత్ రొపాడల్ ²¹ ⁹⁸ జీవ నిపుస్వల్ యేర్ పోంగ్గెర్ మందంత” ఇంజెర్ వెహ్తార్. ³⁹ వోన్ ⁴¹ బరొస ఇర్తురకున్ పుట్వల్ బగవంతన ⁴¹ ఆత్మతున్ బారెతె, యేసు అద్ జీవ నిపుస్వల్ యేర్ పోంగ్గెల్ గొస్టి వెహ్తార్. యేసు ఉండె గిర్ సాసి-నేండెకె మత్తార్. అదెన్ సాటి పూర్గ అద్ ఆత్మ వాయ్కె మత్త. ⁴⁰ ఇవ్ గొస్టింగ్ కేంజుర్ కహితుర్, “బవినత్తె వాయ్కల్ ప్రవక్తల్” ³⁰ కరలెన్ వేరె ఆందుర్” ఇంజెర్ ³⁰ ⁰⁴ ఇత్తెర్. ⁴¹ ఉండె కహితుర్, “వేర్ ⁵⁵ కిరిస్తు ఆందుర్” ఇంజెర్ ⁰⁴ ⁰⁴ ఇత్తెర్. తె ఉండె కహితుర్, “ఎహా! కిరిస్తు ¹⁰ ⁵⁶ గలిలయతల్ బహన్ వాంతోర్? ⁴² ⁵⁵ ⁴⁷ కిరిస్తు ¹¹ ³⁸ దావిద్ కాన్దాన్తల్ పుటంతోర్ అని దావిద్ మత్త ⁶ బెత్తెహమ్ చహర్తలె వాంతోర్” ఇంజెర్ ¹¹ ²⁴ దర్మ-గ్రంత్ వెహంతి కి?” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. ⁴³ యేసున్ హిందల్, పర్జతున్ నడ్డుమ్ బేద్-బావ్ పుట్ట. ⁴⁴ తె కహితుర్ వోన్ పియ్యుమ్ ఇంజెర్ సూడెర్. బతి వారొర్ గిర్ వోన్ పారా కెయ్ వాట పర్కె.

యూదుల్కునర్ అదికారిర్ యేసున్ పారా బరొస ఇర్లె వొప్పకి

⁴⁵ మందిర్గ ⁵² కేప్పలిర్ రికమ్ కెయ్కెనె మల్చి వాత పెజె, “మిరట్ వోన్ బారి తర్కె?” ఇంజెర్ డగుక్ కటొడలిర్ అని ⁵³ ³⁰ పరిసయుల్క్ పూసి కీతెర్. ⁴⁶ తె మందిర్గ ⁵² ⁵⁷ కేప్పలిర్, “వోర్ మాయ్కల్ వడ్కెతమ్ ఇంకె వేరి బోరె బస్కెన్ వడ్కెమకి” ఇంజెర్ జవబ్ సీతెర్. ⁴⁷ తె ⁵³ ³⁰ పరిసయుల్క్, “వోర్ మీకున్ గిర్ పసి కీతొరియ్? ⁴⁸ మా అదికారిరటలె ఆయి, సెలెతె ⁵³ ³⁰ పరిసయుల్క్ నగటలె ఆయి, వారొర్ తెర్ వోన్ పారా ⁴¹ ⁰⁰ బరొస ఇర్లెరియ్? సెలె బోరె ఇర్కె. ⁴⁹ బతి దర్మత ³⁵ కానున్ టావ సెల్వక్సె, వీర్ పిసలిర్ లోకుర్ వోన్ బరొస ఇర్లెర్. తె పూర్కున్ బగవంతన సాపెన లాగంత” ఇంజెర్ మందిర్గ కేప్పలిర్కున్ వెహ్తార్. ⁵⁰ ఇదెన్ మునె, యేసునగ సాంజి, వాతుర్టల్ వారొర్ ³⁵ ³⁰ నికాదేమ్ ³⁰ ⁰⁴ ఇన్వల్ వూర్ అదికారిర్ నడ్డుమ్ మత్తార్. ⁵¹ తె నికాదేమ్, “వోన్ గవ కేంజుక్సె అని వోర్ బతల్ కీతొర్ ఇన్వల్ కరి కియ్యక్సె, దర్మత ³⁵ కానున్ పియ్యి, మరట్ ²⁹ తస్వ కియ పర్కట్ కి? తప్పక్ మరట్ కియ పర్వట్!” ఇంజెర్ పూర్కున్ వెహ్తార్. ⁵² తె వూర్, “యే పిస! నిమ్ గిర్ ¹⁰ ⁵⁶ గలిలయతొని ఆంది కి బతల్? దర్మ-గ్రంతున్ చొకాట్ వాచి కీమ్. గలిలయతల్ బోరె ⁴³ ⁹⁶ పర్వక్తల్ వాయ్కె ఇంజి మందంత” ఇంజెర్ చేడి కీతెర్.

ఉంది వెయ్యె పీర్ కీసెర్ సాపె మాయ్కల్

⁵³ * [అద్ ఆత పెజె వూర్ సమ్మిర్ బోన్ రోన్ వోర్ సాత్తెర్.

³⁷ ²⁴ ^{v39} ³⁰ ⁰⁴ ^{v40}
³⁸ ¹¹ ²⁴ ^{v42} ²¹ ⁹⁸ ^{4:50};
^{11:25}; అపా ^{17:28}
²⁸ ³⁶ ^{అపా} ^{3:2} ⁴¹ ⁰⁰ ^{v39}
³⁹ ¹³ ⁹² ^{8:54} ²⁴ ^{8:1}
⁴¹ ⁰⁰ ^{v48} ⁵¹ ^{11:33}
⁴⁰ ³⁰ ^{8:31}
³⁰ ⁰⁴ ^{v41} ⁴³ ⁹⁶ ^{v52}
⁴¹ ⁵⁶ ^{v52}
³⁰ ⁰⁴ ^{v50} ⁵⁵ ⁴⁷ ^{v42}
⁴² ⁶⁵ ^{మత్త} ^{2:1}
¹¹ ²⁴ ^{10:35}
¹¹ ³⁸ ^{అపా} ^{1:16} ⁵⁵ ⁴⁷ ^{9:22}
⁴⁵ ⁴⁹ ^{11:47}
⁵² ⁵⁷ ^{v46} ⁵³ ³⁰ ^{v47}
⁴⁶ ⁵⁷ ^{18:3}
⁴⁷ ³⁰ ^{లూక} ^{17:20};
యోహ ^{7:48}; ^{11:57}
⁴⁸ ⁷ ^{12:31}
⁴¹ ⁰⁰ ^{8:24} ⁵³ ³⁰ ^{8:3}
⁴⁹ ⁵¹ ^{లూక} ^{2:39};
యోహ ^{7:51};
అపా ^{6:13}
⁵⁰ ³⁰ ⁰⁴ ^{v12}; ^{8:5},
³³ ³⁵ ³⁰ ^{19:39}
⁵¹ ²⁹ ¹⁹ ^{8:15} ³⁵ ⁵¹ ^{8:5}
⁵² ⁵⁶ ^{12:21}
¹⁴ ⁵³ ^{11:29} ⁴³ ⁹⁶ ^{8:52}
¹ ¹⁶ ³⁸ ^{మత్త} ^{21:1};
అపా ^{1:12} ²⁴ ^{v6}
² ¹¹ ^{లూక} ^{21:37};
యోహ ^{8:20}; అపా ^{3:3}
²⁹ ⁹² ^{లూక} ^{21:23};
యోహ ^{11:50};
అపా ^{4:8}
³ ¹¹ ²² ^{అపా} ^{4:5}
³⁴ ³⁰ ^{మత్త} ^{15:19} ⁵³ ³⁰ ^{v13}
⁴ ³¹ ^{రోమ} ^{2:22}
⁵ ¹⁷ ⁸¹ ^{14:31} ³⁰ ⁰⁴ ^{v5-6}
³⁴ ⁷⁵ ^{9:28} ³⁵ ⁵¹ ^{v17}
⁶ ²⁴ ^{v11} ³⁰ ⁰⁴ ^{v12}
³⁹ ⁸⁵ ^{అపా} ^{5:9}
⁷ ²⁰ ⁶⁵ ^{9:2}
⁸ ¹¹ ²⁵ ^{v17}
⁹ ⁴⁵ ^{అపా} ^{2:17}
¹⁰ ²⁶ ³² ^{v11}
¹¹ ⁶⁴ ^{9:2} ²⁴ ^{v11-12}
²⁰ ³² ^{మత్త} ^{12:41};
రోమ ^{2:1} ²⁹ ⁶² ^{9:36}
¹² ²² ^{10:10} ²⁴ ^{v14}
²⁸ ⁸⁹ ^{v23} ³⁰ ⁰⁴ ^{v19}
⁴⁰ ⁴³ ^{లూక} ^{24:17};
యోహ ^{10:23};
అపా ^{3:8}

8 బతి యేసు ఒలివ మరక్కు గుటల్ పారా సాత్తార్. ² దుస్రా నేటి బెయ్ సక్రెన్, వోర్ మల్చి ²⁴ ¹¹ మందిర్గ, వాతార్. అస్కె వెలెటిర్ ²⁹ ⁹² లోకుర్ వోన్ మీర మాతెర్. తె యేసు, పూర్కున్ బోద కరుసన్ సాటి ఉద్తార్. ³ అస్కెనె, బోద వెహ్లిర్ సాస్టిర్, అని ప్రసయుల్క్, పీర్ కీనెకె సాపె మాత అద్ వెయ్యెన్ తత్తెర్. అని అద్ వెయ్యెన్ సమ్మిర్ నడ్డుమ్ నిపుసిసి, ⁴ “గురుజి! ఇద్ వెయ్యె ³⁴ ³¹ పీర్ కీనెకె సాపె మాత. ⁵ ఈతల్ వెయ్యెన్ బండనె పాసి జకన ఇంజెర్ ³⁴ ⁷⁵ మోసెన ³⁵ ⁵¹ కానున్ గ ¹⁷ ⁸¹ హుకుమ్ మంత. తె నిమె బతల్ ఇంతి?” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతెర్. ⁶ వోన్ పారా పిరది కియ్లె, తప్పగ పియన ఇంజెర్ అద్ సవల్ యేసున్ పూసి కీతెర్. బతి యేసు బూడ్ వరిసి, బొమితగ లిహి కీసెర్ మత్తార్. ⁷ వూర్ తమ్మ జిద్ సుటి కియ్యకి. తె యేసు తల తప్పి పూర్క సూడ్సెర్, “మిహ్టల్ బస్కెన్ పావ్ కియ్యకి, వోర్ మొదోల్ ఇద్ వెయ్యెన్ పారా బండ వాట వచా” ఇంజెర్ వెహ్తార్. ⁸ అని ఉండె బూడ్ వరిసి, బొమితగ ¹¹ ²⁵ లిహి కీసెర్ మత్తార్. ⁹ అద్ గొస్టి కేంచి తాన్ తత్తుర్ వూర్, మాత్రలిగటల్ మొదోల్ కీసి, సమ్మిరె వారొన్ పెజెయ్ వారొర్ అగటల్ సాత్తెర్. తె సిరివ్ అద్ వెయ్యెయె యేసున్ మునె నిల్చి మత్త. ¹⁰ తె యేసు ఉండె ఉంది జోక తల తప్పి, “బాయి! నీకున్ తత్తుర్ వూర్ బేందెర్? నీకున్ బోరె ²⁶ ³² సిక్కి వాట్కెయ్?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. ¹¹ తె అద్ వెయ్యె, “వాట్కె ²⁹ ⁶² పర్పు!” ఇంజెర్ జవబ్ సీత. అస్కె యేసు, “నన గిర్ నీకున్ ²⁶ ³² సిక్కి వాటాన్. ఇగటల్ సాన్ అని ఇంగెడల్ ⁶⁴ ⁰⁴ పావ్ కియ్య” ఇంజెర్ వెహ్తార్.]

యేసుయె దునియత వేడ్చి ఆందుర్

¹² మర్ల యేసు, వూర్ పర్జతున్ సంగ, “నన ²⁸ ⁸⁹ దునియతుర్కున్ వేడ్చి ఆసి మంతాన్. నా పెజెయ్ ⁴⁰ ⁴³ తాక్పలిర్ సికటితగ తాకుర్. బతి పూర్కున్ ²² ²² జీవత సరి తొహ్లా వేడ్చి సీంతాన్” ఇంజెర్ ³⁰ ⁰⁴ వెహ్తార్. ¹³ తె ⁵³ ³⁰ పరిసయుల్క్, “నీవ నిమె ³¹ ⁴⁰ గవ వెహ్చార్ మంతి. అద్ ³¹ ⁴¹ గవ ² ²⁷ కరల్ ఇంజి వొప పరొమ్” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. ¹⁴ అస్కె యేసు, “నన వెహ్చల్ ³¹ ⁴⁰ గవ ²⁷ ²⁷ కరల్ ఇంజి వొపయ్ లాగెర్. బారితెకె నన బగటల్ వాతొనొ, బగ దాంతొనొ నాకున్ టావ. బతి అదెన్ బారెతె మీకున్ టావ సెలె. ¹⁵ సాదరన్ ⁴⁵ ⁶¹ మాయ్లిర్ మోడి మిరట్ బహ్రి దిన్జతున్ పియ్యి, ²⁹ ¹⁹ తస్వ కీంతిల్. బతి నన అహన్ బోనె తస్వ కియెన్. ¹⁶ మోక ²⁹ ¹⁹ తస్వ కీతెకె గిర్, నావ ²⁹ ²⁰ తస్వ ²⁸ ²⁸ కరలె ఆంత. బారితెకె తస్వ కీనెకె, నాకున్ సారి కియ్యల్ బాబొ గిర్ నా సంగ మందంతోర్. ¹⁷ ఇవిర్ మాయ్లిర ³¹ ⁴¹ గవ ²⁷ ²⁷ సతెమె” ఇంజెర్ మీవ దర్మత ³⁵ ⁵¹ కానున్ గన్

* ^{7:53} తొలెతంగ్ కహితంగ్ గ్రీకు గ్రంత్ నగ ఇవ్ వచన్కె సెలెంగ్.
 * ^{8:13} మోసెన కానున్ పియ్యి ఉంది గొస్టితున్ వొపన ఇత్తెకె ఇవిర్ సెలెకె మువిరంగ్ గవంగ్ పహ్.

¹³ ²⁷ ^{v14} ³¹ ⁴⁰ ^{v14} ³¹ ⁴¹ ^{v14} ⁵³ ³⁰ ^{9:13} ¹⁴ ²⁷ ^{మత్త} ^{22:16}; యోహ ^{8:17};
 తితు ^{1:13} ²⁴ ^{v19} ³¹ ⁴⁰ ^{v18} ³¹ ⁴¹ ^{v17} ¹⁵ ¹⁹ ^{v16} ⁴⁵ ⁶¹ ^{17:2} ¹⁶ ²⁸ ^{15:1};
²⁹ ¹⁹ ^{v26} ²⁹ ²⁰ ^{12:31} ¹⁷ ²⁷ ^{v26} ¹¹ ²⁵ ^{10:34} ³¹ ⁴¹ ^{19:35} ³⁵ ⁵¹ ^{10:34}

¹¹లిహి కీసి మంత. ¹⁸నావ నన మొదొడొర్ ³¹గవదారన అని నాకున్ సారి కియ్యల్ బాబొ రెండవ గవదారల్ ఆందుర్” ఇంజెర్ పూర్కున్ వెహ్తార్. ¹⁹అస్కె వూర్ కేంచి, “నీ బాబొ బగ మంతోర్?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. తె యేసు, “ననయ్ ఆయి, నా బాబొయ్ ఆయి, మీకున్ టావ సెలె. నాకున్ కరి కీందిట్తె, నా బాబొన్ గిర్ కరి కీందిట్” ఇంజెర్ పూర్కున్ ³⁰వెహ్తార్. ²⁰ఇవ్ ⁴⁴గొస్టింగ్ ²⁴మందిర్తున్ రొపా హుండిత జాగతున్ కరుమ్ నిల్పి వెహ్తార్. తెర్ బతి వోన్ బోరె పియ్యకి. బారితెకె, వోన్ వకత్ నిందెకె మత్త.

నన సొన్వడగ మిరట్ వాయ పర్విట్

²¹అస్కె ఉండె ఉంది జోక యేసు, “నన దాంతోన్. మిరట్ నాకున్ మహ్కాకీట్ బతి, నన మీకున్ పుటొన్. మిరట్ మీ ⁶⁶పాప్స్ మాపి ఆయ్యకెన్ సాంతిట్. ఇదెన్ హిందల్ నన సొన్వడగ మిరట్ వాయ పర్విట్” ఇంజెర్ పూర్కున్ వెహ్తార్. ²²తె వూర్ ²⁴యూదుల్క్, “వోర్ సొన్వడగ మాకున్ వాయ పర్విట్ ఇంతోర్. మోక తన్వ తనయ్ సాంతారాయ్ బతలొ?” ఇంజెర్ వడ్కితెర్. ²³అస్కె యేసు, “మిరట్ ఇద్ ²⁸దునియతుర్ ఆందిట్. అని మీవ సోంచ్ ఇద్ దునియతున్ బారెతెన్ మందంత. నన స్వర్గొనా ఆందున్. అని నావ సోంచ్-విచర్ అలగ్ మందంత. ²⁴అదెన్ సాటిసె, మీవంగ్ ⁶⁶పాప్స్ మాపి ఆయ్యకెన్ సాంతిట్ ఇంజెర్ వెహ్తాన్. నా బారెతె వెహ్తా గొస్టిత్ పారా ⁴¹బరొస ఇర్వెకె, మీవంగ్ పాప్స్ మాపి ఆయ్యకెన్ సాంతిట్” ఇంజెర్ వెహ్తార్. ²⁵తె వూర్, “అసల్ నిమె బోని ఆంది?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. అస్కె యేసు, “నన మొదొడల్ బోన ఆందున్ ఇంజెర్ ³⁰వెహ్తార్ వాతొనా, వోనయ్ ఆందున్. ²⁶మీకున్ ²⁹తన్వ కియ్యె, మీ బారెతె వెలె గొస్టింగ్ నహ్ మంతంగ్. బతి సిరిష్ నాకున్ సారి కీతొనల్ కేంజంగ్ గొస్టిసె ²⁸దునియతుర్కున్ వెహ్తార్ మంతొన్. వోర్ ²⁷సతెవంతల్ ఆత కాడ్కి, వోర్ కియ్యల్ తన్వ గిర్ సతెమె ఆంత” ఇంజెర్ వెహ్తార్. ²⁷బతి, యేసు తన్వోర్ బాబొ బగవంతన్ బారెతె ³⁰వెహ్తార్ ఇన్వల్ వూర్ అర్తమ్ కియ్యకి. ²⁸తె యేసు, “¹స్వర్గొనార్ మాయ్కున్ బస్కెతె మొద్దగ టాంగి కీంతిటొ అస్కె, ననయ్ వోన ఆందున్ ఇన్వల్ కరి కీందిట్. అచారె ఆయ్య, నావ నన బతయ్ కియ్ పరొన్. బతి బాబొ బవై నాకున్ కరుసితొరొ, అవె గొస్టింగ్ మీకున్ వెహ్తాన్ ఇంజెర్ గిర్ మిరట్ కరి కీకిట్. ²⁹నాకున్ సారి కియ్యల్, నా సంగ మంతోర్. వోన్ ఆనంద్ సియ్యలిక్ కామ్మి బస్కెట్ నన కీత కాడ్కి, వోర్ నాకున్ వారొనె బస్కెన్ సుటి కియ్యకి” ఇంజెర్ వెహ్తార్. ³⁰ఇవ్ గొస్టింగ్ కేంచి, వెలెటిర్ వోన్ ⁴¹బరొస ఇర్వెర్.

అబ్రాహామ్ న సంతాన్ అని సయ్యన్ ద సంతాన్

³¹అదెన్ సాటి, యేసు తన్వ పారా ⁴¹బరొస ఇర్వెర్ ²⁴యూదుల్కున్ సంగ, “నా గొస్టి పియ్యి తాకెకె, ³⁰కరలెనె

¹⁸ ³¹10:25
¹⁹ ²⁴ ²⁴v25 ³⁰ ⁰⁴v22
²⁰ ⁴⁹ ¹⁰ ¹²:41
²⁴ ¹¹ ^{v59} ⁴⁴ ⁸⁷ ^{లూక} 9:45;
యోహా 8:47;
అపొ 5:32
²¹ ⁶⁶ ² ^{v24}
²² ²⁴ ⁵³ ^{v31} ³⁰ ⁰⁴ ^{v23}
²³ ⁸⁹ ^{v26} ³⁰ ⁰⁴ ^{v25}
²⁴ ⁶⁶ ^{v34} ⁴¹ ⁰⁰ ^{v30}
²⁵ ⁴⁶ ^{v44}
²⁴ ²⁴ ^{v28} ³⁰ ⁰⁴ ^{v27}
²⁶ ²⁷ ¹⁰:41
²⁸ ⁸⁹ ^{9:5} ²⁹ ¹⁹ ^{v50}
²⁷ ³⁰ ⁰⁴ ^{v31}
²⁸ ²⁴ ^{7:28}; ^{8:31}; ^{9:11}
²⁹ ⁸ ¹⁰:12
³⁰ ⁴¹ ⁰⁰ ^{v31}
³¹ ³⁰ ^{17:8} ²⁴ ^{v34}
⁵³ ^{v48} ³⁰ ⁰⁴ ^{v33}
³¹ ^{9:2} ⁴¹ ⁰⁰ ^{v45}
³² ²⁵ ^{v40}
³³ ¹ ^{లూక} 3:8;
యోహా 8:37;
అపొ 3:25 ⁹⁸ ^{అపొ} 7:7
³⁰ ^{7:50}; ^{8:34}; ^{9:2}
³⁴ ⁶⁶ ^{v46} ²¹ ^{v51}
²⁴ ^{v39} ³⁰ ⁰⁴ ^{v39}
³⁵ ⁶⁵ ^{v51} ³⁶ ¹⁴ ^{11:31}
³⁷ ¹ ^{v39}
³⁹ ¹ ^{v40}
²⁴ ^{v42} ³⁰ ⁰⁴ ^{v45}
⁴⁰ ¹ ^{v52} ²⁵ ^{v44}
⁴¹ ⁴² ^{అపొ} 15:20
⁴² ⁵ ^{10:17} ²⁴ ^{v49}
⁴⁴ ²⁵ ^{v45}
⁷ ^{15:27} ¹² ^{13:2}
⁴⁵ ²⁵ ^{v45} ⁴⁶
³⁰ ⁰⁴ ^{v46} ⁴¹ ⁰⁰ ^{v46}
⁴⁶ ²⁵ ^{14:6} ⁶⁶ ^{9:34}
³⁰ ⁰⁴ ^{v48} ⁴¹ ⁰⁰ ^{9:18}
⁴⁷ ⁴⁴ ⁸⁷ ^{10:21}

నా ³¹సిస్యలిర్ ఆంతిట్. ³²అస్కె మిరట్ ²⁵సతున్* కరి కీంతిట్. అద్ సతెమ్ మీకున్ మోక్తా సుటి కీంత” ఇంజెర్ పూర్కున్ వెహ్తార్. ³³“మమెట్ ¹అబ్రాహామ్ న కాన్ దాన్తుర్ ఆందుమ్. ఇంకె వేరి మమెట్ బోన్ ¹³దాసిపాన్ కియ్యకి. బతి మాకున్ మోక్తా సుటి కీంత ఇంజి బహన్ ³⁰వెహ్తా?” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతెర్. ³⁴తె యేసు, “⁶⁶పాప్ కియ్యల్ హర్ వారొర్, పాపున్ దాసి ఆంతోర్. ³⁵దాసి-మాయ్యల్ ⁶⁵బస్కెట్ ³⁶రోతుర్ సంగ మనార్. బతి మరి బస్కెట్ గిర్ రోతుర్ సంగనె మందంతోర్. ³⁶అదెన్ సాటి, బగవంతనార్ మరి మీకున్ పాపుల్ మోక్తా సుటి కీన్రురై, మిరట్ రోతుర్ దాత్ కరలెనె మోక్తా ఆంతిట్. ³⁷మిరట్ ¹అబ్రాహామ్ న కాన్ దాన్తుర్ ఆందిట్ ఇంజెర్ నాకున్ టావయె. తెర్ బతి, నాకున్ జక్తె మిరట్ సూడ్సెర్ మంతిట్. బారితెకె మీ రొపొ నావ గొస్టితున్ జాగ సెలె. ³⁸నా బాబొనగ సూడ్సె నన వెహ్చర్ మంతొన్. అహ్నె మిరట్ గిర్, మీ బాబొనల్ కేంజంగ్ గొస్టిన్ పియ్యి కీసెర్ మంతిట్. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్” ఇంజెర్ పూర్కున్ వెహ్తార్. ³⁹తె వూర్, “మా బాబొ ¹అబ్రాహామ్ ఆందుర్” ఇంజెర్ ³⁰వెహ్తార్. అస్కె యేసు, “మిరట్ అబ్రాహామ్ న కాన్ దాన్తుర్ ఆతెకె, అబ్రాహామ్ కీతపె మిరట్ గిర్ కీందిట్. ⁴⁰నన బగవంతనల్ కేంజి ²⁵సతున్ వెహ్తా కాడ్కి, మిరట్ నాకున్ జక్తె సూడ్సెర్ మంతిట్. బతి ¹అబ్రాహామ్ అహన్ కియ్యకి. ⁴¹మిరట్ మీ బాబొ కీతపె కీసెర్ మంతిట్” ఇంజెర్ వెహ్తార్. తె వూర్, “మమెట్ ⁴²పిర్ కీనెకె పుట్టుర్ ఆయెమ్. బగవంతల్ వారొరె మా బాబొ” ఇంజెర్ యేసున్ వెహ్తార్. ⁴²అస్కె యేసు పూర్కున్, “బగవంతల్ మీ బాబొ ఆతెకె, మిరట్ నాకున్ ²పెర్కతె సూడ్సెదిట్. నావ నన ఇగ్ వాయ్యకి. బగవంతలె నాకున్ రొహ్తార్. ⁴³నన వెహ్చంగ్ గొస్టిన్ మిరట్ వొప్స కాడ్కినె, మీకున్ అర్తమ్ ఆసెర్ సెలెంగ్. ⁴⁴మిరట్ సయ్యన్ ద బాజ్జుర్ ఆందిట్. వోరె మీ బాబొ ఆందుర్. మీ బాబొనంగ్ కరబ్ ఆసన్ పూరి కియ్యెనె మిరట్ సూడంతిట్. వోర్ మొదొడలె మాయ్యలిర్కున్ జక్వల్ ఆసి, ²⁵సత్తె నిల్వల్ ఆయెర్. వోన్ సతెమ్ ఇన్వల్ అసలె సెలె. వోర్ తన్వ బుది పియ్యనె పకట్ వడ్కుంతోర్. వోర్ పకట్ ఆత కాడ్కి, లబడున్ పయ్యెస్ కీసి నిల్తార్. ⁴⁵అదెన్ సాటి, నన మీకున్ ²⁵సతెమ్ ³⁰వెహ్తె గిర్ బతి, నా పారా ⁴¹బరొస ఇర్విట్. ⁴⁶నహ్ ²పాప్ మంత ఇంజెర్ వారొర్ గిర్ నిరుపన్ కియ్ పర్విట్. నన ²⁵సతెమ్ ³⁰వెహ్చార్ మంతొన్. బతి బారి నా పారా ⁴¹బరొస ఇర్విట్? ⁴⁷బగవంతనూర్ బగవంతనంగ్ ⁴⁴గొస్టింగ్ కేంజంతెర్. బతి మిరట్ బగవంతనూర్ ఆయ్య కాడ్కినె, నన వెహ్తా కేంజిట్” ఇంజెర్ వెహ్తార్.

* 8:32 సతెవంతన్ కరి కీంతిట్. వోర్ మీకున్ మోక్తా సుటి కీంతోర్.

యేసు తొత్తార్ అబ్రాహమున్ తేర్ డగుర్ ఆందుర్

48 అస్కె పూర్ 24 యూదుల్క్, “నిమె 45 సమరయతొని* అని 40 బూత్క్ సోఫె మాసి మంతంగ్ ఇన్వల్ కరలె ఆంద్ సెలెయ్?” ఇంజెర్ యేసున్ రాంగైర్. 49 తె యేసు, “నన 40 బూత్క్ సోఫె మాతొన ఆయెన్. నా బాబొన్ మాన్ సియ్యన ఆందున్. మిరట్ నాకున్ మాని కీసెర్ సెల్వెట్. 50 నావ పొరొల్ బడె మాయన ఇన్వల్ నాకున్ సెలె. బతి నాకున్ డగుర్-పాన్ వాయన ఇన్వల్ వొరొర్ మంతొర్. వోరె 29 నాయ్ తస్వ కియ్యల్ ఆందుర్” ఇంజెర్ వెహార్.

51 “బోరె ఆయి నా గొస్టి పియ్యి తాకనురై, వోర్ 65 బస్కెన్ మరన్తున్ సూడార్. ఇద్ గొస్టి 81 సతెమ్ ఆంద్” ఇంజెర్ పూర్కున్ 30 వెహార్. 52 అద్ కేంచి పూర్ 24 యూదుల్క్, “నిహ్ కరలెన్ 40 బూత్ సోఫె మాసి మంత 30 ఇన్వల్ ఇంకె మాకున్ అర్తమ్ ఆత. అబ్రాహమ్ అని తొత్తుర్ 43 పర్వక్తలిర్, గిర్ మార్తెర్. తెర్ బతి ‘బోరై నా గొస్టి పియ్యి తాకంతొరా, వోర్ 65 బస్కెన్ మరన్తున్ సూడార్’ ఇంతి. 53 మా బాబొ అబ్రాహమ్ మార్తెర్. నిమె వోన్ తెర్ డగుని ఆంది కి? అని పూర్ 43 పర్వక్తలిర్ గిర్ మార్తెర్. నీవ నిమె బోన ఆందున్ ఇంజెర్ సొంచ్ కీంతి?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. 54 తె యేసు, “నావ ననయ్ 13 డగుర్-పాన్ సీతెకె, తాన్ విలువ మనా. మా బగవంతల్ ఇంజెర్ బోనై మిరట్ కేయంతిటొ, వోరె నా బాబొ ఆందుర్. వోర్ నాకున్ డగుర్-పాన్ సీసెర్ మంతొర్. 55 వోర్ మీకున్ టావ సెలొర్. బతి నాకున్ వోర్ టావయె. వోర్ నాకున్ టావ సెలొర్ ఇంద్కతె, నన గిర్ మీ దాతె లపంగిన ఆంతొన్. బతి వోర్ నాకున్ టావయె, వోన గొస్టి నన పియ్యి తాకంతొన్. 56 మీ బాబొ అబ్రాహమ్ నావ వాయ్యల్ దివొసున్ సూడంతొన్ ఇంజెర్ ఆనంద్వి మత్తొర్. అద్ దివొసున్ సూడ్పి ఆనంద్ యేత్తొర్” ఇంజెర్ ఇత్తొర్. 57 అస్కె పూర్ 24 యూదుల్క్, “నీకున్ అజాన్ పనన్ (50) సాల్క్ గిర్ సెలెంగ్. నిమె అబ్రాహమున్ సూడ్పి కి?” ఇంజెర్ యేసున్ ఇత్తెర్. 58 తె యేసు, “అబ్రాహమ్ పుటన్ మొదొడలె నన మన్వన ఆందున్.* ఇద్ గొస్టి 81 సతెమ్ ఆంద్” ఇంజెర్ వెహార్. 59 అస్కె పూర్, వోన్ పొరొ బండంగ్ జూరుసి వాట్లె బండంగ్ పియ్యెర్. బతి యేసు మక్కి 24 మందిర్తల్ బట్రి సాత్తొర్.

యేసు పుటి-గుడ్డిన్ చొకాట్ కియ్యల్

9 అహాన్ యేసు సరియ్ సొంజెర్ మనెకె, వొరొర్ పుటి-గుడ్డిన్ సూడ్తొర్. 2 అస్కె 31 సిస్యలిర్, “44 గురుజి! వేర్ గుడ్డి ఆసి పుట్లె కారన్, వేర్ 64 పాప్ కీతొర్ కి, సెలెకె వేసుర్ అవల్-బాబొ కీతెర్?” ఇంజెర్ యేసున్ 20 పూసి కీతెర్. 3 తె యేసు, “వేరె ఆయి, వేసుర్ అవల్-బాబొయ్ ఆయి, కీత 64 పాపున్ హిందల్, వేర్ గుడ్డిన జల్మ ఆయ్యకి. బతి బగవంతన సక్తి వేన్ హిందల్ దిసన ఇంజెరెన్ గుడ్డిన్ దాత్ పుట్తొర్. 4 పోడ్డె సొనల్ వేరి, నాకున్ సారి కీతొనంగ్ కామ్మ మరట్ కియ

48 11 40 v49 24 53 v52

30 04 v51 45 41 పా 8:25

49 11 40 v52 24 54

50 29 12:47

51 65 v52

2 81 v58 04 v52

52 1 v53 63 9:32

11 40 10:20 24 53 v57

30 04 v54 46 1:21;

8:53; అపా 7:48

53 1 v57 43 9:17

54 13 11:4

24 24 v58 30 04 v58

57 1 v57-58 24 53 9:18

58 1 అపా 3:13

2 81 10:1 24 24 v59 30 04 9:2

59 24 11 10:23 24 24 9:3

2 64 v3 20 65 లాక 22:68;

యోహ 9:15; 16:30

30 04 8:33; 9:8, 19

31 01 v27 44 11:8

3 64 మత్త 18:15;

అపా 25:8;

1 కార 7:28 24 v11

5 28 89 v39

6 25 v11

7 28 61 5:2 46 11 v11

8 30 04 v9

9 30 04 v10

10 30 04 v10-12

11 20 25 v6

24 24 లాక 23:20;

యోహ 8:28;

9:14; 10:32;

19:42 46 11 లాక 13:4

12 30 04 v16

15 20 65 v19 53 30 v16

16 68 v24

30 04 v17 45 21 19:31

45 92 10:41 53 30 v40

17 30 04 v19 43 12:38

లాగర్. రాత్ ఆయ్లె కరుమ్ వాసెర్ మంత. అస్కె బోరె కామ్ కియ పరొర్. 5 బతి ఇద్ 28 89 దునియతె మనల్ వేరి, పరతున్ వేడ్పిత్ దాత్ నన మంతొన్” ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ వెహార్. 6 అహాన్ యేసు వెహ్చి, తోడితగ ఉస్కెత్తొర్. అద్ ఊచ్చె ఇచుసి చిక్ల కీసి, గుడ్డినంగ్ కడ్కున్ పొరొ 20 25 సోక్తొర్. 7 అహాన్ సోక్ల యేసు, “నిమె 41 సిలొయమ్ ఇన్వల్ 28 61 కోనెర్తగ సొంజి నొర” ఇంజెర్ వోన్ వెహార్. సిలొయమ్ ఇత్తెకె, «కొహార్ వోర్» ఇంజెర్ అర్తమ్. తె వోర్ సొంజి నొర్చి, నదుర్ వాలె ఆసి వాత్తొర్. 8 అద్ జర్త పెజె, ఆజు-బాజుతుర్ అని వోర్ బిచెమ్ తల్కెనెకె సూడ్తుర్, “వేర్ ఉచ్చికున్ బిచెమ్ తల్కెవలె ఆందుర్ కి?” ఇంజెర్ 30 04 ఇత్తెర్. 9 “ఒహా! వేరె ఆందుర్” ఇంజెర్ కహితుర్ 30 04 ఇత్తెర్ అని, “ఎహా! వోన్ మోడి మన్వల్ దుస్సొర్ ఆందుర్” ఇంజెర్ ఉండె కహితుర్ ఇత్తెర్. బతి వోర్, “ననయ్ వోన ఆందున్!” ఇంజెర్ వెహ్చెరెన్ మత్తొర్. 10 తె, “నీకున్ నదుర్ బహన్ వాత?” ఇంజెర్ పూర్ పూసి కీతెర్. 11 అస్కె వోర్, “యేసు ఇన్వల్ వొరొర్ మాయ్లల్ చిక్ల కీసి, నా కడ్కున్ పొరొ 20 25 సోక్తొర్ అని 46 11 సిలొయమ్ కోనెర్తగ సొంజి, నొర్చి వర’ ఇంజెర్ వెహార్. అస్కె నన సొంజి నొర్తొన్. తె నాకున్ నదుర్ వాత” ఇంజెర్ వెహార్. 12 “వోర్ యేసు బగ మంతొర్?” ఇంజెర్ వోన్ పూసి కీతెర్. తె వోర్, “నాకున్ టావ సెలె” ఇంజెర్ పూర్కున్ 30 04 వెహార్.

అద్ చొకాట్ ఆతతున్ బారెతె పరిసయుల్క్ కరి కియ్యల్

13-14 అరమ్మ దివొసున్ నేటి, యేసు చిక్ల కీసి, వోనంగ్ కడ్కున్ నదుర్ వాయుస్త కాడ్కి, పూర్ పుటి-గుడ్డి మంజి చొకాట్ అతొర్ వోన్ 53 30 పరిసయుల్క్ నగ్ వోతెర్. 15 నదుర్ వాయుడున్ బారెతె, 53 పరిసయుల్క్ గిర్ వోన్ 20 65 పూసి కీతెర్. తె వోర్, “నా కడ్కున్ పొరొ యేసు చిక్ల సోక్తొర్. తె నన సొంజి నొర్తొన్. అస్కె నాకున్ నదుర్ వాత” ఇంజెర్ పూర్కున్ వెహార్. 16 ఇద్ కేంచి కహితుర్ 53 30 పరిసయుల్క్, “వోర్ అరమ్మ దివొస్స నేకి పియ్యి తాక్వ కాడ్కి, బగవంతనల్ వాతొర్ వోర్ ఆయెర్” ఇంజెర్ 30 04 ఇత్తెర్. ఉండె కహితుర్, “వోర్ 68 పాపెస్త్ల మత్తెకె, ఈతంగ్ మయ్యతంగ్ కామ్మ, బహన్ కియ పరంతొర్?” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. ఇహిన్ పూర్ పరిసయుల్కున్ నడ్డుమ్ బేద్-బావ్ పుడ్తె. 17 అస్కె పూర్ ఉందుంది జోక నదుర్ వాతొన్ సంగ, “నీకున్ నదుర్ వాయుస్త కాడ్కి, వోన్ బారెతె నిమ్ బతల్ ఇంతి?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. తె, “వోర్ పర్వక్తల్ ఆందుర్” ఇంజెర్ 30 04 వెహార్. 18-19 పుటి-గుడ్డి మంజి, నదుర్ వాత అద్ గొస్తి 41 నమ్మ కాడ్కి.

* 8:48 తొలె కహితుర్ యూదుల్క్, యూదుల్క్ ఆయుర్ పూర్ సంగ మర్కింగ్ అతెర్. వీర్ లోకుర్ యూదుల్క్ నంగ్ అని దుస్సొ జాతితెరంగ్ రీతి-రివజ్క్, పూజ-పతెరంగ్ కీసెర్ మందిర్. పూర్కున్ పుడ్తుర్ పూర్ సమరయ 30 ఇన్వల్ యేరియతగ అలగ్ పిసెర్ మందిర్. కమి జాతితుర్ దాత్ సమరయతుర్కున్ యూదుల్క్ సూడ్పెర్ మందిర్. * 8:58 మన్వన ఆందున్ ఇంజెర్ బగవంతల్ వొరొ 30 04 హెహ పరంతొర్. మోక దుస్సొర్ బోరె అద్ గొస్తి వెహ్చెకె, యూదుల్క్ న లెకతె బగవంతన్ రెహ్చి వడ్కెత్తమ్ ఆంత.

వూర్ ²⁴₅₃ యూదుల్కునుర్ అదికారిర్, వోసుర్ అవల్-బాబాన్ కేయుస్తెర్. అని, “పుటి-గుడ్డి ఆసి పుట్టార్ వోర్ మరి, వేరె ఆందుర్ కి బతల్? వేరె మత్తెకె, వేరె ఇంకె బహన్ సూడ్యేర్ మంతోర్?” ఇంజెర్ ²⁰₆₅ పూసి కీతెర్. ²⁰ తె వూర్ అవల్-బాబా, “పుటి-గుడ్డి ఆసి పుట్టార్ వోర్ మరి, వేరె ఆందుర్ ఇంజెర్ మాకున్ టావ. ²¹ బతి ఇంకె వేన్ బహన్ నదుర్ వాత అని వేన్ బోర్ చాకాట్ కీతార్ ఇన్వల్ మాకున్ టావ సెలె. వోర్ తన్వ తన వెహ పర్వల్ బెర్నోతార్. ఇద్ గొస్తితున్ మిరటి వోన్ ²⁰₆₅ పూసి కీప్టు” ఇంజెర్ వూర్ అదికారిర్కున్ వెప్టార్. ²² వోసుర్ అవల్-బాబా ²⁴₅₃ యూదుల్కునుర్ అదికారిర్కున్ వెరిసి, అహన్ వెప్టార్. బారితెకె, వోర్ యేసుయె, ⁴⁷ కిరిస్తు ఆందుర్ ఇంజెర్ బోరె వాప్తెకె, వోన్ సమాజుల్* అలది వాటంతామ్ ఇంజెర్, అదెన్ మునెన్ వూర్ నిర్నయ్ యేచ్చి మత్తెర్. ²³ అదెన్ సాటిసె అవల్-బాబా, “వోర్ వెహ పర్వల్ బెర్నోతార్. వోసె పూసి కీప్టు” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెప్టార్.

²⁴ అదెన్ సాటి, వోర్ నదుర్ వాతాన్ ఉందుంది జోక కేయుసి, “కరల్ వెహ. ఇద్ కామ్మ డగుర్-పాన్ బగవంతసె వాయన. బారితెకె, వోర్ మాయ్ ⁶⁸ పాపెస్తల్ ఇంజి మాకున్ టావ” ఇంజెర్ వెప్టార్. ²⁵ తె వోర్, “వోర్ ⁶⁸ పాపి ఆందురొ, ఆయెరొ నాకున్ టావ సెలె. బతి నాకున్ ఉందియ్ టావ. బతల్ ఇత్తెకె, ఇదెన్ మునె గుడ్డిన మత్తాన్ బతి, ఇంకె సూడ పర్వల్ మంతాన్” ఇంజెర్ ఇత్తార్. ²⁶ తెర్ బతి వూర్, “వోర్ నీకున్ బతల్ కీతార్? నీకున్ నదుర్ బహన్ వాత?” ఇంజెర్ ఉండె ఉంది జోక పూసి కీతెర్. ²⁷ తె అస్కె వోర్, “సూడట్! ఇదెన్ మునెన్ మీకున్ వెహ్లాన్. బతి మిరట్ కేంజ్యుకి. ఉందుంది జోక బారి పూసి కీసెర్ మంతిట్? మిరట్ గిర్ వోసుర్ ³¹ సిస్యలిర్ ఆకామ్ ఇంతిట్ కి బతల్?” ఇంజెర్ ఇత్తార్. ²⁸ అస్కె వూర్, “నిమెయ్ వోనోర్ ³¹ సిస్యని ఆంది. మమెట్ ³⁴₇₅ మోసెనుర్ సిస్యలిర్ ఆందుమ్” ఇంజెర్ వోసె లజ వోతెర్. ²⁹ అని వూర్, “బగవంతల్ ³⁴₇₅ మోసెన్ సంగ వడ్క్యేతార్ ఇన్వల్ మాకున్ టావయె. బతి వేర్ మాయ్ బగటల్ వాతార్ ఇన్వల్ మాకున్ టావ సెలె” ఇంజెర్ వెప్టార్. ³⁰ తె వోర్ అద్ కేంచి, “ఇద్ గొస్తి వెలె చమత్కార్త ఆంద్. వోర్ బగటల్ వాతార్ ఇన్వల్ మీకున్ టావ సెలె బతి, నావంగ్ కడ్కున్ మాత్రమ్ నదుర్ వాయుస్తార్. ³¹ బగవంతల్ ⁶⁸ పాపెస్తలిర వినంతి కేంజొర్. బతి బోరె బగవంతనార్ బక్తల్ ఆసి, వోసె ఇచ పియ్యి తాకంతారొ, వోసయ్ వినంతి కేంజంతార్ ఇంజెర్ మాకున్ టావ. ³² ఇద్ కలి గడె మాతగటల్తె ఇంకె వేరి, దుస్రాన్ బోరె మాయ్ పుటి-గుడ్డిన్ చాకాట్ కీతార్ ఇన్వల్ మరట్ ⁶⁸ బస్కెన్ కేంజ్యుకి. ³³ మోక వేర్ బగవంతనగటల్ వాయెకె, ఈతంగ్ బవె కామ్మ కియ పర్ని మనోర్” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్లార్. ³⁴ అద్ కేంచి వూర్, “ఎహ! నిమె ⁶⁸ పాపగ పుట్టి, బెర్నోతాని ఆంది. మాకున్ బోద వెహ్లా వాతి కి?” ఇంజెర్ అగటల్ వోన్ బహి తెండ్సి పూడెర్.

21 ²⁰₆₅ 12:21
22 ⁶₅₆ 12:42
²⁴₅₃ 10:19 ⁵⁵₄₇ 10:24
24 ²₆₈ v25
25 ²₆₈ v31
27 ³¹₀₁ v28
28 ³¹₀₁ 11:7 ³⁴₇₅ v29
29 ⁷⁵₀₁ అపా 3:22
31 ⁶⁸₀₁ లాక 15:1;
రోమ 3:7; హబ్బి 12:3
32 ¹₆₁ 10:28
34 ⁶⁶₀₆ v41
35 ²⁴₂₄ v37 ⁴¹₀₀ v36
36 ²⁹₆₂ v38 ⁴¹₀₀ v38
37 ²⁴₂₄ v39
38 ²⁹₆₂ లాక 1:38;
యోహా 4:11; 11:2;
12:21; అపా 14:3
⁴¹₀₀ 10:25 ⁴³₅₂ 12:20
39 ²⁴₂₄ v41 ²⁸₈₉ 10:36
¹⁷₀₁ అపా 24:25
40 ⁵³₃₀ 11:46
41 ²₆₆ 15:22
²⁴₂₄ 10:6 ³⁰₀₄ 10:1
1 ²₈₁ 6:47; 10:7;
13:21 ³³₁₆ ³⁰₀₄ v7
2 ⁴²₆₃ v2-3
3 ²³₇₇ 18:16 ⁴²₆₃ v4
4 ⁴²₆₃ v7
6 ²⁴₂₄ v7
7 ⁸¹₂₄ 12:24 ²⁴₂₄ v23
³⁰₀₄ v20 ⁴²₆₃ మత్త 26:31;
యోహా 10:8; 21:16
8 ⁴²₆₃ v11
9 ⁴⁹₈₂ 11:12

బావ్-బక్తిత గుడ్డి-పాన్

³⁵ వోన్ తెండ్సి పూడెర్ ఇంజెర్ యేసు కేంచి, వోన్ మహ్మోసి పుటుసి, “నిమె ¹ స్వర్గనార్ మాయ్ ⁴¹ బరొస ఇర్వేర్ మంతి కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. ³⁶ తె వోర్ మాయ్ ²⁹ వోన్ నన ⁴¹ బరొస ఇర్వేర్, వోర్ బోర్ ఆందురెయ్? వెహ ⁶² పర్వ ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతార్. ³⁷ అస్కె యేసు, “నిమె ఇంకె వోన్ సూడ్యేర్ మంతి. నీ సంగ వడ్క్యేవల్ వోరె ఆందుర్” ఇంజెర్ వెహ్లార్. ³⁸ అద్ కేంజు బరొబర్ వోర్, “⁶² పర్వ నన ⁴¹ బరొస ఇర్వేర్ మంతాన్” ఇంజి, ముర్-టొంగ్రంగ్ కొట్టి గప్పె కాల్ కర్తార్. ³⁹ అస్కె యేసు, “గుడ్డిర్ సూడన అని నదుర్ వాలిర్ గుడ్డిర్ ఆయన. ఇద్ తీర్ ²⁹ తన్వ జర్గన ఇంజెర్, ఇద్ ²⁸ దునియెతె వాతాన్” ఇంజి వెహ్లార్. ⁴⁰ తె వోన్ సంగ మంజి, అవ్ గొస్టింగ్ కేంజుర్ కహితుర్ ⁵³ పరిసయ్యల్, “మమెట్ గిర్ గుడ్డిర్ ఆందుమ్ ఇంతి కి బతల్?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. ⁴¹ అస్కె యేసు, “మిరట్ గుడ్డిర్ ఆందిట్ తె, మిహ్ ⁶⁶ పాప్ మన్యెకె సాందు. బతి మిరట్ సూడ్యేర్ మంతామ్ ఇంజెర్ ³⁰ ఇత్త కాడ్కినె, మీ రొపా పాప్ నిల్చి మంత” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్లార్.

యేసు చాకాట్నార్ గొరంగ్ గాయ్క ఆందుర్

10 తె యేసు, “గొరెన గాప్తనతగ పాటక్వల్ నేంగ్వెన్, దుస్రా బాజుల్ తెర్సి వాయ్ ⁴² కలి అని లూటి కియ్ ⁴² ఆందుర్. ² బతి బోరె పాటక్వల్ నేంగంతారొ వోరె ⁴² గొరంగ్ గాయ్క ఆందుర్. ³ గాయ్కన్ సాటి గాప్తన ²³ కేప్వల్ పాటక్ తెరియంతార్. ⁴² గొరంగ్ వోసె లేంగ్ వాడ్కి కీంతంగ్. వోర్ తన్వంగ్ గొరెన్ పారొల్ ముట్టి కేయ్యెర్ బహి వోంతార్. ⁴ అహన్ తన్వంగ్ ⁴² గొరెన్ బహి వోనెకె, వోర్ గాయ్క బస్కెట్ గిర్ అవెన్ మునె తాకంతార్. వోసె లేంగ్ వాడ్కె మాత కాడ్కి, అవ్ గొరంగ్ వోన్ పెజెయ్ దాంతంగ్. ⁵ బతి దుస్రాన లేంగ్ వాడ్కె మాయ్ కాడ్కి, బుజ్జె మాసి వోస్గటల్ పరర్ ఆంతంగ్. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్లార్.

⁶ యేసు ఇద్ నమున యేచ్చి వూర్కున్ వెహ్లార్. బతి బతన్ బారెతె వెహ్లార్ ఇన్వల్ వూర్కున్ అర్తమ్ ఆయ్కె. ⁷ తె యేసు ఉందుంది జోక ఇహిన్ ³⁰ వెహ్లాల్ మొదొల్ కీతార్. “ఇద్ గొస్తి ⁸¹ సతెమ్ ఆంద్. ⁴² గొరంగ్ నేంగ్వల్ పాటకున్ దాత్నొన ఆందున్. ⁸ నాకున్ తెర్ మునె వాతుర్ సమ్మిర కలిర్ అని లూటి కియ్ ⁴² ఆందిర్. వూర లేంగ్ అవ్ కరల్ ⁴³ గొరంగ్ కేంచి తాక్కి. ⁹ ననయ్ పాటకున్ దాత్నొన ఆందున్. నహ్గటల్ రొపా నేంగంగ్ అవ్ ⁴⁹ బచె మాంతంగ్ అని రొపా-బహి వాసెర్ రంది సెల్వక్ మందంతంగ్. అవ్ గొరెన్ హిర్వల్ జూడి

* 9:22 గిరిక్కుగ సునగోగ్ ఇంజెర్ మంత. ఇద్ సునగోగ్ ఇన్వల్ యూదుల్కు మీరె మాయ్ రోతగ యూదుల్కున సమాజుంగ్ సమ్మె కామ్మ జర్గసింతెర్.

పుటంత. ¹⁰ కలె సిరిష్ కల్లెక్, జక్లెక్ అని నాసెడమ్ కియ్యెకె వాంతోర్. బతి నన పూన అని బర్బుర్ ²² జిన్గితున్ గొరెన్ సియ్యె వాతోన్. ¹¹ నన ²⁵ ⁷⁰ చాకొట్టూర్ ⁴² గొరెంగ్ గాయ్కున ఆందున్. చాకొట్టూర్ గాయ్కు గొరెన్ సాటి, తన్వ ⁵⁰ పరన్ గిర్ సీంతోర్. ¹² బతి ³⁴ ¹¹ బూయ్యల్ ⁴² గొరెనార్ కరల్ గాయ్కు ఆయొర్. అవ్ గొరెంగ్ తన్వంగ్ ఆయ్య కాడ్కి, ³⁰ లాండిగల్ బదె వోన్ దిస్తెకె గిర్ పరర్ ఆంతోర్. అస్సె అద్ లాండిగల్ అవెన్ పొరొ ముచ్చి అర్చి, బుజిడి కీంత. ¹³ బూయ్యల్ సిరిష్ బూతిత్ సాటి వాత కాడ్కి, ⁴² గొరెన చాకొట్-వాయుట్ పటి కియ్యకెన్ పరర్ ఆంతోర్. ¹⁴⁻¹⁵ బతి నన ²⁵ ⁷⁰ చాకొట్టూర్ గాయ్కున ఆందున్. బాబొ నాకున్ అని నన బాబొన్ టావ. అహ్నా నాకున్ ⁴² గొరెంగ్ అని నావంగ్ గొరెన్ నన టావ. నా గొరెన్ సాటి నావ ⁵⁰ పరన్ సీంతోన్. ¹⁶ ఇద్ గొజ్జనతంగ్ ఆయ్య, ఉండె దుస్రాక్ ⁴² గొరెంగ్ గిర్ నాకున్ మంతంగ్. అవెన్ గిర్ నన పియ్యి వాయ లాగర్. అవ్ నా లేంగ్ కేంజంతంగ్. అస్సె ఇవ్ అని అవ్ ఉందియ్ ⁴¹ మంద ఆంతంగ్. అవ్ సప్టిన్ వొరారె గాయ్కు మందంతోర్. ¹⁷ నన సాసి-నేండ్రె, నావ ⁵⁰ పరన్ సీసెర్ మంతోన్. ఇదెన్ హిందలె, బాబొ నాకున్ వెలె ³ లాడ్ కీసెర్ మంతోర్. ¹⁸ నావ పరన్ బోరె యేత పరుర్. నావ ననయ్ పరన్ సీసెర్ మంతోన్. బగవంతల్ నాకున్ ¹⁷ ⁸⁵ హుకుమ్ సీత కాడ్కి, అద్ పరన్వన్ సియ్యె అని ఉందుంది జోక తాన్ యేత్లె గిర్ నాకున్ ¹⁸ ⁴⁹ అదికార్ మంత” ఇంజెర్ వెహ్తార్.

¹⁹ ఇవ్ గొస్టిన్ హిందల్, ²⁴ యూదుల్కున్ నడ్డుమ్ ఉందుంది జోక బేద్-బావ్ పుడ్డ. ²⁰ వూర్గటల్ వెలెటిర్, “వేన్ ¹¹ ⁴⁰ బూత్ సోఫ్రె మాత కాడ్కి, వేనంగ్ పిసంగ్ అదిక్ ఆతంగ్. వేన గొస్టి బారి కేంజంతిట్?” ఇంజెర్ ³⁰ ⁰⁴ ఇత్తెర్. ²¹ బతి ఉండె కహితుర్, “ఇవ్ ⁴⁴ ⁸⁷ గొస్టింగ్ ¹¹ ⁴⁰ బూత్ సోఫ్రె మాతానంగ్ ఆయొంగ్. బూత్ గుడ్డిరకున్ నదుర్ బహన్ సియ పరర్” ఇంజెర్ ³⁰ ⁰⁴ ఇత్తెర్.

బగవంతనోర్ మరిన ఇంజెర్ యేసు వెహ్తార్

²² అద్ పీని-గాలుమ్మ గట్కతె, ²⁴ యెరుసలెమ్మ మందిర్తగ నేంగ్వల్ హనుక్ ఇన్వల్ సడ్* జర్గెసెర్ మత్త. ²³ తె ఉంది దియ యేసు ²⁴ ¹¹ మందిర్త. అప్రతగ మన్వల్ ⁴⁶ ⁷² సాలోమెన్ ⁴⁷ ⁴⁵ మండొప్పగ ⁴⁰ ⁴³ తాక్సెర్ మత్తార్. ²⁴ అదె వకత్సె, ²⁴ ⁵³ యూదుల్కునర్ అదికారిర్ వోన్ గేర్-పాసి, “నిమె బచెజెల్ మాకున్ అనమిన కీసెర్ ఇరంతి? నిమె బచి కియ్యల్ ⁵⁵ ⁴⁷ కిరిస్తుని* మత్తెకె, కుల కుల ³⁰ ⁰⁴ వెహ” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. ²⁵ తె యేసు, “ఇదెన్ మునె మీకున్ వెహ్తాన్ బతి మిరట్ ⁴¹ ⁰⁰ బరొస ఇర్మకి. బాబొన పొరాడె నన కియ్యలిక్ కామ్మ, నా బారెతె ³⁰ ⁴⁰ గవ వెహ్తార్ మంతంగ్. ²⁶ బతి మిరట్ నావంగ్ ⁴² ⁶³ గొరెన మందతుర్ ఆయ్యల్. అదెన్ సాటినె నా పొరా ⁴¹ ⁰⁰ బరొస ఇర్మిట్. ²⁷ నావంగ్ ⁴² ⁶³ గొరెంగ్ నా లేంగ్ కేంజంతంగ్. నావంగ్ బవ్ ఇన్వల్ నాకున్ టావయె. అవ్ నా పెజెయ్ వాంతంగ్. ²⁸ నన అవెకున్ ²² ⁶⁵ ¹ ⁶⁶ బుస్కెట్ పిస్వల్ జీవ్, సీంతోన్. అవ్ బస్సెన్ నాసెడమ్ ఆయొంగ్. నా కెయ్యల్ బోరె అవెన్ ఊంద పరార్. ²⁹ బారెతెకె, అవ్ గొరెన్ నా బాబొ

¹⁰ ²² ^{v28}

²³ ⁸⁰ అపా 10:13

¹¹ ²⁵ ^{v14}

⁴² ⁶³ ^{v12} ⁵⁵ ⁹⁰ ^{v15}

¹² ⁶³ 11:44

³⁰ ⁷⁴ అపా 20:29

³⁴ ¹¹ మార్ 1:20 ⁴² ⁶³ ^{v13}

¹³ ⁴² ^{v15}

¹⁶ ³⁸ 18:15

⁴¹ ⁶⁷ 1 కొర 9:7 ⁴² ⁶³ ^{v26}

¹⁷ ⁵ లూక 7:42;

యోహా 11:5;

14:21 ⁵⁵ ⁹⁰ ^{v24}

¹⁸ ¹⁷ ⁸⁵ 11:57 ¹⁸ ⁴⁹ 17:2

¹⁹ ²⁴ ^{v24}

²⁰ ¹¹ ⁴⁰ ^{v21} ³⁰ ⁰⁴ ^{v21}

²¹ ¹¹ ³⁹ మత్త 4:24

¹¹ ⁴⁰ లూక 11:14;

అపా 17:18;

ఉజగిరి 18:2

³⁰ ⁰⁴ ^{v24} ⁴⁴ ⁸⁷ 12:47

²² ¹⁴ 11:18

²³ ¹¹ 11:56 ²⁴ ²⁴ ^{v25}

⁴⁰ ⁴³ 11:9 ⁴⁶ ⁷² అపా 3:11

⁴⁷ ⁴⁵ అపా 3:11

²⁴ ⁵³ 7:35; 10:31;

11:55 ³⁰ ⁰⁴ ^{v36}

⁵⁵ ⁴⁷ 11:27 ⁵⁵ ⁹⁰ 12:25

²⁵ ²⁴ ^{v32}

³¹ ¹² ¹⁷ ⁴¹ ⁰⁰ ^{v26}

²⁶ ⁴¹ ⁰⁰ ^{v37} ⁴² ⁶³ ^{v27}

²⁷ ⁴² ⁶³ 21:16

²⁸ ⁶⁵ 11:26

⁶⁶ ¹² ²⁵ ²² 11:25

³¹ ²⁴ ⁵³ ^{v33}

³² ²⁴ 9:11; 10:34;

11:23 ²⁵ ⁷⁰ ^{v33}

³³ ⁸⁸ ఎఫెస 4:31

²⁴ ⁵³ 11:8 ²⁵ ⁷⁰ అపా 27:8

³⁷ ⁴¹ ⁰⁰ ^{v38}

³⁸ ⁴¹ ⁰⁰ ^{v42}

⁴⁰ ⁹ ⁰⁷ అపా 1:5

²⁴ ⁴⁶ మత్త 3:5 ²⁴ ⁹¹ 1:26;

10:41; అపా 3:11

⁴¹ ²⁷ 19:35 ²⁴ ⁹¹ 21:16

³⁰ ⁰⁴ 11:3 ⁹² 11:47

⁴² ⁴¹ ⁰⁰ 11:15

¹ ⁹ ^{v3} ⁹ ^{v18}

²⁹ ⁷⁶ ^{v2} ³¹ ³⁶ ^{v5}

² ⁸ ^{v19} ¹⁸ 12:3

²⁹ ⁶² ^{v3} ²⁹ ⁷⁶ ^{v5} ³⁴ ⁶⁴ 12:3

³ ⁹ ^{v5} ²⁹ ⁶² ^{v12}

³⁰ ⁰⁴ ^{v7} ⁵³ ⁶⁸ ^{v36}

నాకున్ సీతార్. బాబొ సప్టిరకున్ డగుర్ ఆత కాడ్కి, నా బాబొన కెయ్యల్ అవెన్ బోరె ఊంద పరార్. ³⁰ నన అని నా బాబొ ఉందియ్ ఆసి మంతోమ్” ఇంజెర్ పూర్కున్ వెహ్తార్. ³¹ అస్సె వూర్ ²⁴ ⁵³ యూదుల్కు, వోన్ పాసి జక్లె బండంగ్ తహ్తార్. ³² తె యేసు, “నా బాబొనల్ బెయ్ వెలె మయ్యతంగ్ కామ్మ తాహ్తాన్. అవెనల్ బద్ కామున్ సాటి, నాకున్ బండనె పాకొమ్ ఇంతిట్” ఇంజెర్ పూర్కున్ పూసి కీతార్. ³³ తె వూర్ ²⁴ ⁵³ యూదుల్కు, “నిమె కీతంగ్ ²⁵ ⁷⁰ చాకొట్టూంగ్ కామ్మన్ హిందల్ ఆయె బతి, మాయ్నని ఆసి బగవంతన ఇంజెర్ వెహ్తా కాడ్కినె, బండనె పాయ్లెన్ ఆంతోమ్” ఇంజెర్ వెహ్తార్.

³⁴⁻³⁶ అస్సె యేసు, “¹¹ ²⁴ దర్మ-గ్రంత్, బస్సెట్కె లబడ్ ³⁰ ⁰⁴ వెహ్. తాలె మీవ దర్మ-గ్రంత్నగ, ‘మిరట్ బగవంతన్ దాత్తుర్ ఆందిట్’ ఇంజి, కహి నాయదికారిర్కున్ బగవంతల్ వెహ్తార్ ఇంజెర్ మంత. తె నాకున్ బాబొ నేమి కీసి, తన్వ కామ్ కియ్యె, ఇద్ ²⁸ ⁸⁹ దునియతగ సారి కీతార్ అస్సె, బగవంతనోర్ మరిన ఆందున్ ఇంజెర్ వెహ్తల్ బహన్ రెహ్చి వడ్కెతప్ ఆంత? ³⁷ నన నా బాబొనంగ్ కామ్మ కియ్యెకె, నా పొరా ⁴¹ ⁰⁰ బరొస ఇర్మట్. ³⁸ బతి నన అవ్ కామ్మ కీకతె, నా గొస్టిత్ పొరా ⁴¹ ⁰⁰ బరొస ఇర్మెకె గిర్, నన కియ్యలిక్ కామ్మన్ పొరా తెర్ బరొస కీమ్మ. అహన్ కీకీట్కె, బాబొ నా రొపా అని నన బాబొన్ రొపా మంతోమ్ ఇంజెర్ కుల కుల కరె మాంత” ఇంజెర్ వెహ్తార్. ³⁹ తె వూర్ ఉండె ఉంది జోక, వోన్ పియన ఇంజెర్ కోసిద్ కీతెర్. బతి వూర కెయ్యల్ తపుసిసి అగటల్ సాత్తార్.

⁴⁰ యోర్దన్ లవిడున్ హంద బగ్గతె ²⁴ ⁹¹ యోహాన్ మొదోల్ ⁹¹ ⁰⁷ బ్రాప్టిన్మ, సీతార్ అద్ జాగతగ సాంజి, అగనె మత్తార్. ⁴¹ అస్సె వోన్ వెలెటిర్ మాంది వాసి, “²⁴ ⁹¹ యోహాన్ బదె ²⁴ ⁹¹ మయ్యత కామ్ కియ్యకి. బతి వేన్ బారెతె బతంగ్కె వోర్ యోహాన్ ³⁰ ⁰⁴ వెహ్తారా, అవ్ సమ్మె ²⁷ ²⁷ సతెమ్ ఆందుంగ్” ఇంజెర్ తమ్మ తమ వడ్కెతెర్. ⁴² అగ వెలెటిర్ యేసున్ పొరా ⁴¹ ⁰⁰ బరొస ఇర్మెర్.

యేసున్ లాడ్ కియ్యల్ బక్తన మరన్

11 బెతనియ ఇన్వల్ నాటె ²⁹ ⁷⁶ లాజర్ ఇన్వల్ వొరార్ బేమరితె అర్చి మత్తార్. వోనంగ్ ⁷ ³⁶ తక్ ³¹ ³⁶ మార్తల్ అని మరియల్ గిర్, అదె నాటె పిసెర్ మత్తంగ్. ² పర్బున్ ³⁴ ⁶⁴ సెంట్ ¹⁸ ² సోక్సి, వోనంగ్ కాల్కున్ తన్వంగ్ కెల్క్నె ఉసుమ్మ అద్ మరియల్ ఇదె ఆంద్. వేర్ ²⁹ ⁷⁶ లాజర్ తానొరె ⁸ ⁰ తమ్మర్ ఆందుర్. ³ అదెన్ సాటి అవ్ రండ్ ²⁹ ⁶² తక్, “²⁹ ⁶² పర్బు, నిమె

* 10:22 ఇద్ సడ్ బారి కీసెర్ మంతెర్ ఇత్తెకె, మొదోల్ దుస్రా దేస్కెనర్ పగ-దార్క్ ఇద్ మందిర్కున్ బప్టి కీతెర్. బతి ఉందుంది జోక సుదుడ్ కీసి, కిరిస్తున జల్మతున్ మునె 165వ సాల్గ అద్ మందిర్గ దర్మతంగ్ కామ్మ మొదోల్ కియ్యడున్ హనుక్ ఇంజెర్ కేయంతెర్. * 10:24 బచి కియ్యల్ కిరిస్తుని తమ బచె మాయ్లె, బగవంతల్ నేమి కీతార్ రాజల్ ఆయ్యల్ కిరిస్తున సాటి యూదుల్కు సూడ్సెర్ మత్తెర్.

⁵³లాడ్ కియ్యల్ బేమరితె అర్పి మంతోర్” ఇంజెర్ యేసునగ కబుర్ సారి కీతంగ్.

⁴అద్ కబుర్ కేంచి యేసు, “ఇద్ బేమరి వోన్ జక్తె వాయ్కె. బతి బగవంతనోర్ ముని¹³మాన్ సీసి, బగవంతనె మయ్య తర్లె వాత” ఇంజెర్ వెహార్.

⁵యేసు³¹మార్తన్, తాన⁷సేలడున్ అని²⁹లాజర్తున్²లాడ్డె సూడ్చిదుర్. ⁶వోర్ లాజర్ బేమరితె మత్త అద్ కబుర్ యేసున్ కేంజ వాత. తెర్ బతి, ఉండె రండ్ రోజ్క్ అగనె ఆగ్గోర్. ⁷అహన్ ఆగ్త పెజె, “²⁴యూదయ యేరియతె మల్పి దాకట్” ఇంజెర్³¹సిస్యలిర్కున్³⁰ఇత్తోర్.

⁸అస్కె³¹సిస్యలిర్, “⁴⁴గురుజి! అగటుర్²⁴యూదుల్క్ ఇంద్లెట్ కేసికున్ బండనె పాయ్లె సూడ్చెర్ మంతెర్. ఉండె అగ దాక ఇంతియ?” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతెర్.

⁹తె యేసు, “ఉంది దివొసున్ బార గంటంగ్ వేడ్చి మందంత. ఇద్ దిహతె⁴⁰తాక్వల్²⁸దునియత వేడ్చి సూడ్చ కాడ్చి, కొద పాయెర్. ¹⁰బతి రాత్తె⁴⁰తాక్వల్ వేడ్చి సెల్వ కాడ్చి, వోర్ కొద పాంతోర్” ఇంజెర్ వెహార్.

¹¹ఇహిన్³⁰వెహ్త పెజె యేసు, “మావోర్⁵³సోప్తల్²⁹లాజర్ మీండ్చి మంతోర్. వోన్ జోప్తల్ తెహ్లా దాంతోన్” ఇంజెర్ ఇత్తోర్.

¹²అస్కె³¹సిస్యలిర్, “²⁹పర్బు, వోర్ మీండ్చి మత్తెకె, తప్పక్ తెచ్చి⁴⁹చాకాట్ ఆంతోర్!” ఇంజెర్ వెహార్.

¹³యేసు లాజర్తు మరన్తున్ బారతె³⁰వెహార్ బతి, వూర్ సిస్యలిర్ సాదరన్ జోప్తన్ బారతె వెహార్ ఇంజి మత్తెర్.

¹⁴తె యేసు, “²⁹లాజర్ మార్టోర్” ఇంజి కుల కుల వెహ్చి.

¹⁵“అగ నన మన్తకి అచోర్ చాకాట్ ఆత. మీ సాటిన్ ఇహిన్ జర్గత. మీవ⁴¹బరొస బడె మాయన ఇన్వలె నావ ఇచ. ఇంగె మరట్ అగ దాకట్ దెట్!” ఇంజెర్ వూర్కున్ ఇత్తోర్. ¹⁶అస్కె¹³యేమల్* ఇంజెర్ కేయ్యల్²³తోమల్, “యేసున్ తోడొ మరన్ ఆయ్లె, మరట్ గిర్ దాకట్ దెట్” ఇంజెర్ తన్వ బరొబర్ మన్వలిర్ సిస్యలిర్కున్ ఇత్తోర్.

సాతుర్కున్ నేండుస్వల్ సక్తి యేసునగ మంత

¹⁷⁻¹⁹బెతనియ నార్²⁴యెరుసలెమ్మల్ కరుమ్ కరుమ్ రండ్ కోస్క్ లంగ్ మత్త. అగ⁸తమున మరన్తున్ హిందల్, దుక్కుతె మన్వలిక్ మార్తన్ అని మరియున్ సుమ్మి కియ్లె, వెలెటిర్²⁴యూదుల్క్ వాసి మత్తెర్. తె యేసు అద్ నాటున్ కరుమ్ యెవ్త పెజె, లాజర్తు కూర్తున్ నారిత బండత³⁴వీచ్చ బుయరితగ ఇర్పి, నాలుంగ్ రోజ్క్ ఆత ఇంజెర్ కరి కీతోర్. ²⁰మార్తల్, యేసు వాసెర్ మంతోర్ ఇన్వల్ కేంచి బేటె మాయ్లె మున్తెక్ సాత్త. బతి మరియుల్ రోతగన్ రెహా మాత. ²¹మార్తల్ యేసున్ బేటె మాసి, “²⁹పర్బు! నిమె ఇగె మంది ఇత్తెకె, నావోర్⁸తముర్ సాసి మనోర్. ²²బతి ఇంకె ఆతెకె గిర్ బతయ్ ఆయె. నిమె బగవంతన్ బతల్ తల్కెకె అదెన్, నీకున్ సింతోర్” ఇంజెర్ ఇత్తె.

⁴¹³12:16²⁴v5

⁵²12:43⁷v28

²⁴²⁴v9²⁹v11³¹v20

⁷²⁴అపా⁴⁹1:8

³⁰⁴9:19;11:8,36

³¹⁰¹6:24;11:8;15:8

⁸²⁴v19³⁰v11

³¹⁰¹v12⁶¹మత్త²³7

⁹²⁴v13²⁸v27

⁴⁰⁴³v10⁵⁰v10

¹⁰⁴⁰v54⁴³రోమ⁹3:32

¹¹²⁹v14

³⁰⁰⁴v13⁵³15:14

¹²²⁹v21³¹v54

⁴⁹⁸²లూక¹⁸26;

యోహా¹²27;

అపా¹⁵1:

¹³²⁴v14³⁰v16

¹⁴²⁴v17²⁹v43

¹⁵⁰⁰9:18;

¹¹²⁵12:37

¹⁶²⁴20:24

²³⁸¹14:5³⁰v23

²⁰²⁴v21³⁶v20-21

²¹⁰v23²⁴v23

²⁹⁶²v27³¹v24

²³⁰v32²⁴10:32;

¹¹²⁵54³⁰v24

²⁴³v25

³⁰⁰⁴v27³¹v30

²⁵⁸⁶అపా¹1:22²¹98v26

²²¹²2:25²⁴v30⁴¹00v26

²⁶⁶⁵12:34

²¹⁹⁸14:19⁴¹00v27

²⁷⁸⁹7:7;12:19;

¹⁴¹⁷2:29³²30v32

⁴¹⁰⁰v40⁵⁵4712:34

³¹²⁴v33

³⁴¹⁹v38³⁶1412:3

³²⁰1:41;20:17;

అపా⁷13³⁴v33

²⁹⁶²v34³⁰04v34

³³²⁴v35

²⁴⁵³v36⁴¹13:21

³⁴²⁹v39³⁰04v36

³⁵²⁴v39

³⁶²⁴v45³⁰04v7,39;

¹²²²58మత్త⁶5;

యోహా¹²25;

తీతు³15

³⁸³⁴12:17

³⁹⁷19:25

²⁴²⁴v39-41²⁹6212:13

³⁰⁰⁴v40³¹3612:2

²³అస్కె యేసు, “నీ⁸తముర్ నేండంతోర్” ఇంజెర్³⁰వెహార్.

²⁴తె³¹మార్తల్, “హో పర్బు, తన్వ కియ్యల్ దివొస్సె! వోర్⁸నేండంతోర్³⁰ఇన్వల్ నాకున్ టావయె” ఇంజెర్ ఇత్తె.

²⁵అద్ కేంచి యేసు, “²²జీవత అని²¹98నేండుస్వన ననయె ఆందున్. నా పారా⁴¹బరొస ఇర్వల్ సాతెకె గిర్ మర్ల పిసంతోర్. ²⁶జీవతె మంజి నా పారా⁴¹బరొస ఇర్వన్⁶¹బస్కెట్ మన్వల్ మరన్త సిక్కు పుటొ. ఇదెన్ బరొస కీంతి కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతోర్.

²⁷తె అద్, “హో²⁹పర్బు! నిమెయ్ బగవంతనోర్ మరి⁵⁵కెరిస్తుని ఆంది అని ఇద్²⁸కలితె వాయ్లె మత్తొని గిర్ నిమెయ్ ఆంది. ఇదెన్⁴¹బరొస కీంతోన్” ఇంజెర్³⁰వెహ్త.

²⁸⁻³⁰యేసు అస్కె వేరి నాటె నేంగ్కె. ³¹మార్తల్ బగతె బేటె మాతయె అగనె ఆగ్గి మత్తొర్. తె మార్తల్ రోన్ సాత్త అని మరియున్ కుసయె కేయ్లె, “గురుజి వాతొర్. నీకున్ కేయంతోర్” ఇంజెర్⁷సేలడున్ సంగ వెహ్త. ఇద్ గొస్తి కేంజ బరొబర్ మరియుల్ తెచ్చి, యేసునగ సాత్త. ³¹కహితుర్²⁴యూదుల్క్ మరియున్ సుమ్మి కీసెర్³⁶రోన్ మత్తెర్. అస్కె అద్ సప-సిప తెచ్చి సాన్వల్ సూడ్చి, ³⁴వీచ్చగ సాంజి ఆడంత బతలొ ఇంజెర్, తాన్ పెజెయ్ సాత్తెర్. ³²మరియుల్ యేసు మన్వల్ జాగతె సాంజి, వోనంగ్ కాల్కున్ పారా అర్పి, “²⁹పర్బు! నిమె ఇగె మంది³⁰ఇత్తెకె, నావోర్⁸తముర్ మార్పి మనోర్” ఇంజెర్ ఇత్తె.

³³మరియుల్ అని తాన్ సంగ వాతుర్²⁴యూదుల్క్ సమ్మిర్ ఆడ్వల్ సూడ్చి, యేసున⁴¹దిల్లె బెయ్ దుక్కు లాగ్. ³⁴అస్కె యేసు, “వోన కూర్తున్ బగ ఇర్లిట్?” ఇంజెర్ పూసి కీతోర్. తె వూర్, “²⁹పర్బు, వాసి సూడ” ఇంజెర్³⁰వెహ్త.

³⁵అద్ కేంచి, యేసు జొడ జొడ కాడెర్ తుహ్చోర్.

³⁶అద్ సూడ్చి వూర్²⁴యూదుల్క్, “లాజర్తున్ బచోర్⁵³లాడ్ కీతోరా సూడట్” ఇంజెర్³⁰ఇత్తెర్.

³⁷వూర్గటల్ కహి లోకుర్, “వేర్ యేసు, గుడ్డిరకున్ నదుర్ వాయుస్తొర్. తె వేర్ లాజర్తున్ సాయ్వుకెనె ఇర పర్పి మనోర్ కి బతల్?” ఇంజెర్ ఇత్తెర్.

సాతొర్ వోర్ లాజర్తున్ యేసు నేండుస్వల్

³⁸యేసున దిల్లె ఉందుంది జోక దుక్కు లాగ్. తె³⁴వీచ్చగ సాత్తొర్. అద్ ఉంది నారిత బండత బుయరి ఆంద్. ఉంది బండ తాన్ అడ్డమ్ ఇర్పి మత్త. ³⁹తె యేసు, “అద్ బండతున్ తెండట్!” ఇంజెర్ వూర్కున్³⁰వెహ్తొర్. అస్కె సాతొర్ వోన⁷తక్కు³¹మార్తల్, “²⁹పర్బు, ఇంకె వోన కూర్ కడిసి గాడి వాసెర్ మందర్. బారితెకె వోర్ మార్పి నాలుంగ్ రోజ్క్ ఆసెర్ మంతోర్” ఇంజెర్ వెహ్త.

* ^{11:16}యేమల్ సెలెకె దిదుము³⁰ఇత్తెకె వోన్ బరొబర్ సెలెయ్ సెలెకె తమురయె పుట్టొర్.

40 అస్కే యేసు, “నిమె ⁴¹బరొస ఇర్కితె, బగవంతన మయ్యతున్ సూడ్కి. ఇంజి నీకున్ ³⁰వెహ్లాన్ కి?” ఇంజెర్ ఇత్తోర్.

41 తె వూర్ అద్ బండతున్ తెండెర్. అస్కే యేసు పొరా సూడ్కి, “బాబ, నావ పార్తనతున్ కేంజు కాడ్కి, నీకున్ దనెవాద్. ⁴²నిమె బస్కేట్ నావ పార్తనంగ్ కేంజంతి ఇన్వల్ నాకున్ టావయె. బతి నిమెయె నాకున్ సారి కీతి ఇంజెర్ కరి కీసి, నా సిర్కుట్ నుర్ ⁴¹బరొస ఇరనిర్ ఇంజి వూర్ సాటినె, ఇద్ గొస్తి వెహ్లాన్” ఇంజెర్ ఇత్తోర్.

43 ఇహీన్ ఇత్త పెజె యేసు, ²⁹“లాజర్, బహి వర!” ఇంజెర్ జోర్తె కేయ్యెర్.

44 అస్కే తన్వ కూర్తున్ గూండి కీతంగ్ ⁴⁶కప్పినెన్ లాజర్ బహి వాతార్. వోన మొకామ్ సేలతె గూండి కీసి మత్త. “గూండి కీతంగ్ కప్పిన్ ఊలి కీసి, వోన్ సొంద సిమ్ప్” ఇంజెర్ యేసు ³⁰వెహ్లాన్.

యేసున్ జక్లె యూదుల్క్ పిలన్ వాట్వల్

(మత్తయి 26:1-5; మార్క్ 14:1-2; లూక 22:1-2)

45 అద్ కామున్ సూడ్కి, మరియున్ సుమ్మి కియ్యె వాతుర్ ²⁴యూదుల్క్ నగటల్ వెలెటిర్ యేసున్ పొరా ⁴¹బరొస ఇరెర్.

46 బతి వూర్గటల్ కహి జన్క్, ⁵³పరిసయుల్క్ నగ్ సొంజి, యేసు కీత కామున్ బారెతె వెహ్లాన్. 47 అదెన్ సాటి డగుక్ కటొడలిర్ అని ⁵³పరిసయుల్క్ పంచుర్కున్ కేయుసి, “మరట్ బతల్ కీకట్? వోర్ మాయ్ వలె ²⁹మయ్యతుంగ్ కామ్క్, కీసెర్ మంతార్. 48 మరట్ వోర్ కియ్యలికున్ ఇహినె సూడ్కి మత్తె, వోరె రాజల్ ఇంజెర్ సమ్మిరె వోన్ పొరా ⁴¹బరొస ఇరంతెర్. అస్కే ⁴⁵రోమ రాజుర్ అదికారిర్ వాసి, మా మందిర్తున్ నాసెడమ్ కీంతెర్ అని మా ¹⁴జాతితుర్కున్ ఇగెటల్ పూడి సీంతెర్” ఇంజెర్ వెహ్లాన్. 49-50 అహన్ వెహ్లా బరొబర్, “పిసలిర్నిట్! మా జాతితుర్ నాసెడమ్ ఆయ్యకీనె, వొరార్ మాయ్ ²⁹పరత్ సాటి పరన్ సియ్యల్ చొకాట్ ఇంజి సమ్మె మాయ్యటియ్?” ఇంజెర్ అద్ గట్టుతె పెర్సార్ కటొడల్ ఆయ్యల్ ²⁵కయవల్ ఇత్తోర్.

51-52 సిరిష్ యూదుల్క్ న లాబమున్ సాటినె ఆయె. బతి ¹⁴దునియ వూరా పగ్గె మాసి మన్వలిర్ బగవంతనుర్ లోకుర్ సమ్మిర్కున్ మీరి కియ్యెనె, యేసు పరన్ సీంతార్ ఇంజెర్ మునె జర్గవల్ వచన్ ⁴³వెహ్లాన్. ఇద్ గొస్తి తన్వ తన ఆసి వెహ్లాకి. బతి అద్ సాల్ పెర్సార్ కటొడల్ ఆసి మత్త కాడ్కినె, వెహ్లా పర్తార్. 53 అద్ నేటితల్ వోన్ జక్లె పిలన్ వాట్వల్ మొదొల్ కీతెర్.

54 అదెన్ సాటి యేసు అస్కేడల్ ²⁴యూదుల్క్ నగ ఉజగిరి వెలివత్తె, బోడి గుటన్ కరుమ్ మన్వల్ యెప్రాయిమ్ ³⁰ఇన్వల్ చహర్తె సొంజి, అగ ³¹సిన్వలిర్ సంగ కహి రోజ్క్ మత్తార్.

55-57 అస్కే ²⁴యూదుల్క్ న ¹పస్క్ నడ్ కరుమ్ వాసెర్ మత్త. తె, “బోనె యేసున పత లాగైతె ³⁰వెహ్లాన. మమొట్ వోన్ పియంతామ్” ఇంజెర్ డగుక్ కటొడలిర్ అని ⁵³పరిసయుల్క్

40 ³⁰వ44 ⁴¹వ42

41 ²⁴వ44

42 ⁴¹వ45

43 ²⁹12:1

44 ⁸వ48 ²⁴వ46

³⁰వ47 ⁴⁶20:7

45 ²⁴వ54 ⁴¹వ48

46 ²⁴వ51 ⁵³వ47

47 ⁴⁹లూక 22:50;

యోహా 11:49; 18:16

³⁰వ54 ⁴⁵12:18 ⁵³వ57

48 ⁸12:7 ¹⁴వ51

⁴¹12:11 ⁴⁵అపొ 2:10

54 ²⁴వ23, 56;

12:16 ²⁴వ55 ³⁰వ56

³¹12:4 ⁴⁰12:35

1 ⁹మత్త 21:17 ¹⁴వ9

²⁴వ3 ²⁹వ6 ³⁹13:1

2 ¹²వ26 ²⁹వ9

³¹లూక 10:38

3 ¹⁸యోకొ 5:14 ²⁴వ7

³⁴వ5 ³⁴మార్ 14:3

³⁶14:2 ⁴¹మార్ 14:3

4 ⁵⁵మార్ 14:10;

యోహా 13:2;

అపొ 1:25 ²⁴13:2

³⁰వ21 ³¹వ16

5 ¹²ఉజగిరి 6:6

³⁴మత్త 26:7;

ఉజగిరి 18:13

6 ¹¹13:29

7 ⁸14:18 ²⁴వ9

9 ¹⁴వ17 ²⁴వ11

²⁴వ11 ²⁹లూక 16:20;

యోహా 12:10

¹⁷హుకుమ్ సీసి మత్తెర్. సడ్డున్ సాటి తమ్మ తమ్ ⁸సుదుడ్ కియ్యెన్, మునెనె వెలెటిర్ లోకుర్ ఆజా-బాజాతంగ్ నహ్లాన్ ²⁴యెరుసలెమ్ వాతెర్. వూర్ యేసున్ మహ్లాసెర్ ²⁴మందిర్తున్ రాపా నిల్చి, “వోర్ ఇద్ సడ్డున్ వాంతార్ కి, వాయెర్? మిరట్ బతల్ ఇంతిట్?” ఇంజెర్ వొరాన్ వొరార్ పూసి కీతెర్.

బెతనియతగ యేసున్ పొరా సెంట్ వెడివల్

(మత్తయి 26:6-13; మార్క్ 14:3-9)

12 అదెన్ సాటి, ¹⁴సాసి-నేండ్తోర్ ²⁹లాజర్ నార్ ⁶³బెతనియతగ ¹పస్క్ సడ్డున్ సారుంగ్ రోజ్క్ మునెనె యేసు వాతార్. 2 అగ వోన్ సాటి జేవున్ తయర్ కీతెర్. ³¹మార్తల్ ¹²సర్పరెయ్ కీత. అని ²⁹లాజర్ గిర్ జేవున్ తిన్వలిర్ బరొబర్ ఉత్తోర్. 3 అస్కే మరియుల్ బెయ్ ⁴¹బారిత అని వెలె మహ్లాన లగ్-బగ్ అర్దొ లీటర్ ³⁴సెంట్* పియ్యి వాత అని యేసునంగ్ కాల్కున్ పొరా ²వెడిసి, తన్వంగ్ కెల్కెనె ఉసుమ్మ. అద్ సెంట్ గాడి పూరా ³⁶రోన్ గమ్మత. 4 అస్కే ³¹సిన్వలిర్గటల్ వొరార్ ³⁰ఇత్తె, యేసున్ దోక సియ్యల్ ²⁹ఇస్కరియోత్ నాట్వోర్ ²⁴యూదల్, 5 “అరె! ఇద్ ³⁴సెంటున్ మూంద్ నుహ్లా ¹కూరతంగ్ బిలన్* వొమ్మి, గరిబున్ బారి సియ్యకి?” ఇంజెర్ తాన్ ఇత్తోర్. 6 వోర్ గరిబున్ మదత్ కియన ఇన్వల్ కాడ్డితె అహన్ ఇన్వకి. బతి వోన కలె బుదితున్ హిందలె అని కొతన తెయ్యి వోన్గ్ మన్వల్ కీనెకె, అగటంగ్ కొతంగ్ కల్పెర్ మత్త కాడ్కినె అహన్ ఇత్తోర్. 7 తె యేసు, “అద్ నావ మేందొడున్ మాతి కియ్యల్ దివొసున్ సాటి సెంటున్ వొజి కీసి ఇర్చి మత్త. 8 గరిబ్ లోకుర్ బస్కేట్ మీ నడ్డుమ్ మందంతెర్. బతి నన బస్కేట్ మేందొడ రూప్ష మీ నడ్డుమ్ మనొన్” ఇంజెర్ వెహ్లాన్.

9 అదె వకత్తె, యేసు అగ మంతార్ ఇంజెర్ కరి కీసి, బెయ్ వెలెటిర్ ²⁴యూదుల్క్, యేసునె ఆయ్య, యేసు ¹⁴నేండుస్తార్ వోర్ ²⁹లాజర్తున్ గిర్ సూడ్లె వాతెర్. 10-11 లాజర్తున్ హిందల్, ²⁴యూదుల్క్ నగటల్ వెలెటిర్ లోకుర్ యేసున్ పొరా ⁴¹బరొస ఇరెర్. అదెన్ సాటి, డగుక్ కటొడలిర్ ²⁹లాజర్తున్ గిర్ జవ్వున ఇంజెర్ పిలన్ వాడ్తెర్.

యేసు జెయ్ జెయ్ కార్ యేచ్చెర్ యెరుసలెమ్ నేంగ్వల్

(మత్తయి 21:1-11; మార్క్ 11:1-11; లూక 19:28-40)

12-13 సడ్డున్ సాటి వాత, ఉంది డగుర్ గుబ్బతుర్, యేసు ²⁴యెరుసలెమ్ వాంతార్ ఇన్వల్ కేంచి, సీంది మరక్కుంగ్ కాందంగ్ పియ్యి వోన్ మునెత్క్ సాత్తెర్. అహన్ సొంజి,

* 12:3 అచ్చ జటామాంసి ఇన్వల్ మరత నియ్. * 12:5 ఉంది బిలత విలువ ఉంది దియత బూతిత్ అవొర్ మత్త.

“జెయ్ జెయ్ కార్! * ²⁹పర్చున అదికార్డె* వాయ్యల్ ఇజ్రయేల్ పరతార్ ³⁵రాజన బగవంతల్ ఆసిర్వాద్ సియిర్” ఇంజెర్ కిలితెర్. 14-15 “యెరుసలెమ్మర్* లోకుర్నిట్ వెరిమట్! ఇమల మీ ³⁵రాజల్ ³⁶గాదిత్ పారా ఉచ్చి వాసెర్ మంతార్” ఇంజెర్ దర్మ-గ్రంతనగ ¹¹లిహి కీసి మత్త తీర్, యేసు ఉంది గాదిత్* పారా ఉచ్చి వాసెర్ మత్తార్. ¹⁶ఇవ్ గట్టుంగ్ జర్నెకె ³¹సిస్యలిర్కున్ సమ్మె మాయ్యకి. బతి యేసు ¹³మయ్యతె నేండ్సి స్వర్గనగ సొత్త పెజె, ఇవ్ గట్టున్ బారెతె దర్మ-గ్రంతనగ మత్త తీర్ సమ్మె జర్గతంగ్ ఇంజెర్ సమ్మె మాతెర్. ¹⁷యేసు ²⁹లాజర్నన్ కూర్దల్ ¹⁴నేండున్నెకె, వోన్ సంగ మత్తుర్ లోకుర్ ఇద్ ³¹గవతున్ పచర్ కీతెర్. ¹⁸యేసు ఇద్ మయ్యత కామ్, కీతార్ ఇంజెర్ లోకుర్ కేంజ్ కాడ్సినె, వోన్ బేటె మాయ్యె మునెత్స్ సొత్తెర్. ¹⁹అదెన్ సాటిన్ పరిసయ్యల్క్, “సూడట్! మరట్ వాడ్తంగ్ పిలన్స్ బతయ్ కామి సియ్యకి. ²⁸దునియతుర్ సమ్మిర్ వోన్ పెజెయ్ సాంజెర్ మంతెర్” ఇంజెర్ తమ్మ తమ వడ్కెతెర్.

యేసు తన్వ మరన్నన్ బారెతె వెహ్హల్

²⁰అద్ సడ్డన్ రొపా ⁴³పార్తన-వింతి కియ్యె, వాతుర్టల్ కహితుర్ యూదుల్క్ ఆయుర్ పూర్* గిర్ మత్తెర్. ²¹పూర్ ¹⁰గలిలయ యేరియత ⁶⁶బెత్సయిద నాట్నోర్ ⁵³పిలిపున్ బేటె మాసి, ²⁹సాబ్! మమొట్ యేసున్ బేటె మాయ్యె వాతామ్” ఇంజెర్ వోన్ ³⁰వెహ్హర్. ²²ఇద్ గొస్తితున్ పిలిప్ సాంజి, ⁴ఆంద్రెయన్ ³⁰వెహ్హర్. పూర్ ఇవిర్ ఆసి అద్ గొస్తి యేసునగ సాంజి వెహ్హర్. ²³అద్ కేంచి యేసు, “స్వర్గనార్ మాయ్యన్” ¹³మయ్య వాయ్యల్ వకత్ ఇంకె కరుమ్ వాత. ²⁴⁻²⁶గొహ్మాన ²⁸దానతున్ బొమితగ ఉర్వెకె ఉందియ్ మందంత. అద్ దాన ఉర్వెకె సాతపినయ్ దిసంత. బతి బొమితల్ అద్ మొలొక ఆసి పిరంత అని బెర్ని, గొల్కమెన్ ⁴⁶దానంగ్ సీంత. అదె తీర్దె నావ ⁵⁵పరన్ సీతెకెన్, వెలెటిర్కున్ పూన ²²జిసని పుటంత. అహ్లా మిహ్గట్ బోరె ఆయి, తన్వ జీవతున్ బచి కీక ³⁰ఇన్వల్, తాన్ సుటి కియ్ లాగర్. బతి బోరె ఆయి ఇద్ ²⁸కలితంగ్ ఆసన్ కాత్రి కియ్యకెన్ మన్వల్, ⁶⁶బస్కెట్ పిస్టె తన్వ జీవతున్, బచి కియ్ పరంతార్. నావ ¹²సేవ కీక ఇన్వల్ నా సరి-మారగ్నె తాకన. అస్కెనె నన బగ మందంతానా, అగ నా ¹²సేవ కియ్యల్ గిర్ మందంతార్. నా సేవ కియ్యన్ నా బాబొ మాని కీంతార్. ఇద్ ²సతెమ్ ఆంద్” ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ వెహ్హర్.

²⁷“ఇంకె నావ ⁵⁵దిల్ పూరా తకపిక ఆసెర్ మంత. బతల్ ఇంజెర్ వెహ్హ? నా బాబ! ఇద్ గండమ్ నా పారా వాయ్యకెన్ నాకున్ ⁴⁹బచి కీమ్. తెర్ బతి, ఇద్ గండమున్ సోసి కియ్యెనె నన వాతాన్. ²⁸బాబగొ! నీవ పారాడునె ¹³మాని కియున్” ఇంజెర్ వెహ్హర్. అస్కె పారాడల్, “ఇదెన్ మునె డగుర్-పాన్ వాయుస్తాన్. ఉండె గిర్ డగుర్-పాన్ వాయుసంతాన్” ఇంజెర్ ఉంది లేంగ్ కేంజ్ వాత. ²⁹తె అద్ కేంచి అగ నిల్చి మన్వలిర్ కహితుర్, “గర్త” ఇంజెర్ ³⁰ఇత్తెర్.

16 ¹¹15:25 ¹³92 v23
24 11:54; 12:22;
13:21 ³¹13:5
17 ¹⁴53 లూక 24:34;
యోహా 13:4;
అపొ 10:26
29 ²⁹లూక 16:20
31 ⁴⁰13:21 ³⁴19:42
18 ⁴⁵92 v37
19 ²⁸89 v25 ⁵³30 v42
20 ¹⁶72 అపొ 14:1
43 ⁵²అపొ 7:43
21 ⁶⁶మత్త 11:21
10 ⁵⁶21:2 ²⁰65 14:16
29 ⁶²9:38; 12:38;
13:37 ³⁰04 v22 ⁵³76 v22
22 ⁶⁶అపొ 1:13
24 ²⁴v22-23 ³⁰04 11:36;
12:23; 13:19 ⁵³76 14:8
23 ¹³92 v28 ²⁴24 v30
30 ⁰⁴v23-24
27 ⁸²v47 ⁵⁵90 13:37
28 ¹³92 13:31 ³⁷72 17:1
29 ³20:12 ³⁰04 v33
30 ²⁴v35
31 ⁷58 v42
28 ⁸⁹v46 ²⁹20 16:8
33 ³⁰04 v34
34 ¹65 13:8 ³⁰04 13:6
35 ²⁴51 15:25 ⁵⁵47 17:3
35 ²⁴24 v36 ⁴⁰43 21:18
36 ²⁴v44
37 ⁴¹00 v37-39
43 ⁹²20:30
38 ²²68 v39 ²⁹62 13:6
43 ⁹⁶అపొ 2:16
39 ²²68 v41
41 ⁰⁰మత్త 8:13;
యోహా 11:15; 12:42;
14:11; పిలిపి 1:29
40 ²⁵88 లూక 10:27;
యోహా 13:2; అపొ 5:3
41 ²²68 అపొ 8:28
42 ⁵⁶16:2 ⁵⁸7 14:30
41 ⁰⁰v44 ⁵³30 18:3

ఉండె కహితుర్, “బగవంతనార్ వారార్ ³దూతల్ వోన్ సంగ వడ్కెతార్” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. ³⁰అదెన్ సాటి యేసు, “ఇద్ లేంగ్ నాకున్ మదత్ కియ్యె వాయ్యకి. మీకున్ మదత్ కియ్యెనె వాత. ³¹ఇద్ ²⁸దునియతుర్కున్ ²⁹తన్వ కియ్యల్ వకత్ వాత. ఇద్ దునియతున్ అగుటి కీసి, మన్వల్ అదికారిన్ తెండ్సి పూడ్వల్ వకత్ వాత. ³²బస్కెతె నాకున్ బొమితల్ పారా తహంతెరొ, అస్కె నా బాజున్ సమ్మిర్కున్ ఊమంతాన్” ఇంజెర్ వెహ్హర్. ³³తన్వ మరన్ బహన్ జర్గవల్ మంతయె అదెన్ బారెతె ఇద్ గొస్తి ³⁰వెహ్హర్.

³⁴తె పర్తత గుబ్బ, “⁵⁵కిరిస్తి ⁶⁵బస్కెట్ జీవతె మందంతార్” ఇంజి, దర్మ-గ్రంతనల్ కేంజ్జామ్. బతి నిమె స్వర్గనార్ మాయ్యన్ బొమితల్ పారా తప్పి బహన్ జకంతెర్ ఇంతి? వేర్ స్వర్గనార్ మాయ్యల్ బోర్ ఆందుర్?” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతెర్. ³⁵అస్కె యేసు, “ఉండె జరసి కాల్మ్ వేరిన్ మీ నడ్డుమ్ వేడ్చి మందంత. సికటి పగె మాయ్యక్ మునెనె, వేడ్చితగ ⁴⁰తాకట్. అస్కె మిరట్ కొద పాయిల్ట్. సికటితె తాక్వల్ తన బగ దాంతారొ టావ సెలె. ³⁶మిరట్ ఇద్ వేడ్చిత సంతాన్ ఆయ్యె, అద్ వేడ్చి మనెకెన్ మిరట్ తాన్ బరొస ఇరట్” ఇంజెర్ యేసు పూర్కున్ వెహ్హర్. అహన్ వెహ్హ, పూర్కున్ దిస్వకెన్ లంగ్ సాడితార్.

వెలెటిర్ యేసున్ పారా బరొస ఇర్మకి

³⁷యేసు పూర్ మునె ఇహంగ్ వెలె మయ్యతంగ్ కామ్మ కీతార్ తెర్ బతి, వోన్ పారా ⁴⁰బరొస ఇర్మకి.

³⁸“²⁹బగవంత! మమొట్ వెహ్హ కబుడగ బోరె బరొస ఇర్మకి. బగవంత! నీవ సక్తితున్ బోరె వొడ్చి కియ్యకి”

ఇంజెర్ ²²యెసయ్ పర్వత్తల్, లిహి కీత బర్చుర్ ఆయన్ సాటినె ఇహన్ జర్గత. ³⁹పూర్ ⁴¹బరొస ఇర పర్మకి బారెతెకె, ²²యెసయ్ పర్వత్తల్ ఉండె ఉంది జాగ ఇహన్ లిహి కీతార్:

⁴⁰“పూర నదుర్ బంద్ కీత కాడ్చి.

పూర్ సూడ పర్చెర్ సెలెర్.

పూర ²⁵మన్వన్ బంద్ కీత కాడ్చి.

పూర్కున్ అర్తమ్ ఆసెర్ సెలె.

అహన్ కియ్యక్ ఇత్తెకె, పూర్ నా బాజున్ తిరిన్దిర్.

నన పూర్కున్ చొకాట్ కీందున్”

ఇంజెర్ మంత. ⁴¹యెసయ్ పర్వత్తల్ బవిసత్తె వాయ్యల్ యేసున మయ్యతున్ సూడ్త కాడ్చినె, వోన్ బారెతె ఇద్ గొస్టింగ్ వెహ్హర్.

⁴²తెర్ బతి యేసున్ పారా ⁴¹బరొస ఇర్తుర్గట్ వెలెటిర్ అదికారిర్ గిర్ మత్తెర్. బతి ⁵³పరిసయ్యల్క్ తమకున్

* 12:12-13 జెయ్ జెయ్ కార్! గ్రీకు బాసతగ చొసన్న ఇంజెర్ మంత. ఇదెన అర్తమ్, “ఇంకె బచి కీమ్!” * 12:12-13 అదికార్డె సెలెతె పారాడె ఇంజెర్ మందంత. * 12:14-15 పియోస్తూర్ ఇంజెర్ గిర్ కేయంతెర్. * 12:14-15 గ్రీకు బాసతె గాది పిలత్ పారా ఇంజెర్ మందంత. * 12:20 యూదుల్క్ ఆయుర్ పూర్ ఇత్తెకె ¹⁶గ్రీకు దేస్పర్గ్ ఇంజెర్ మందంత. * 12:28 స్వర్గనల్ సెలెకె ³⁷బహడల్ ఇంజెర్ అర్తమ్.

సమాజ్యుల్ అలది వాటనిర్ ఇంజెర్ వెరిసి బోరె ఉజగిరి వొప్పకి. 43 వూర్ బగవంతల్ సియ్యల్ డగుర్-పాన్సున్ తెర్ అదిక్ మాయ్యులిర్ సియ్యల్ డగుర్-పాన్సున్ లాడ్ కీతెర్.

యేసునంగ్ గొప్పింగ్ పర్జతున్ తస్వ కియ్యల్

44 అస్సె యేసు జోరై, “నా పొరా 41 బరొస ఇర్వల్ సిరిప్ నహ్నె ఆయె బతి నాకున్ సారి కీతొనగ గిర్ బరొస ఇర్వెర్ మంతార్. 45 నాకున్ సూడ్యల్ నాకున్ సారి కీతొనె సూడ్యెర్ మంతార్. 46 నహ్ 41 బరొస ఇర్వల్ హర్ వారొర్ సికటితగ నిల్చి మన్వకెనె, ఇద్ 28 దునియతగ వేడ్చిత్ మోడి నన వాతొన్. 47 బోరె ఆయె నావంగ్ 44 గొప్పింగ్ కేంచి, అవెన్ పియ్య తాక్వెకె, నన వోన్ 29 తస్వ కియ్యెన్. నన ఇద్ 28 దునియతుర్కున్ తస్వ కియ్యె వాయ్యకి. బతి 49 బుది కియ్యెనె వాతొన్. 48 నాకున్ అని నావంగ్ 44 గొప్పిన్ వాపొర్ వోన్, 29 తస్వ కియ్యల్ దుస్రా ఉంది మంత. నన వెహ్ గొప్పియె తస్వ కియ్యల్ దివాన్సు. వోన తస్వ కీంత. 49 బారితెకె, నా ఇవతె నన వడ్డెమకి బతి, నన బతల్ వడ్డెన ఇన్వడున్ బారెతె, నాకున్ సారి కియ్యల్ బాబొయె అహన్ 17 హుకుమ్ సీతార్. 50 అని అద్ 17 హుకుమ్ 66 బస్కెట్ 22 పిస్కల్ జీవతెకె తాకుసీంత ఇంజెర్ నాకున్ టావ మత్త కాడ్కి, నన వెహ్విలిక్ సమ్మె గిర్ బాబొ నా సంగ వెహ్వి తిరి మీకున్ వెహ్విర్ మంతాన్” ఇంజెర్ ఇత్తోర్.

యేసు సిస్యలిరంగ్ కార్క్ నార్వల్

13 యేసు పస్క, సడ్డున్ తెర్ మునెనె ఇద్ 28 దునియతల్ మల్చి బాబొనగ సొన్వల్ వకత్ కరుమ్ వాత ఇంజెర్ కరి కీతార్. దునియతగ మన్వలిర్ తన్వర్కున్ వెలె లాడ్ కీతార్. అద్ లాడ్డున్ ఆక్రి వేరి వూర్కున్ బర్చర్ తొహ్తార్. 2 బతి యేసున్ దోక సియన ఇన్వల్ సోంవ్, 46 సిమొన్తార్ మరి 24 ఇస్కరియోత్ నాట్వొర్ 24 యూదన 25 దిల్వె జేవున్ కియ్యడున్ తెర్ మునెతలె సయన్ ఇర్చి మత్తోర్. 3 తన్వ కెయ్యె సమ్మె అదికార్ బాబొ సీతార్ ఇన్వల్, తన బగవంతనల్ వాతొర్ అని బగవంతనగ మల్చి దాంతొర్ ఇన్వలిక్ సమ్మె గిర్ యేసున్ టావ. 4 అహన్ టావ మత్త కాడ్కి, వూర్గటల్ తేచ్చి తన్వ 24 సాలువతున్ బగ్గ ఇర్చి, తన్వ నడిదున్ ఉంది సేలతె దొహ్తార్. 5 దొహ్త పెజె, ఉంది పరత్తగ 31 సిస్యలిరంగ్ కాల్యున్ యేతె నార్నెర్, నడితున్ దొహ్త సేలతె వూరంగ్ కాల్యున్ ఉసుమ్మల్ మొదొల్ కీతార్. 6 అహన్ కీసెర్ యేసు 46 సిమొన్-పేతుర్తగ వాతొర్. అస్సె వోర్, “పర్చు నావంగ్ కార్క్ నార్వె ఆంతి కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. 7 తె యేసు, “నన కియ్యల్ ఇంకె నీకున్ అర్తమ్ ఆయె, బతి మునె వాయ్యల్ గట్టె కరి కీంతి” ఇంజెర్ వెహ్తార్. 8 అస్సె 40 పేతురు, “వటిన్ పర్చు! నిమె నావంగ్ కార్క్ 66 బస్కెన్ నార్వ” ఇంజెర్ ఇత్తోర్. తె యేసు, “నన నీకున్ నొర బీగర్ నా సంగ నీకున్ ఈస సెలె” ఇంజెర్ పేతుర్తున్ వెహ్తార్. 9 తె 46 సిమొన్-పేతురు, “పర్చు! సిరిప్ నా కార్క్ ఆయ్య, నా కెయ్యె అని నా తల గిర్ నొర” ఇంజెర్ 30 ఇత్తోర్. 10 అస్సె యేసు, “యేర్ తుంగ్గార్ వోర్ సిరిప్ కార్క్

43 5 13:1
44 24 13:1 41 00 v46
46 28 89 v47 41 00 13:19
47 28 89 13:1 29 19 v48
44 87 v48 49 82 అపొ 2:21
48 29 19 16:11 44 87 14:10
49 17 85 v50
50 6 17:2
17 85 13:34 22 22 14:6
1 5 v23 24 v7
28 89 14:17 39 57 లూక 22:8;
యోహ 18:28
50 56 రోమ 6:21
2 12 28 అపొ 10:38 24 55 v26
24 69 v26 25 88 14:1 46 13 v6
4 14 53 14:31 24 40 v12
5 31 01 v22
6 29 62 v9 30 04 v9 40 74 v8
46 13 లూక 7:44;
యోహ 13:9;21:2
7 24 v8
8 65 6:51;14:16;
1 కొర 2:6 24 v10 40 74 v9
9 29 62 v13 30 04 v9-10
40 74 v24 46 13 v24
10 24 v21
25 13 v11 30 04 v13
11 25 13 15:3
12 24 40 19:2
13 29 62 v14 30 04 v16
14 29 62 v16
17 31 07 లూక 7:23;
యోహ 20:29;
తీతు 2:13
18 11 24 17:12 15 86 15:16
19 30 04 v19-22 41 00 14:1
20 2 81 v21
21 81 10:1;13:38;
21:18 24 12:16;
13:23;14:23
31 40 15:26 41 51 14:17
22 30 04 12:22;
13:24;14:8 31 01 v23
23 5 v34
24 24 v26 31 01 v35
24 30 04 v25
40 74 లూక 22:61;
యోహ 13:36;
20:6 46 13 v26
25 29 62 v36 30 04 v27
26 24 24 v26-27 24 55 v29
24 69 14:22 46 13 v36

నార్వెకె ఆయర్. దుస్రా బతయ్ నొర లాగొ. వోర్ 25 సుదుడె మంతార్. మిరట్ గిర్ సుదుడ్ మంతిట్ బతి, మిహటల్ సమ్మిర్ సుదుడ్ ఆయ్యిట్” ఇంజెర్ 30 వెహ్తార్. 11 తనకున్ బోర్ దోక సియ్యల్ మంతార్ ఇన్వల్ టావ మత్త కాడ్కినె, యేసు “మిహటల్ సమ్మిర్ 25 సుదుడ్ ఆయ్యిట్” ఇంజెర్ ఇత్తోర్. 12 అని వూరంగ్ కార్క్ నార్చి, తన్వ 40 సాలువతున్ సెటనగ వాట్చి, ఇదెన్ మునె ఉచ్చి మత్త జాగతగ సొంజి ఉడ్తొర్. అహన్ ఉచ్చి, “నన ఇంకె కీత అద్ కామ్ మీకున్ అర్తమ్ ఆత కి?” ఇంజెర్ సిస్యలిరంగున్ పూసి కీతార్. 13 “మిరట్ నాకున్ ‘గురుజి’ అని ‘పర్చు’ ఇంజెర్ కేయంతిట్. నన గురున అని పర్చున ఆత కాడ్కి, మిరట్ ఇహిన్ కేయ్యల్ బరొబరె ఆంద్. 14 నన 29 పర్చున అని గురున ఆసి గిర్ మీవంగ్ కార్క్ నార్వ కాడ్కి. మిరట్ గిర్ వారొనంగ్ వారొర్ కార్క్ నొరయ్ లాగర్. 15-16 దాసి తన్వార్ 29 మూల్కన్ తెర్ డగుర్ ఆయెర్. అహ్ 52 కల్లియల్ తనకున్ సారి కీతొన్ తెర్ డగుర్ ఆయెర్. నన మీవంగ్ కార్క్ నార్వ తీర్, మిరట్ గిర్ కియన ఇంజెర్ మీకున్ నమునత రూప్త తొహ్తాన్. ఇద్ 81 సతెమ్ ఆంద్. 17 ఇంకె మిరట్ ఇవ్ గొప్పింగ్ కరి కీత కాడ్కి, ఇవెన్ పియ్య తాకెట్టె, బగవంతల్ మీకున్ 31 ఆసిర్వాద్ సీంతార్” ఇంజెర్ వెహ్తార్.

తనకున్ దోక సియ్యడున్ బారెతె యేసు వెహ్వల్

(మత్తయి 26:20-25; మార్క్ 14:17-21; లూక 22:21-23)

18 “మీ సమ్మిర్ బారెతె నన వెహ్వికి. నన 15 నేమి కీతుర్ బారెతె నాకున్ టావ. బతి, ‘నా సంగ సారి తితార్ వోర్, నాకున్ బయ్యన్ ఆసి దోక సీతార్’ ఇంజెర్ 11 దర్మ-గ్రంత్న, గొప్పి బర్చర్ ఆయ్యె ఇహిన్ జరంత. 19 ఇవ్ జరంత పెజె, ‘కిరిస్తున ననయె ఆందున్’ ఇంజెర్ 40 బరొస కీకిట్ ఇంజెర్, మునెనె మీకున్ 30 వెహ్చార్ మంతాన్. 20 ఇద్ 81 సతెమ్ ఆంద్. నన బోన్ సారి కీంతొనా, వోన్ కరుమ్ కియ్యల్, నాకున్ గిర్ కరుమ్ కీంతార్. నాకున్ కరుమ్ కియ్యల్, నాకున్ రొహార్ వోర్ బాబొన్ గిర్ కరుమ్ కీంతార్ ఇంజి వెహ్చార్ మంతాన్” ఇంజెర్ ఇత్తోర్.

21 ఇవ్ గొప్పింగ్ వెహ్ పెజె యేసు, 41 ఆత్మతగ తల్మెలె మాసి, “మిహటల్ వారొర్ నాకున్ పగ-దార్చిన కెయ్యె హ్వి కీంతార్. ఇద్ 31 గవ 2 సతెమ్ ఆంద్” ఇంజెర్ వెహ్తార్. 22 బోన్ బారెతె 30 వెహ్చారా ఇంజెర్ 31 సిస్యలిర్ కరి కియ్య సొంజి, వారొన మొకొమ్ వారొర్ సూడెర్. 23 సిస్యలిర్గటల్ యేసున్ వెలె 2 పర్చి కియ్యల్ యేసున తిన బగ్గ బెయ్ కరుమ్ ఉచ్చి మత్తోర్. 24 తె 46 సిమొన్-పేతురు వోర్ సిస్యన్, “యేసు బోన్ బారెతె 30 వెహ్చారా పూసి కీమ్” ఇంజెర్ కెయ్యె ఇసర కీతార్. 25 అస్సె వోర్ సిస్యల్ యేసున్ కరుమ్ ఉండె ఇమర్ ఉర్చిగె మాసెర్, “పర్చు! వోర్ బోర్ ఆందుర్?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. 26 తె యేసు, “కోజతగ ముడుసి బోన్ నన సారి టుకై సీంతొనా వోరె” ఇంజెర్ వెహ్తార్. అహన్ వెహ్చి, సారి

టుకై ముడుసి ⁴⁶సిమొన్¹³ మరి ²⁴ఇస్కరియోత్ నాబ్నార్²⁴ యూదన్ సీతార్. 27-30 అస్సె వోర్ సారి టుకై యేత్త పెజె, “నిమె కీక ³⁰ఇస్కల్ కామ్ సప్పె కీమ్” ఇంజెర్ యేసు వోన్ వెహార్. యేసు అహాన్ బారి వెహార్²⁴యే, జేపున్ ఉద్దుర్గుట్ వోరాన్ గిర్ టావ సెలె. ²⁴యూదనగ కొతన తెయ్లు మత్త కాడ్కి యేసు, «సడ్డున్ పహ్లా మత్తంగ్ చీజ్క్ యేత» ఇంజి ఇత్తార్ బతలొ ఇంజెర్ కహితుర్ సోంవ్ కీతెర్. «గరిబ్ లోకుర్కున్ బతయ్ సీమ్» ఇంజి ఇత్తార్ బతలొ ఇంజెర్, ఉండె కహితుర్ సోంవ్ కీతెర్. వోర్ సారి టుకై యేత్త పెజె ¹సయ్యన్¹ సోఘ మాసి, బహి సాడితార్. అస్సె రాత్ ఆసి మత్త.

యేసు పూన హుకుమ్ సియ్యల్
(మత్తయి 26:31-35; మార్క్ 14:27-31; లూక 22:31-34)

³¹యూదల్ సొత్త పెజె యేసు, “ఇంకె ¹స్వర్గ్నార్ మాయ్న్¹³ మాన్ పుట్టల్ వకత్ వాత. వేర్ తాదన్ హిందల్ బగవంతన్ డగుర్-పాన్ వాంత. ³²మోక బగవంతన్ మరిన్ హిందల్ ¹³డగుర్-పాన్ వాతెకె, బగవంతల్ తన్వోర్ మరిన్ మాన్ సింతార్. అద్ డగుర్-పాన్ యెంటనె వోర్ మరిన్ సింతార్. ³³నా మర్క్నిట్! ఉండె జరసి కాలమ్ వేరి మీ సంగ మందంతోన్. అద్ ఆత పెజె, మిరట్ నాకున్ మహ్కంతిట్. బతి నన బగ దాంతోన్ అగ మిరట్ ఇంకె వాయ పర్వల్ ఇంజెర్ ²⁴యూదుల్కున్ ³⁰వెహ్లా తీరె, మీకున్ గిర్ వెహ్లార్ మంతోన్. ³⁴ఇంకె మీకున్ ఉంది పూన ¹⁷హుకుమ్ సీసెర్ మంతోన్. నన మీకున్ ²లాడ్ కీతప, మిరట్ గిర్ వోరాన్ వోరాన్ లాడ్డె సూడట్. ³⁵వోరాన్ వోరాన్ లాడ్డె సూడ్వడున్ హిందల్, మిరట్ నా ³¹సిస్యలిర్ ఆందిట్ ఇంజెర్ సమ్మిర్ కరి కీంతెర్” ఇంజెర్ యేసు వెహార్.

³⁶సిమొన్-పేతురు, “²⁹పర్పు! నిమె బగ దాంతి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. తె యేసు, “నన సొన్వడగ నిమె ఇంకె వాయ పర్వ. బతి పెజెటల్ వాంతి” ఇంజెర్ జవబ్ సీతార్. ³⁷అస్సె ⁴⁰పేతురు, “²⁹పర్పు! నన బారి వాయ పరాన్? నీ సాటి ⁵⁵పరన్ సియ్యె గిర్ తయర్ మంతోన్” ఇంజెర్ ³⁰వెహ్లార్. ³⁸అస్సె యేసు, “అబ! నిమె నా సాటి ⁵⁵పరన్ సీంతియ్? నా బారెతె నిమె, ‘వోర్ బోర్ ఆందురా టావ సెలె’ ఇంజెర్, మూంద్ జోకంగ్ లబడ్ ³⁰వెహ్లా బీగర్, నేట రాతున్ అసలె ²⁶గొగ్గి కూసా. ఇద్ ⁸¹సతెమ్ ఆంద్” ఇంజెర్ పేతుర్కున్ వెహార్.

బాబొనగ వోయ్యల్ సరి యేసు ఆందుర్

14 “మిరట్ మీ ²⁵దిల్కున్ పరెసన్ ఆయ సియ్యట్. బగవంతనగ ⁴¹బరొస ఇరట్ అని నహ్ గిర్ బరొస ఇరట్. ²నా బాబొన్ ³⁶రోన్ వెలె కన్సుంగ్ మంతంగ్. అవెన్ తయర్ కీసి ఇర్లె, మునె సొంజెర్ మంతోన్. అహాన్ సెల్వక్ ఇత్తెకె, మీకున్ వెహ్లా మనాన్. ³నన సొంజి మీ సాటి జాగ తయర్ కీత పెజె, నన బగతె మందంతోనొ, అగ మిరట్ గిర్

31 ¹³ 92 v32
24 v36 ³⁰ 04 v33
32 ¹³ 92 14:13
33 ²⁴ 53 18:12 ³⁰ 04 v37
34 ² 5 14:15
17 85 మార్ 12:28;
యోహా 14:15;
1క్రొ 14:37
35 ² 6 15:9 ³¹ 01 15:8
36 ²⁴ 24 v38 ⁶² 02 v37
40 74 v37 ⁴⁶ 13 18:10
37 ²⁹ 04 12:21; 14:5;
20:20 ³⁰ 04 v37-38
40 74 18:10 ⁵⁵ 90 v38
38 ²⁰ మత్త 26:34;
యోహా 18:27
81 14:12 ²⁴ 24 14:6
30 04 14:5 ⁵⁵ 90 15:13
1 ²⁵ 88 v27 ⁴¹ 00 v10
2 ³⁶ 14 అపొ 4:34
5 ²³ 81 20:24 ²⁹ 62 v8
30 04 v6 ³⁵ 98 v5-6
6 ²⁵ 25 v17 ²² 22 17:2 ²⁴ 24 v9
30 04 v8 ³⁵ 98 అపొ 1:12
8 ²⁹ 62 v22 ³⁰ 04 13:19;
14:9; 16:18 ⁵³ 76 v9
9 ²⁴ 24 v23 ³⁰ 04 v10
53 76 అపొ 1:13
10 ³⁰ 04 v12
41 00 v11 ⁴⁴ 87 15:7
11 ⁰⁰ 12:37;
14:12; 19:35
12 ² 81 16:20
30 04 v22 ⁴¹ 00 v29
13 ¹³ 92 15:8
15 ² 2 v21 ¹⁷ 85 v21
16 ⁶⁵ అపొ 3:21
20 65 16:5 ³⁸ 75 v26
17 ²⁵ 15:26 ²⁸ 89 11:27;
14:19; 15:19 ⁴¹ 51 v26
18 ⁶³ 8 v27
19 ²¹ 98 అపొ 1:3 ²⁸ 89 v22
21 ² 5 v23 ¹⁷ 85 15:10

మన్లె, ఉందుంది జోక వాసి, మీకున్ వోంతోన్. ⁴నన సొన్వల్ జాగత సరి మీకున్ టావయే” ఇంజెర్ పూర్కున్ వెహార్. ⁵అస్సె ²³తోమల్, “²⁹పర్పు! నిమె బగ దాంతియ్యె మాకున్ టావ సెలె. తె అగ సొన్వల్ ³⁵సరి మాకున్ బహాన్ వొడ్కి ఆయర్?” ఇంజెర్ ³⁰ఇత్తార్. ⁶అస్సె యేసు, “ననయే ³⁵సరిత, ²⁵సతెమ్మ అని ²²జీవత ఆందున్. నా బీగర్ బాబొనగ బోరె వాయ పరాన్. ⁷మిరట్ నాకున్ వొడ్కి కీందిట్తె, నా బాబొన్ గిర్ వొడ్కి మూదిట్. ఇంకె వోన్ సూడ్డిట్ అని వోర్ మీకున్ టావయే” ఇంజెర్ వెహార్.

⁸అస్సె పిలిప్, “మాకున్ బాబొన్ తోహా ²⁹పర్పు. అవొరె మాకున్ ఆయర్” ఇంజెర్ ³⁰ఇత్తార్. ⁹తె యేసు ⁵⁵పిలిపున్, “ఇంకె వేరి మీ సంగనె మంతోన్ తెరె నాకున్ వొడ్కి కియ్యటియ్? నాకున్ సూడ్డార్ వోర్, బాబొన్ సూడ్డపె. ‘బాబొన్ మాకున్ తోహా’ ఇంజెర్ బహాన్ పూసి కీసెర్ మంతి? ¹⁰నన బాబొనగ అని బాబొ నహ్ మంతార్ ఇంజెర్ ⁴¹బరొస కియ్య కి బతల్? నన మీ సంగ ⁴⁴వెహ్లాల్ గొస్టింగ్ నా ఇవతె ³⁰వెహ్లార్ సెలొన్. నా రొపా మన్వల్ బాబొయె తన్వంగ్ కామ్మి కియ్యసెర్ మంతార్. ¹¹బాబొనగ నన అని నహ్ బాబొ మీరె మాసి మంతోమ్ ఇంజెర్ ⁰⁰బరొస కీమ్మ. నన వెహ్లాంగ్ గొస్టిన్ పియ్యి బరొస కియ్యెకె, నన కీతంగ్ మయ్యతంగ్ కామ్మి సూడ్డి తెరె బరొస కీమ్మ. ¹²నన బాబొనగ సొన్వడున్ హిందల్, నహ్ ⁰⁰బరొస ఇర్వల్ నన కీతంగ్ మయ్యతంగ్ కామ్మి కీంతార్. వోర్ నన కీతన్ తెరె డగుక్ కామ్మి కీంతార్. ఇద్ గొస్టి ⁸¹సతెమ్ ఆంద్. ¹³నా పొరాడె బతల్ తల్కీట్ తెరె మరిన్ హిందల్, బాబొన్ ¹³మాన్ పుటన్ సాటి, మిరట్ కోర్త తీర్ కీంతోన్. ¹⁴మిరట్ నా పొరాడె బతల్ కోర్తెకె గిర్ అదెన్ కీంతోన్.

యేసు పవిత్ర ఆత్మతున్ బారెతె వెహ్లాల్

¹⁵“మిరట్ నాకున్ ²పెర్మ కీకిట్టె, నావ ¹⁷హుకుమ్ పియ్యి తాకంతిట్. ¹⁶నా బద్ల మీకున్ ³⁸మదత్ కీసెర్, ⁶⁵బస్కెట్ మీ సంగ మన్లె, ఉందితున్ సారి కీమ్ ఇంజెర్ నన బాబొన్ ²⁰వినంతి కీంతోన్. ¹⁷అద్ మదత్ కియ్యల్ పవిత్ర ⁴¹ఆత్మ ఆంద్. ²⁵సతెమ్మన్ బారెతె అద్ మీకున్ వెహంత. ఇదెన్ హిందల్, మీకున్ బగవంతన ఆత్మ టావ. అద్ ఆత్మ ఇంకె మీ సంగ మంత అని మర్ల మీ రొపా మందంత. బతి ²⁸దునియతుర్ తాన్ సూడ్డెర్ సెలర్ అని కరి కీసెర్ సెలర్. అదెన్ సాటి వూర్, అద్ ఆత్మతున్ వొపుర్.

¹⁸“మీకున్ పోసటిర్ దాత్ సుటి కియ్యెన్. మిహ్లా వాంతోన్. ¹⁹ఉండె కహి రోజ్కనె ఇద్ ²⁸దునియతుర్ నాకున్ బస్కెన్ సూడర్. బతి మిరట్ నాకున్ సూడంతిట్. బారెతె నన ²¹పిస్త తీరె, మిరట్ గిర్ పిసంతిట్. ²⁰అద్ నేటి నన బాబొనగ, మిరట్ నహ్ అని నన మిహ్లా మంతోన్ ఇంజెర్ కరి కీంతిట్. ²¹నావంగ్ ¹⁷హుకుమ్మి వొప్పి, అవెన్ పియ్యి తాక్వల్ నాకున్ ²లాడ్ కీంతార్. నాకున్ పెర్మ కియ్యెన్ నా బాబొ పెర్మ కీంతార్. నన గిర్ వోన్ లాడ్ కీసి, నావ ననయే వెహ్లా తోహంతోన్”

ఇంజెర్ వెహ్తార్. ²² అస్క ²⁴ యూదల్ (వేర్ ²⁴ ఇస్కరియోత్ నాట్రోర్ యూదల్ ఆయెర్), “²⁹ పర్బు! ²⁸ దునియతున్ ఆయ్య సిరిఫ్ మాకె బారి పావె మాంతాన్ ఇంతి?” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతార్. ²³ తె యేసు, “నాకున్ కీపెర్మ కియ్యల్ నావ గొస్టి పియ్య తాకంతార్. ఆతాన్ నా బాబో లాడ్ కీంతార్. వోన్ వాసి మమెట్ మందంతామ్. ²⁴ బతి నాకున్ కీపెర్మ కియెర్ వోర్, నావ గొస్టి పియ్య తాకార్. మిరట్ కేంజ్యలిక్ గొస్టింగ్ నావంగ్ ఆయెంగ్ బతి, నాకున్ సారి కియ్యల్ బాబోనంగ్ ఆందుంగ్. ²⁵ నన మీ సంగ మనెకె, ఇవ్ గొస్టింగ్ మీకున్ వెహ్తాన్. ²⁶ బతి బాబో నా పొరాడె సారి కియ్యల్ ⁴¹ పవిత్ర ఆత్మ మీకున్ సమ్మె కరుసంత. అని అద్ నన వెహ్తంగ్ సమ్మెన్ గిర్ మీకున్ హేతు కియుసంత.

²⁷ “¹⁵ సాంతితున్ మీకున్ సీసి దాంతాన్. నావ సాంతితునె మీకున్ సీసెర్ మంతాన్. * ²⁸ దునియ సీసెర్ మత్త తీర్ నన మీకున్ సీసెర్ సెలొన్. మీవంగ్ ²⁵ దిల్కున్ తకపిక ఆయ సియ్యట్ అని వెరిమట్. ²⁸ ‘నన సాంజి, మిహ్ వాంతాన్’ ఇంజెర్ వెహ్త గొస్టి కేంజ్టిట్. బాబో నాకున్ తెర్ డగుర్-పాన్ వాలె ఆత కాడ్చి. మిరట్ నాకున్ కీలాడ్ కీతెకె, బాబోనగ సాంజెర్ మంతార్ ఇంజెర్ వెలె ఆనంద్ మందిట్. ²⁹ మిరట్ ⁴¹ బరొస ఇర్కిట్ ఇంజెర్ ఇవ్ జర్గవక్ మునెన్, వెహ్తార్ మంతాన్. ³⁰ ఇద్ ²⁸ దునియతార్ అదికారి సయ్యన్ వాసెర్ మంతార్. అదెన్ సాటి ఉండె వెలె జేల్ మీ సంగ వడ్చొన్. నా పొరా వోన్ బతయ్ అదికార్ సెలె. ³¹ బతి నన బాబోన్ కీలాడ్ కీసెర్ మంతాన్ ఇంజెర్, ఇద్ ²⁸ దునియతుర్కున్ కరె మానల్, బాబోన ¹⁷ హుకుమున్ పియ్యనె ఇహిన్ కీసెర్* మంతాన్. తేదట్! ఇగటల్ దాకట్” ఇంజెర్ ఇత్తార్.

యేసుయె కరల్ వేలి ఆందుర్

15 సిస్యలిర్ యేసున్ సంగ అహన్ సాంజెర్ మనెకె, “నన ² కరల్ ⁸⁸ ఆంగుర్ వేలిత ఆందున్. నా బాబో అద్ ఆంగుర్ వాడితున్ మాల్కల్ ఆందుర్. ² నహ్టట్ కొడ్చి, ఆంగుర్క్ సాదొంగ్ అవ్ ²⁸ కాందన్ బాబో పాసి వాటంతార్. సాద్వలిక్ కాందన్ ఉండె ఇమర్ వెలె సాదన ఇంజెర్ అవెనంగ్ కొడ్డింగ్ కత్రి కీంతార్. ³ నన మీకున్ వెహ్తంగ్ గొస్టిన్ హిందల్, మీవంగ్ పాప్స్ ఇన్వలిక్ కొడ్డింగ్ కత్రి మాసి, ²⁵ సుదుడ్ ఆసి తయర్ మంతిట్. ⁴ నహ్ట ఉంది ఆసి మంట్. మిహ్ నన మందంతాన్. కాంద ⁸⁸ ఆంగుర్ వేలితగ జోడె మాసి మంద బీగర్ బహ్తె సాదొయె, అహ్తె నహ్ట ఉంది ఆసి మంద బీగర్ మిరట్ చొకొట్టంగ్ కామ్మ కియ పర్వట్.

⁵ “నన ⁸⁸ ఆంగుర్ వేలిత ఆందున్. మిరట్ నహ్ట కొడ్చితంగ్ ²⁸ కాందంగ్ ఆందిట్. బోరై నహ్ట మందంతారో అని వోన్ నన మందంతానో, వోర్ ఉండె వెలె చొకొట్టంగ్ కామ్మ కీంతార్. నాకున్ టూటె మాసి మిరట్ బతయ్ కియ పర్వట్. ⁶ బోరై నహ్ట మనారో, వోర్ పాసి వాడ్త ²⁸ కాంద వత్తపినయ్ వత్తంతార్. ఆతంగ్ వత్తంగ్ కాందన్ మాయ్లర్ మీరి కీసి తడ్చితగ వాటంతెర్ అని అవ్ వేంతంగ్. ⁷ నహ్ట మిరట్ అని

²² ²⁴ ⁵⁵ 18:2
²⁴ ⁶⁹ ⁵⁵ ²⁸ ⁸⁹ ^{v27}
²⁹ ⁶² ¹⁵ ¹⁵ ³⁰ ¹⁵ ¹⁵
²³ ⁵ ^{v24} ²⁴ ¹³ ²¹;
¹⁶ ¹⁹ ¹⁸ ⁸
²⁴ ⁵ ^{v28}
²⁶ ⁴ ¹⁷ ¹¹
³⁸ ⁷⁵ ¹⁵ ²⁶ ⁴¹ ¹⁵ ²⁶
²⁷ ⁶³ ¹⁶ ²⁸
¹⁵ ¹⁵ ^{లాక} ¹⁰ ⁵;
^{యోహ} ¹⁶ ³³;
^{అపా} ¹⁶ ³⁶
²⁵ ⁸⁸ ¹⁶ ⁶ ²⁸ ⁸⁹ ^{v30}
²⁸ ⁵ ^{v31}
²⁹ ⁴¹ ¹⁶ ⁹
³⁰ ⁷ ¹⁶ ¹¹ ²⁸ ⁸⁹ ^{v31}
³¹ ⁵ ¹⁵ ⁹ ⁴ ²¹ ¹⁴
¹⁷ ⁸¹ ¹⁵ ¹⁴ ²⁸ ⁸⁹ ¹⁵ ¹⁸
¹ ² ¹⁷ ³ ⁸⁸ ^{v4}
² ¹⁴ ^{v5}
³ ²⁵ ¹³ ^{అపా} ¹⁸ ⁶
⁴ ² ⁸⁸ ^{v5}
⁵ ² ^{యాకా} ³ ¹²
²⁸ ¹⁴ ^{v5-6}
⁶ ²⁸ ¹⁴ ^{v2}
⁷ ⁴⁴ ¹⁷ ⁸
⁸ ¹³ ⁹² ¹⁶ ¹⁴ ³¹ ¹¹ ⁷;
¹⁶ ¹⁷ ¹⁹ ²⁶
⁹ ² ¹⁴ ²¹ ¹⁵ ¹²;
²¹ ¹⁵ ² ^{v10}
¹⁰ ² ^{v13} ¹⁷ ^{v12}
¹² ⁵ ^{v17}
¹⁷ ⁸⁵ ^{అపా} ¹⁷ ¹⁵
¹³ ² ¹⁷ ²⁶
⁵⁵ ⁹⁰ ^{అపా} ² ²⁷
¹⁴ ¹⁷ ^{v17} ³³ ^{v14-15}
¹⁵ ²⁹ ^{v20}
³⁰ ⁰⁴ ¹⁶ ⁷ ⁵³ ¹⁹ ¹²
¹⁶ ¹⁵ ⁸⁶ ^{v19}
¹⁷ ⁵ ¹⁷ ²³
¹⁷ ⁸¹ ^{మత్త} ⁴ ⁶ ^{అపా} ¹ ²
¹⁸ ²⁸ ⁸⁹ ^{v19}
¹⁹ ¹⁵ ⁸⁶ ^{అపా} ¹ ²
²⁸ ⁸⁹ ¹⁶ ⁸ ⁵³ ¹⁶ ²⁷
²⁰ ²⁹ ²⁰ ²
²² ⁶⁶ ^{v24}
²⁴ ⁶⁶ ¹⁶ ⁸

మిహ్ నావంగ్ ⁴⁴ గొస్టింగ్ మత్తెకె, మీకున్ ఇస్టమ్ వాతతున్ కోరట్. అద్ మీకున్ పుటంత. ⁸ మిరట్ చొకొట్టంగ్ కామ్మ కియ్యడున్ హిందల్, నా బాబోన్ ¹³ మయ్య వాంత. ఇవ్ సూడ్చి, మిరట్ నా ³¹ సిస్యలిర్ ఇంజెర్ దుసుర్ కరి కీంతెర్. ⁹ బాబో నాకున్ బహన్ ⁵ లాడ్ కీతారో, అహ్తె నన మీకున్ లాడ్ కీతాన్. నావ లాడ్గ నిల్చి మంట్. ¹⁰ నన బహ్తె బాబోనంగ్ ¹⁷ హుకుమ్మ పియ్య, తాక్సెర్ బాబోన లాడ్గ నిల్చి మత్తానో, అహ్తె మిరట్ గిర్ నావంగ్ హుకుమ్మ పియ్య తాకకిట్టె, నావ లాడ్గ నిల్చి మందంతిట్. ¹¹ నావ ఆనంద్ మీ రొపా మందన అని అద్ ఆనంద్ బర్బుర్ ఆయన ఇంజెరెన్, ఇవ్ గొస్టింగ్ మీకున్ వెహ్తార్ మంతాన్.

¹² “నన మీకున్ ⁵ లాడ్డె సూడ్త తీరె, మిరట్ గిర్ వారాన్ వారార్ పెర్మతె సూడన. ఇదె నావ ¹⁷ హుకుమ్ ఆంద్. ¹³ సోప్తలిర్ సాటి తన్వ ⁵⁵ పరన్ సియ్యడున్ తెర్ అదిక్ పెర్మ కియ్యల్ బోరె సెలొర్. ¹⁴ నన మీకున్ ¹⁷ హుకుమ్ సీత తీర్ తాక్తెకె, మిరట్ నావర్ ⁵³ సోప్తలిర్ ఆసి మందంతిట్. ¹⁵ నన ఇంగెడల్ మీకున్ దాసిర్ ఇంజి కేయ్యకెనె, ⁵³ సోప్తలిర్ ఇంజెర్ కేయంతాన్. బారితె ²⁹ మాల్కనంగ్ పిలన్న్ దాసిర్కున్ టావ మనో. బతి నన నా బాబోనల్ కేంజ్టింగ్ సమ్మె గొస్టింగ్ మీకున్ ³⁰ వెహ్తాన్. ¹⁶ నాకున్ మిరట్ ¹⁵ అచ్చకి బతి, ననయ్ మీకున్ ఆచ్చి, నేమి కీతాన్. బస్కెట్ నిచ్చి మన్వల్ పండి సీనల్ మిరట్ చొకొట్టంగ్ కామ్మ కియన ఇన్వలె నావ ఇచ. అహన్ కీతెకె, నా పొరాడె బాబోన బతల్ తల్కెతె గిర్, అద్ మీకున్ పుటంత. ¹⁷ మిరట్ వారాన్ వారార్ ² పెర్మ కియన ఇంజెరెన్ ఇద్ ¹⁷ హుకుమ్ మీకున్ సీతాన్.

దునియతుర్ మీకున్ మెచుర్

¹⁸ “²⁸ దునియతుర్ మీకున్ మెచ్చెకె, మీకున్ తెర్ మునె నాకున్ మెచ్చకి ఇంజెర్ హేతు ఇరట్. ¹⁹ మిరట్ ²⁸ దునియతుర్ దాల్ మన్మడ్ ఇత్తెకె, వూర్ మీకున్ ⁵³ పసంద్ కీందిర్. బతి మిరట్ దునియతుర్ ఆయ్యట్. బారితెకె మీకున్ దునియతుర్గట్ ¹⁵ అహ్తాన్. అదెన్ సాటినె ఇద్ దునియతుర్ మీకున్ పసంద్ కియర్. ²⁰ ‘దాసి తన్వార్ ²⁹ మాల్కన్ తెర్ డగుర్ ఆయెర్’ ఇంజి, ఇదెన్ మునె వెహ్త గొస్టితున్ హేతు ఇరట్. లోకుర్ నాకునె దుక్కు బోగి కియుస్త కాడ్చి, మీకున్ గిర్ దుక్కు బోగి కియుసంతెర్. వూర్ నావ గొస్టి పియ్య తాక్తెకె, మీవ గిర్ గొస్టి పియ్య తాకంతెర్. ²¹ నాకున్ రొహ్తార్ బాబోన్ వూర్ వొడ్చి కియ్య కాడ్చి, నా హిందల్ ఇవ్ సమ్మె మీకున్ కీంతెర్.

²² “నన బోద వెహ్తె వాయ్యక్ ఇత్తెకె, వూర్ పొరా ² పాప్సు కసుర్ మన్వెకె సాందు. బతి నన వాత కాడ్చి, ఇంకె వూర్కున్ తమ్మ పాప్సు కసుడల్ తపుసియ్యె మోక సెలె. ²³ నాకున్ మెచార్ వోర్, నా బాబోన్ గిర్ మెచార్. ²⁴ బోరె కియర్ అవ్

* 14:27 ఇద్ బగవంతన సాంతి ఆంద్. యెహెజ్కెల్ 37:24-28

* 14:31 ఇత్తెకె నాకున్ దునియతుర్ కెయ్యె సయ్యన్ జకుస్లె, నావ నన హాన్తి కీంతాన్.

చమత్కార్క్ నన కియ్యక్ ఇత్తెకె, వూర్గ ²పాపు కసుర్ మన్యెకె సొందు. బతి నన కీతంగ్ చమత్కార్క్ వూర్ సూడైర్. తెర్ బతి నాకున్ అని నా బాబొన్ మెచ్చెర్ సెలర్. ²⁵ 'బతయ్ కారన్ సెల్వెకె గిర్ నాకున్ మెచ్చెర్ సెలర్' ఇంజెర్ దర్మ-గ్రంతన వచన్ బర్పుర్ ఆయన్ సాటిసె ఇహిన్ జర్గత్. ²⁶ బాబొనగటల్ మీకున్ ³⁸మదత్ కియ్యె పవిత్ర ⁴¹ఆత్మతున్ రొహంతాన్. అద్ వాత పెజె నా బారెత ²⁵సత్తు ³¹గవ మీకున్ వెహంత. ²⁷ మిరట్ గిర్ నా బారెత ³¹గవ వెహంతిట్. బారితెకె, మొదొడల్ నా సంగ మత్తర్ ఆందిట్.

16 "మిరట్ బరొసతల్ బహ్కా మాయ్యక్నె మందన ఇంజెరెన్ ఇవ్ గొస్టింగ్ వెహ్తాన్. ² వూర్ మీకున్ సమాజుల్* అలది వాటంతెర్. మీకున్ జక్వల్ హర్ వొరార్ తన బగవంతన ²⁹సేవ కీసెర్ మంతాన్ ఇన్వల్ వకత్ వాసెర్ మంత. ³ బాబొన్ అని నాకున్ వూర్ కరి కియ్య కాడ్కి, ఇహిన్ కీంతెర్. ⁴ ఇహిన్ జర్గెకె, ఇవెన్ బారెత మునెన మీకున్ వెహ్తాన్ ఇంజెర్ హేతు కీటిట్, ఇంజి వెహ్తార్ మంతాన్.

పవిత్ర ఆత్మతంగ్ కామ్మ

"ఇహొంగ్ రోజ్క్ నన మీ సంగనె మత్త కాడ్కి, మొదొల్ ఇవ్ గొస్టిన్ బారెత వెహ్కె. ⁵ బతి ఇంకె నన నాకున్ రొహ్యల్ బాబొనగ సొంజెర్ మంతాన్. తెర్ బతి, మిహటల్ వొరార్ గిర్ 'నిమె బగ దాంతి?' ఇంజెర్ ²⁰పూసి కీసెర్ సెల్వెట్. ⁶ ఇవ్ గొస్టింగ్ నన మీకున్ వెహ్తా కాడ్కి, మీవంగ్ ²⁵దిల్క్ పూరొ దుక్కుతె నించి మంతంగ్. ⁷ నన సొత్తెకెన్, మీకున్ పొయ్య అంత. నన సొంద బీగర్, మీ సంగ మంజి ³⁸మదత్ కియ్యల్ పవిత్ర ఆత్మ మిహ్ వాయు. నన సొత్తెకెన్ అద్ ఆత్మతున్ మిహ్ రొహంతాన్. ఇద్ ²⁵సతెమ్ ఆంద్. ⁸ అద్ పవిత్ర ఆత్మ వాసి, ²పాపున్ బారెత, ¹³నియతున్ బారెత అని ²⁹తస్వతున్ బారెత ²⁸దునియతుర్కున్ తొహంత. ⁹ నా పొరా ⁴⁰బరొస ఇర్వ కాడ్కి, వూర్ ²పాప్ కీతెర్ ఇంజెర్ పవిత్ర ఆత్మ తొహంత. ¹⁰ నన బాబొనగ దాంతాన్* అని ఇంగెడల్ నాకున్ మిరట్ సూడ్య కాడ్కి, నన ¹³నియత్నన ఇంజెర్ అద్ పవిత్ర ఆత్మ తొహంత. ¹¹ ఇద్ ²⁸దునియతుర్ అదికారి సయ్యన్దున్ ²⁹తస్వ జర్గత్. అదెన్ సాటి, బగవంతల్ గిర్ ఇద్ దునియతుర్కున్ ²⁹తస్వ కీంతార్ ఇంజెర్ పవిత్ర ఆత్మ తొహంత. ¹² నన మీకున్ ³⁰వెహ్తాల్ కి ఉండె వెలె గొస్టింగ్ మంతంగ్ బతి, మిరట్ అవెన్ సోసి కియ పర్వెట్. ¹³ అద్ పవిత్ర ⁴¹ఆత్మ వాసి, ²⁵సతెమున్ బారెత వెహంత. అద్ మీకున్ బర్పుర్ సత్తెకె తాకుసంత. అద్ తన్వ తనయ్ బతయ్ వెహ్. తన కేంజంగ్ అవెనె వెహంత. బవిసత్తె జర్గవలికున్ బారెత గిర్ వెహంత. ¹⁴ అద్ ఆత్మ నన వెహ్తంగ్ గొస్టింగ్ యేచ్చి మీకున్ వెహ్తా కాడ్కి, నాకున్ ¹³మాన్ పుటంత. ¹⁵ బాబొనగ మన్వలిక్ సమ్మె గిర్ నావంగ్ అంతంగ్. అదెన్ సాటి, పవిత్ర ఆత్మ నన వెహ్తాన్ యేచ్చి వెహంత ఇత్తొన్.

25 ¹¹ 1:45; 19:19;
అపొ 7:42 ³⁵ 18:31
26 ²⁵ 4:23; 16:7;
అపొ 4:27 ³¹ 40 v27
³⁸ 75 16:7 ⁴¹ 51 16:13
27 ⁴⁶ 16:4 ³¹ 40 5:39;
18:23; అపొ 15:8
1 ⁴⁶ 25 18:8 8:13
2 ⁶ 9:22
²⁹ 99 రోమ 9:4 ⁴³ 74 19:29
4 ⁷ 46 అపొ 10:11
5 ²⁰ 65 v19
6 ²⁵ 88 v22
7 ²⁵ 13 ³⁰ 04 v12
³⁸ 75 1 యోహా 2:1
8 ⁶⁶ 29 ¹³ 43 v10
²⁸ 89 v11 ²⁹ 20 v11
9 ⁶⁶ 19:11 ⁴¹ 00 v27
10 ¹³ 43 అపొ 10:35
11 ⁷ 58 లూక 18:18;
అపొ 3:17; 16:19
²⁸ 89 v20 ²⁹ 19 18:31
²⁹ 20 అపొ 8:33
12 ³⁰ 04 v17
13 ²⁵ 17:17 ⁴¹ 51 19:30
14 ¹³ 92 12:28;
17:1; అపొ 13:48
17 ³⁰ 04 v18 ³¹ 01 v29
18 ³⁰ 04 v20
19 ²⁰ 65 v23 ²⁴ 24 v31
20 ² 81 v23
²⁸ 89 v21 ³⁰ 04 v23
21 ²⁸ 89 v28
22 ²⁵ 88 అపొ 2:26
23 ⁸¹ 21:18
²⁰ 65 v26 ³⁰ 04 v26

దుక్కు సొంజి ఆనంద్ వాయ్వాల్

16 "కహి రోజ్క్ ఆత పెజె నాకున్ మిరట్ సూడ్వెట్. బతి ఉండె కహి రోజ్క్ ఆత పెజె నాకున్ సూడంతిట్" ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ వెహ్తార్. ¹⁷ ఇద్ గొస్టి కేంచి కహితుర్ ³¹ సిస్యలిర్, "కహి రోజ్క్ ఆత పెజె నాకున్ మిరట్ సూడ్వెట్. బతి ఉండె కహి రోజ్క్ ఆత పెజె నాకున్ సూడంతిట్. నన బాబొనగ దాంతాన్" ఇంజెర్ మా సంగ బతతున్ సాటి ³⁰ 04 వెహ్తార్ మంతార్?" ఇంజెర్ తమ్మ తమ వడ్క్తెర్. ¹⁸ "కహి రోజ్క్ ఆత పెజె" ఇంజెర్ బతతున్ బారెత ³⁰ 04 వెహ్తార్ మంతార్? వోర్ వెహ్తల్ గొస్టి మాకున్ అర్తమ్ ఆసెర్ సెలె" ఇంజెర్ ఇత్తెర్. ¹⁹ తనకున్ ²⁰ 65 పూసి కియ్యె ఆయ్యల్ గొస్టితున్ యేసు కరి కీసి, "కహి రోజ్క్ ఆత పెజె నాకున్ మిరట్ సూడ్వెట్. బతి ఉండె కహి రోజ్క్ ఆత పెజె నాకున్ సూడంతిట్" ఇంజెర్ వెహ్తా గొస్టితున్ బారెత మీవ మిరట్ బతంగ్ వడ్క్సెర్ మంతిట్?" ఇంజెర్ ఉల్ల వూర్కున్ పూసి కీతార్. ²⁰ అని, "మిరట్ దుక్కుతె ఆడంతిట్ బతి, ²⁸ 89 దునియ ఆనంద్ యేతంత. మిరట్ ఆడంతిట్ బతి, మీ దుక్కు మారిసి ఆనంద్ ఆయర్. ఇద్ ² సతెమ్ ఆంద్. ²¹ వెయ్యె యేర్ పూర్వల్ గట్క వాత కాడ్కి, వాతంగ్ నొపిన దుక్కుతున్ బోగె మాంత. బస్కెతె మొడ్డె సెలెకె మొడ్డెన్ జల్మ సీంతయె, అస్కె ²⁸ 89 దునియతె ఉంది జీవతున్ జల్మ సీతోన్ ఇన్వల్ ఆనంద్యె, తన బోగె మాత దుక్కుతున్ మర్గెగంత. ²² అహ్నె మిరట్ ఇంకె దుక్కు యేచ్చెర్ మంతిట్. బతి మీకున్ ఉందుంది జోక సూడంతాన్. అస్కె మీవంగ్ ²⁵ 88 దిల్క్నె మన్వల్ ఆనందున్ బోరె తెండ్సి వాట పరుర్. ²³ అద్ యేలెత మిరట్ నాకున్ బతయ్ ²⁰ 65 పూసి కియ లాగొ" ఇంజెర్ వూర్కున్ ³⁰ 04 వెహ్తార్.

అస్కె యేసు, "మిరట్ నా పొరాడె బాబొన్ బతల్ తల్క్తెకె గిర్, అద్ మీకున్ పుటంత. ఇద్ ⁸¹ సతెమ్ ఆంద్. ²⁴ ఇంకె వేరి మిరట్ నా పొరాడె బతయ్ కోర్కె. మీ ఆనంద్ బర్పుర్ ఆయన్ సాటి, తల్క్సెరెన్ మంట్. మీకున్ తప్పక్ సియ్యల్ జర్గంత. ²⁵ ఇవ్ గొస్టింగ్ మీ సంగ నమునన రూప్పె వెహ్తాన్. బతి ఉండె బస్కెనె నమునన రూప్పె వెహ్తాన్. బాబొన్ బారెత, మత్త తీర్ నన మీకున్ అర్తమ్ ఆనల్ వెహ్తల్ వకత్ వాసెర్ మంత. ²⁶⁻²⁸ నన బాబొనగటల్ ఇద్ ²⁸ 89 దునియతె వాతాన్. ఇంకె దునియతున్ సుటి కీసి బాబొనగ సొంజెర్ మంతాన్. మిరట్ నాకున్ ⁵³ పెర్క కీసి, నన బగవంతనల్ వాతాన్ ఇంజెర్ ⁴⁰ 00 బరొస ఇర్త కాడ్కి, బాబొయె మీకున్ లాడ్ కీసెర్ మంతార్. అద్ వకత్తె నన బాబొన్ మీ సాటి ²⁰ 65 కోర్వల్ జురత్ సెలె. బతి

* 16:2 సమాజుల్ గ్రీకు బాసతగ సునగొక్షల్ ఇంజెర్ మందంత.
* 16:10 బాబొ బగవంతనగ సొంజి తిన బగ్గ ఉచ్చి రాజ్ తాకుసంతార్. (హెబ్రి 8:1) ఇహిన్ బగవంతన సంగ ఉచ్చి మన్వల్ తరిక వోర్ నియత్నార్ (1వ యోహాన్ 2:1-2) ఇంజెర్ తొహంత.

మిరట్ నా పొరొడ బాబోన్ కోరంతిట్. వోర్ మీకున్ సీంతార్” ఇంజెర్ వూర్క్కున్ ³⁰వెహ్ఫార్.

²⁹ అస్కె ³¹సిస్యలిర్, “ఇచుల! ఇంకె నిమె నమునన రూప్సె ఆయ్య కుల కుల ³⁰వెహ్ఫార్ మంతి. ³⁰బోరె వోరార్ సవల్క్ ²⁰పూసి కియ్యల్ జురత్ సెలె. ఇంకె నీకున్ సమ్మి టావ ఇంజెర్ మాకున్ అర్తమ్ ఆత. ఇదెన్ హిందల్ నిమె బగవంతనల్ వాతి ఇన్వడున్ ⁴¹బరొస కీంతోమ్” ఇంజెర్ వెహ్ఫార్. ³¹తె యేసు, “ఇంకె నహ కరల్ ⁴¹బరొస కీసెర్ మంతిట్ కి? ³²సూడట్! నాకున్ వోరొనె సుటి కీసి, మిరట్ బెందుర్ హుకె పరర్ ఆయ్యల్ వకత్ వాసెర్ మంత. అద్ ఇంకె వాసిన్ మంత తెర్ బతి, నన వోరొన ఆయెన్. బాబో నా సంగ మంతార్. ³³నా హిందల్, మీకున్ ¹⁵సాంతి వాయన ఇంజెర్ ఇవ్ గొస్టింగ్ వెహ్ఫార్ మంతాన్. ²⁸దునియతగ మీకున్ దుక్కుంగ్ అని తక్లిల్క్ వాంతంగ్. బతి అవ్ సమ్మి నన మెయ్య మంతాన్. అదెన్ సాటి మిరట్ ²²గటి-దీర్యతె మంత” ఇంజెర్ వూర్క్కున్ వెహ్ఫార్.

యేసు పార్తన కియ్యల్

17 యేసు ఇవ్ గొస్టింగ్ వెహ్ఫార్, పొరొ ³⁷హోబడెకె సూడ్సెర్ ఇహిన్ పార్తన కీతోర్: “బాబ! నిమె ⁴⁵దునియతుర్ సమ్మిర్ మాయ్లిర్ పొరొ నాకున్ ¹⁸అదికార్ సీతి. ఇదెన్ హిందల్, నిమె నాకున్ సీతుర్క్కున్ ²²1 ²²66 ¹బస్కెట్ పిస్యల్ జీవ, సియ పరంతాన్. వోరొనియ్ ²సతె బగవంతల్ ఆయ్యల్ నీకున్ అని నిమె రొహ్తా వోర్ యేసు ⁵⁵కిరిస్తున్ కరి కియ్యలిర్కునె బస్కెట్ పిస్యల్ జీవ పుటంత. బొమిత్ పొరొ నాకున్ సీత సమ్మె కామున్ బర్పర్ కీసి, నీకున్ ¹³మయ్య తత్తాన్. అద్ వకత్ ఇంకె వాసిన్ మంత. నాకున్ నీవ మయ్య వాయుస. ఇద్ తీర్తె నీకున్ నన మయ్య వాయుసంతాన్. ⁵యే బాబ! ఇద్ ²⁸కలి గడె మాయ్క్ మునె నన నిహ్గ మనెకె, బాతల్ ¹³మయ్య మత్తయె, ఆతలె మయ్య ఇంకె నాకున్ వాయ సీమ.

యేసు తన్నర్ సిస్యలిర్ సాటి పార్తన కియ్యల్

⁶“ఇద్ ²⁸దునియతుర్ నాకున్ సీతి వూర్ నీకున్ కరి కీనల్ కీతోన్. వూర్ లోకుర్ నీపుర్ ఆందిర్, బతి నిమె వూర్క్కున్ నహ్గ హల్లి కీతి. వూర్ నీవ వచన్ పియ్య తాక్తెర్. ⁷⁻⁸నిమె నాకున్ సీతంగ్ ⁴⁴గొస్టిన్ వూర్క్కున్ వెహ్ఫార్. అదెన్ వూర్ వొప్పి, నిమెయ్ నాకున్ సారి కీతి ఇంజెర్ ⁴¹బరొస ఇర్తెర్. నన ³⁰కరలెనె నిహ్గట్ వాతోన్ ఇంజెర్ వూర్క్కున్ కరె మాత. తె నన వడ్కెలె గొస్టింగ్ అని మయ్యతంగ్ కామ్మ కియ్యె సక్తి సమ్మె నిమెయ్ సీతి ఇంజెర్, ఇంకె వూర్క్కున్ కరె మాత. ⁹వూర్ సాటినె పార్తన కీసెర్ మంతాన్. బతి ²⁸దునియతుర్ సాటి పార్తన కీసెర్ సెలొన్. నిమె నాకున్ సీతి వూర్, నీపుర్ ఆత కాడ్కి, వూర్ సాటినె పార్తన కీసెర్ మంతాన్. ¹⁰నహ మన్వలిర్ సమ్మిర్ నీపురె ఆందిర్ అని వూర్క్కున్ నిమెయ్ నాకున్ సీతి. వూర్ నా పొరొ ఇర్త బరొసతున్ హిందల్

²⁹ ³⁰18:4 ³¹18:1

³⁰ ²⁰9:2; ⁴¹7:9;

అపొ 1:6 ⁴¹v31

³¹ ²⁴17:1 ⁴¹17:8

³² ⁸18:8

³³ ¹⁵20:19

²² ⁹³అపొ 23:11 ²⁸89 17:5

⁵ ¹³92 v10

²⁸ ⁸⁹15:19; ¹⁷6,18

⁶ ⁸⁹v9

⁹ ²⁰65 v15 ²⁸89 v11

¹⁰ ¹³92 21:19

¹¹ ⁴లూక 4:1;

యోహ 20:22;

అపొ 3:21 ²⁸89 v13

¹² ⁸⁴అపొ 8:20

¹¹ ²⁴19:24

¹³ ²⁸89 v14

¹⁴ ²⁸89 v15

¹⁵ ²⁰65 v20 ²⁸89 v15-16

⁴¹ ⁹⁰అపొ 17:5

¹⁶ ²⁸89 v18

¹⁷ ²⁵v19

¹⁸ ²⁸89 v21

¹⁹ ²⁵18:37

²⁰ ²⁰65 18:19 ⁴¹00 v21

²¹ ²⁸89 v24 ⁴¹00 19:35

²⁴ ⁵v26 ²⁸89 v24-25

²⁵ ¹³42 అపొ 3:14

²⁸ ⁸⁹18:20

²⁶ ⁵19:26 ²6 రోమ 5:5

నాకున్ ¹³మాన్ పుట్ట. ¹¹నన ఉండె మునె ²⁸దునియతగ మనాన్. బతి వీర్ దునియతగన్ మంతెర్. నన నిహ్గ వాసెర్ మంతాన్. పవిత్ర వాతె బాబో బగవంత! మరట్ ఇంకె ఉంది ఆసి మత్తపె, వీర్ గిర్ ఉంది ఆసి మనల్, నిమె నాకున్ సీత నీవ పొరొల్ల సక్తితె వీర్క్కున్ కాబాడ. ¹²నన ఇగె మనెకె, నాకున్ సీతి వూర్క్కున్ నీ పొరొల్ల సక్తితె కాబాడ్తాన్. ¹¹24 దర్మ-గ్రంతన, వచన్ వూరె మానల్ ⁶నాసెడమ్ ఆయ్యల్ బోరె మత్తారొ, వోరె నాసెడమ్ ఆతార్. ¹³ఇంకె నన నిహ్గ వాసెర్ మంతాన్. నావ ఆనంద్ వూర్ బర్పర్ ఆయన ఇంజెర్, నన ఇద్ ²⁸దునియతగ మనెకెన్, ఇవ్ గొస్టింగ్ వెహ్ఫార్ మంతాన్. ¹⁴నీవ వచన్ వూర్క్కున్ వెహ్ఫార్. నన ఇద్ ²⁸దునియతాన ఆయెన్. అహ్నె వూర్ గిర్ ఇద్ దునియతుర్ ఆయ్య కాడ్కి, ఇద్ దునియతుర్ వూర్క్కున్ మెచుర్. ¹⁵ఇద్ ²⁸దునియతుర్ వీర్క్కున్ వోమ్ ఇంజెర్ నీకున్ పార్తన కీసెర్ సెలొన్. బతి ⁴¹90 సయ్యున్ ఇన్వల్ కరెబనగట్ వీర్క్కున్ కాబాడ ఇంజెర్ పార్తన కీసెర్ మంతాన్. ¹⁶నన ²⁸దునియతాన బహన్తె ఆయెనా, అహ్నె వూర్ గిరె ఇద్ దునియతుర్ ఆయెర్. ¹⁷నీవయ్ గొస్టి ²⁵సతెమ్ ఆంద్. అద్ సత్తె నీవ సేవ కియ్యె, వూర్క్కున్ అలగ్ కీమ్. ¹⁸నిమె నాకున్ బద్ తీర్తె ²⁸దునియతగ రొహ్తాయె, అదె తీర్తె నన వూర్క్కున్ దునియతగ రొహ్తాన్. ¹⁹నావ నన అర్చన ఆయ్యడున్ హిందల్, వూర్ ²⁵కరల్ పవిత్ర ఆసి, నీవ సేవ కియన ఇన్వలె నావ ఇచ.

యేసు సమ్మిర్ బక్తలిర్ సాటి పార్తన కియ్యల్

²⁰“నన సిరిప్ వీర్ సిస్యలిర్ సాటినె ఆయె బతి, వీర గొస్టి కేంచి బోర్-బోరె నా పొరొ ⁴¹బరొస ఇరంతెరొ, వూర్ సమ్మిర్ సాటి పార్తన కీసెర్ మంతాన్. ²¹యే బాబ! నన నిహ్గ, నిమె నహ బహన్ ఉంది ఆసి మంతటొ, అహ్నె ⁴¹బరొస కియ్యలిర్ వూర్ సమ్మిర్ గిర్ ఉంది ఆసి మందన ఇంజెర్ పార్తన కీసెర్ మంతాన్. నిమె నాకున్ రొహ్తా ఇంజెర్ ²⁸దునియతుర్ కరి కియన ఇత్తెకె, వూర్క్కున్ మహ్గ మీరి కీమ్. ²²⁻²³నిమె నహ మంతి. నన నిహ్గ మంతాన్. నాకున్ సీతి అద్ మయ్యతున్ వూర్క్కున్ సీతోన్. మరట్ ఇంకె ఉంది ఆసి మత్తపె, వూర్ గిర్ ఉంది ఆసి మందన. అస్కెన్ నిమె నాకున్ సారి కీతి ఇంజెర్ అని నాకున్ ³లాడ్ కీతపె, వూర్క్కున్ కీసెర్ మంతి ఇంజెర్ దునియతుర్ కరి కీంతెర్.

²⁴“బాబ! నిమె నాకున్ సీతి వూర్, నా బరొబర్ మంజెర్, నాకే సీత మయ్యతున్ వూర్ సూడన ఇంజెర్ కోర్పెర్ మంతాన్. బారితెకె, ²⁸కలి గడె మాయ్క్ మునెతలె నాకున్ ³లాడ్ కీతి. ²⁵నియత్నార్ బాబ! ²⁸దునియతుర్ నీకున్ కరి కీసెర్ సెలొర్ బతి, నన కరి కీతోన్. నిమెయ్ నాకున్ రొహ్తా ఇంజెర్, వీర్ సిస్యలిర్ కరి కీతెర్. ²⁶నిమె బోని ఇన్వల్ వూర్క్కున్ తొహ్పరెన్ మంతాన్ అని ఉండె వెలె తొహంతాన్. నాకున్ నిమె ³లాడ్ కీతి. అహ్నె వూర్ గిర్ నాకున్ పెర్క కియన అని వూరంగ్ దిల్క్నగ నన కుద్ మందన ఇన్వలె నావ ఇచ” ఇంజెర్ యేసు పార్తన కీతోర్.

యేసున్ పియ్యి వోయ్యల్

(మత్తయి 26:47-56; మార్క్
14:43-50; లూక 22:47-53)**18**

యేసు పార్తన కీత పెజె, తన్వర్ ³¹సిస్యలిర్ సంగ కెద్రాసు లచ్చిత లొదితున్ వీడ్చి సొత్తార్. అగ ఉంది వాడి మత్త. అద్ వాడిత్ రొపా తన అని వోసుర్ సిస్యలిర్ నేంగైర్. ²యేసు తన్వర్ ³¹సిస్యలిర్ సంగ వెన్ జోకంగ్ అగ సొంజి మత్తార్. అదెన్ సాటి, యేసున్ దుస్రుర కెయ్దె హల్లి కీసి, దోక సియ్యల్ ²⁴యూదన్ గిర్, అద్ వాడి టావ మత్త. ³డగుక్ కటాడలిర్ అని పరిసయుల్క్ కహితుర్కున్ ఆచ్చి, ²⁴యూదన్ సంగ సారి కీతెర్. వూర్ బూర్ బూర్ ఇత్తెకె, యూదల్, కహితుర్ ⁵²సిపాయిర్ అని మందిర్తగ కేప్పలిర్. వూర్ డిప్టింగ్, కందిల్క్ అని ఆయెత్ర్క్ పియ్యి వాతెర్. ⁴తనకున్ మునె బతల్ జర్గవల్ మంత ³⁰ఇన్వల్ యేసు కరి కీత కాడ్చి, వూర్ సొంజి, “బోన్ సాటి మహ్మోసెర్ మంతిట్?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. ⁵⁻⁶అస్కె వూర్, “³⁴నజరేత్సార్ యేసున్ సాటి” ఇంజెర్ ³⁰వెహార్. తె యేసు, “ననయ్ వోన ఆందున్” ఇంజెర్ వెహార్. అద్ గొస్తి కేంచి, దోక సియ్యల్ ²⁴యూదన్ బరోబర్ వూర్ పెజె జర్గిసి బూడ్ అరైర్. ⁷ఉందుది జోక యేసు, “బోన్ సాటి మహ్మోసెర్ మంతిట్?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. తె వూర్, “³⁴నజరేత్సార్ యేసున్ సాటి” ఇంజెర్ వెహార్. ⁸తె యేసు, “ననయ్ వోన ఆందున్ ఇంజి, ఇదెన్ మునె వెహార్. మిరట్ నా సాటిసె మహ్మోసెర్ మత్త కాడ్చి, మెయ్యుర్కున్ సొంద సిమ్” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహార్. ⁹బారితెకె, «నిమె నాకున్ సీతుర్గటల్ వొరొన్ గిర్ టూటి కియ్యక్» ఇంజెర్ తన వెప్పి మత్త అద్ వచన్ పూరి కియ్యె, యేసు ఇహిన్ వెహార్. ¹⁰సిమెన్-పేతుర్తగ ఉంది లామ్ రూసి మత్త. అదెనె పెర్సార్ కటాడనార్ మల్కు ఇన్వల్ సేవ్కన, తిన కెచితున్ తివుస్తార్. ¹¹అస్కె యేసు, “నీవ రూసితున్ టోప్రతగ ఇర. బాబో నాకున్ బోగ మామ్ ఇంజెర్ సీత గండమున్ బోగె మాయ్క్ మన్గయ్?” ఇంజెర్ ⁴⁰పేతుర్తున్ ఇత్తార్. ¹²అస్కె వూర్ ⁵²సిపాయిర్ అని వూరొర్ అదికారి, ²⁴యూదుల్క్ న మందిర్తగ కేప్పలిర్ యేసున్ పియ్యి, అన్నల్ ఇన్వల్ పెర్సార్ కటాడనగ మొదొల్ వోతెర్. ¹³వోర్ ⁵²అన్నల్ అద్ గట్కతె పెర్సార్ కటాడ-పాన్ కియ్యల్ ²⁵కయపనార్ కాస్ మామల్ ఆందుర్. ¹⁴«మా జాతితుర్ నాసెడమ్ ఆయ్యక్సె, వొరొర్ మాయ్ల్ ²⁹పర్జత్ సాటి పరన్ సియ్యల్ చొక్కాట్ గొస్తి ఆంద్» ఇంజెర్ ²⁴యూదుల్కున్ సూచన కీతార్ వోర్ ²⁵కయపల్ వేరె ఆందుర్.

¹ ²⁴v2 ³¹v2
² ²⁴v4 ²⁴v3 ³¹v15
³ ⁴⁹v10 ²⁴v5
²⁹అపా 20:8
³⁶రోమ్ 6:13
⁵²v12 ⁵³అపా 5:34
⁴ ²⁴v5 ³⁰v5
⁷ ²⁴v8 ³⁴19:19
⁸ ⁶³20:23
²⁴14:23;18:11,33
¹⁰ ⁴⁹v13
⁴⁰v11 ⁴⁶v15
¹¹ ²⁴v12 ⁴⁰v15
¹² ²⁴v15 ²⁴v14
⁵²మత్త 5:25;
యోహా 18:18
¹³ ⁵²v24
⁴⁹v15 ²⁵v14
¹⁴ ²⁴v20 ²⁵v24
²⁹అపా 2:47
¹⁵ ⁴⁹v16
³³మత్త 26:3;
ఉజగిరి 11:2 ²⁴v19
³¹v16 ⁴⁰v16 ⁴⁶v25
¹⁶ ⁴⁹11:47;
18:19; అపా 4:23
²³మార్ 13:34
³¹v16-17 ⁴⁰v17
¹⁷ ³⁰16:18;18:26;
19:10 ³¹v19
³⁸అపా 12:13
⁴⁰v17-18
¹⁸ ⁴⁰v26 ⁵²v22
¹⁹ ⁴⁹v22 ⁶⁵v21
²⁴v20 ³¹v25
²⁰ ²⁴11:అపా 2:46
²⁴v22 ²⁴v31
²⁸v36 ⁴⁸అపా 6:9
²¹ ²⁰19:31
²² ⁴⁹v24
²⁴v23 ⁵²v36
²³ ²⁴v28 ³¹v37
²⁴ ⁵²అపా 4:6
⁴⁹v26 ²⁵v28

యేసు టావ సెలొర్ ఇంజెర్ పేతురు లబడ్ వెహ్యల్

(మత్తయి 26:69-70; మార్క్
14:66-68; లూక 22:55-57)

¹⁵అహాన్ యేసున్ పియ్యి సొనెకె, ⁴⁶సిమెన్-పేతురు అని ఉండె వొరొర్ ³¹సిస్యల్ వూర్ పెజెయ్ సొత్తార్. వోర్ సిస్యల్ పెర్సార్ కటాడన్ టావ మత్త కాడ్చి, యేసున్ బరోబర్ పెర్సార్ కటాడన రోత అద్రతున్ రొపా సొత్తార్. ¹⁶బతి ⁴⁰పేతురు పెర్సార్ కటాడన రోత పాటక్కుగ బహి నిల్చి మత్తార్. అదెన్ సాటి, వోర్ ³¹సిస్యల్ పెజె మల్చి వాసి, పాటక్ ²³కేప్తల్ పేడిన్ సంగ వడ్చిసి, పేతుర్తున్ రొపా వోతార్. ¹⁷అద్ పాటక్కుగ కేప్తల్ ³⁸పేడి, “వోసుర్ ³¹సిస్యలిర్గటల్ వొరొని ఆంది సెలెయ్?” ఇంజెర్ ⁴⁰పేతుర్తున్ పూసి కీత. తె పేతురు, “నన ఆయెన్” ఇంజెర్ ³⁰వెహార్. ¹⁸అద్ గట్కతె పీని మత్త కాడ్చి, ⁵²సేవ్కలిర్ అని మందిర్తగ కేప్పలిర్ తడ్చి మాసి, పీని ఆర్సెర్ మత్తెర్. తె ⁴⁰పేతురు గిర్ సొంజి, వూర్ బరోబర్ పీని ఆర్సెర్ మత్తెర్.

పెర్సార్ కటాడల్ యేసున్ సవల్క్ పూసి కియ్యల్

(మత్తయి 26:59-66; మార్క్
14:55-64; లూక 22:66-71)

¹⁹అదె యేలతె పెర్సార్ కటాడల్ అన్నల్, వోసుర్ ³¹సిస్యలిర్ బారెతె అని వోన బోదతున్ బారెతె యేసున్ ²⁰పూసి కీతార్. ²⁰తె యేసు, “²⁴యూదుల్క్ మీరె మాయ్లిక్ ⁴⁸సునగోక్కుగ అని ²⁴మందిర్తగ మన్వలిర్ సమ్మిర్ మునె కుల కుల బోద కీతాన్. మక్కితె బతయ్ బోద కియ్యక్. ²¹ఇద్ సవల్ నాకున్ బారి ²⁰పూసి కీంతి? నన బతల్ బోద కీతాన్ ఇన్వల్ కేంజుర్ వూర్కున్ పూసి కీమ్. ఇచుల! నన వెహ్ వీర్కున్ టావయ్” ఇంజెర్ జవబ్ సీతార్. ²²యేసు అహాన్ జవబ్ సీతార్ అస్కె, మందిర్తున్ ⁵²కేప్పలిర్గటల్ కరుమ్ నిల్చి మన్వల్ వొరొర్, “వొరొర్ పెర్సార్ కటాడన్ అహాన్ జవబ్ సీంతి కి?” ఇంజెర్ కొర్వితగ పాతార్. ²³అస్కె యేసు, “నన బతయ్ తప్ వడ్చితెకె వెహ. బరోబరె వడ్చిసి మత్తెకె బారి నాకున్ పాతి?” ఇంజెర్ మందిర్తగ కేప్సన్ పూసి కీతార్. ²⁴అస్కె ⁵²అన్నల్, దొహ్తంగ్ నోడెంగ్ రెహ్వాకెన, ఇంకె మన్వల్ పెర్సార్ కటాడల్ ²⁵కయపనగ యేసున్ రొహ్తార్.

పేతురు లబడ్ వెహ్ బరొబర్ గొగ్గి కూస్వల్

(మత్తయి 26:71-75; మార్క్
14:69-72; లూక 22:58-62)

25 సీమోన్-పేతురు తడ్డితగ పీని ఆర్సెర్ మనెకె, వూర్ సూడ్సీ, “కరలెన్ వోసుర్ ³¹సిస్వలిర్గటల్ వొరాని ఆంది సెలెయ్?” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. తె పేతురు, “నన ఆయెన్. వోర్ నాకున్ టావ సెలె” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్చార్. 26 బతి ⁴⁰పేతురు బొనెతె కెవితున్ కొయ్యెరొ, వోన మటమ్మెర్ వొరార్ పెర్సార్ కటాడనగ సేవ కీసెర్ మత్తార్. వోర్ సేవ్లత్, “యేసున్ సంగ వాడితగ మనెకె, నన నీకున్ సూడ్మకి కి బతల్?” ఇంజెర్ పేతుర్కున్ ³⁰ఇత్తార్. 27 అస్సె ⁴⁰పేతురు, “నాకున్ టావ సెలె” ఇంజెర్ ఉండె ఉంది జోక వెహ్చార్. అస్సెనె ²⁶గొగ్గి కూస్త.

గవర్నర్ పిలాతున్ మునె యేసు నిల్వల్

(మత్తయి 27:1-2, 11-31; మార్క్
15:1-20; లూక 23:1-25)

28 అస్సె ఉజ్జె మాత పెజె, ²⁵కయవనగటల్ యేసున్ వూర్ రోమ గవర్నర్త ⁴²మహల్లగ వోతెర్. తమె అస్టె బస్టె ఆయ్యక్నె ¹చస్సె, సడ్డ జేవన్ కియన ఇంజెర్, అద్ మహల్లన్ రొపా వూర్ నేంగ్కె. 29 తె ⁴⁰పిలాతుయ్ బహ్రి వాసి, “వేర్ మాయ్నన్ పొరొ బద్ కసుర్ వాట్సెర్ మంతిట్?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. 30 అస్సె వూర్, “వేర్ తవ్ కియ్యక్ ఇత్తెకె, నిహ్ బారి పియ్య వాందుమ్?” ఇంజెర్ వెహ్చార్. 31-32 తె ⁴⁰పిలాతు, “మిరటె వోన్ వోసి, మీవ దర్మత్ ³⁵కానున్ పియ్య ¹⁹తస్స కీమ్మ” ఇంజెర్ ఇత్తార్. అద్ కేంచి ²⁴యూదుల్కొ, “మీ మోడి దుస్రాన్ మరన్సి కిక్ వాట్వల్ అదికార్ మాకున్ సెలె” ఇంజెర్ వెహ్చార్. అదెన్ హిందల్, యేసు బాతల్ మరన్ ఆయ్యల్ మంతార్ ఇన్వల్ గొస్సి పూరె మాత.

33 అస్సె ⁴⁰పిలాతు ⁴²మహల్లగ రొపా సొంజి, యేసున్ కేయుసి, “నిమె ²⁴యూదుల్కొనార్ ³⁵రాజని ఆంది కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. 34 తె యేసు, “నిమెయ్ కుద్ ఇహిన్ ఇంతి కి? సెలెకె, దుస్సర్ బొరె నా బారెతె నీకున్ ³⁰వెహ్చార్?” ఇంజెర్ ఉల్ల పూసి కీతార్. 35 అదెన్ సాటి ⁴⁰పిలాతు, “నన ²⁴యూదుల్కొన ¹⁴జాతితాన ఆందున్ కి బతల్? నీ లోకుర్ అని డగుక్ కటాడలిరె, నీకున్ నహ్ సారి కీతెర్. నిమె బతల్ కీతి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. 36 అస్సె యేసు, “నావ ³²రాజ్ ఇద్ ²⁸దునియతున్ బారెత ఆయె. ఉంది మోక నావ రాజ్ దునియతున్ బారెత ఆయ్యడ్ ఇత్తెకె, ²⁴యూదుల్కొ నాకున్ పియ్య వోయ్యక్నె, నావర్ ⁵²సేవ్లిర్ లడెయ్ కిందిర్. బతి నావ రాజ్ ఇగెట ఆయె” ఇంజెర్ వెహ్చార్. 37 అద్ కేంచి ⁴⁰పిలాతు, “తె నిమె ³⁵రాజని ఆంది కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. తె యేసు, “నిమెయ్ నాకున్ ‘రాజని ఆంది’ ఇంజెర్ ³⁰ఇత్తి. ననతె ²⁵సతున్ బారెతె ³¹గవ వెహ్లా జల్మ యేత్తాన్. ఇద్ కారన్తె హిందల్ ²⁸దునియతె వాతాన్. సతున్ పెర్మ

25 ³¹19:26 ⁴⁶13 20:2

26 ⁷49 v35 ³⁰04 v34

⁴⁰74 v26-27

27 ²20 మత్త 26:34

⁴⁰74 20:3

28 ²⁴24 v33 ³⁵33 అపా 4:6

³³92 తీతు 1:15

³⁹57 v39 ⁴²32 v33

29 ⁴⁰91 v31

33 ³⁵35 v37 ²⁴24 v33-34

²⁴53 v35 ⁴⁰91 v35 ⁴²32 19:9

34 ²⁴24 v8,36;

19:19 ³⁰04 v37

35 ⁷49 19:6 ¹⁴84 అపా 2:5

²⁴53 v36 ⁴⁰91 v37

36 ⁹32 అపా 1:3 ²⁴24 v37

²⁴53 11:55; 18:38;

19:31 ²⁸89 v37 ⁵²57 19:6

37 ²⁵25 v38 ³⁵35 v39

²⁴24 19:1 ²⁸89 21:25

³⁰04 v38 ⁴⁰19:35 ⁴⁰91 v38

38 ²⁵25 అపా 4:27

²⁴53 v39 ³⁰04 v40 ⁴⁰91 19:1

39 ⁶19:10 ⁹35 19:3

²⁴53 19:3 ³⁹57 19:14

40 ¹²2 మత్త 27:16

³⁰04 19:4

1 ²⁴24 v5 ⁴⁰91 v4

2 ⁷³73 హెబ్రి 6:8

²⁴40 v5 ⁴⁷35 v5

3 ³⁵35 v12 ²⁴53 v7

4 ³⁰04 v4-6 ⁴⁰91 v6

5 ¹⁴14 మార్ 15:17 ²⁴24 v9

²⁴40 v23 ⁴⁷35 అపా 8:2

6 ⁷49 v15 ³⁰04 v9 ⁴⁰91 v8

⁴⁷17 v10 ⁵²57 అపా 5:22

7 ²⁴53 v12 ³⁵51 అపా 6:13

8 ⁴⁰91 v10

9 ²⁴24 v11 ³⁰04 v10

⁴²32 అపా 23:35

10 ⁶30 v12 ¹⁸49 v11

³⁰04 18:17; 19:13;

20:13 ⁹¹91 v12 ⁴⁷17 v15

11 ⁶⁶66 20:23

¹⁸49 అపా 1:7 ²⁴24 v13

12 ³⁰30 అపా 3:13

⁹35 లూక 23:38;

యోహా 19:14;

అపా 9:15 ²⁴53 v14

²⁵41 v15 ⁴⁰91 18:31;

19:13; అపా 4:27

⁵³84 అపా 10:24

13 ⁶⁸68 అపా 7:5

¹⁴47 v17 ²⁴24 v16

³⁰04 v13-15 ⁴⁰91 v15

కియ్యలిర్ నా గొస్సి కేంజంతెర్” ఇంజెర్ వెహ్చార్. 38 తె ⁴⁰పిలాతు, “²సతెమ్ ³⁰ఇత్తెకె బతల్?” ఇంజెర్ చేడి కీసెర్, పూసి కీతార్.

అని బహ్రి మన్వలిర్ ²⁴యూదుల్కొనగ సొంజి, “వోస్ నాకున్ బదె గల్లి దిసెర్ సెలె. 39 బతి మీవ చస్సె నడ్ జర్నెకె, నన జేల్లగ అర్పి మన్వలిర్గటల్ వొరాన్ సుటి కియ్యల్ రివజ్ తాక్సెర్ మంత. తె వేర్ ²⁴యూదుల్కొనార్ ³⁵రాజన్ సుటి కియ్యల్ మీకున్ ఇస్సమె కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. 40 అస్సె వూర్ జోర్తె, “వోన్ వటిన్, బతి ¹²బరబన్ సుటి కీమ్” ఇంజెర్ కీలితెర్. వోర్ బరబల్ లూటి కీసి జేల్లగ అర్పి మత్తార్ ఆందుర్.

యేసున్ మరన్సి సిక్స వాట్వల్

19 అస్సె ⁴⁰పిలాతు యేసున్ చాట్కొనె పాయుస్సార్. 2 ¹⁴⁷73 ³⁵సిపాయిర్ చహ్మన్ కాందతున్ కిరిటున్ దాత్ గిడి కీసి, యేసున తలదగ కెరుస్సెర్. రాజల్ పొండ్సల్ సాయ్ రంగ్ల పొంగుడ్ వోన్ పొండ్సుస్సె. 3 అహ్న్ పొండ్సుస్సె పెజె వోన్ కరుమ్ వాసి, “²⁴యూదుల్కొనార్ ³⁵రాజ! నీకున్ జెయ్ జెయ్ కార్” ఇంజెర్ తాప్టంగ్ పాతెర్.

4 పిలాతు ఉందుంది జోక బహ్రి పెసిసి, “వేన్ మీ మునె తరంతాన్. బతి కేంజట్! వేన్ సిక్స వాట్వల్, నాకున్ బదె గల్లి దిసెర్ సెలె” ఇంజెర్ ³⁰వెహ్చార్. 5 యేసున్, ¹చహ్మన్ ⁴⁷కిరిట్ అని అద్ రగల్ రంగ్ల పొంగుడ్ పొండ్సుసి, బహ్రి తత్తెర్. అస్సె పిలాతు, “ఇమల! వేర్ మాయ్నన్ సూడట్!” ఇంజెర్ ఇత్తార్. 6 యేసున్ సూడ్సీ, వూర్ డగుక్ కటాడలిర్ అని మందిర్గ ⁵²కేప్పలిర్, “వోన్ ⁴⁷మొద్దుగ మోలనె పాసి జకన! వోన్ జకన!” ఇంజెర్ కీలితెర్. తె ⁴⁰పిలాతు, “వేన్ నాకున్ బదె గల్లి దిసెర్ సెలె. అదెన్ సాటి మిరటె వేన్ మొద్దుగ మోలనె పాసి జకట్” ఇంజెర్ ³⁰వెహ్చార్. 7 అద్ కేంచి, వూర్ ²⁴యూదుల్కొ, “మాకున్ ఉంది ³⁵కానున్ మంత. బగవంతనార్ మరిన ఆందున్ ఇంజెర్ వేర్ ఇత్త కాడ్కి. మావ కానున్తన్ పియ్య వేర్ తవ్పక్ సాయ లాగర్” ఇంజెర్ వెహ్చార్. 8 అద్ కేంచి, ⁴⁰పిలాతు బెయ్ వెరితార్.

9 అని యేసున్ ⁴²మహల్లన్ రొపా వోసి పిలాతు, “నిమె బగటల్ వాతి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. బతి యేసు జవబ్ సియ్యకి. 10 తె ⁴⁰పిలాతు, “నిమె నా సంగ బారి వడ్కివి? నీకున్ సుటి కియ్యస్లె అని ⁴⁷మొద్దుగ మోలనె పాసి జకుస్లె గిర్ నాకున్ ¹⁸అదికార్ మంత” ఇంజెర్ యేసున్ ³⁰వెహ్చార్. 11 అస్సె యేసు, “పొరొ మన్వల్ బగవంతల్ సీసి మత్తెకె తప, నా పొరొ బదె ¹⁸అదికార్ నీకున్ సెలె. అదెన్ సాటి, నాకున్ నిహ్ హల్లి కియ్యస్సార్ వోన్, బెయ్ ⁶⁶పాప్ లాగంత” ఇంజెర్ వెహ్చార్.

12 అస్సెడల్ ⁴⁰పిలాతు, యేసున్ సుటి కియ్యసన ఇంజెర్ కోసిద్ కీతార్. బతి ²⁴యూదుల్కొ, “తన ³⁵రాజన ఇంజెర్ వెహ్చల్ హర్ మాయ్నల్, మహ రాజన్ బయ్యన్ ఆతప్ ఆంత. ఉంది మోక వేన్ సుటి కీకితె, నిమె మహ రాజనార్ ⁵³దోస్తని ఆయ్య” ఇంజెర్ కీలితెర్. 13 తె ⁴⁰పిలాతు ఇవ్ గొస్టింగ్ కేంచి,

యేసున్ బట్రి తత్తొర్. తస్య కీనకె ఉద్వల్ చన్ద్రార్త్ పారాడ కుర్చితగ ఉద్దొర్. యూదుల్కన* బాసతె అద్ జాగతున్, «గబ్బతా» ఇంతెర్. ¹⁴అద్ పస్కు, సడ్డ తయరి కియ్యల్ దివోస్ ఆంద్. అద్ వకత్తె బార్ దుపరి ఆసెర్ మత్త. తె పిలాతు, “ఇమల! మీ ³⁵రాజల్” ఇంజెర్ ²⁴యూదుల్కున్ వెహార్. ¹⁵అస్కె వూర్, “వోన్ జకనయె! వోన్ జకనయె! వోన్ ⁴⁷మొద్దుగ మోలనె పాసి జకన” ఇంజెర్ కిలితెర్. తె ⁴⁰పిలాతు, “మీ ³⁵రాజన్ మొద్దుగ మోలనె పాసి బారి జకనయె ఇంతిట్?” ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. తె డగుక్ కటొడలిర్, “మహా రాజల్ తప, మాకున్ దుస్సార్ బోరె రాజల్ సెలొర్” ఇంజెర్ ³⁰వెహార్. ¹⁶అస్కె పిలాతు, ⁴⁷మొద్దుగ మోలనె పాసి జక్తె, వోన్ సిపాయిర్ కెయ్యె హల్లి కీతొర్. తె వూర్ యేసున్ వోతెర్.

యేసున్ మొద్దుగ మోలనె పాసి జక్తల్

(మత్తయి 27:32-44; మార్క్ 15:21-32; లూక 23:26-43)

¹⁷యేసు తస్య «మొద్» కాంచున్ తల-టోక్తె ³⁰ఇన్వల్ జాగతగ సాత్తొర్. యూదుల్కన బాసతె ఇదెన్, «గీగొల్తా» ఇంతెర్. ¹⁸అగ నడ్డమ్మ ⁴⁷మొద్దుగ యేసున్ మోలనె పాసి టాంగి కీతెర్. యేసున్ తిన బగ్గ వొరొన్ అని డెమ బగ్గ వొరొన్ మొద్దుగ మోలనె పాసి టాంగి కీతెర్. ¹⁹అస్కె ⁴⁰పిలాతు, “³⁴నజరెత్తొర్ యేసు యూదుల్కనోర్ ³⁵రాజల్ ఆందుర్” ఇంజెర్ చెకతగ* లిహి కియుసి, యేసున్ టాంగి కీసి మన్వల్ మొద్దుగ పాయుస్తొర్. ²⁰యేసున్ ⁴⁷మొద్దుగ టాంగి కీత జాగ నగుడున్ కరుమ్ మత్త. అద్ పాటితగ ¹⁴హెబ్రి, లాటిన్ అని ¹⁶గ్రీకు బాసన* ¹¹లిహి కియుస్త కాడ్కి, సడ్డన్ సాటి వాతుర్ వెలెటిర్ యూదుల్క వాచి కియ పరెర్. ²¹అస్కె డగుక్ కటొడలిర్, “²⁴యూదుల్కనోర్ ³⁵రాజల్ ఆయె బతి, ‘నన యూదుల్కనోర్ రాజన ³⁰ఇత్తొర్’ ఇంజి లిహి కియుసట్” ఇంజెర్ ⁴⁰పిలాతునగ సాంజి వెహార్. ²²అస్కె ⁴⁰పిలాతు, “¹¹లిహి కియుస్తాన్ అగ, లిహి కియుస్తాన్ అహ్లా మని” ఇంజెర్ ఇత్తొర్.

²³⁴⁷యేసున్ సిపాయిర్ మొద్దుగ మోలనె పాత పెజె, వోనంగ్ పాంగుక్ వొరొన్ వొరొన్ ఉంది ఈస వానల్ నాలుంగ్ ఈసంగ్ కీసి తూస్తెర్. పారాడ కమిసున్* గిర్ యేత్తెర్. అద్ కమిన్ కొట్టక్నె లామ్ మత్త. ²⁴తె సిపాయిర్, “ఇదెన్ సరుస్వల్. బోన్ పారొల్ పెసితెక వోరె యేతన” ఇంజెర్ చిటింగ్ వాడ్డెర్. “వూర్ నావంగ్ ²⁴కపిన్ ఈసంగ్ కీసి తూసి, నావ కమిసున్ యేత్తె, చిటింగ్ వాటంతెర్” ఇంజెర్ ¹¹దర్మ-గ్రంత్నగ, లిహి కీత వచన్ పూరి మాయెనె, ఇహిన్ జర్గిత. అదెన్ సాటినె సిపాయిర్ ఇహిన్ కీతెర్.

²⁵యేసున్ మోలనె పాత ¹⁶మొదున్ కరుమ్, యేసున అవల్, వోన కాకి, క్లోపన ⁷బాయెక్కు మరియల్ అని మగ్దలేనె నాట్న మరియల్ నిల్చి మత్తంగ్. ²⁶యేసు తస్య అవల్ అని తన్వోర్ ²లాడ్వొర్ ³¹సిస్యల్ కరుమ్ నిల్చి మన్వల్ సూడ్చి,

¹⁴³⁵v15 ²⁴v20

³⁹అపా 12:4

¹⁵⁴⁹v21 ³⁵v19

²⁵అపా 17:7 ³⁰v17

⁴⁰v19 ⁴⁷v16

¹⁶²⁴v19 ⁴⁷v18

¹⁷¹⁵మత్త 27:33

¹⁴v20 ³⁰v21 ⁴⁷v19

¹⁸⁴⁷v20

¹⁹³⁵v21 ¹¹v20

²⁴v19-20

³⁴అపా 2:22

⁴⁰v21 ⁴⁷v25

²⁰¹¹v20-22

¹⁴20:16 ¹⁶అపా 21:37

²⁴18:33;19:23,

⁴²⁵³v20-21

⁴⁷లూక 24:7;

యోహా 19:23;

గలతి 3:1

²¹⁷అపా 4:6

⁵అపా 4:26 ²⁴v31

³⁰v24 ⁴⁰v22

²²²⁵20:30 ⁴⁰v31

²³²⁴v25 ⁴⁰v24

⁴⁷v41 ⁵⁵అపా 9:39

²⁴¹¹v28

⁴⁰లూక 8:44;

అపా 7:58; హెబ్రి 1:12

²⁴అపా 20:33 ³⁰v27

²⁵⁷అపా 23:16

²⁴v26 ³⁰v20:1 ⁴⁷v31

²⁶²21:7 ²⁴v28

³¹మార్ 10:13;

యోహా 15:8;

19:27;20:30

²⁷³⁰v27-28 ³¹v38

²⁸¹¹v36

²⁴v30 ³⁰v35

²⁹³⁶మత్త 27:48

⁴³అపా 7:42

⁴⁶మత్త 27:48

⁵³హెబ్రి 9:19

³⁰²⁴v33 ⁴¹20:22

³¹²⁰v38 ³³18:36;

19:38; అపా 10:22

⁴⁰v38 ⁴⁵20:1

¹⁶1కొర 1:17 ⁴⁹v38

³²⁴⁹కోమ 6:6

³³²⁴v38

³⁴²⁹అపా 1:19

³⁵²⁷21:24

²⁸1తెస 1:9

³⁰v37 ³¹40:21:24

“బెయె ఇమల! నీవోర్ మరి” ఇంజెర్ వెహార్. ²⁷అని వోర్ ³¹సిస్యనెకె సూడ్చి, “ఇమల! నీవ అవల్” ఇంజెర్ ³⁰వెహార్. అద్ గట్టుతల్ తాన్ తస్య రోన్ వోసి కాస అవన్ దాత్ సూడ్డెర్.

యేసు తస్య పరన్ సుటి కియ్యల్

(మత్తయి 27:45-56; మార్క్ 15:33-41; లూక 23:44-49)

²⁸అద్ ఆత పెజె, తన వాత కామ్ సమ్మె మార్త ఇంజెర్ కరి కీసి, ¹¹దర్మ-గ్రంత్నగ లిహి కీత అద్ జర్గితె, “నాకున్ వట్టు వస్త” ఇంజెర్ యేసు ³⁰ఇత్తొర్. ²⁹అగ పులిత ఆంగుర్ ³⁶రస నిప్పి ఉంది బుడ్డి మత్త. తె వూర్ తాన్ ⁴⁶దూది నహ్చి, ⁵¹హిస్సాస్ మరత కాందతగ తటుస్తెర్ అని యేసున తొడ్డగ అందుస్తెర్. ³⁰అస్కె యేసు, అద్ రసత సవద్ సూడ్చి, “నన వాత కామ్ మహ్లాన్” ఇంజెర్ తల వరుసి, తస్య ⁴¹పరన్ సుటి కీతొర్.

³¹అద్ పస్కు సడ్డ తయరి కియ్యల్ దివోస్ ఆంద్. దుస్సా నేటి, బెయె నేకీత «ఆరమ్మ దివోస్*» మత్త కాడ్కి, అవ్ మేందొల్క ⁴⁷మొద్దున్ పారొ టాంగె మాసి మన్వల్ ²⁴యూదుల్కున్ ఇన్వమ్ సెలె. అదెన్ సాటి, “వూరంగ్ కార్క్ ఉరుసి,* అవ్ మేందొల్కున్ బూడ్ రెహుస” ఇంజెర్ ⁴⁰పిలాతున్ ²⁰పూసి కీతెర్. ³²తె సిపాయిర్ వాసి, యేసున్ బరోబర్ ⁴⁹మొద్దుగ టాంగి కీసి మన్వలిర్ ఇవిరంగై కార్క్ ఉరుస్తెర్. ³³బతి వూర్ యేసునగ వాసి, అదెన్ మునెనె వోర్ సాసి మత్త సూడ్చి, వోనంగ్ కార్క్ ఉరుస్కె. ³⁴బతి వూర్టల్ వొరొర్ సిపాయి యేసున డొకతున్ గొర్కతె కొట్టొర్. యెంటునె ¹నెతుర్ అరిక్ యేర్ పొంగ్. ³⁵మిరట్ గిర్ ⁴¹బరోస ఇర్బల్, ఇద్ సూడ్డెర్ వోర్ ³¹గవ ³⁰వెహార్. వోన ³¹గవ ²⁷కరల్ ఆంద్. వోర్ ²⁸సత్వెమ్ వెహార్ మంతొర్ ఇంజెర్ వోన్ టావ. ³⁶⁻³⁷“వోనంగ్ బొకనల్ ఉంది బొక గిర్ ఉర్నొంగ్” అని ఉండె ఉంది జాగ, “వోన్ కొట్టుర్ వూర్ వోన్

* 19:13 యూదుల్క ¹⁴హెబ్రి అని అరమిక్ బాసంగ్ వడ్చెన్దిర్.

* 19:19 బదె తప్ కీతొర్ వోర్ సాపె మాతెకె, వోర్ ఉంది ¹⁶మొద్ కాంచి వోయ లాగర్. అస్కె వోన్ మునె వోర్ బతల్ తప్ కీతొర్ అదెన సూచన ¹¹లిహి కీసి మందంత. అద్ వాచి కీతుర్ వోన్ బతతున్ సాటి మొద్దుగ మోలనె టాంగి కీసి పరన్ యేత్వలిర్ మంతొక కరి కీంతెర్.

* 19:20 వెలెటిర్ ²⁴యూదుల్క ఇవ్ బాసనల్ ఉందితెర్ బాస వాచి కియ పర్చిదిర్.

* 19:23 తొత్ ఈతంగ్ లామ్ కమిస్కున్ కొట్టక్నె తయర్ కీందిర్.

* 19:31 ఆరమ్మ దివోస్ యూదుల్కన ఆరమ్మ దివోస్ సుకుర్ వార్ పోడెక్నల్ సురు ఆంత అని సస్వర్ పోడెక్ మారంత. తె వూర నేకీతున్ పియ్య అద్ దివోస్కు బోనయ్ ⁴⁹కూర్ మాతి కియ్యక్నె బట్రి మన్వ. అదెన్ సాటి అద్ కామ్ వెయ్యె కియ్యల్ మత్త.

* 19:31 మొద్దుగ మోలనె పాసి టాంగె మాసి మన్వల్ తన్వంగ్ కార్కున్ అహ్చి నేస్కు పరంతొర్. బతి బస్కెతె వోనంగ్ కార్క్ ఉరుసంతెరొ, అస్కె నేస్కు వాయ్వా కాడ్కి, వెయ్యె పరన్ సుటి కీంతొర్.

³¹41 21:24 ⁴¹00 14:11; 20:8; అపా 5:14

వెహ్తార్. ²² ఇహిన్ ³⁰ వెహ్తార్, “⁴¹ పవిత్ర ఆత్మ యేతల్” ఇంజెర్ వూర్ పొరొ చూకుర్ ఉమ్మత్తార్. ²³ అని “మిరట్ బోనంగ్ ⁶⁶ పామ్మెతె ⁶³ మాపి కింతిటొ, వూర్కున్ మాపి పుటంత. బోనంగ్ పామ్మెతె మాపి కియ్యటొ, వూర్కున్ మాపి పుటొ” ఇంజెర్ వెహ్తార్.

యేసు తోమన్ దిస్వల్

(మత్తయి 28:16-20; మార్క్ 16:14-18; లూక 24:36-49)

²⁴ యేసు వాసి మత్తార్ అస్సె, బార జన్మ సిస్యలిర్ గటల్ ¹³ ²⁴ యేమల్ ³⁰ ⁰⁴ ఇన్వల్ ²³ ⁸¹ తోమల్ సెలె మత్తార్. ²⁵ అదెన్ సాటి ³¹ ⁰¹ సిస్యలిర్, “మమెట్ ²⁹ ⁶² పర్బున్ సూడ్తామ్!” ఇంజెర్ తోమన్ ³⁰ ⁰⁴ వెహ్తార్. బతి తోమల్, “నన కుద్ పర్బునంగ్ కెయ్ నగ ²² ⁴⁷ మోలనె పాతంగ్ అవ్ గద్దెన్ సూడ్తా, అవెనగ బొటనె ఇట బీగర్ అని గొర్కతె కొట్ట డొకతగ కెయ్ ఇర బీగర్, నన ⁴¹ ⁰⁰ నమ్మొన్ ఇత్తె నమ్మొన్” ఇంజెర్ ఇత్తార్.

²⁶ అహన్ ఇంజి ఆట్ రోజ్క ఆత పెజె, తోమల్ అని మెయ్యర్ ³¹ ⁰¹ సిస్యలిర్ ఉంది రోన్ కావడ్ కెహ్, గొల్వ వాట్టి మత్తార్. తెర్ బతి, యేసు వూర్ పావె మాతార్. అని “మీకున్ ¹⁵ ¹⁵ సాంతి వాయి!” ఇంజెర్ ఇత్తార్. ²⁷ అహన్ ³⁰ ⁰⁴ ఇత్త పెజె ²³ ⁸¹ తోమన్, “నీవంగ్ బొటనె నా కెయ్యున్ ఇట్టి సూడ. అని నీవ కెయ్ చహ్, నా డొకతగ ఇర్సి, ⁷ బరొస సెలార్ వోన్ మోడి ఆయ్యకెన్, ⁴¹ ⁰³ బరొస వాలెని ఆసి మన్” ఇంజెర్ వెహ్తార్. ²⁸ అస్సె ²³ ⁸¹ తోమల్, “హో, నా ²⁹ ⁶² బగవంత! నా పర్బు!” ఇంజెర్ యేసున్ జవబ్ సీతార్. ²⁹ తె యేసు, “నిమె నాకున్ సూడ్తా ⁴⁰ ⁰⁰ బరొస కీతి. సూడ్తకెన్ బరొస కియ్యలిర్ కున్ వెలె ³¹ ⁰⁷ ఆసెర్ వాద్కె పుటంతంగ్” ఇంజెర్ తోమన్ ³⁰ ⁰⁴ వెహ్తార్.

ఇద్ పుస్తకీన బావ్

³⁰ ఇవె ఆయ్య, యేసు ³¹ ⁰¹ సిస్యలిర్ మునె దుస్రాక్ వెలె మయ్యతంగ్ కామ్మె, కీతార్. అవెన్ ఇద్ ⁷⁵ ⁹⁵ పుస్తకీనగ ¹¹ ²⁵ లిహి కియ్యకి. ³¹ బతి యేసుయె, బచి కియ్యల్ ⁵⁵ ⁴⁷ కిరిస్తు* అని వోర్ బగవంతనోర్ మరి ఆందుర్ ఇంజి ⁴¹ ⁰⁰ నమ్మిట్తె, బస్కెట్ ²² ²² పిస్వల్ జిని మికున్ పుటన ఇంజెరెన్, ఇవ్ గొస్టింగ్ ¹¹ ²⁵ లిహి కియ్యల్ జర్గత.

యేసు యేడ్వర్ సిస్యలిర్ కున్ దిస్వల్

21 అద్ ఆత పెజె, యేసు ఉండె ఉంది జోక గలిలయ సమ్మర్త* డర్లితగ ³¹ ⁰¹ సిస్యలిర్ కున్ ఇద్ తరికతె దిస్తార్. ² సీమెన్-పేతురు, ¹³ ²⁴ యేమల్ ³⁰ ⁰⁴ ఇన్వల్ ²³ ⁸¹ తోమల్, ¹⁰ ⁵⁶ గలిలయ యేరియత ²⁵ ⁸⁰ కాన చహర్తార్ ³⁴ ⁸² నతనియేల్, ²¹ ⁹⁹ జెబెదయిసర్ మర్కె అని యేసుసర్ ³¹ ⁰¹ సిస్యలిర్ గటల్ ఉండె ఇవిర్ మీర మాసి మత్తెర్. ³ అస్సె ⁴⁶ ¹³ సీమెన్-పేతురు, “నన మీన్స్ పియ్యె దాంతోన్” ఇంజెర్ వూర్కున్ ³⁰ ⁰⁴ వెహ్తార్. తె వూర్,

²² ⁰ అపా 1:2

³⁰ ⁰⁴ v24 ⁴¹ ⁵¹ అపా 1:2

²³ ⁶⁶ అపా 2:38

⁸ ⁶³ అపా 5:38

²⁴ ¹³ ²⁴ 21:2

²³ ⁸¹ v27 ²⁴ ²⁴ v26

³⁰ ⁰⁴ v13,25;21:12

²⁵ ²⁹ ⁶² v28 ³⁰ ⁰⁴ v27

³¹ ⁰¹ v26 ⁴¹ ⁰⁰ v29

⁵¹ ⁷⁹ అపా 7:43

²⁶ ¹⁵ ²⁴ అపా 7:26

²⁴ ²⁴ v30 ³¹ ⁰¹ v30

²⁷ ⁷¹ ⁸¹ అపా 26:8

²³ ⁸¹ v27-28 ³⁰ ⁰⁴ v29

⁴¹ ⁰⁵ అపా 10:45

²⁸ ²³ ⁸¹ 21:2 ²⁹ ⁶² 21:7

²⁹ ³⁰ ⁰⁴ 21:2

³¹ ⁰⁷ అపా 20:35 ⁴¹ ⁰⁰ v31

³⁰ ⁷⁵ 21:25 ¹¹ ²⁵ v31

²⁴ ²⁴ v30-21:1

³¹ ⁰¹ 19:26;21:1,

²⁴ ⁴² అపా 2:19

³¹ ¹¹ ²⁵ 21:24

²² ⁴¹ అపా 2:28

⁰⁰ ⁴⁷ అపా 2:44

⁵⁵ ⁴⁷ అపా 2:31

¹ ²⁴ ⁴¹ ⁰¹ v2 ⁵⁰ ⁸⁵ 6:1

² ¹⁰ ⁵⁶ అపా 9:31

¹³ ²⁴ 11:16 ²¹ ⁹⁹ మత్త 4:21

²³ ⁸¹ అపా 1:13 ²⁵ ⁸⁰ 2:1

³⁰ ⁰⁴ v3 ³¹ ⁰¹ v4 ³⁴ ⁸² 1:46

⁴⁰ ⁷⁴ v3 ¹³ ¹³ 6;

21:3; అపా 8:24

³ ³⁰ ⁰⁴ v5 ⁴⁰ ⁷⁴ v7

⁴¹ ⁴³ v6 ⁴⁶ ¹³ v7

⁴ ²⁴ ²⁴ v5 ³¹ ⁰¹ v7

⁵ ²⁴ ²⁴ v7 ³⁰ ⁰⁴ v7

⁶ ¹³ ⁵⁰ ⁸⁶ v8

⁴¹ ⁴³ అపా 20:13

⁷ ⁵ ¹⁵ ²⁴ v10

²⁹ ⁶² v12 ³⁰ ⁰⁴ v10 ³¹ ⁰¹ v8

⁴⁰ ⁷⁴ v11 ⁴⁶ ¹³ v11

⁸ ¹³ ⁵⁰ ⁸⁶ v11

³¹ ⁰¹ v12 ⁴¹ ⁴² మార్ 3:9

⁹ ³⁷ ⁹⁵ v10

¹⁰ ²⁴ ²⁴ v13

³⁰ ⁰⁴ v12 ³⁷ ⁹⁵ v13

¹¹ ¹³ ⁵⁰ మత్త 4:20

²⁴ ⁸⁶ 1కొర 15:39

⁴⁰ ⁷⁴ v15 ⁴⁶ ¹³ v15

¹² ²⁹ ⁶² v16 ³⁰ ⁰⁴ 20:24;

21:15,21 ³¹ ⁰¹ v14

¹³ ²⁴ ²⁴ v13-15 ³⁷ ⁹⁵ 6:9

¹⁴ ¹⁴ ⁵³ అపా 3:6 ³¹ ⁰¹ v20

“మమెట్ గిర్ నీ సంగ వాంతామ్” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. అని సాంజి ⁴¹ ⁴³ రూకతగ ఉద్తెర్ బతి, అద్ రాతున్ వూర్ బతంగె పియ్యకి.

⁴ పోడ్ పెసెనెకె, యేసు డర్లితె నిల్సి మత్తార్ బతి, వూర్ ³¹ ⁰¹ సిస్యలిర్ వోన్ వొడ్కె మాయ్యకి. ⁵ అస్సె యేసు, “దాదల్లిట్! తిన్లె మీన్స్ పియ్యట్ కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. తె వూర్ “పియ్యకి” ఇంజెర్ ³⁰ ⁰⁴ వెహ్తార్. ⁶ ²⁴ ¹³ ⁸⁶ ⁵⁰ తె యేసు, “⁴¹ ⁴³ రూకత తిన బగ మీవ జార్ వాటట్. అస్సె మీన్స్ అరంతంగ్” ఇంజెర్ వెహ్తార్. తె వోర్ వెహ్త తీర్ జార్ వాడ్డెర్. అస్సె బెయ్ వెలె మీన్స్ అర్తంగ్. తె అద్ జార్తున్ రూకత్ పొరొ తహ పర్కకి. ⁷ అస్సె యేసు ² లాడ్ కియ్యల్ ³¹ ⁰¹ సిస్యల్, “వోర్ ²⁹ ⁶² పర్బు ఆందుర్!” ఇంజెర్ ⁴⁰ ⁷⁴ పేతుర్తున్ ³⁰ ⁰⁴ వెహ్తార్. తె అద్ గొస్టి కేంజు బరొబర్, వోర్ డూండ్కొల మత్త కాడ్కి, ఆంగ్ కెర్తార్ అని డర్లితె సాన్లె సమ్మర్తగ డెయ్యెర్. ⁸ మెయ్యర్ ³¹ ⁰¹ సిస్యలిర్ డర్లితల్ రండ నమ్మొ (200) కూటంగ్ లంగ్ మత్త కాడ్కి, ²⁴ ⁸⁶ మీన్స్ అర్సి మన్వల్ ¹³ ⁵⁰ జార్ ఊమ్మెర్ అదె రూకతె వాతెర్.

⁹ రూక డర్లితె యెవ్ పెజె, వూర్ రెయ్యెర్. అస్సె వూర్కున్ ఇచుంగ్ సారింగ్ అని గొకన్ పొరొ వాట్టి మన్వలిక్ ³⁷ ⁹⁵ మీన్స్ దిస్తంగ్. ¹⁰ అస్సె యేసు, “మిరట్ ఇంకె పియ్యంగ్ ³⁷ ⁹⁵ మీన్స్ నగటల్ ఇచుంగ్ పియ్య వరట్” ఇంజెర్ ³⁰ ⁰⁴ ఇత్తార్. ¹¹ తె ⁴⁶ ¹³ సీమెన్-పేతురు రూకతగ సాంజి, నోడె పియ్య యేతల్ ¹³ ⁵⁰ జార్తున్ డర్లితె ఊమ్మెర్. అద్ జార్ నూట పనస్ మూంద్ (153) డగుక్ ²⁴ ⁸⁶ మీన్స్ నె నించి మత్త. తెర్ బతి అద్ జార్ సర్కకి. ¹² అస్సె యేసు, “వాసి తింట!” ఇంజెర్ ³¹ ⁰¹ సిస్యలిర్ కున్ కేయ్యెర్. తె వోర్ ²⁹ ⁶² పర్బు ఇంజి కరె మాత కాడ్కి. “నిమె బోని ఆంది?” ఇంజెర్ బోరె వోన్ పూసి కియ్యకి. ¹³ తె యేసు సారింగ్ అని ³⁷ ⁹⁵ మీన్స్ వూర్కున్ తూసి సీతార్. ¹⁴ యేసు ¹⁴ ⁵³ సాసి-నేండ్డ పెజె ³¹ ⁰¹ సిస్యలిర్ కున్ దిస్వల్ ఇద్ మూడవ జోక ఆంద్.

పేతుర్త బహ్కా మాత బరొసతున్ యేసు సుద్రి కియ్యల్

¹⁵ వూర తిన్వల్ ఆత పెజె యేసు, “యోహాన్తార్ మరి ⁴⁶ ¹³ సీమెన్! వీర్గట్ తెర్ అదిక్ నాకున్ ² ⁵ పెర్క కింతి కి?” ఇంజెర్ సీమెన్-పేతుర్తున్ పూసి కీతార్. తె “హో పర్బు! నన పెర్క కీంతోన్ ఇంజి నీకున్ టావయె” ఇంజెర్ ⁴⁰ ⁷⁴ పేతురు ³⁰ ⁰⁴ ఇత్తార్. తె యేసు, “నా ⁷ ²¹ గొరె పిలన చొకాట్-వాయుట్ సూడ” ఇంజెర్ వెహ్తార్. ¹⁶ ఉండె ఉంది జోక యేసు, “²⁴ ⁹¹ యోహాన్తార్ మరి ⁴⁶ ¹³ సీమెన్! నాకున్ కరల్ ⁵³ ⁶⁸ పెర్క కింతి కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. తె, “హో ²⁹ ⁶² పర్బు! నన ² ⁵ పెర్క కీంతోన్ ఇంజి నీకున్

* 20:31 బచి కియ్యల్ కిరిస్తు హెలి బాసతె మెసయల్ ఇంతెర్. ఇదెన అర్దమ్ పర్బుతున్ బచి కియ్యె, బగవంతల్ నేమి కీసి, సారి కియ్యల్ రాజల్. వేన్ సాటి యూదుల్క సూడ్సర్ మత్తెర్. * 21:1 తిబెరియ సమ్మర్ ఇంజెర్ గిర్ కేయంతెర్.

¹⁵ ² ¹⁵:9; 21:16; రోమ 13:9 ⁷ ²¹ ఊగిరి 5:6;7:17 ²⁴ ²⁴ v17 ³⁰ ⁰⁴ v16 ⁴⁰ ⁷⁴ v17 ⁴⁶ ¹³ v16 ¹⁶ ² ⁵ v20 ²⁴ ⁹¹ v16-17 ²⁹ ⁶² v16-17 ³⁰ ⁰⁴ v17 ⁴² ⁶³ 10:7; 21:17 ⁴⁶ ¹³ v16-17 ⁵³ ⁶⁸ v16-17

టావయె” ఇంజెర్ పేతురు ³⁰₀₄ ఇత్తొర్. తె యేసు, “నా ⁴²₆₃ గొరెన చొకాట్-వాయుట్ సూడ” ఇంజెర్ వెహ్తొర్. ¹⁷ మూడవ జోక యేసు, “²⁴₉₁ యోహాన్తొర్ మరి ⁴⁶₁₃ సిమొన్! నాకున్ కరల్ ⁵³₆₈ పెర్మ కీంతి కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. «నాకున్ పెర్మ కీంతి కి?» ఇంజెర్ మూడవ జోక పూసి కీత కాడ్కి, ⁴⁰₇₄ పేతురు దుక్కుతె, “హో ²⁹₆₂ పర్బు! మీకున్ సమ్మి టావయె. నన నీకున్ పెర్మ కీంతొన్ ఇంజెర్ గిర్ టావయె” ఇంజెర్ ³⁰₀₄ ఇత్తొర్. తె యేసు, “నా ⁴²₆₃ గొరెన చొకాట్-వాయుట్ సూడ” ఇంజెర్ పేతుర్తున్ వెహ్తొర్. ¹⁸ అని “ఇద్ ²₈₁ సతెమ్ ఆంద్. డియొని మనెకె నీవ నిమె నడి అబ్రి కీసి, నీకున్ పసంద్ వాత జాగతగ దాంతి. బతి బుడియని ఆత పెజె, నిమె కెయ్క చహ్చి మనెకె, ఉండె వొరొర్ నీకున్ దొహ్చి, పసంద్ సెలె అద్ జాగతె వొంతొర్” ఇంజెర్ యేసు ³⁰₀₄ వెహ్తొర్. ¹⁹ పేతురు బాతల్ మరన్ ఆసి, బగవంతన్ ¹³₉₂ మయ్మ తరంతొర్ ³⁰₀₄ ఇన్వల్ తొహ్లా, యేసు ఇహిన్ వెహ్తొర్. అహాన్ వెహ్తొ పెజె, “నా బక్తి పియ్పు తాక” ఇంజెర్ ఇత్తొర్. ²⁰ పస్స సడ్డ జేవున్ కీనెకె, ²⁹₆₂ పర్బునగ ఉండె ఇమర్ కరుమ్ ఉర్దొగె మాసెర్, «పర్బు! వోర్ బోర్ ఆందుర్?» ఇంజెర్ పూసి కీతొర్ వోర్, యేసు ²₅ లాడ్ కియ్యల్ ³¹₀₁ సిస్యల్, తమ్మ పెజెయ్ వాసెర్ ⁴⁰₇₄ పేతుర్తున్ దిస్తొర్. ²¹ తె వోన్ సూడ్సి ⁴⁰₇₄ పేతురు, “

¹⁷ ²⁴₂₄ v21 ²⁴₉₁ అపా 1:5
²⁹₆₂ v20 ³⁰₀₄ v18
⁴⁰₇₄ v20 ⁴²₆₃ అపా 8:32
⁴⁶₁₃ అపా 1:13
⁵³₆₈ 1కొర 16:22
¹⁸ ⁸¹ మత్త 5:18;
యోహా 13:21;
రోమ 1:25; ఎఫెసి 3:21
³⁰₀₄ v18-19 ⁴⁰₇₄ అపా 3:6
¹⁹ ¹³₉₂ అపా 3:13 ³⁰₀₄ v21
²⁰ ²₅ రోమ 8:28
²⁹₆₂ v21 ³¹₀₁ v23 ⁴⁰₇₄ v21
²¹ ²⁴₂₄ v21-23
²⁹₆₂ అపా 1:6 ³⁰₀₄ v12,22;
అపా 2:40 ⁴⁰₇₄ అపా 1:13
²² ³⁰₀₄ అపా 1:3
²³ ⁸₀ అపా 1:15
²⁴₂₄ v25 ³¹₀₁ v24
²⁴₂₇ అపా 12:9 ¹¹₂₅ v25
³¹₀₁ 20:30; అపా 6:1;
9:38 ³¹₄₀ అపా 6:3
³¹₄₁ అపా 22:18

²⁹₆₂ పర్బు! వేన్ బతల్ జర్గంత?” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతొర్. ²² తె యేసు, “నన ఉందుంది జోక వానల్ వేరి, వోర్ మన్వల్ నాకున్ పసంద్ మత్తెకె, వోన్ బారెతె నీక్ బతల్ ఆయి. సిరిష్ నిమె నా బక్తి పియ్పు తాక” ఇంజెర్ పేతుర్తున్ ³⁰₀₄ వెహ్తొర్. ²³ అదెన్ హిందల్, వోర్ ³¹₀₁ సిస్యన మరన్ ఆయి ఇన్వల్ గొస్టి ⁸ బక్తిలిర్ నడ్డుమ్ కప్త. బతి యేసు లాడ్ కియ్యల్ సిస్యన్ బారెతె, అహాన్ వెహ్తొకి. సిరిష్, “నన ఉందుంది జోక వానల్ వేరి, వోర్ మన్వల్ నాకున్ పసంద్ మత్తెకె, వోన్ బారెతె నీక్ బతల్ ఆయి” ఇంజెర్ వెహ్తొర్.

అక్రిత గొస్టి

²⁴ యేసు లాడ్ కియ్యల్ వేర్ ³¹₀₁ సిస్యలె ఇవ్ గట్నన్ సూడ్సి, ³¹₄₀ గవ వెహ్లా, ఇవ్ సమ్మెన్ ¹¹₂₅ లిహి కీతొర్. వేన్ ³¹₄₁ గవ ²⁷₂₇ సతెమ్ ఇంజెర్ మాకున్ టావ. ²⁵ యేసు బొమిత్ పొరా కీతంగ్ కామ్మ ఉండె వెలె మంతంగ్. అవెనల్ హర్ ఉందితున్ పోడి కీసి ¹¹₂₅ లిహి కీతెకె, అవ్ ⁷⁵ పుస్తకున్ ఇల్లె, ఇద్ ²⁸₈₉ దునియత జాగ యెవొ ఇంజెర్ నన సోంచ్ కీంతొన్.

²⁵ ⁹₇₅ గలతి 3:10 ¹¹₂₅ అపా 1:20 ²⁴₂₄ అపా 1:1 ²⁸₈₉ అపా 17:24

Strong's Number Index

Hebrew Words

- 18 עֲבֻדָּה 'ēbūḏā **డోని**–; long open container; made of wood or stone; for feeding domestic animals; యోబు 39:9
- 26 אֲבִיגַיִל 'Ābīgayil **అబిగేల**–; daughter of Nahash, sister of David, wife of Jether the Ishmaelite, mother of Amasa; 1సము 25:3
- 28 אֲבִיదָא 'Ābīdā **అబిదల్**; son of Midian, son of Keturah, wife of Abraham; పుట్ 25:4
- 32 אֲבִיהַיִל 'Ābīhayil **అబిహాయిల**–; father of Esther from tribe of Benjamin; ఇస్రాల్ 3:35
- 33 אֲבִי חֶזְרָי 'Ābī hā-'Ezrīy **అబియెజెర**–; member of clan of Abiezer; నాయ్ 6:11
- 37 אֲבִיטָל 'Ābīṭāl **అబిటల**–; wife of David, mother of Shephatiah; 2సము 3:4
- 38 אֲבִיָּאם 'Ābīyām **అబియం**–; son of Rehoboam; king of Judah (913–911/10); also known as Abijah; 1రాజు 14:31
- 39 אֲבִימָלֵךְ 'Ābīmā'ēl **అబిమాయిల్**; son of Joktan, descendant of Shem; పుట్ 10:28
- 41 אֲבִינָדָב 'Ābīnādāb **అబినదాబ**–; son of king Saul from tribe of Benjamin; 1సము 7:1
- 42 אֲבִינֹאם 'Ābīnō'am **అబినోయం**–; father of Barak; నాయ్ 4:6
- 44 אֲבִי עֶזֶר 'Ābī'ezer **అబియేజెర**–; man from Anathoth, commander in army of king David; యెహో 17:2
- 48 אֲבִירָם 'Ābīrām **అబిరామ**–; son of Hiel; ఇస్రాల్ 16:1
- 49 אֲבִישָׁג 'Ābīyshag **అబిషగు**–; concubine of David; 1రాజు 1:3
- 52 אֲבִישַׁי 'Ābīyshay **అబిషయ**–; son of Zeruah, sister of David; warrior; also known as Abshai; 1సము 26:6
- 54 אֲבִי־אֶחָיֵל 'Ebyāthār **అబ్యాథార**–; son of Ahimelech; priest in the time of king David; 1సము 22:21
- 59 אֲבֵל 'Ābēl **అబెల**–; town in the territory of Naphtali; short name for Abel–Beth–Maacah; also known as Abel–Maim; 1సము 6:18
- 62 אֲבֵל בֵּית-מַא'כָּא 'Ābēl Bēyth-Mā'akāh **అబెల్-బెత్-మయక**–; town in Naphtali; also known as Abel and Abel–Maim; 1రాజు 15:20
- 65 אֲבֵל מַעְחֹוֹלַיִל 'Ābēl M'e'chōwlāh **అబెల్-మెహొల**–; town in Gilead; నాయ్ 7:22
- 68 אֲבֵן 'ēben **ఊరంగ్-మోలి**–, కంకర–, బొరిత–; generic term for small object consisting of a variety of stone that is considered precious because of its beauty and scarcity; used as ornament or decoration; associated with honor, majesty, and glory; పుట్ 2:12
- 70 אֲבֵן 'ōben **జల్మ సీవె**; set of two flat objects, made of stone and used in Egypt, on which a woman used to sit or kneel while giving birth; బహి 1:16
- 72 אֲבֵן-עֶזֶר 'Ēben hā-'Ēzer **ఎబెనేజెర**–; "stone of help": memorial stone located between Shiloh and Aphek; 1సము 4:1
- 74 אֲבִנֵּר 'Abnēr **అబ్నెర**–; army commander of Saul, son of Ner from the tribe of Benjamin; 1సము 14:50
- 78 אִבְשָׁן 'Ibtsān **ఇబ్షాన్**–; judge of Israel; నాయ్ 12:8
- 85 אֲבְרָהָם 'Abrāhām **అబ్రాహం**–; son of Terah; ancestor of Israel; also known as Abram; పుట్ 17:5
- 87 אֲבְרָם 'Abrām **అబ్రామ**–; son of Terah; ancestor of Israel; later known as Abraham; పుట్ 11:26
- 90 אָגַג 'Āgag **అగగ**–; king of Amalek; ఇస్రాల్ 24:7
- 91 אָגָג 'Āgāgīy **అగ**–; descendant of Agag; ఎస్థర్ 3:1
- 110 אֲדָבֶֿעֶל 'Adb'e'el **అద్వయేలు**–; son of Ishmael; పుట్ 25:13
- 113 אֲדֹנָי 'ādōnāy **మాల్క**–, **గురుజీ**–, **వర్చు**–, **రాజ**–; man who is in a position of authority over someone else as that person's legal owner, employer, or sovereign; పుట్ 18:3
- 117 אֲדִיָּר 'addīyr **తాకున**–, **అధిక**–; person in a position of leadership, either within the community or within the army; బహి 15:10
- 119 אָדָם 'ādam **రగల్ రంగ**–, **రగల**–; to give something a red color by dying it; బహి 25:5
- 120 אָדָם 'ādām **మాయ్**–, **నరిమన్**–; human being as an individual or as a class of living creatures; associated with mortality; పుట్ 1:26
- 121 אָדָם 'Ādām **అదమ్**–; location near the river Jordan near Zarethan; పుట్ 3:17
- 123 עֲדוֹם 'Ēdōm **యేదోమ**–; people, land; Esau and descendants of Esau; పుట్ 25:30
- 124 אֶדֶם 'ōdem **పద్మరాగమ**–; (semi-)precious stone of a red color, possibly ruby or carnelian; బహి 28:17
- 126 אֲדָמָה 'Admāh **సోయదోర్**, **అద్మా**; one of the 5 cities in the plain which included Sodom and Gomorrah; పుట్ 10:19
- 130 אֶדוֹמִי 'Ēdōmīy **యేదోమ**–; descendant or inhabitant of Edom; రెండ 23:7
- 131 אֲדֻמִּימ 'Ādummīym **అదుమ**–; ascent, pass; between Jerusalem and Jericho; యెహో 15:7
- 136 אֲדֹנָי 'Ādōnāy **వర్చు**–, **బగవంతు**–; way of addressing God as one's master and lord; పుట్ 15:2
- 139 אֲדֹנִי-טֶדֶק 'Ādōnīy-Tsedeq **అదోని-సెడెక్**; king of Jerusalem; time of Joshua; యెహో 10:1
- 140 אֲדֹנִי-קָאם 'Ādōnīyqām **అదోనికామ**–; family head; after exile; ఎజ్ర 2:13
- 141 אֲדֹנִי-רָם 'Ādōnīyrām **అదోనిరామ**–; son of Abda; official; time of kings David, Solomon, and Rehoboam; 1రాజు 4:6
- 151 אֲדֹרָם 'Ādōrām **అదోరమ**–; son of Abda; official; time of kings David and Solomon; 2సము 20:24
- 152 אֲדַרְמֶלֶךְ 'Ādrammelek **అదమ్-మెలెక**–; son of Sennacherib, king of Assyria; 2రాజు 17:31
- 154 אֲדִרָא 'edre'iy **యెద్రెయ**; fortified town; territory of Naphtali; ఇస్రాల్ 21:33
- 157 אֶחָב 'āhab **పర్చు**–, **లాడ**–, **జీవ వా**–, **పసండ్**–; to experience a feeling of affection for a person, an object, or a practice; పుట్ 22:2
- 160 אֶחָבָה 'ahābāh **పర్చు**–, **లాడ**–; a feeling of affection for a person, an object, or a practice; రెండ 7:8
- 161 אֶחָד 'ōhad **వోహదు**; son of Simeon; పుట్ 46:10
- 168 אֶהֱל 'ōhel **సావన-విలి కియ్యల్ డేర**–; sacred tent set up by Moses for meeting with the Lord, described in EXO 33:7; used for housing the ark of the covenant and for religious activity, including consulting the Lord and bringing offerings; పుట్ 4:20
- 175 אֶהָרֹון 'Ahārōwn **అహరోన్**–; brother of Moses; first high priest; tribe of Levi; బహి 4:14
- 178 עוֹבָד 'ōwḇ **సానలిరంగ్ అత్మన్ సంగ**–; one experienced in communication with the spirits of the dead; or, spirit of the dead; కబోడ 19:31
- 187 אֶוְזָל 'Ūwzāl **ఊజల్**; son of Joktan; descendant of Shem; పుట్ 10:27
- 189 עֵוִי 'Ēvīy **యేవి**–; king of Midian; ఇస్రాల్ 31:8

191 **אִיִּיל** 'ēvīyl **యెవీల్**, **పీక్ల**--; person who is regarded as foolish, because of his lack of fear of God, unwillingness to listen to advice, talking too much, and being unable to conceal his temper; **యోబు** 5:2

192 **מִרְדָּכָא** 'Ēvīyl M'rōdak **ఈవిల్-మెరొదక**--; king of Babylon; **2రాజు** 25:27

200 **יִבְעֵלֶת** 'ivveleth **ఐవెలెత్**--; state of being regarded as foolish, because of lack of fear of God, unwillingness to listen to advice, talking too much, and being unable to conceal one's temper; **కీర్తన** 38:5

204 **אֹנְן** 'Ōwn **పోనీన**, **ఓను**; town; Egypt; **పుట్** 41:45

205 **אָבֵן** 'āven **పెద్ద-బుది**-, **కర**--; great wickedness and depravity, as a trait of certain human beings, which is expressed in thoughts, words, and actions; **ఇసాబ్** 23:21

207 **אֹנְנוֹ** 'Ōwnōw **ఓనో**--; town; territory of Benjamin; **1జర్గీత** 8:12

209 **אֹנְנָן** 'Ōwnān **వోనన**--; son of Judah; **పుట్** 38:4

211 **אֶוֶפְחִיָּר** 'Ōwphīyr **వోఫిర**--; son of Joktan; descendant of Shem; land; **పుట్** 10:29

226 **אוֹוֶת** 'ōwth **నిసవి**--; object or event that is a reminder of something that has happened or a confirmation of something that is yet to happen; **పుట్** 1:14

231 **עֶזְרָבָה** 'ēzōwb **హిసాబ**--; plant with a shrub-like base and stems which are stiff, many-branched, hairy, and strong, 50–80 cm tall; *Origanum syriacum* or *Majorana syriaca*; used by the Jews in the ritual purification process as a sprinkling brush.; **బహి** 12:22

249 **עֶזְרָח** 'ezrāch **సొంత**-, **జల్మ ఆత**--; a person who belongs to a particular place by birth; **బహి** 12:19

250 **עֶזְרָחִי** 'Ezrāchīy **యెజ్రహ**--; descendant of Zerach; tribe of Judah; **1రాజు** 4:31

266 **אַחֹדְוַחְיָ** 'Āchōwchīy **అహోహ**--; descendant of Ahoah; tribe of Benjamin; **2సము** 23:9

274 **אַחַזְיָהּ** 'Āchazyāh **అహజ**--; son of Joram; king of Judah (841); **1రాజు** 22:40

279 **אַחִיָּאָם** 'Āchīyām **అహియమ**--; son of Sachar, Sharar; warrior; time of king David; **2సము** 23:33

281 **אַחִיָּיָהּ** 'Āchīyāh **అహియ**--; prophet; time of Jeroboam; **1సము** 14:3

285 **אַחִיָּתוּב** 'Āchīytūwb **అహిటూబ**--; priest; tribe of Levi; **1సము** 14:3

286 **אַחִיָּלּוּד** 'Āchīylūd **అహిలూద**--; father of Baana, district governor; time of Solomon; **2సము** 8:16

288 **אַחִימֶלֶךְ** 'Āchīmelek **అహిమెలెక్**--; son of Abiathar; priest; time of king David; **1సము** 21:1

290 **אַחִימָאֲט** 'Āchīyma'ats **అహిమయస్**--; governor; time of Solomon; **1సము** 14:50

293 **אַחִינֹאָם** 'Āchīynō'am **అహినోయమ**--; wife of David; from Jezreel; **1సము** 14:50

296 **אַחִיָּקָם** 'Āchīyqām **అహికామ**--; son of Shaphan; official; time of king Josiah; father of Gedaliah, governor of Judah, time of exile; **2రాజు** 22:12

302 **אַחִיָּתּוֹפֶל** 'Āchīythōphel **అహితోఫెల**--; from Giloh; counselor of king David; **2సము** 15:12

306 **אַחְלָמָה** 'achlāmāh **ఊదమని**-, **సూర్యకాంతము**--; (semi-)precious stone of a purple color; **బహి** 28:19

325 **אַחַשְׁוֶרֶשׁ** 'Āchashvērōwsh **అహస్**--; king of Persia; **ఎజ్** 4:6

329 **אַתָּד** 'ātād **చహ్క**--; bush or small tree with sharp thorns; Boxthorn *Lycaum europaeum* or *rubus* species; **పుట్** 50:10

333 **אַתָּר** 'Ātēr **అతీర్**; family head; gatekeepers; after exile; **ఎజ్** 2:16

338 **אִי** 'īy **ద్విసర్వనగ**; exact meaning uncertain: animal associated with death, destruction, and devastation; probably a dog-like wild animal that howls; **యెస** 13:22

345 **אִיָּה** 'Ayāh **అయ**--; father of Rizpah, concubine of Saul; **పుట్** 36:24

348 **אִיזֶבֶל** 'īyzebel **యెజెబెల**--; wife of king Ahab; **1రాజు** 16:31

350 **אִי־כַבֹּד** 'īy-kābōwd **ఈకబోద**--; son of Phinehas, priest; **1సము** 4:21

354 **אֵיֶל** 'ayāl **కుర్చ**--; wild ruminating mammal with four legs, standing about a meter high at the shoulder; male grows antlers, which are dropped every year; has a reddish fur with white spots during summer; during winter the white spots disappear and the coat becomes darker; Cervidae family; clean animal and can therefore be eaten; associated with strength, speed, and agility; the male is also associated with sexual prowess; **రెండ** 12:15

355 **אֵיֶלָה** 'ayālāh **కుర్చ**--; adult female deer (male: **אֵיל** wild ruminating four-footed mammal (Cervidae family), about a meter high at the shoulder, reddish fur with white spots in summer, in winter the coat becomes darker and the spots disappear; the female is associated with surefootedness and the ability to produce abundant offspring; **పుట్** 49:21

356 **אֵילֹנ** 'Ēylōwn **యేలొను**; son of Zebulun; **పుట్** 26:34

357 **אֵילָוֶן** 'Ayālōwn **అయలోన**--; town; territory of Zebulun; **యెహో** 10:12

367 **עֵמָה** 'ēymāh **దడ్కి**-, **దచ్చె మా**-, **వెర**--; state of strong fear because of an actual or perceived danger; **పుట్** 15:12

368 **עֵימִיָּם** 'Ēymīym **యేమిమ**; a people; **పుట్** 14:5

378 **אִישׁ־בֹּשֶׁת** 'īysh-Bōsheth **ఇస్సోసెత్**--; son of king Saul; tribe of Benjamin; **2సము** 2:8

384 **אִישׁ־אֵל** 'īythīy'ēl **ఇతియేల్**--; man; **నెహె** 11:7

392 **אַכְזִיב** 'Akzyīb **అక్జిబ**--; town; territory of Asher; **యెహో** 15:44

397 **אַכִּישׁ** 'Ākīysh **అకిస్**--; son of Maacah; king of Gath; **1సము** 21:11

407 **אַכְשָׁפ** 'Akshāph **అక**--; town; territory of Asher; **యెహో** 11:1

410 **אֵל** 'ēl **సక్తి వాలె బగవంత**--; epithet for God; **పుట్** 14:19

420 **עֶלְדָּאֵה** 'Eldā'āh **యెల్దా**--; son of Midian, son of Keturah, wife of Abraham; **పుట్** 25:4

422 **אֵלָה** 'ālāh **సాపెన**--; to utter a statement calling for harm or injury to someone; **నాయ్** 17:2

423 **אֵלָהּ** 'ālāh **పర్యన**-, **కీర**-, **వొట**--; a solemn attestation to the truth of what one says or intends to do; **పుట్** 24:41

424 **אֵלָה** 'ēlāh **సిందూర**--; tree, with a broad crown, heavy branches, and thick trunk; 7.5 to 9 m. high; sheds its leaves; has small inconspicuous flowers; *Pistacia terebinthus* or *Pistacia atlantica*; the stem contains aromatic turpentine, a resinous juice, which flows out when the bark is cut; the nuts are used for dyeing and tanning animal skins, and can be eaten if roasted; imposing tree, preferred place to sit under and enjoy the shade, associated with cultic worship, revered by ancient Israelites and other peoples, who built shrines and altars in the terebinth groves, and sometimes buried people there; **గెక** **అ.గ.అ.** -3; **పుట్** 35:4

430 **אֱלֹהִים** 'ēlōhīym **పేన**-, **బగవంత**-, **దేవ**--; originally a plural form, used as a generic term for the deities served by a particular people; also commonly used to denote the one God of Israel; **పుట్** 1:2

433 **אֱלֹוָה** 'ēlōwāh **పేన**--; term for a deity of any peoples; **రెండ** 32:15

436 **אֵלֹון** 'ēlōwn **తాబోర్ సిందూర మర**--; tree; between Ramah and Gibeat; **పుట్** 12:6

441 **אֵלֹוֶפֶת** 'allōwph **పియంగ్-కాల్క**-, **సస్లు**--; generic term for domesticated cattle, both male and female, always plural; used for milk and meat, and for plowing; used in contexts describing well-being and prosperity; **పుట్** 36:15

445 **אֶלְחָנָן** 'Elchānān **యెల్ హానల**--; warrior(s); time of king David; **2సము** 21:19

452 **אֵלִיָּהּ** 'Ēlīyāh **యేలియ**--; prophet; time of Ahab; **1రాజు** 17:1

455 **אֵלְיָכָב** 'Elyachbā **యెల్యాబ**--; from Shaalbon; warrior; time of king David; **2సము** 23:32

458 **אֵלִימֶלֶךְ** 'Ēlīymelek **యెలిమెలెక్**--; man from Bethlehem; time of the Judges; **రూతు** 1:2

463 **אֵלִיָּאָם** 'Ēlīyām **యేలియమ**--; son of Ahitophel; warrior; time of king David; **2సము** 11:3

471 **עֲלִיָּאֲקִיָּם** 'Elyāqīym **యెల్యాకీము**–; priest; after exile; 2రాజ 18:18
 473 **עֲלִיִּישָׁה** 'Ēlīyshāh **ఎలిశహ**–; son of Javan; descendant of Japheth; also, name of the nation Elishah was believed to have founded, which traded with Tyre; పుట్ 10:4
 474 **עֲלִיִּישׁוּוָּא** 'Ēlīyshūwā' **యేలిశువ**–; son of David; tribe of Judah; 2సము 5:15
 475 **עֲלִיִּישִׁיב** 'Elyāshīyb **యేలియశీబ**–; high priest; after exile; 1జర్ 3:24
 477 **עֲלִישָׁפָּת** 'Ēlīyshā' **యేలిష**–; son of Shaphat; prophet; 1రాజ 19:16
 484 **אַלְמוּגְגִּיָּם** 'almuggīym **కండ్బ**–; large evergreen tree, somewhat similar to cedar, Juniperus phoenicea excelsa, found both in Lebanon and Ophir; provides excellent timber; or, red sandalwood, Pterocarpus santolinus; 1రాజ 10:11
 486 **אַלְמוֹדָד** 'Almōwdād **అల్మోదాద్**–; son of Joktan; descendant of Shem; పుట్ 10:26
 499 **עֲלִיִּזָּר** 'El'āzār **యేలియాజర్**–; various men; బహి 6:23
 513 **עֶלְטֹוֶלַד** 'Eltōwlad **యెల్తోల్డ్**–; location; యెహో 15:30
 514 **עֶלְתָּר** 'Eltā' **యెల్తర్**–; town; territory of Dan; యెహో 19:44
 519 **אִמָּה** 'āmāh **దాస**–, **సీన**–; woman who is the legal property of someone else; either married or eligible for marriage; her children belong to the person who owns her; పుట్ 20:17
 526 **אַמֹּנ** 'Āmōwn **అమొన**–; governor of Samaria; time of Ahab; 1రాజ 22:26
 529 **עֲמוּנָה** 'ēmūwn **బహిసత**–; the quality of faithfulness, or person who has that quality; రెండ 32:20
 530 **עֲמוּנָה** 'ēmūwnāh **సత**–, **బహిస**–; the quality of being firm, steady, trustworthy; బహి 17:12
 531 **אַמֹּנִי** 'Āmōwn **అమొని**–; father of prophet Isaiah; 2రాజ 19:2
 539 **אָמָן** 'āman **నమ**–, **బహిస**–; think someone/thing is trustworthy; పుట్ 15:6
 543 **אָמֵן** 'āmēn **అమెన్**–; solemn formula expressing agreement or affirmation; ఇసాబ్ 5:22
 557 **אַמְסִי** 'Amtsy **అమ్మి**–; son of Zechariah; ancestor of Adaiah, priest; tribe of Levi; 1జర్ 6:46
 558 **אַמָּצְיָה** 'Āmatsyāh **అమ్మజ్య**–; son of Joash; king of Judah (796–767); 2రాజ 12:21
 566 **אִמְרִי** 'Imry **ఇమి**–; father of Zaccur; wall repairer; after exile; 1జర్ 9:4
 567 **עֲמֹרִי** 'Ēmōrī **అమొరియ**–; descendant of Canaan; పుట్ 10:16
 571 **עֵמֶת** 'emeth **సత**–, **బహిస**–; state whereby humans and deities are considered worthy of trust, because they are truthful and committed, with an unwavering disposition, which is reflected in their words and actions; పుట్ 24:27
 573 **אַמִּטַּי** 'Āmittay **అమితయ**–; father of prophet Jonah; 2రాజ 14:25
 583 **עֵנוֹשׁ** 'Ēnōwsh **మియ్యెర్**, **యేనోసు**–; son of Seth; పుట్ 4:26
 621 **אֶסְתָּה** 'Āsṯāh **అసెనత**–; daughter of Potiphara; wife of Joseph; పుట్ 41:45
 623 **אַחַב** 'Āḥāb **అనబ**–; forest guard; after exile; 2రాజ 18:18
 634 **עֵצָר-חַדְדֹוֶן** 'Ēṣar-Chaddōwn **యేసర్-హద**–; son of Sennacherib; king of Assyria; 2రాజ 19:37
 635 **עֲדָת** 'Eḏtār **ఎడ్తర్**–; woman; queen of Persia; ఎస్థర్ 2:7
 646 **עֶפְרוֹד** 'ēphōwd **యేఫోద**–; object, perhaps like the priestly ephod, associated with illicit worship; బహి 25:7
 663 **אַפְהֶק** 'Āphēq **అపెక**–; town; Golan; యెహో 12:18
 669 **עֶפְרַיִם** 'Ephrayim **యెఫ్రాయిము**–; son of Joseph; founder of the tribe of Israel; territory of the tribe; పుట్ 41:52
 673 **עֶפְרַתִּי** 'Ephrāthīy **యెఫ్రాయిము**–; member of tribe of Ephraim; నాయ్ 12:5
 683 **אַטְסַלְיָהוּ** 'Ātsalyāhūw **అట్య**–; son of Meshullam; father of Shaphan, secretary, time of king Josiah; 2రాజ 22:3
 687 **עֵטֶר** 'Etsar **యెజర్**–; son of Seir; పుట్ 36:21

697 **אַרְבַּע** 'arbeh **జాడి-కోడ**–; six-legged winged insect characterized by the fact that its third pair of legs is elongated and adapted to hopping; Acrididae family; moves in swarms that migrate to new areas, which they colonize; at other times lives solitary or in small groups; eaten cooked by toasting, grilling, frying, or broiling, though in some places they are also eaten raw; clean animal, may be eaten; because of their large numbers and swarming characteristics, locusts were a symbol of a vast attacking army against which there was no defense and also a symbol of divine punishment.; బహి 10:4
 708 **אֶרֶג** 'ereg **రండ్ కొండింగ్ మన్వల్ కుట**–; small object with two pointed ends; part of weaving equipment; moves the thread of the weft across between threads of the warp; associated with swiftness; నాయ్ 16:14
 709 **אַרְגֹּב** 'Argōb **అర్గోబ**–; man? location?; రెండ 3:4
 713 **אַרְגָּמָן** 'argāmān **రగల్**–, **కత కలర్**–; woven material, dyed reddish-purple with a substance obtained from the murex shellfish; limited source for the dye made the cloth expensive and thus available only to kings and the richest families; the color came to be associated with royalty; బహి 25:4
 714 **אַרְד** 'Ard **అర్దు**–; son of (Bela, son of) Benjamin; పుట్ 46:21
 721 **אַרְוָדִי** 'Arvādīy **అర్వాదీయల్**–; inhabitant of Arvad; descendant of Canaan; పుట్ 10:18
 723 **אֻרְבֵּה** 'urvāh **కొట్ట**–; (part of a) barn where animals are fed; or, place where domesticated animals are fed outside, often a permanent semi-circular enclosure; usually located near or inside the house; గె 4:26
 727 **אֶרֹון** 'ārōwn **నియమ్మ సందోక**–, **సందోక**–; wooden box, overlaid with gold and with a golden cover with cherubs, normally placed behind the veil in the tabernacle or temple, but also carried along during military campaigns; symbolizes the presence of YHWH among his people and used to store the two tablets with the law of God and other objects representing important events in the history of Israel; పుట్ 50:26
 728 **אַרְבַּנָּה** 'Āravnāh **అరవ్న**–; Jebusite; 2సము 24:16
 730 **עֶרֶז** 'erez **దేవద**–; evergreen tree growing up to 40 m tall, with a trunk up to 2.5 m in diameter; as it grows older its branches spread out more and more horizontally; grows in elevated places; Cedrus libani; highly appreciated building material; also used in cleaning ritual; associated with beauty, quality, pride, and strength; కబోడ 14:4
 733 **אַרַח** 'Ārach **అరహు**–; father of Shecaniah, father-in-law to Tobiah; 1జర్ 7:39
 743 **אַרְיָדָתָה** 'Ārīydāthā' **అరిదాత**–; son of Haman; 1జర్ 12:8
 757 **אַרְכִּי** 'Arkīy **అర**–; clan; located on the boundary of Ephraim and Benjamin; యెహో 16:2
 758 **אַרָם** 'Ārām **దమస్కు నగర మన్వల్ అరామియల్**–; territory or settlement around the town of Damascus; the people from that area; ధృ 10:22
 761 **אַרָמִי** 'Ārammīy **అరమియ**–, **సిరియ**–; descendant or inhabitant of Aram, Syria; పుట్ 25:20
 762 **אַרָמִיָּת** 'Ārāmīyth **అరమిక**–; the Aramaic language; 2రాజ 18:26
 763 **אַרָם נַהֲרָאִי** 'Āram Nahārayim **మెసపోటమియ**–; literally, Aram of the two rivers; the territory between the Tigris and Euphrates rivers; పుట్ 24:10
 765 **אַרָן** 'Ārān **అరాను**–; son of Dishan; descendant of Seir; పుట్ 36:28
 769 **אַרְנוֹן** 'Arnōwn **అర్నొన**–; river; ఇసాబ్ 21:13
 774 **אַרְפָּד** 'Arpād **అర్పద**–; town in Syria; 2రాజ 18:34
 775 **אַרְפַּכְשָׁד** 'Arpakshad **అర్పక్షదు**–; son of Shem; పుట్ 10:22
 776 **עֵרֶט** 'erets **పాల్ అని కాడల్ నియ**–, **బర్పర్ పంప సంద్యల్**–; literally: land flowing of milk and honey; indicates a highly fruitful land; పుట్ 1:1
 779 **אַרַב** 'ārāb **సాప**–; to consign someone or something to death, damage, or destruction, usually by invoking the name of a deity if the agent is human, as punishment, out of contempt, anger, or hostility; పుట్ 3:14

780 **אַרָרָט** 'Ārārāt **అరరత-**; area and people; Armenia; పుట్ 8:4
 788 **אַשְׁבֵּל** 'Ashbēl **అస్బలు**; son of Benjamin; పుట్ 46:21
 790 **אַשְׁבָּנ** 'Eshbān **యెసబాను**; son of Dishon; descendant of Seir; పుట్ 36:26
 795 **אַשְׁדּוֹד** 'Ashdōwd **అస-**; town in Philistia; యెహో 11:22
 796 **אַשְׁדּוֹדִי** 'Ashdōwdīy **అస-**; inhabitant of Ashdod; యెహో 13:3
 801 **אַשְׁשָׁח** 'ishshāh **అలగ్ కీత అర్చన-, అలగ్ కీతంగ్ అవ్ అర్చన-**;
 offering, usually of an animal, made by burning it partially
 or in its entirety on the altar; బహి 29:18
 804 **אַשְׁשׁוּר** 'Ashshûwr **అసుర-**; land, empire, or people of Assyria; పుట్ 2:14
 809 **אַשְׁיִשָּׁח** 'āshîyshāh **వశుస్తంగ్-**; cake made of dried, compressed grapes;
 possibly eaten at festivals and other special ceremonies; 2సము 6:19
 815 **עֶשֶׁל** 'ēshel **పిచుల-**; small, fast-growing tree, about 10 meters
 high, found abundantly in deserts, dunes, and salt marshes; leafless,
 has green branches, and a wide crown; has small white flowers,
 and its fruit is a capsule with feathery seeds; Tamarix aphylla;
 durable wood; could have a link with cultic worship; పుట్ 21:33
 816 **אַשָׁם** 'āshām **సిక్స-, గల్తి-**; to bear responsibility for an unlawful
 deed committed either knowingly or unknowingly; కబోడ 4:13
 817 **אַשָׁמ** 'āshām **గల్త త మక్త-**; sacrifice brought to compensate for what
 the deity should have received, but what was not given; పుట్ 26:10
 818 **אַשְׁחֵם** 'āshēm **గల్తి-, పాప-**; bearing responsibility for
 an unlawful deed; పుట్ 42:21
 823 **אַשְׁנָח** 'Ashnāh **అస-**; town; territory of Judah (south); యెహో 15:33
 829 **אַשְׁפָּר** 'eshpār **వశుస్తంగ్ అంజారి పండ-**; cake made out of
 dates and cooked or raw cereals; 2సము 6:19
 831 **אַשְׁקָלוֹן** 'Ashq'elōwn **అస్కలోన-**; town in Philistia; నాయ్ 1:18
 836 **אַשְׁהַר** 'Āshêr **అసర-**; location; పుట్ 30:13
 842 **אַשְׁהָרָה** 'āshêrāh **జెండ-, అసేర దేవి-**; wooden pole, symbolizing
 the female deity Asherah, set up near the altar in
 a place of sacrifice; బహి 34:13
 844 **אַסְרִי'ֵל** 'Asrî'yēl **అస్రియేల-**; son of Gilead; tribe
 of Manasseh; ఇసాబ్ 26:31
 847 **אַשְׁתָּ'וֵל** 'Eshtā'ōl **యెస్తయిల-**; town; territory of Dan; యెహో 15:33
 851 **אַשְׁתָּ'מֹא** 'Esht'mōa **యెస్తెమోయ-**; యెహో 15:50
 855 **עֵת** 'ēth **టికస-**; wooden handle with an iron head that has both
 an adze and a chisel as its ends; used for breaking up moderately
 hard soil to make it ready for cultivation; 1సము 13:20
 860 **אַתָּוֹן** 'āthōwn **గాది-**; large, strong, female donkey,
 used for riding; పుట్ 12:16
 863 **אִתַּי** 'Ittay **ఇత్తయ-**; friend of David; from Gath; 2సము 15:19
 876 **בְּ'ֶר** B'ēr **బెయెర-**; location; ఇసాబ్ 21:16
 881 **בְּ'ֶרֶת** B'ērōwth **బెయెర-**; town; territory of Benjamin; యెహో 9:17
 883 **בְּ'ֶרֶת** B'ēr la-Chay Rō'y **బెయెర్-లహయి-**
రోయ-; location; పుట్ 16:14
 884 **בְּ'ֶרֶת** B'ēr Sheba **బెయెర-, బేరెబ-**; town;
 territory of Simeon; పుట్ 21:14
 886 **בְּ'ֶרֶת** B'ērōthīy **బెయెరోత-**; inhabitant of Beeroth,
 territory of Benjamin; 2సము 4:2
 893 **בֵּבַי** Bēbay **బేబయ-**; family head; after exile; ఎజ్ 2:11
 894 **בָּבֶל** Bābel **బబుల-**; city in Mesopotamia; land and empire of
 Babylonia with the city Babylon as its capital.; పుట్ 10:10
 902 **בִּגְוַי** Bigvay **బిగ్వయ-**; family head; after exile; ఎజ్ 2:2
 904 **בִּגְחָן** Bigthān **బిగ్త-**; eunuch; servant of Ahasuerus; ఎస్థర్ 2:21
 906 **בָּד** bad **కాది-, నూల-**; woven material; made from the stems of the
 flax plant; absorbs perspiration better than many other types of cloth;
 used for production of clothes; worn by priests and supernatural
 beings; associated with quality, strength, and coolness; బహి 28:42
 911 **בָּדָד** B'dad **బదదు-**; father of Hadad; Edomite; పుట్ 36:35
 932 **בּוֹחָן** Bōhan **బోహన-**; son of Reuben; యెహో 15:6

948 **בִּזְוִט** būwts **కాది-**; high quality woven material made from the stems
 of the flax plant; absorbs perspiration better than many other types
 of cloth; used for production of cloth and clothes; worn by the rich and
 by priests; associated with quality, strength, and coolness; 1జర్ 4:21
 966 **בִּזְעָ** Bezeq **బెజెక-**; town; territory of Manasseh; నాయ్ 1:4
 980 **בַּחֲרִימ** Bachurīym **బహరీమ-**; location; east of the
 Mount of Olives; 2సము 3:16
 982 **בָּאֶחַד** bā'ach **బరోస-, అడర-**; to have a feeling of
 safety or security; రెండ 28:52
 983 **בֶּעַחַד** be'ach **బే-పిక్-**; a state of security, feeling
 of confidence; పుట్ 34:25
 986 **בִּיטָחוֹן** bittāchōwn **బరోస-**; a state of security, feeling
 of confidence; 2రాజ 18:19
 995 **בִּינָה** bīyn **అర్చమ-, కర-, నష్ట-, గియన-**; to perceive with
 the senses or with the mind; పుట్ 41:33
 998 **בִּינָה** bīynāh **గియ-**; the act or faculty of understanding; రెండ 4:6
 1008 **בֵּי־תִמְנָה** Bēyth-'ēl **బేతెల-**; town; territory of Simeon; పుట్ 12:8
 1012 **בֵּי־יָרְדֵן** Bēyth Bārāh **బేత్-బార-**; location; close
 to Jordan; నాయ్ 7:24
 1016 **בֵּי־דָגוֹן** Bēyth-Dāgōwn **బేత్-దాగాన్;** location;
 territory of Asher; యెహో 15:41
 1020 **בֵּי־חַשְׁמֹנִי** Bēyth ha-Yshī'y-mōwth **బేత్-యెసిమోత-**;
 town; territory of Reuben; ఇసాబ్ 33:49
 1021 **בֵּי־חֶרֶם** Bēyth hak-Kerem **బేత్-హకెరెమ-**; town;
 close to Jerusalem; నెహె 3:14
 1022 **בֵּי־חֶלְחָמִי** Bēyth hal-Lachmīy **బెల్లెహమ-**; inhabitant
 of Bethlehem; 1సము 16:1
 1024 **בֵּי־חַמְלָה** Bēyth ham-Markābōwth **బేత్-మర్కబోత్;**
 location; territory of Simeon; యెహో 19:5
 1026 **בֵּי־חָרָב** Bēyth hā-'Ārābāh **బేత్-అరాబ-**; location;
 territory of Benjamin; యెహో 15:6
 1030 **בֵּי־חַשְׁמֹנִי** Bēyth hash-Shimshīy **బేత్-సెమెన-**;
 inhabitant of Beth-Shemesh; 1సము 6:14
 1031 **בֵּי־חֹגְלָה** Bēyth Choglāh **బేత్-హొగ్లా-**; town; territory
 of Benjamin; యెహో 15:6
 1032 **בֵּי־חֹרְוֹן** Bēyth Chōwrōwn **బేత్-హోరోన-**; two towns (upper
 and lower); for Levites; territory of Ephraim; యెహో 10:10
 1035 **בֵּי־לֶחֶם** Bēyth Lechem **బెల్లెహమ-**; town; territory
 of Judah; పుట్ 35:19
 1039 **בֵּי־נִמְרָח** Bēyth Nimrāh **బేత్-నిమ్ర-**; town;
 territory of Gad; ఇసాబ్ 32:36
 1043 **בֵּי־נַפְתָּלִי** Bēyth 'Ānāth **బేత్-అనత-**; fortified town;
 territory of Naphtali; యెహో 19:38
 1046 **בֵּי־פֶלֶט** Bēyth Pelet **బేత్-పెలెత-**; town; territory
 of Judah; యెహో 15:27
 1047 **בֵּי־פְּוֶר** Bēyth P'ōwr **బేత్-పయెర-**; village;
 territory of Reuben; రెండ 3:29
 1049 **בֵּי־טוּר** Bēyth Tsūwr **బేత్-సూర్-**; town; territory
 of Judah; యెహో 15:58
 1052 **בֵּי־שָׁאֵן** Bēyth Sh'ān **బేత్-సాన-**; town; territory
 of Manasseh; యెహో 17:11
 1061 **בִּכְכּוּר** bikkūwr **మొదడ పంట-**; the earliest agricultural outcomes
 of the season; with an important function in the religious offerings
 system; often with a religious connotation; బహి 23:16
 1081 **בַּלְעָדָן** Bal'ādān **బలదాన-**; king of Babylon; 2రాజ 20:12
 1083 **בִּלְגָּה** Bilgah **బిల్గ-**; priest; after exile; 1జర్ 24:14
 1095 **בֵּלְשַׁצְטַרְסָר** Bēl'sha'tsarsar **బెల్లెసాస-**; Babylonian
 (Aramaic) name given to Daniel; దాని 1:7
 1100 **בְּלִיָּא'ל** b'liya'al **గదడ్ కాను-, కరెబ-**; the quality of being
 worthless or base or destructive; రెండ 13:13

1111 בִּלְשָׁן Bâlâq బాలక-; man; son of Zippor; king of Moab; tried to curse and destroy the Israelites on their way to Canaan; ఇసాబ్ 22:2

1114 בִּלְשָׁן Bilshân బిల్షాన్-; man; after exile; ఎజ్ 2:2

1120 בִּמְדֻנָּה Bâmôwth బాముత్-బయత్-; location; Moab; ఇసాబ్ 21:19

1130 בְּנֵי-חָדָד Ben-Hâdad బెన్-హదాద్-; various kings of Syria; 1రాజు 15:18

1131 בִּנְיָוִי Binnûwy బిన్యు-; family head; after exile; ఎజ్ 8:33

1137 בָּנִי Bânîy బాని-; various men; 2సము 23:36

1138 בִּנְיָ בunnîy బుని-; family head; after exile; నెహ 9:4

1144 בִּנְיָמִי Binyâmîyn బెన్యమీన్-; various men; పుట్ 35:18

1145 בֶּן-יְמִינִי Ben-y'mînyîy బెన్యమీన్-; member of tribe of Benjamin; నాయ్ 3:15

1153 בִּעְיָ B'çay బేసయ-; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:49

1160 בָּאֵר B'ôwr బెయోర-; father of Balaam; పుట్ 36:32

1162 בֹּאֵז Bô'az బోయజ-; pillar in temple of Solomon; రూతు 2:1

1171 גָּד Ba'al Gâd బయల్-గాద-; town; close to Mount Hermon; యెహో 11:17

1172 גִּבְעָה ba'alâh వెయ్యె-; మాల్కె-; someone (f.) who has authority over or ownership of something/someone; 1సము 28:7

1173 גִּבְעָה Ba'alâh బాల-; mountain; territory of Judah; యెహో 15:10

1175 גִּבְעָה B'âlôwth బెయోత్-; location; north of Israel; యెహో 15:24

1176 גִּבְעָה Ba'al Z'bûwb బయల్-జెబ-; god of Ekron; 2రాజు 1:2

1179 חֶרְמוֹן Chermôn బయల్-హెర్మోన్-; town; territory of Manasseh; నాయ్ 3:3

1188 פְּרָטִי B'al P'râtsîym బయల్-పెరాజిమ్-; location; 2సము 5:20

1189 פְּרָטִי B'al Ts'phôwn బయల్-సెఫోనుక్-; location along route of exodus; బహ్ 14:2

1191 גִּבְעָה Ba'alâth బయలత్-; location; store city of Solomon; యెహో 19:44

1195 אֲנָנִי Ba'ânâ' బయన్-; man; after exile; 1రాజు 4:12

1196 אֲנָנִי Ba'ânâh బయన్-; man; after exile; 2సము 4:2

1201 אֲחִיָּה Ba'shâ' బయెన్-; son of Ahijah; king of Israel (909/08-886/85); 1రాజు 15:16

1209 בֵּטַי Bêtsay బెయ-; family head; after exile; ఎజ్ 2:17

1213 בַּטְלִי Batslûwth బట్లీత్-; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:52

1218 בֹּטְשָׁה Botsqath బొత్శ-; town; territory of Judah; యెహో 15:39

1227 בִּקְנָה Baqbûwq బక్కు-; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:51

1229 בִּקְנָה Baqbûyâh బక్కుయత్-; Levite; after exile; నెహ 11:17

1241 בָּקָה bâqûr పియర్గ్-కాల్క-; కోంద-; మంద-; కుర-; డోర్-జన్వరతున్ -; term (usually collective) for livestock; పుట్ 12:16

1271 בָּרְזִילַי Barzillay బరిలయ; man; after exile; 2సము 17:27

1288 בָּרַק bârak అసిర్వాద్-; డగుర్-పాన్-; to show approval and goodwill through gestures, words, or acts; పుట్ 1:22

1293 בְּרָכָה B'râkâh అసిర్వాద్-; act or declaration of approval and goodwill; పుట్ 12:2

1301 בָּרַק Bârâq బారక-; judge of Israel; నాయ్ 4:6

1302 בָּרְקוֹץ Barqôwç బర్క్వీ-; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:53

1303 בָּרְקָן barqân చమ్మా-; a plant with sharp spines; perhaps: Syrian Thistle - Notobasis syriaca, a plant growing to a meter (3 feet) tall; leaves are arranged spirally and are deeply lobed, gray-green with white veins with sharp spines on the edges and tip; flowers have purple petals surrounded by sharp spines; నాయ్ 8:7

1304 בָּרֶקֶת bâreqeth మరకత్మ-; (semi-)precious stone of a green color; possibly green variety of beryl: emerald; బహ్ 28:17

1308 בְּסֹוֹר B'sôwr బెసోర-; stream; 1సము 30:9

1314 בֶּסֶם besem గమ-గమ గాడి-; any type of aromatic healing substance; also designates the product of a particular tree, the

Balsam or Opobalsamum Commiphora gileadensis; 2-3 meters tall; small, wrinkled, three-part leaves, white flowers, and pea-sized red berries; oil produced from the resin is used in holy anointing oil, as medicine, and as an ingredient of perfume; బహ్ 25:6

1315 בֹּסְמַת Bosmath బాసమత్-; woman; పుట్ 26:34

1316 בָּשָׁן Bâshân బాసన్-; area; north-east of Jordan; ఇసాబ్ 21:33

1339 בַּת-שֶׁבַע Bath-Sheba' బెత్సబ-; daughter of Ammiel, Eliam; wife of Uriah, David; 2సము 11:3

1353 גְּאוּלָּה g'ullâh గులు-; మల్కె యేత్వల్ హక-; the act of redeeming a person or property, or the right to do so; కటోడ 25:24

1377 הַבִּירָה g'bîyrâh రానిన అవల-; mother of a king; regarded as person with much authority; 1రాజు 11:19

1382 גִּבְלִי Giblîy గేబల-; inhabitant of Gebal, town, Phoenicia; యెహో 13:5

1390 גִּבְעָה Gib'âh గిబయ-; town; territory of Benjamin; యెహో 15:57

1391 גִּבְעָה Gib'ôwn గిబయోన్-; town; territory of Benjamin; యెహో 9:3

1393 גִּבְעָה Gib'ônîy గిబయోన్-; inhabitant of Gibeon; 2సము 21:1

1405 גִּבְעָה Gibb'ethown గిబ్బెత్-; town; territory of Dan; యెహో 19:44

1423 גִּדְּי g'dîy గౌరె పోరి-; the young of a goat; commonly used to supply meat for household meals; పుట్ 27:9

1424 גִּדְּי Gâdîy గాది-; father of Menahem, king of Israel; 2రాజు 15:14

1425 גִּדְּי Gâdîy గాదున్-; member of tribe of Gad; రెండ 3:12

1435 גִּדְּלִ Giddêl గిడెల-; family head; servants of Solomon; after exile; ఎజ్ 2:47

1439 גִּדְּוֹן Gid'ôwn గిదియోన్-; son of Joash; judge of Israel; tribe of Manasseh (1169-1129); నాయ్ 6:11

1443 גִּדָּר gâdar గేద్దరి-; person skilled in laying brick or stone; 2రాజు 12:12

1448 גִּדְּרָה g'dêrâh గద్దన-; డోడ-; area enclosed by a stone wall or hedge made of branches and thorns, with a narrow opening which can be closed with brush or by the shepherd's body; used for keeping sheep at night to protect them from thieves or wild animals; associated with security; ఇసాబ్ 32:16

1450 גִּדְּרָה G'dêrôwth గెడెత్-; location; territory of Judah; యెహో 15:41

1470 גּוֹזְזָן Gôwzân గోజన్-; town; along river Habor; in Mesopotamia; 2రాజు 17:6

1474 גּוֹלָן Gôwlân గోలన్-; town; Bashan; territory of Manasseh; రెండ 4:43

1486 גּוֹמְרָל gôwral గొమల్-; specially marked object (usually pebble or piece of pottery); used in order to decide questions; కటోడ 16:8

1496 גִּזְזִית gâziyth నార్కుసీతుర్గ్ బండ-; చెక్-; large stone cut square to be laid on other stones to form a wall or building; associated with wealth and heaviness; బహ్ 20:25

1502 גַּזְזָם Gazzâm గజమ్-; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:48

1507 גֶזֶר Gezer గెజెర-; town; for Levites; territory of Ephraim; యెహో 10:33

1515 גַּחַר Gachar గహర-; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:47

1521 גִּיחֹון Giychôwn గిహోన్-; spring; పుట్ 2:13

1522 גֵּעְזָזִי Gêychâziy గేహజ-; servant of Elisha, prophet; 2రాజు 4:12

1526 גִּילֹנִי Gylônîy గిలోన్-; inhabitant of Giloh; 2సము 15:12

1533 גִּלְבּוֹא Gilbôa' గిల్బాన్-; mountain; 1సము 28:4

1537 גִּלְגָּל Gilgâl గిల్గాల-; location; near Bethel; రెండ 11:30

1542 גִּלְדָּה Gilôh గిలో-; town; territory of Judah; యెహో 15:51

1551 גַּלְלִי Galîyl గలియ-; region; north of Israel; యెహో 20:7

1554 גַּלְלִי Gallîym గలిమ్-; town; territory of Benjamin; 1సము 25:44

1555 גֹּלְיָת Golyath గోలియత్-; Philistine; giant; from Gath; 1సము 17:4

1559 גִּלְאֵל Gâlâl గాలల-; son of Jeduthun; ancestor of Obadiah, Abda, Levite; 1జర్గ్ 9:15

- 1569 גִּל'אַדִּי Gil'ādīy **గిలాద-**; inhabitant or descendant of Gilead; tribe of Manasseh; ఇసాబ్ 26:29
- 1573 גִּרְמֵה' g'ōme' **జాడిత-**; plant (Cyperus papyrus) found in the Nile valley, used for writing material, ships, mattresses, furniture, rope, sandals, etc.; ఐష్రా 2:3
- 1581 גָּמָל gāmāl **పహుట-**; large four-footed mammal; Camelus dromedarius and Camelus bactrianus; bactrians may reach 2 m.; dromedaries are bigger and a uniform light fawn color; bactrians are darker; suited to life in desert areas; store excess food in their humps, can go without water for long periods; can make long journeys through dry areas; used for riding and for carrying heavy loads and pulling carts; hair woven into cloth used for making tents or outer robes; milk used as food and drink; symbol of wealth and commerce; unclean, not to be eaten; పుట్ 12:16
- 1592 גְּנוּבַת G'nubath **గెనుబత-**; son of Hadad, enemy of Solomon; 1రాజు 11:20
- 1599 גִּנְתֹּון Ginn'thōwn **గింతోన-**; priest; after exile; నెహె 10:6
- 1603 גַּ'אַל Ga'al **గాల-**; son of Ebed; time of the Judges; నాయ్ 9:26
- 1608 גַּ'אַש Ga'ash **గాయన-**; mountain; territory of Ephraim; యెహో 24:30
- 1612 גֶפְתֵּן gephen **వేలి-**; creeping plant that develops a woody stem when it matures; Vitis vinifera; grows along the ground until it finds a tree or other object to climb, using tendrils; bears bunches of small round fruit that are sweet and juicy; symbol of blessing, prosperity, and happiness; పుట్ 40:9
- 1616 גֶּרְ gēr **వర్జెన-**, **యాత్ర-**; a person who is a temporary dweller or a newcomer in a community, with no inherited rights; పుట్ 15:13
- 1622 גִּרְגָּשִׁי Girgāshīy **గిర-**; descendant of Canaan; పుట్ 10:16
- 1630 גִּרְזִי'יִם G'rizīyīm **గెరాజిమ-**; mountain; close to Shechem; రెండ 11:29
- 1631 גַּרְזֵן garzen **మర్జ్-**; tool with wooden handle attached to a sharpened metal blade aligned parallel to the handle; used for cutting down trees and shaping timber; రెండ 19:5
- 1637 גֹרֵן gōren **గడ-**; level area about 7.5 to 12 meters in diameter for threshing grain; పుట్ 50:10
- 1642 גִּרְרָר G'rār **గెరార-**; town; in western Negev, not far from Gaza; inhabited by Philistines; one of the places where Abraham and Isaac sojourned; పుట్ 10:19
- 1648 גֵּרְשֹׁן Gēr'shōwn **గెర్షోన-**; son of Levi; పుట్ 46:11
- 1649 גֵּרְשֻׁנִּי Gēr'shunniy **గెర్షన్-**; descendant of Gershon, son of Levi; ఇసాబ్ 3:21
- 1650 גִּשְׁשֹׁר G'shūwr **గెసుర-**; land and people; south of Golan; యెహో 13:13
- 1651 גִּשְׁשֻׁרִי G'shūwriy **గెసురియుల్-**; people; రెండ 3:14
- 1654 גֶשֶׁם Geshem **గెషెమ-**; Arab; after exile; డెబ్బ 2:19
- 1657 גֹשֶׁן Gōshen **గోషెన్-**; location; పుట్ 45:10
- 1660 גַּת gath **అంగుర్జ్ న రస తెండ-**; basin hewn out of a rock or lined with plaster; harvested grapes are placed in it and pressed or trampled to extract the juice; pressing grapes in a winepress is often used as a figure of speech to refer to God's anger and punishment; నాయ్ 6:11
- 1661 גַּת Gath **గాత-**; town in Philistia; యెహో 11:22
- 1662 גַּת-חַכְפֶּהר Gath-ha-Chêpher **గాత్-హెషెర-**; location; territory of Zebulun; యెహో 19:13
- 1663 גִּתִּי Gittīy **గితియ-**; inhabitant of Gath; యెహో 13:3
- 1664 גִּתַּיִם Gittayim **గిత్తయిమ-**; location; 2సము 4:3
- 1666 גֶתֶר Gether **గెతరు;** son of Aram; descendant of Shem; పుట్ 10:23
- 1667 גַּת-רִמּוֹן Gath-Rimmōwn **గాత్-రిమొన-**; town; for Levites; territory of Dan, Ephraim, Manasseh; యెహో 19:45
- 1673 דֹּב'עַג Dō'ēg **దోయెగ-**; Edomite; official; time of Saul; 1సము 21:7
- 1677 דָּבֹב dōb **యెడ-**; large mammal with thick fur and doglike face; walks on all fours but may stand up on its back legs to get a better view; may be 2 m. tall when standing up and weigh over 200 kilos; feeds on roots, berries, wild fruit, mice, and lizards, and, occasionally,
- small livestock; Ursus arctos syriacus; dangerous when provoked or robbed of cubs; associated with violence and danger; 1సము 17:34
- 1682 דְּבֹרָה d'bōwrāh **డాబల-**; flying insect that collects nectar from flowers and converts it into honey; lives in swarms made up of many thousands of insects; stings only when threatened; with connotations ranging from positive (food producing) to negative (as metaphor for an army of well-organized enemies); రెండ 1:44
- 1683 דְּבֹרָה D'bōwrāh **డాబెర-**; wife of Lappidoth; prophetess and judge of Israel (1216-1176); పుట్ 35:8
- 1697 דָּבָר dābār **వచన-**, **గోస-**, **అగె-**; a message from God, usually to a prophet; పుట్ 11:1
- 1705 דִּבְרָת Dābrath **డాబెరత-**; town; for Levites; territory of Issachar; యెహో 19:12
- 1709 דָּג dag **మీన-**; collective designation of various cold-blooded, aquatic vertebrates, having gills, usually fins, and typically an elongated body covered with scales; or, in a loose sense, any of various other aquatic animals; important source of food; పుట్ 9:2
- 1712 דָּגֻוֹן Dāgōwn **డాగోన-**; god of Philistines; నాయ్ 16:23
- 1715 דָּגָן dagān **దాన-**, **కానె-**; seeds of cultivated cereal; used for food; పుట్ 27:28
- 1732 דָּוִד Dāvid **డావిద-**; son of Jesse; king of Israel; రూతు 4:17
- 1734 דָּוִדָּו Dōwdōw **దోదో-**; father of Elhanan, warrior; time of David; నాయ్ 10:1
- 1746 דִּוְמָה Dūwmāh **దుమ;** location; పుట్ 25:14
- 1756 דֹּוֶר Dōwr **దోర-**; town; territory of Manasseh; యెహో 11:2
- 1769 דִּיבְוֹן Dīybōwn **దిబోన్;** town; territory of Judah; ఇసాబ్ 21:30
- 1783 דִּינָה Dīynāh **దీన-**; daughter of Jacob; పుట్ 30:21
- 1807 דְּלִילָה D'līlāh **దెలిల-**; woman; time of Samson; నాయ్ 16:4
- 1835 דָּן Dān **దాన-**; town; territory of Dan; పుట్ 14:14
- 1838 דִּנְחָבָה Dinhābāh **దినహబ;** town in Edom; పుట్ 36:32
- 1841 דַּנְיֵ'ֵל Dāniyē'l **డానియ-**; main character of book of Daniel; well-known righteous man; possibly to be identified with 3-ల-అ-బ-బ-బ-బ; దాని 2:14
- 1853 דִּקְלָה Diqlāh **దిక్లాత్;** son of Joktan; descendant of Shem; పుట్ 10:27
- 1867 דָר'יָאֵשׁ Dār'yāvēsh **దర్యవేష;** king(s) of Persia; ఎజ్ 4:5
- 1870 דֶרֶךְ derek **తాక- (way/path), సరి-**; metaphorical: life understood as a journey, with focus on behavior and moral quality of a human or God; పుట్ 3:24
- 1874 דַּרְקוֹן Darqōwn **దర్కోన-**; family head; servants of Solomon; after exile; ఎజ్ 2:56
- 1877 דֶשֶׁה' deshe' **జాడి-**, **పొదల-**; general term for plants; పుట్ 1:11
- 1886 דֹּתָן Dōthān **దోతన-**; town; పుట్ 37:17
- 1893 הֶבֶל Hebel **హేబెల-**; son of Adam; పుట్ 4:2
- 1896 הֶעֱלֵז Hēgēl' **హేగె-**; eunuch; in charge of women of Ahasuerus; నబ్బె; ఎస్థర్ 2:3
- 1904 הָגָר Hāgār **హాగర-**; concubine of Abraham; mother of Ishmael; పుట్ 16:1
- 1908 הָדָד Hādad **హదద-**; various men; పుట్ 36:35
- 1909 הָדָד'עֶזֶר Hādad'ezer **హదదేజెర-**; son of Rehob; king of Zobah; time of king David; 2సము 8:3
- 1912 הֹדוּ הֹדוּ Hōdūw **బారత-**; land; eastern boundary of kingdom of king Ahasuerus, Xerxes; ఎస్థర్ 1:1
- 1937 הֹדוּ'וָה Hōwd'vāh **హోదెయ-**; family head; tribe of Levi; after exile; 1జర్ 3:24
- 1941 הֹדְיָאֵם Hōwdiyāh **హోదెయ-**; various men; time of Ezra; నెహె 8:7
- 2001 הָמָן Hāmān **హామన-**; son of Hammedatha; descendant of Agag; ఎస్థర్ 3:1
- 2011 הִנְנוֹם Hinnōm **హిన్నోమ్ లోడి-**; valley; south of Jerusalem; యెహో 15:8
- 2012 הֶנָּה Hēnā' **హేన-**; location; conquered by king of Assyria; 2రాజు 18:34
- 2023 הֹר Hōr **హోర-**; Hor; mountain; on the border of Edom; ఇసాబ్ 20:22
- 2039 הָרָן Hārān **హారన-**; son of Terah; father of Lot; పుట్ 11:26

2043 **חָרָרִי** Hārārī **హార-**; inhabitant of Harar; 2సము 23:11
 2047 **חָתָן** Hāthāk **హతాక-**; eunuch; servant of king Ahasuerus (Xerxes); ఎస్థర్ 4:5
 2060 **וַשְׁתִּי** Vashṭiy **వస-**; wife of Ahasuerus, king of Persia; ఎస్థర్ 1:9
 2067 **זַבְדִּי** Zabdīy **జబ్ది-**; son of Asaph; ancestor of Mattaniah, Levite; యెహో 7:1
 2068 **זַבְדִּי'עַל** Zabdīy'ēl **జబ్దియేల-**; son of Haggadolim; priest; time of Nehemiah; 1జర్త 27:2
 2074 **זְבֻלֹּן** Z'ḇūwlōwn **జెబులున-**; son of Jacob; founder of tribe of Zebulun; పుట్ 30:20
 2075 **זְבֻלֹּנִי** Z'ḇūwlōnīy **జెబులున-**; descendant of Zebulun, son of Jacob; ఇసాబ్ 26:27
 2077 **זֶבַח** zebach **జలి-**; general term for the act of slaughtering an animal to offer it to God; or the sacrificed animal itself which is offered to God, then eaten during religious rites or feasts; పుట్ 31:54
 2078 **זֶבַח** Zebach **జెబహు-**; king of Midian; నామ్ 8:6
 2114 **זָרָא** zūwr **దుర-**, **మునవరి-**; a person who is a stranger, whether to an individual, a family, household, community, or land; may be regarded as hostile; బహి 29:33
 2130 **צִיפְתִּי** Zīyphīy **జీఫ-**; inhabitants of Ziph; 1సము 23:19
 2132 **זַיִת** zayith **జిత్-**; tree reaching up to 10 m. high, but usually pruned to around 5 m.; leaves are grayish green above, and whitish underneath; fruit of the olive is about 2 cm. long and a bit more than a cm thick with a hard stone inside and a soft skin that covers the oily flesh; fruit is used for food and oil for cooking, for lamps, for rubbing on the body, for medicine, and in religion (anointing); పుట్ 8:11
 2140 **זָכָא** Zakkay **జక్కయి-**; family head; after exile; ఎజ్ 2:9
 2142 **זָכָר** zākar **దస్తర్తగ లిహి క-**; recorder, chronicler; పుట్ 8:1
 2153 **זִלְפָּחַ** Zilpāh **జిల్పా-**; concubine of Jacob; పుట్ 29:24
 2175 **זִמְרָן** Zimrān **జిమ్రను-**; son of Abraham; పుట్ 25:2
 2181 **זָנָח** zānāh **జీర్-**, **కను-**; to practice prostitution or to act as a prostitute; metaphorically of Israel, to have improper relations with other nations or gods; పుట్ 34:31
 2182 **זָנוּחַ** Zānōwach **జానూహ-**; town; territory of Judah; యెహో 15:34
 2190 **זֶאֱבָאן** Za'āvān **జవాను-**; son of Ezer; descendant of Seir; పుట్ 36:27
 2205 **זָקֵן** zāqēn **వెదొల-**, **వెడిల-**, **తొత-**; member of a council or a group of older men who act with authority on behalf of or over their people; some represent an entire nation, others manage the affairs at the town level; some provide their leader with counsel; involved in both judicial and military decisions, and participating in cultic ceremonies; expected to be wise and considered worthy of deference and respect; పుట్ 18:11
 2216 **זְרֻבָבֶל** Z'rubbābel **జెరుబాబెల-**; governor of Israel; tribe of Judah; after exile; 1జర్త 3:19
 2219 **זָרָא** zārāh **తుడున-**; to throw threshed grain into the air so that the wind separates the straw and chaff from the grain; బహి 32:20
 2227 **זָרְחִי** Zarchīy **జెరహు-**; descendant of Zerah, son of Judah; ఇసాబ్ 26:13
 2238 **זֶרֶשׁ** Zeresh **జెరెస-**; wife of Haman; ఎస్థర్ 5:10
 2240 **זַטְתָּו** Zattūw' **జత-**; family head; after exile; ఎజ్ 2:8
 2246 **חֹבָב** Chōbāb **హోబబ-**; son of Reuel; Midianite; ancestor of Kenites; ఇసాబ్ 10:29
 2249 **חַבְבֹּוֹר** Chābōwr **హబోర-**; river; in Mesopotamia; 2రాజ 17:6
 2252 **חַבְּבָא** Chābayāh **హబయ-**; family head; priests; after exile; ఎజ్ 2:61
 2256 **חֶבֶל** chebel **మహల్బ-**; location; territory of Asher (with emendation); రెండ 3:4
 2265 **חַבְּאֻקֻּוּ** Chābaquwūq **హబకుక్;** prophet; హెబ 1:1
 2294 **חַגְגִּי** Chaggīy **హగిత-**; wife of David; 2సము 3:4
 2295 **חֻגְלָה** Choglāh **హొగ్ల-**; daughter of Zelophehad; tribe of Manasseh; ఇసాబ్ 26:33

2301 **חַדָּד** Chādād **హదరు-**; son of Ishmael; పుట్ 25:15
 2307 **חַדָּיִד** Chādīyd **హదీద-**; location; territory of Benjamin; ఎజ్ 2:33
 2313 **חִדְדֶּקֶל** Chiddeqel **హిద్దెకల్;** river; in Mesopotamia; పుట్ 2:14
 2320 **חֹדֶשׁ** chōdesh **అవుస-**; Israelite religious celebration at the appearance of the new moon, i.e. at the beginning of the month; పుట్ 7:11
 2339 **חֹטָם** chūwṭ **గిటా-**; length of cord; used for measuring; పుట్ 14:23
 2340 **חִוְוִי** Chivvīy **హివియ-**; descendant of Canaan; పుట్ 10:17
 2341 **חֲוִילָה** Chāvīylāh **హవిల-**; son of Cush, Joktan; descendant of Ham, Shem; పుట్ 2:11
 2343 **חֻוִּל** Chūwl **హోలు-**; son of Aram; descendant of Shem; పుట్ 10:23
 2354 **חֻוֵּר** Chūwr **హురు-**; father of Rephaiah; time of Nehemiah; బహి 17:10
 2356 **חֹוֵר** chōwr **అదికార-**, **పెదొల్క-**, **ముక-**; person belonging to the social class of the nobility and therefore often in a position of authority; 1సము 14:11
 2365 **חֻוְשַׁי** Chūwshay **హూషయ-**; father of Baana, official, time of king Solomon; 2సము 15:32
 2371 **חַזָּאֵל** Chāzā'ēl **హజయేల-**; king of Syria; 1రాజ 19:15
 2387 **חֶזְיָר** Chēzīyr **హెజీర-**; man; after exile; 1జర్త 24:15
 2396 **חִזְקִיָּא** Chizqīyāh **హిజ-**; son of Ahaz; king of Judah (716/15-687/86); 2రాజ 16:20
 2399 **חֶטֶל** chēṭ **కను-**; state of being responsible for a wrongful act against God or someone else, whether committed on purpose or not; may require atonement, restitution, and/or retribution; పుట్ 41:9
 2400 **חַטָּא** chaṭṭā' **గల్లి-**, **బద్దమ-**; pertaining to being responsible for a specified or implied offence; results in a state of guilt which may require atonement, restitution, and retribution; పుట్ 13:13
 2403 **חַטָּא'אֵל** chaṭṭā'āh **హాప-**, **తొకె-**; act of bringing a sacrifice with the intention of making atonement for a wrongful act against God, whether committed on purpose or not, to remove the state of guilt from oneself or someone else; పుట్ 4:7
 2407 **חַטְּוִשׁ** Chaṭṭūwsh **హటుస-**; various men; after exile; 1జర్త 3:22
 2410 **חַטְּיָא** Chāṭṭīyā' **హటియ-**; family head; gatekeepers; after exile; ఎజ్ 2:42
 2411 **חַטְּיָל** Chaṭṭīyl **హటి-**; family head; servants of Solomon; after exile; ఎజ్ 2:57
 2412 **חַטְּיָפָא** Chāṭṭīphā' **హటిఫా-**; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:54
 2438 **חִיָּרָם** Chīyrām **హీరమ-**, **హూరమ-**; craftsman; from Tyre; time of Solomon; **חִיָּרָם** -2and **חִיָּרָם** -2; 2సము 5:11
 2444 **חֲכִילָה** Chākīylāh **హకిల-**; hill; territory of Judah; 1సము 23:19
 2446 **חֲכַלְיָא** Chākalyāh **హకల్య-**; father of Nehemiah; నెహె 1:1
 2451 **חֻכְמָא** chokmāh **బుది-గియన-**; state of having a high degree of wisdom or intelligence; బహి 28:3
 2455 **חֹל** chōl **రెహ్-**, **సాద-**; something that is accessible to ordinary people without requiring a purification ritual; కబోడ 10:10
 2468 **חֻלְדָּא** Chuldāh **హుల్ద-**; prophetess; time of Josiah; 2రాజ 22:14
 2477 **חָלָח** Chālach **హోలహు-**; town in Assyria; north of Niniveh; 2రాజ 17:6
 2507 **חֶלֶק** Chēleq **హెలెక-**; man; tribe of Manasseh; ఇసాబ్ 26:30
 2520 **חֶלְקָת** Chelqath **హెల్కతు, హెల్కత్;** town; territory of Asher; యెహో 19:25
 2537 **חַמְּוִטָל** Chāmūwṭal **హముటల-**; wife of Josiah, king of Judah; 2రాజ 23:31
 2538 **חַמְּוִל** Chāmūwl **హముల్;** son of Perez; tribe of Judah; పుట్ 46:12
 2543 **חַמְּוֵר** chāmōwr **గాది-**; domestic animal belonging to the same family as the horse, but smaller and with longer ears; it can have variety of colors from dark brown, through light brown to gray and occasionally white; Equus Asinus africanus;

- used to ride on, carry loads, or do other work; highly regarded; for male see ; female see ; పుట్ 12:16
- 2544 చామోర్ Chāmōwr హామోర్-; father of Shechem; పుట్ 33:19
- 2574 చామథ చామథ-; town on Orontes river; గాధా చామథ and గాధా చామథ; ఇసాబ్ 13:21
- 2577 చామథీయ చామథీయ-; inhabitant of Hamath; descendant of Canaan; పుట్ 10:18
- 2582 చేనాదాద్ Chênâdâd హేనాదాద్-; Levite; after exile; ఎజ 3:9
- 2584 చానాహ చానా-; wife of Elkanah; mother of Samuel; 1సమ 1:2
- 2586 చానూన్ Chânûwn హానూన్-; various men; repairers of wall; after exile; 2సమ 10:2
- 2596 చానాక చానాక నేమి క-; ఉద్ధాన-; to make a building ready for use, usually by devoting it to a deity; రెండ 20:5
- 2606 చానాన'ఎల్ Chānan'êl హానానీయ-; tower in Jerusalem; నెహె 3:1
- 2607 చానానీయ చానానీయ-; priest; after exile; 1రాజ 16:1
- 2620 చాచాహ చాచాహ-; to go to a certain location because of difficult circumstances in order to find protection or safety; రెండ 32:37
- 2623 చాచీయ చాచీయ-; someone who practices ; who is committed to fulfilling his/her obligations, whether obligations defined within the context of a covenant or agreement, or moral obligations to do good to someone who has done good to you; రెండ 33:8
- 2625 చాచీయ చాచీయ-; six-legged winged insect whose third pair of legs is elongated and adapted to hopping; Acrididae family; moves in swarms that migrate to new areas, which they colonize; at other times lives solitary or in small groups; eaten cooked by toasting, grilling, frying, or broiling, though in some places they are also eaten raw; clean animal, may be eaten; because of their large numbers and swarming characteristics, locusts were a symbol of a vast attacking army against which there was no defense and also a symbol of divine punishment; 1రాజ 8:37
- 2650 చప్పీయ Chuppiym హాప్పీయ-; son of Ir; tribe of Benjamin; పుట్ 46:21
- 2652 చోఫనీయ Chophniy హాఫ్నీయ-; son of Eli; priest; tribe of Levi; 1సమ 1:3
- 2657 చెప్తసీ బాహ్ Chephtsîy bâhh హెప్తసీ-; wife of king Hezekiah; mother of king Manasseh; 2రాజ 21:1
- 2671 చేట్ చేట్-; a thin, straight rod made of reed or wood, about 50-70 cm in length; at one end is a sharpened point of stone or metal; at the other end a carved notch fits on the string of the bow; the notched end is sometimes fitted with two or more feathers that helped stabilize the arrow in flight; symbol of violence, punishment, danger; పుట్ 49:23
- 2688 చాట్సోన్ Chats'ōwn Tāmâr హాట్సోన్-తామారు-; location; పుట్ 14:7
- 2695 చెత్సరోవ్ Chetsrōw హెత్సరోవ్-; warrior; time of king David; 2సమ 23:35
- 2696 చెత్సరోవ్ Chetsrōwn హెత్సరోవ్-; town; territory of Judah; పుట్ 46:9
- 2700 చాత్సార్మావెత్ Chātsarmāvēth హాత్సార్మావెత్-; son of Joktan; descendant of Shem; పుట్ 10:26
- 2705 చాత్సార్ శూవ'అల్ Chātsar Shūw'al హాత్సార్-శూవ'అల్-; location; territory of Simeon; యెహో 15:28
- 2706 చోక్ చోక్ నియమ- (rule), ఆగ్- (command), నిర్ణయ-; a formal, authoritative order or requirement that has the force of law; పుట్ 47:22
- 2709 చాక్వూఫా' చాక్వూఫా'-; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ 2:51
- 2719 చరెబ్ చరెబ్-; literally: sword and bow; hence: military strength, achievement; పుట్ 3:24
- 2722 చోరేబ్ Chôrêb హోరేబ-; mountain; బహి 3:1
- 2726 చార్బోవ్నా' చార్బోవ్నా'-; eunuch; servant of king Ahasuerus (Xerxes); ఎస్థర్ 1:10
- 2733 చార్దీయ Chârôdiy హార్దీయ-; inhabitant of Harod; 2సమ 23:25
- 2744 చార్చూవ్ Charchûwr హార్చూవ్-; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ 2:51
- 2748 చార్తోమ్ చార్తోమ్ మంత్రీ-; title of priest skilled in magic and soothsaying, found both in Egypt and Babylon, working at the royal court; పుట్ 41:8
- 2754 చార్యీత్ చార్యీత్-; kind of receptacle, originally made out of bark; possibly used for carrying money; 2రాజ 5:23
- 2756 చార్యీఫ్ Chârîyph హోరీఫ్-; family head; after exile; నెహె 7:24
- 2766 చార్మిమ్ Chârim హోమిమ్-; family heads; after exile; 1జర్ 24:8
- 2767 చోర్మాహ్ Chormâh హోర్మా-; location; territory of Simeon; ఇసాబ్ 14:45
- 2768 చెర్మోవ్ Chermôwn హోర్మోవ్-; range of mountains, north-east of Israel; రెండ 3:8
- 2772 చోరోనీయ Chôrônîy హోరోనీయ-; inhabitant of Beth-Horon; నెహె 2:10
- 2793 చోరెష్ చోరెష్-; location; territory of Judah; 1సమ 23:15
- 2796 చార్ఆష్ చార్ఆష్ వస్తు-; చెక్-; person with the skill to produce an artifact out of rough materials, such as stone, wood, metal; బహి 28:11
- 2797 చార్షా' చార్షా'-; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ 2:52
- 2800 చార్రోశెత్ Chârôsheth హోరోశెత్-; location; north of Israel; నామ్ 4:2
- 2809 చెశ్బోవ్ Cheshbôwn హెశ్బోవ్-; town; for Levites; territory of Gad; ఇసాబ్ 21:26
- 2813 చాశబన'యాహ్ Chāshabn'yâh హాశబనీయ-; Levite; after exile; నెహె 3:10
- 2815 చాశ్శూవ్ Chashshûwb హాశ్శూవ్-; various men; 1జర్ 9:14
- 2817 చాశూఫా' చాశూఫా'-; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ 2:43
- 2828 చాశుమ్ Chāshum హాశుమ్-; family head; after exile; ఎజ 2:19
- 2843 చుశాథీయ Chushâthîy హూశా-; inhabitant of Hushah; 2సమ 21:18
- 2845 చెత్ హెత్-; son of Canaan; ancestor of the Hittites; పుట్ 10:15
- 2850 చిత్తీయ Chittîy హిత్తీయ-; descendant of Heth; పుట్ 15:20
- 2875 తెబాచ్ Tebach తెబాచ్-; son of Nahor; పుట్ 22:24
- 2884 టాబ్బా'వత్ Thabbâ'ôwth టాబ్బా'వత్-; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ 2:43
- 2889 టాహోర్ టాహోర్-; pertaining to being uncontaminated, whether ritually or physically, by undesirable elements; పుట్ 7:2
- 2891 టాహేర్ టాహేర్-; to be in clean state, free from contamination, whether ritual or physical, and therefore fit for use; పుట్ 35:2
- 2897 టోవ్బ్ Tōwb టోవ్బ్-; region; east of Jordan; నామ్ 11:3
- 2914 టోచోర్ టోచోర్-; exact meaning unsure: swelling of internal parts of the body or sores; probably due to infectious disease such as dysentery or bubonic plague; regarded as painful, enfeebling and threatening to a community; 1సమ 6:11
- 2924 టాల్ హెల్ టాల్-; young sheep, perhaps unweaned, although lack of contrast with the frequent term టాల్ leads most versions to translate the two terms in the same way; fully dependent on its mother for nourishment and on the shepherd for protection; helpless, defenseless, innocent; 1సమ 7:9
- 2929 టాల్మోవ్నా' టాల్మోవ్నా'-; various men; 1జర్ 9:17
- 2932 టమ్'అహ్ టమ్'అహ్-; state of being ritually contaminated and therefore not fit for use in religious ceremonies; కబోడ 5:3
- 2971 యా'యిర్ Yâ'îyr యా'యిర్-; father of Mordecai; tribe of Benjamin; ఇసాబ్ 32:41
- 2977 యోశీయాహ్ Yô'shîyâh యోశీయాహ్-; son of Amon; king of Judah (640/39-609); 1రాజ 13:2
- 2983 యోబుచ్ Y'ôbûwçîy యోబుచ్-; inhabitant of Jebus; descendant of Canaan; పుట్ 10:16
- 2984 యిబ్చార్ Yibchar యిబ్చార్-; son of David; tribe of Judah; 2సమ 5:15

2985 יָבִינַי Yābīyn **యాబీన**–; king of Hazor; time of Deborah; **యెహో** 11:1
 2991 יִבְלָאָם Yibl‘ām **ఇబ్లాయము**–; town; for Levites; territory of Manasseh; **యెహో** 17:11
 2995 יַבְנֵטָל Yabn‘ēl **యెబ్నెయేల**–; town; territory of Naphtali; **యెహో** 15:11
 2999 יַבְבֹּדֶק Yabbōq **యబ్బోక**–; river; **పుట్** 32:22
 3003 יָבֵשׁ Yābēsh **యాబెష**–; father of Shallum, king of Israel; **నామ్** 21:9
 3011 יֹגבְּחָהּ Yōgb‘hâh **యొగ్బహ**–; town; territory of Gad; **ఇసోబ్** 32:35
 3037 יָדָדְוָא Yaddūwā’ **యద్దువ**–; son of Jonathan; high priest; after exile; **నెహె** 10:21
 3038 יְדֻוְּתָוִן Y‘dūwthūwn **యెదుతువ**–; temple singer; time of king David; **1జర్గిత** 9:16
 3042 יָדָיָהּ Y‘dāyâh **యెదాయ**–; son of Harumaph; after exile; **1జర్గిత** 4:37
 3049 יִידִי yidd‘ōnîy **సానలిరంగి ఆత్మకి సంగ వడ్క**–; someone able to communicate with the spirits of the dead; and so be able to give advice on how to handle a difficult situation or predict what its outcome will be; forbidden in law of Moses; always occurs in the expression , יִידִי וְצַדִּיק suggesting a hendiadys meaning: "one experienced in communication with spritis of the dead"; if not a hendiadys the sense may be: "spirits of the dead and those who contact them"; **కటొడ** 19:31
 3050 יָהֹ Yāhh **యాహోవ**–; God; abbreviation of YHWH; **బహై** 15:2
 3060 יְחֹזָאֵשׁ Y‘hōw‘āsh **యెహోయాస**–; son of Jehohaz; king of Israel (798–782/81); **2రాజ** 12:1
 3061 יְחֻדָּן Y‘hūwd **జెహుద్**; town; territory of Dan; **ఎజ** 5:1
 3063 יְחֻדָּהּ Y‘hūwdâh **యూద**–; various men; **పుట్** 29:35
 3064 יְחֻדְיָ Y‘hūwdîy **యూదుల్క**–, **యూద**–; member of tribe of Judah; **2రాజ** 16:6
 3066 יְחֻדְיָת Y‘hūwdîyth **యూద**–; (f.sg.) the language of Judah; **2రాజ** 18:26
 3068 יְהוָה Y‘hōvâh **యెహోవ**–, **బగవంత**–; name of God of Israel; **పుట్** 2:4
 3076 יְחֻוְּחָנָן Y‘hōwchânân **యెహోహనాన**–; various men; after exile; **1జర్గిత** 12:4
 3078 יְחֻוְּיָכִין Y‘hōwyākīyn **యెహోయాకిన**–; son of Jehoiakim; king of Judah (597); **2రాజ** 24:6
 3079 יְחֻוְּיָקִים Y‘hōwyāqīm **యెహోయాకిమ**–; son of Josiah; king of Judah (609–597); **2రాజ** 23:35
 3082 יְחֻוְּנָדָב Y‘hōwnādāb **యెహోనదాబ**–; son of Rechab; ancestor of Rechabites; **2సము** 13:5
 3086 יְחֻוְּאֲדִיָּן Y‘hōw‘addīyn **యెహోయూద**–; wife of king Joash; mother of king Amaziah of Judah; **2రాజ** 14:2
 3095 יָהֹלֹם yahālôm **హీర**–; (semi-)precious stone, possibly diamond; **బహై** 28:18
 3096 יָהָט Yahats **యహాట**–; town; for Levites; territory of Reuben; **ఇసోబ్** 21:23
 3097 יֹוֹבָב Yōw‘āb **యోబబ**–; family head; after exile; **1సము** 26:6
 3107 יֹוֹזָבָד Yōwzābād **యోజబాద**–; various men; after exile; **2రాజ** 12:21
 3110 יֹוֹחָנָן Yōwchânân **యోహనాన**–; various men; after exile; **2రాజ** 25:23
 3111 יֹוֹיָאָדָהּ Yōwyādā’ **యెహోయాద**–; son of Eliashib; high priest; after exile; **నెహె** 3:6
 3113 יֹוֹיָאָקִים Yōwyāqīm **యోయకిమ**–; priest; after exile; **నెహె** 12:10
 3114 יֹוֹיָאָרִיב Yōwyārīb **యోయరీబ**–; priest; tribe of Levi; after exile; **ఎజ** 8:16
 3123 יֹוֹנָהּ yōwnâh **పారెవ**–, **పురడ**–; Asiatic Rock dove: bird with a blue–gray color with a pinkish sheen to the neck feathers and a black tip on its tail; lives in large colonies and eats mainly seeds; courts, mates, and has nests several times a year; nests on rock ledges; Columba via; used as food and for sacrifices; regarded as swift, docile, and innocent, but also as silly and senseless; associated with affection, fertility, and sexuality because of its mating habits; the moaning sound this bird sometimes makes is associated with pain and suffering; **పుట్** 8:9

3124 יֹוֹנָהּ Yōwnâh **యోన**–; son of Amittai; prophet; **2రాజ** 14:25
 3129 יֹוֹנָתָן Yōwnâthân **యోనతాన**–; various men; **నామ్** 18:30
 3130 יֹוֹזָפֶה Yōwçêph **యోసెఫ్**–; various men; **పుట్** 30:24
 3141 יֹוֹרָם Yōwrām **యోరమ**–; son of Toi, king of Hamath; **2సము** 8:10
 3156 יִזְרַחְיָהּ Yizrachyâh **యెజ్రహయ**–; leader of temple singers; after exile; **1జర్గిత** 7:3
 3158 יִזְרְעֵל Yizr‘ē‘lîy **యెజ్రయేల**–; inhabitant of Jezreel; **1రాజ** 21:1
 3177 יַחֲלָאֵל Yachl‘ēl **యహలేల**–; son of Zebulun; **పుట్** 46:14
 3180 יַחֲמֹדֵר yachmûwr **కుర్బ్**–; Bubal or Red Hartbeest (Alcelaphus buselaphus): large antelope about 1.5 m high at the shoulder; males and females have long faces with a large lump on the head from which sprout short thick horns that curve upward and forward for half their length and then angle sharply backwards; reddish brown in color; plains animal, grazing in herds; or, Roe Deer (Capreolus capreolus): small deer; adult male has short horns that have three prongs; fur is brownish in summer and gray in winter; lives singly or in pairs in the undergrowth of forests and thick woodland, never moving more than one or two m from cover; **రెండ** 14:5
 3183 יַחֲצִנְאֵל Yachts‘ēl **యహసిల**–; son of Naphtali; **పుట్** 46:24
 3194 יוֹטָטָהּ Yuṭṭâh **యుట**–; town; for Levites; territory of Judah; **యెహో** 15:55
 3195 יִשְׁמָעֵל Y‘tūwr **యెతుదు**; son of Ishmael; **పుట్** 25:15
 3199 יָאֲכִיִּן Yākiyn **యాకిన**–; pillar in temple of Solomon; **పుట్** 46:10
 3203 יִקֹּלְיָהּ Y‘kolyâh **యెకోల్య**–; mother of Uzziah (Azariah), king of Judah; **2రాజ** 15:2
 3220 יָם yām **రగల్ సముద్ర**–; extreme northern part of Gulf of Suez; **పుట్** 1:10
 3223 יַמְּוִזָּל Y‘mūw‘ēl **యెముయేలు**; son of Simeon; **పుట్** 46:10
 3226 יָאִמִּיִּן Yāmīyn **యామిన**–; priest; tribe of Levi; **పుట్** 46:10
 3229 יִמְלָאִי Yimlā’ **ఇమ్ల**–; father of Micaiah, prophet, time of king Ahab; **1రాజ** 22:8
 3270 יַעֲזֵעֵר Ya‘āzēyr **యాజెర**–; town; for Levites; territory of Gad; **ఇసోబ్** 21:32
 3277 יָעֵל yā‘ēl **కేడ హెరె**–; fairly large wild goat; adult reaches about 90 cm at the shoulder; most of the year its color is grayish but turns browner in winter; male has thick long horns over 130 cm in length which curve backwards in a semicircle; female's horns are about 40 cm long; last few centimeters of the horns are smooth, the rest are ringed with ridges; lives in small herds in the mountains and prefers cliffs and crags, where it lives off the bushes that grow on the ledges; clean animal, may be eaten; **1సము** 24:2
 3278 יָעֵל Yā‘ēl **యాయేల**–; wife of Heber, Kenite; time of the Judges; **నామ్** 4:17
 3290 יַעֲקֹבִי Ya‘āqōb **యాకోబ**–, **ఇజయేల**–; son of Isaac; people; **పుట్** 25:27
 3305 יָפֹהֵם Yāphōw **యెఫై**–; town; territory of Dan; **యెహో** 19:46
 3309 יָפְחִיָּא Yāphīyā’ **యాఫియ**–; son of David; tribe of Judah; **యెహో** 10:3
 3315 יֶפֶת Yepheth **యాఫెత**–; son of Noah; **పుట్** 5:32
 3316 יִפְתָּח Yiphtâch **యెఫ్త**–; judge of Israel; **యెహో** 15:43
 3317 יִפְתָּח־עֵל Yiphtach-‘ēl **ఇఫ్తయేల**–; valley; at boundary between territories of Zebulun and Asher; **యెహో** 19:14
 3318 יָאֲסָא yātsā’ **తాకుస**–; literally: to go out and come in; hence: to lead; **పుట్** 1:12
 3323 יִתְּשָׁר yitshâr **నియ**–; high quality oil, extracted from the fruits of the olive tree during the first pressing; used as food and in various religious rituals; **ఇసోబ్** 18:12
 3327 יִצְחָאֵק Yitschâq **ఇసక**–; son of Abraham; father of Jacob; **పుట్** 17:19
 3335 יָצָר yātsar **కుమల**–; a craftsperson who makes objects, usually containers, out of clay; associated with creation and agency; **పుట్** 2:7
 3337 יֵצֶר Yētsar **యెసెర**–; son of Naphtali; **పుట్** 46:24

3342 **יֶעֶקֶב** yeqeb **అంకుర్స్ రస తొంద్రల్ గాన్లు**--; basin; hewn out of a rock or lined with plaster into which harvested grapes were thrown and trampled to squeeze out the juice, which from there flowed into a trough or vat; treading a winepress is often used as a figure of speech to refer to God's anger and punishment; **ఇసాబ్** 18:27

3361 **יֹאֲמִם** Yoqm^{am} **యొమ్మయము**--; town; somewhere east of Ephraim; **1రాజు** 4:12

3362 **יֹאֲמִם** Yoqm^{am} **యొమ్మయము**--; town; for Levites; territory of Zebulun; **యెహో** 12:22

3370 **יִצְחָק** Yoqshân **యొక్కా**--; son of Abraham; **పుట్** 25:2

3371 **יֹאֲתָר** Yoqth^{el} **యొత్తయేల**--; town; Edom; **యెహో** 15:38

3372 **יָרֵעַ** yârê' **వెర**-, **దడ్కి**--; to experience a feeling of fear, which may include apprehension, and/or a reverential awe of someone or something; **పుట్** 3:10

3373 **יָרֵעַ** yârê' **వెర**-, **దడ్కి**-, **హయ్యత**--; state of fearing, standing in awe; **పుట్** 22:12

3374 **יִרְאָה** yir'âh **వెర**-, **దడ్కి**--; fear, awe; **పుట్** 20:11

3378 **יָרֻבְבָּאֵל** Y^rrubba'al **యెరుబయల**--; son of Joash; judge of Israel; tribe of Manasseh (1169-1129); **నాయ్** 6:32

3379 **יָאֲרֹבְאָם** Yârob'âm **యెరొబాము**--; son of Joash; king of Israel (782/81-753); **1రాజు** 11:26

3383 **יַרְדֵּן** Yardên **యొర్దన్**--; river; **పుట్** 13:10

3388 **יָרֻשָׁה** Y^rûwshâ' **యెరుస**--; daughter of Zadok; wife of Uzziah; mother of Jotham; **2రాజు** 15:33

3389 **יָרֻשְׁחָלַיִם** Y^rûwshâlaim **యెరుశలెము**--; town; territory of Judah; **యెహో** 10:1

3392 **יֶרַח** Yerach **యెరహు**; son of Joktan; descendant of Shem; **పుట్** 10:26

3397 **יָרַחְמֶלִי** Y^rachm^{eli} **యెరహ్మయేల**--; clan; tribe of Judah; **1సము** 27:10

3405 **יָרִיכֹו** Y^rîychôw **యెరికొ**--; town; **ఇసాబ్** 22:1

3412 **יַרְמוּת** Yarmûwth **యెర్ముత్**; town; for Levites; territory of Issachar; **యెహో** 10:3

3420 **יֶרֶאָדֹון** yêrâqôwn **పిండి నల్ల రోగము**--; destructive growth of minute fungi on plants; usually regarded as punishment from God; **రెండ** 28:22

3425 **יָרֻשָׁה** y^rushshâh **ఈసు**--; possession; **రెండ** 2:5

3430 **יִשְׁבֹּב** Yishbôw b^e-Nôb **ఇస్బ-బెనోబ**--; descendant of Raphah; giant; **2సము** 21:16

3435 **יִשְׁבָּאֵק** Yishbâq **ఇస్బాకు**; son of Abraham; **పుట్** 25:2

3438 **יִשְׁוָה** Yishvâh **ఇస్వ**; son of Asher; **పుట్** 46:17

3442 **יֵשָׁח** Yêshûwa' **యేసువ**--; son of Kadmiel, a leader of the Levites; after the exile; **1జర్** 24:11

3444 **יֶשׁוּׁוּׁ** y^eshûw'âh **బచ**-, **సుటి**--; salvation; **పుట్** 49:18

3448 **יִשַׁי** Yishay **యెసయ**--; son of Obed; father of David; tribe of Judah; **రూతు** 4:17

3459 **יִשְׁמָאֵל** Yishmâ'êlîy **ఇస్మయేల**--; descendant of Ishmael, son of Abraham; **పుట్** 37:25

3467 **יֵשָׁה** yâsha' **బచ**-, **కాబాడ**--; salvation; **బహి** 2:17

3468 **יֵשָׁה** yesha' **బచ**--; salvation; **2సము** 22:3

3471 **יָאֶשֶׁפֶה** yâsh^ephêh **సూర్యకాంతము**--; (semi-)precious stone with a large variety of colors and patterns; possibly variety of chalcedony; jasper; **బహి** 28:20

3476 **יֹשֶׁר** yôsher **నియత**-, **బరోబర**--; straightness, uprightness; **రెండ** 9:5

3477 **יָשָׁר** yâshâr **సడ్కల్**-, **నియత**-, **బరోబర**--; straight, right, successful; **బహి** 15:26

3478 **יִסְרָאֵל** Yisrâ'êl **ఇస్రయేల**--; new name given by the LORD to Jacob; henceforth the name of the people descending from Jacob; **పుట్** 32:28

3481 **יִסְרָאֵל** Yisr^eêlîy **ఇస్రయేల**--; descendant of Israel; **కబాడ** 24:10

3490 **יָאֲתֹוֹם** yâthôwm **పొసటి**--; person whose father has died and is therefore unable to care for himself; regarded as one of the weaker

members of the society who should receive special care, together with the aliens, the widows, and other people who are poor; **బహి** 22:22

3492 **יַתִּי** Yattîyr **యత**--; town; for Levites; territory of Judah; **యెహో** 15:48

3503 **יִתְרֹו** Yithrôw **ఇత్రో**--; priest of Midian; father-in-law of Moses; **బహి** 3:1

3505 **יִתְרִי** Yithriy **ఇత్రియ**--; clan of Kiriath-Jearim; **2సము** 23:38

3507 **יִתְרָם** Yithr^{am} **ఇత్రియము**--; son of David; **2సము** 3:5

3509 **יֶתֶת** Y^ethêth **యతేతు**; chief of Edom; **పుట్** 36:40

3513 **כָּבֵד** kâbad **మాన్-మర్యద**--; treat with honor and respect; **పుట్** 13:2

3529 **כְּבָר** K^ebâr **కేబ**--; river; Babylonia; **యెహో** 1:1

3535 **כִּבְשָׁה** kibsâh **గొర**--; young of a sheep; often used for ritual sacrifice; **)** **బబ్బమ**; **)** **గబ్బ**, **గబ్బ**; **పుట్** 21:29

3540 **כְּדֹרְלָאוֹמֶר** K^edorlâ'ômer **కదొర్లయోమెర**--; king of Elam; time of Abraham; **పుట్** 14:1

3548 **כֹּהֵן** kôhên **కహాడ**--; priest; **పుట్** 14:18

3550 **כְּהֻנָּה** k^ehunnâh **కహాడ-పాన్**--; the office of a priest serving in the temple; **బహి** 29:9

3569 **כּוּשִׁי** Kûwshîy **కుస**--; person from the land of Cush; **ఇసాబ్** 12:1

3573 **כּוּשָׁן רִישָׁאֲתַיִם** Kûwshan Rish'âthayim **కుసాన్-రిసతాయిము**--; king of Mesopotamia; time of the Judges; **నాయ్** 3:8

3575 **כּוּת** Kûwth **కుత**--; town; northern Babylonia; **2రాజు** 17:24

3608 **כֵּלֶּ' עֲצֻמָּה** kele' **టానెతగ**-, **జేల**--; place where criminals or other prisoners were confined; **1రాజు** 22:27

3611 **כֶּלֶב נָעוּם** keleb nevu-; relatively small light brown domestic animal, feeding on anything from household refuse to animal carcasses and excreta; Canis familiaris putiatiini; extremely unclean animal and not to be eaten, though used for hunting and for watching sheep; associated with all sorts of uncleanness, aggression, greediness, low status; used as derogatory term for male shrine prostitutes; **బహి** 11:7

3626 **כּוֹל־חֹזֶה** Kol-Chôzeh **కోల్-హొజెన**--; son of Hazaiah; ancestor of Maaseiah; tribe of Judah; **నెహె** 3:15

3627 **כִּלְיָ** k'liy **కోలిత**--; small bag hung from the shoulder by a strap or attached to the belt or sash around the waist; made of leather or cloth; used by shepherds for carrying food and small personal items; **పుట్** 24:53

3630 **כִּלְיוֹן** Kilyôwn **కిలియెన**--; son of Elimelech; **రూతు** 1:2

3643 **כִּמְחָם** Kimhâm **కింహము**--; son of Barzillai, from Gilead; **2సము** 19:37

3645 **כִּמְדֹוֹשׁ** K^emôwsh **కెమెసు**--; deity; of Moab; **ఇసాబ్** 21:29

3672 **כִּנְרֹוֹת** Kinn^{rô}wth **కినెరెత్**; fortified town; territory of Naphtali; **ఇసాబ్** 34:11

3678 **כִּצְצֹעַ** kiççê' **కమరి**-, **గాది**-, **కుర్చి**-, **రాజ**--; seat used by kings; relatively large and elaborate; made of stone or wood, precious metals or ivory; usually with back and armrests; associated with ruling, judging; **పుట్** 41:40

3684 **כִּצְיָל** k^eçîyl **అకల్ సెల**--; lacking wisdom and good sense; **కిర్** 49:10

3695 **כַּלְכֻּחִימ** Kaçluchîym **కస్టుయిల్క్**; people; descendants of Mizraim; **పుట్** 10:14

3701 **כֶּעָפֶה** keçeph **కుర**-, **కొత**-, **సోన**--; silver, usually in the form of small unstamped pieces that had to be weighed in order to determine their value; after the exile people in Israel started using coins; **పుట్** 13:2

3709 **כַּף** kaph **కెయ్**- (**hand/arm**), **అరికెయ్**- (**palm**), **పరత**- (**platter/plate**), **దాపి**- (**footstep**), **కొజ**- (**footprint**), **అరికాల**- (**sole of foot**); branch of palm tree; used in the Festival of Shelters (Booths); **పుట్** 8:9

3716 **כֶּפְרֵי** K^ephîyrâh **కెఫిర**--; town; territory of Benjamin; **యెహో** 9:17

3732 **כַּפְתֹּרִי** Kaphtôriy **కప్తారియుల్క్**; inhabitants of Caphtor; descendants of Mizraim; **పుట్** 10:14

3742 **כְּרֻב** k^rûwb **కెరుబుల**--; heavenly creature, symbol of God's majesty and associated with his presence; **పుట్** 3:24

3743 **כְּרֻב** K^rûwb **కెరుబ**--; town; Chaldea; **వజ్ర** 2:59

3746 קָרִי kârîy కరెయి-; member of the royal guard; 2సము 20:23	describing people's status or integrity or the seriousness of a situation in terms of weight; కబొడ 19:36
3747 קָרִיִּת K'riyth కరి-; brook; east of Jordan; 1రాజు 17:3	
3754 כֶּרֶם kerem అంగుర-; వాడి-; field in which grapevines are cultivated; typically surrounded by stone fence, with guard-tower; పుట్ 9:20	3994 מִעֲרָא m'êrâh సావెన-; a pronouncement against someone or something, calling for death, damage, or destruction; రెండ 28:20
3760 קַרְמֶל Karmel కర్మల-; mountain in north of Israel; యెహో 12:22	4009 מִיבְּאֵחַ mibbâch విస్వాస-; బహిస-; a state of security, feeling of confidence; యోబు 8:14
3761 קַרְמֶלִי Karm'êly కర్మల-; inhabitant of Carmel; 1సము 30:5	4014 מִיבְּטָר Mibtsâr మిబ్తారు; chief of Edom; పుట్ 36:42
3763 דִּישׁ K'rân కరాను; son of Dishon; descendant of Seir; పుట్ 36:26	4023 מִגְדָּן M'giddôwn మెగిద-; town; territory of Manasseh; యెహో 12:21
3774 רֶתִי K'rêthîy వెరెతియుల్-; name of David's royal guard; 1సము 30:14	4025 מַגְדִּי'עַל Magdî'y'êl మగ్గియేలు; chief of Edom; పుట్ 36:43
3785 קֶשֶׁפֶּה kesheph సోదెంగ్-రకస్సు-; incantations, sorceries; 2రాజు 9:22	4026 מִגְדָּל migdâl నూర్ మందిత బురుజు-; Tower of the Hundred; tower in Jerusalem; పుట్ 11:4
3794 כִּתִּי Kittiy కిత్తిము; descendants of Javan, son of Japheth; Greece?; పుట్ 10:4	4031 מָגֹוֶג Mâgôwg మాగోగు; son of Japheth; పుట్ 10:2
3804 כֶּתֶר kether కిరి-; circular or semi-circular ornamental headdress, usually made out of precious metals and decorated with jewels, worn by a queen as a symbol of authority and status; ఎస్థర్ 1:11	4043 מַגֵּן mângên డాల్-; బచి కియ్యల-; figurative extension of meaning of 'shield,' to describe God's protection; పుట్ 15:1
3810 לֹד Lô' D'bar లోడ-; town; Gilead; 2సము 9:4	4046 מַגְגֵּפָה maggêphâh అవతి-; గీర-; సంకట-; literally: heavy blow; serious harm, injury, epidemic, or other affliction affecting an individual or group of people; బహి 9:14
3812 לֵא'הָ Le'âh లేయ-; daughter of Laban; wife of Jacob; పుట్ 29:16	4050 מַגְגֵּר m'gêrâh బండ-; heavy metal instrument with a wide rough surface, like that of a file; pushed and pulled across the surface of the stone until it is smooth; 2సము 12:31
3828 לְבֹנָה l'bôwnâh దూప-; type of resin; Boswellia sacra; yellow or reddish gum produced by the Boswellia tree, a shrub that reaches 3m high, with multiple trunks and small greenish or white flowers; gum comes out in drops from the branches; ingredient of the incense burned in the tabernacle; బహి 30:34	4051 מִגְרֹון Migrôwn మిగ్రోన-; town; territory of Benjamin; 1సము 14:2
3838 לְבָנָא l'bânâ' లెబాన-; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:45	4068 מַדְבָּן Mâdôwn మాద-; location; Canaan; యెహో 11:1
3841 לִבְנָה Libnâh లిబ్న-; town; territory of Judah; assigned to clan of Aaron, tribe of Levi; ఇసాబ్ 33:20	4074 מָדַי Mâday మాదయ-; son of Japheth; ancestor of Medians; పుట్ 10:2
3844 לְבָנוֹן l'bânôwn లెబనోన్-; range of mountains; north of Israel; రెండ 1:7	4080 מִדְיָן Midyân మిద్యాన-; son of Abraham; people, land; పుట్ 25:2
3850 לֹד Lôd లోడ్-; town; territory of Benjamin; 1జెర్ 8:12	4089 מַדְמַנָּה Madmannâh మద్మన; town; territory of Judah; యెహో 15:31
3853 מִצְרַיִם L'hâbiym లెహబియుల్-; people; descendants of Mizraim; పుట్ 10:13	4091 מִדְּאן M'dân మిద్యాను; son of Abraham; పుట్ 25:2
3865 לִוְד Lûwd లూడు; son of Shem; people, land; పుట్ 10:22	4099 מִדְּאָתָה M'dâthâ' హమెదాత-; father of Haman; ఎస్థర్ 3:1
3866 לִוְדִי Lûwdîy లూదియుల్-; people; descendants of Mizraim; పుట్ 10:13	4105 מַהְיָתָב M'hêytab'êl మెహెతబేల-; man; పుట్ 36:39
3870 לִוְז Lûwz లూజ్-; town; Bethel; పుట్ 28:19	4111 מַהְלָל'עַל Mahâlal'êl మహలలెల-; father of Shephatiah; tribe of Judah; time of Nehemiah; పుట్ 5:12
3871 לִוְחַח lûwach లూచి-; బండ-; small, flat tablet, made of stone, on which words were scratched with a stylus; associated with conditions that are permanent and are not likely to change; బహి 24:12	4121 מַהֲרַי Mahâray మహరయ-; of Netophah; warrior; time of king David; 2సము 23:28
3873 לֹוְחֶשֶׁשׁ Lôwchêsh హలాహిస-; father of Shallum; chief of half of district of Jerusalem; నెమె 3:12	4124 מֹוֶ'אָב Môw'âb మోయబ-; son of Lot; people, land; పుట్ 19:37
3876 לֹוֶת Lôwt లోతు-; son of Haran; nephew of Abraham; పుట్ 11:27	4125 מֹוֶ'אָבִי Môw'âbiy మోయబ-; descendant or inhabitant of Moab; రెండ 2:11
3878 לֵוִי Lêvî లేవి-; man; son of Jacob; founder of tribe of Levi; పుట్ 29:34	4137 מֹוֹלָדָה Môwlâdâh మోలడ-; town; territory of Judah, Simeon; యెహో 15:26
3881 לֵוִי'י Lêvî'yî లేవి-; of the priestly tribe of Levi; బహి 4:14	4138 מֹוֹלְדֶת môwledeth చుటల్-బంద-; గన్-గోత-; offspring, family; పుట్ 11:28
3899 לֶחֶם lechem లెవెడంగ్ సారి-; sacred bread of offering, always present on a dedicated table in the temple; పుట్ 3:19	4150 מֹוֶ'עַד môw'êd నిర్దయ కీత-; టరి కీత వకత-; appointed feast; పుట్ 1:14
3918 לַיִשׁ layish చిహో-; తాకడ్ వాలె చిహో-; male lion; seen as a strong and fearless animal; యోబు 4:11	4158 מֹוֶפְאָת Môwpha'ath మెఫాత్-; town; for Levites; territory of Reuben; యెహో 13:18
3923 לָאִישׁ Lâkîysh లకిస-; town; territory of Judah; యెహో 10:3	4159 מֹוֶפְהֶת môwphêth మయ్యత-; miracle, wonder; బహి 4:21
3927 מֶלֶךְ L'mûw'êl లెముయెల-; king; సుబుత్ 31:1	4170 חֶקֶל môwqêsh హెస-; contraption used for catching animals; associated with aggression and control; బహి 10:7
3929 לֶמֶךְ Lemek లెమెక-; son of Methuselah; descendant of Seth; పుట్ 4:18	4173 מֹוֶרַג môwrag హాతి హయ్యె వాడ్వల్ మొద-; wooden board with sharp stones or pieces of iron tightly wedged into small holes; dragged over harvested grain with the help of a draft animal to separate grain from straw or husk; symbol of power and aggression; 2సము 24:22
3939 לְאָנָה la'ânâh కయ్యుల్ కటి-; మతున్ హాతి వాఫ్ కి-; plant that may grow as large as a bush, with woolly green leaves; the juice of the leaves tastes bitter and can be poisonous; functions as medicine; రెండ 29:18	4176 מֹוֶרֶה Môwreh మోరె; hill; పుట్ 12:6
3959 לֶשֶׁם Leshem లెషమ్; town; territory of Dan; యెహో 19:47	4177 מֹוֶרֶחַ môwrâh మయ్య-; sharp knife, used to shave hair from the skin; నాయ్ 13:5
3976 מִזְזָה mîz'zêh తాగ్గి-; contraption consisting of rod held by a cord in the middle and with pans attached to both ends; used for weighing objects; sometimes used figuratively in expressions	4179 מֹוֶרִיָּה Môwriyâh మోరియ; mountain; పుట్ 22:2
	4196 מִזְבֵּעַ mizbêach డుండున-; temple altar for sacrifices offered by fire; పుట్ 8:20
	4199 מִזְזָה Mizzâh మిజ్జ-; son of Reuel, son of Esau; పుట్ 36:13
	4209 מִצְמָה m'zimmâh పిలన-; ఉదెస-; వస్తు-; plan, purpose, device, scheme; యోబు 21:27

4232 **לְיִירָד** M^chûwyâ'êl **మహాయేలు**; son of Irad; descendant of Cain; పుట్ 4:18

4240 **לְיִירָד** M^chîydâ' **మహిదా**--; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:52

4248 **מַחְלֹוֹן** Machlôwn **మహలౌన్**--; son of Elimelech; రూతు 1:2

4259 **אֲבֵל־מְהוֹלָה** M^chôlâthîy **మహోల**--; inhabitant of Abel-Meholah; 1సము 18:19

4266 **מַחְנַנַיִם** Machănayim **మహనయ**--; town; for Levites; territory of Gad; పుట్ 32:2

4268 **מַחְצֶה** machăçeh **కాబడ్వల్**--; **మన్ల జాగ**--; a place that provides shelter and safety; యోబు 24:8

4294 **מַטֵּה** matteh **జాతి**- (*bw:HIN:caste/?tribe?*), **కాన్దాన**- (*branch/?clan?*); group of clans united by a common leader; పుట్ 38:18

4308 **מַטְרֵד** Matrêd **మత్రెదు**--; daughter of Mezahab; mother of Mehetabel; పుట్ 36:39

4311 **מֵעֵד בְּאוֹ** Mâyed'ba' **మేద, మెదాబ**; town; territory of Reuben, Moab; ఇసొబ్ 21:30

4314 **מֵי זָהָב** Mây Zâhâb **మేజహాబు**; father (or mother) of Matred; పుట్ 36:39

4316 **מִיָּכָה** Miykâ' **మీకల్**; Levite; after exile; 2సము 9:12

4320 **מִיָּכָיָה** Miykâyâh **మీకయ**--; various priests; tribe of Levi; time of Nehemiah; 2రాజు 22:12

4324 **מִיָּכָל** Miykâl **మీకా**--; woman; daughter of king Saul; wife of king David; 1సము 14:49

4326 **מִיָּאִין** Miyâmin **మియమీన్**--; various men; priests; tribe of Levi; time of Zerubbabel; 1జర్నల్ 24:9

4327 **מִיָּן** mîyn **జాతి**-, **తీర్**--; kind, sort; పుట్ 1:11

4332 **מִיִּשְׁחָאֵל** Mîyshâ'êl **మినయ**--; friend of Daniel; బహ్రి 6:22

4339 **מֵישָׁר** mēyshâr **సోబ**--; fairness; 1జర్నల్ 29:17

4353 **מַאֲכִיָּר** Mâkiyr **మాకిర**--; man; son of Ammiel; పుట్ 50:23

4363 **מִמְכָּה** Mikmâç **మిక్కన**--; town; territory of Benjamin; 1సము 13:2

4366 **מִמְכָּתָה** Mikm^cthâth **మిక్కత**--; town; territory of Ephraim, Manasseh; యెహో 16:6

4375 **מַקְפֵּלָה** Makpêlâh **మకపేల**--; cave; పుట్ 23:9

4404 **מַלְבֵּן** malbên **ఇట్కెంక్ కియ**--; exact meaning unknown: small, rectangular wooden container (about 20–25 by 10 cm) used to form bricks in equal sizes; or large outdoor oven for baking bricks to harden them; 2సము 12:31

4417 **מֶלַח** melach **సావాడ నగర్**; town; territory of Judah; పుట్ 19:26

4428 **מֶלֶךְ** melek **రాజు**--; male ruler of a nation or area; associated with authority, power, honor, but also with justice; also used as a reference to one's deity; పుట్ 14:1

4432 **מֹלֵךְ** Môlek **మొలెక్**; Canaanite deity, to whom young children used to be sacrificed; కబోడ 18:21

4435 **מִלְכָּה** Milkâh **మిల్కా**--; daughter of Zelophehad; tribe of Manasseh; పుట్ 11:29

4436 **מַלְכָּה** malkâh **రాని**--; female ruler of a nation or area; 1రాజు 10:1

4439 **מַלְכִּי־עֵל** Malkîy'êl **మల్కియేలు**; son of Beriah; tribe of Asher; పుట్ 46:17

4442 **מַלְכִּי-צֶדֶק** Malkîy-Tsedeq **మల్కి-సెదెకు**; king of Salem; పుట్ 14:18

4444 **מַלְכִּישׁוּא** Malkîyshûwâ' **మల్కి-స**--; son of king Saul; tribe of Benjamin; 1సము 14:49

4462 **מַמְדָּן** M^mûwkân **మెముకాన్**--; adviser to Ahasuerus; రెండ 26:5

4471 **מַמְרֵ** Mamrê' **మామ్రె**--; location; పుట్ 13:18

4495 **מַנּוּכָה** Mânôwach **మనోహ**--; father of juge Samson; నాయ్ 13:2

4500 **מַנּוֹר** mânôwr **సాల్**-, **కియల్**--; wooden bar, approximately 5–6 cm in diameter; part of weaving equipment; used for attaching the warp threads to and to roll up the finished cloth as it grows in length; associated with thickness and heaviness; 1సము 17:7

4503 **מִנְחָה** minchâh **ఇనమ**-, **అర్చన**-, **సేన**--; gift; tribute; offering; grain-offering; పుట్ 4:4

4505 **מִנְחֵם** Mⁿachêm **మెనహేమ**--; son of Gadi; king of Israel (752–742/41); 2రాజు 15:14

4509 **מִינְיָאִיָּן** Minyâmiyn **మినియామి**--; priest; after exile; 2జర్నల్ 31:15

4511 **מִינִיָּת** Minniyth **మినిత**--; location; Ammon; నాయ్ 11:33

4520 **מְנַשְׁשִׁי** Mⁿnashshîy **మనసెన**--; member of tribe of Manasseh; రెండ 4:43

4581 **מִגְדָּל** mî'ôwz **కిల**-, **రాజ్యడ**--; large fortification; for defense of a town; built of stone; could consist of one extra strong building or of a complex of buildings surrounded by its own strong wall; associated with protection and security; నాయ్ 6:26

4586 **מִגְדָּל** M^cûwnîy **మెగలనిమ**--; head of a family of temple servants; after exile; 1జర్నల్ 4:41

4601 **מַאְכָּה** Ma'âkâh **మాయకాతియుల**--; people; పుట్ 22:24

4602 **מַאְכָּתִי** Ma'âkâthîy **మాయకా**--; inhabitant of Maacah, Maacath; రెండ 3:14

4603 **מַא'ל** mî'al **ఉల్ల**-, **మర్ల**-, **బరొన సెల**--; do something that is not in line with the behavior that one has committed oneself to; కబోడ 5:15

4604 **מַא'ל** ma'al **ఉల్ల**-, **మర్ల**-, **కపట**--; act or state of going against the behavior that one has committed oneself to; కబోడ 5:15

4648 **מַפְּיָבוֹשֶׁת** M^phîybôsheth **మెపిబ**--; descendant of king Saul; tribe of Benjamin; 2సము 4:4

4682 **מַטְסָּה** matstsâh **తాతో పిండి**-, **పుల్కనవల్ చీజ**-, **పుల**--; thin cracker-like bread made without yeast; పుట్ 19:3

4692 **מַטְסָּוֶר** mâtsôwr **గేర్-పాసి అగుటి కీసి**--; state of being under siege; రెండ 20:19

4693 **מַטְסָּוֶר** mâtsôwr **ఈజిప్టు**--; other name for Egypt; 2రాజు 19:24

4708 **מִטְסֵּה** Mitspeh **మిస్సె**; location; Moab; యెహో 11:8

4709 **מִטְסָּה** Mitspâh **మిస్సె, మిస్సత**--; town; territory of Benjamin; పుట్ 31:49

4713 **מִטְרִי** Mitsrîy **ఈజిప్టు**--; descendant of Mizraim; Egyptian; పుట్ 12:12

4714 **מִטְרַיִם** Mitsrayim **ఈజిప్టు, మిస్రాయిమ**--; son of Ham; ancestor of Egyptians; hence Egypt; పుట్ 10:6

4719 **מַקְדָּה** Maqqêdâh **మకెద**--; village; territory of Judah; యెహో 10:10

4731 **מַקְדָּל** maqqêl **బెడై**--; straight wooden stick about 1–2 m long; its diameter allowed it to fit comfortably in a person's hand; used by shepherds; పుట్ 30:37

4733 **מִקְלָת** miqlât **జీనతున్ దకున**--; refuge, asylum; ఇసొబ్ 35:6

4734 **מִקְלָת** miqlâ'ath **చెక్**-, **రహా**-, **వాట**--; figure carved on wood or other material, with a sharp tool; 1రాజు 6:18

4735 **מִקְנֵה** miqneh **పియంగ్-కాల్క**--; general term for all kinds of domestic animals or livestock held as possessions; includes cattle, sheep, goats, camels, and donkeys or any animals kept in large numbers for both domestic and commercial purposes; measure of a man's wealth; పుట్ 4:20

4753 **מִרְ** mîr **గమ-గమ గాడి**--; gum of a bush or shrub with thick thorny branches that project and bend at odd angles; leaves come in sets of three; fruit is oval like a plum; wood and bark have a pleasant smell; Commiphora myrrha, abyssinica or schimperi; gum oozes naturally from the branches; clear or yellowish brown when it comes out, but gets darker as it dries; an ingredient of anointing oil and perfume; precious; బహ్రి 30:23

4764 **מֵרָב** Mêrâb **మేరబ**--; daughter of king Saul; 1సము 14:49

4770 **מַרְבֵּק** marbêq **కొట్క**--; construction where domestic animals are kept permanently with the purpose of fattening them; 1సము 28:24

4775 **מָרָד** mârad **మర్ల బడ**-, **ఉల్ల**--; rise up in opposition to; పుట్ 14:4

4782 **מֹרְכָה** Mord^ckay **మొర్లెకయ**--; uncle of Esther; tribe of Benjamin; ఎజ్ 2:2

4784 **מָרָה** mârâh **మర్ల బడ**--; be rebellious; ఇసొబ్ 20:10

4792 **מֵרֹמֶם** Mêrôwm **మెరొమ**--; town; Galilee; యెహో 11:5

4806 מִרְיָה m'riy' తాబ్యల- ; stall-fed animal, usually a calf, that is reserved for sacrifice; 2సము 6:13	5032 נִבְיָא N'bayôwth నెబాయెత- ; son of Ishmael; location; పుట్ 25:13
4809 מִרְיָבָה M'riybâh మెరీబ- ; location along route of exodus; బహి 17:7	5037 נָבָל Nâbâl నాబల- ; first husband of Abigail, wife of David; 1సము 25:4
4812 מִרְיָוֶת M'râyôwth మెరాయెత- ; priest; tribe of Levi; after exile; 1జర్ 6:6	5039 נָבָל n'âlâlâh గదల్- , కరబ- , నాదన- ; foolish actions or words; పుట్ 34:7
4820 מִרְמָה mirmâh పసి క- , దోక- , మోస- ; act of deception against someone; పుట్ 27:35	5045 נֶגֶב negeb నెగవ- , కాల్యద బాజ- ; desert in the south of Israel; పుట్ 12:9
4824 מֵרֹנוֹת M'êrônôthîy మెరొనొత- ; inhabitant of Meronoth; 1జర్ 27:30	5057 נָגִיד nâgîyd ముకె- , అధికార- ; leader, chief; 1సము 9:16
4844 מִרְרֹר m'rôr కెయ- ; bitter-tasting herb or other substance; బహి 12:8	5087 נָדָר nâdar మొక- ; solemnly promise to do something; పుట్ 28:20
4847 מִרְרִי M'râriy మెరార- ; son of Levi; పుట్ 46:11	5088 נָדָר neder మొక- ; a solemn promise to do something; పుట్ 28:20
4854 מַסָּא' בְּיִשְׁמָאֵל Massâ' బియిసత- , మస్సల్ ; son of Ishmael; పుట్ 25:14	5096 נַחֲלָל Nahâlâl నహలొల- ; village; territory of Zebulon; నక్కె ; యెహో 19:15
4861 מִשְׁכָּן Mish'ân మిసయెత్ ; town; for Levites; territory of Asher; యెహో 19:26	5121 נָוִי Nâvîyth నాయెత- ; location; near Ramah; 1సము 19:18
4872 מֹשֶׁה Môsheh మోసె- ; son of Amram; leader of Israel during exodus; tribe of Levi; బహి 2:10	5126 נֹון Nûwn నూన- ; son of Elishama; father of Joshua; tribe of Ephraim; బహి 33:11
4878 מִשְׁבָּח m'shûwbâh బిశరి- ; defection, apostasy; సుబుత్ 1:32	5129 נֹוֹאֲדָיָה Nôw'adyâh నోవద్దె- ; prophetess; after exile; ఎజ 8:33
4886 מִשְׁחָה mâshach నేమ- , సోక- ; smear; anoint; పుట్ 31:13	5139 נָזִיר nâzîyr జీవదాన- , రాకి- , నాజిర- ; consecrated person, who has devoted himself to avoid intoxicating drinks, corpses, and cutting his hair; పుట్ 49:26
4898 מִשְׁכֵּיזַבְעִי M'shêyzab'êl మెసెజిబెత్సార్ ; father of Pethahiah, assistant of the king, tribe of Judah, after exile; నెహె 3:4	5145 נֶזֶר nezer కెరిట- , పటి- ; circular or semi-circular ornamental headdress, usually made out of precious metals and decorated with jewels, worn by kings and priests as a symbol of authority and status; బహి 29:6
4899 מִשְׁחָה mâshîyach నేమ- ; anointed; కబొడ 4:3	5152 נָחֹוֹר Nâchôwr నాహొర- ; son of Terah; brother of Abraham; పుట్ 11:23
4902 מֶשֶׁךְ Meshek మెసెకు ; son of Shem, Japheth; పుట్ 10:2	5159 נָחֻלָּה nachâlâh ఈన- , జాయెత్త- ; taking possession, occupation of; possession, domain; inheritance; lot (assigned by God); పుట్ 31:14
4912 מִשְׁחָל mâshâl సుబుత్- , నమున- ; saying; ఇసొబ్ 23:7	5166 נֶחֱמִיָּה N'chemyâh నెహెమ్యె- ; son of Azbuk; ruler of half the district of Beth-Zur; after exile; ఎజ 2:2
4918 מִשְׁלָל M'shullâm మెసులమ్ ; son of Joed; father of Sallu; tribe of Benjamin; after exile; 2రాజ 22:3	5171 נָחֶרַח Nachâray నహారయ- ; warrior; armour-bearer of Joab; time of king David; 2సము 23:37
4919 מִשְׁלֵמֹוֹת M'shillêmôwth మెసిలెమొత- ; son of Immer; ancestor of Maasai (Amashsai), priest; 2జర్ 28:12	5175 נָחִישׁ nâchâsh తరస- ; long legless reptile; no eyelids or external ears; moves by wriggling or gliding; some species have a poisonous bite; symbol of lurking, unexpected danger; associated with lies, deception, and misleading teaching; పుట్ 3:1
4940 מִשְׁפָּחָה mishpâchâh జాతి- (<i>bw:HIN:caste</i>), కాన్దాన- (<i>branch/clan</i>), కుటుంబ- (<i>family</i>); genus, kind (of animals); clan; పుట్ 8:19	5176 נָחִישׁ Nâchâsh నాహిస- ; father of Abigail and Zeruiah; 1సము 11:1
4942 מִשְׁפָּת mishpâth గొవ్వ- ; area enclosed by a stone wall or hedge, to protect sheep at night from thieves or wild animals; దొంగెత్తె ; పుట్ 49:14	5177 נָחִשְׁדָּן Nachshôwn నయిసొన- ; son of Amminadab; chief; tribe of Judah; time of Moses; బహి 6:23
4949 מִשְׁקֶלֶת mishqelet కొల్ పియ్య మాల- ; a weight suspended on the end of a string, used by builders to determine whether a wall was straight or not; often used in a figurative sense in the context of moral and ethical standards; 2రాజ 21:13	5199 נֶתֹפֶחַ N'êtôphâh నెటొఫ- ; town; territory of Judah; ఎజ 2:22
4956 מִסְרְפֹוֹת Misr'phôwth mayim మిసె-పొత్తయిమ్ ; location; near Sidon; యెహో 11:8	5200 נֶתֹפְחִי N'êtôphâthîy నెటొపొత- ; inhabitant of Netophah; 2సము 23:28
4957 מַסְרֵעָה Masrêqâh మసెకెత్సార్ ; town in Edom; పుట్ 36:36	5210 נִינְוֶה Nîyn'vêh నినెవ- ; city in Mesopotamia; capital of Assyria; పుట్ 10:11
4964 מֶתֶג metheg లొకొండ్ల టుకె- ; short bar, usually made of metal, placed in the mouth of a horse; its ends project from the mouth of the animal and are attached to ropes or leather straps that fit over the head as the bridle; used to steer the horse; associated with control and, indirectly, with lack of wisdom; 2రాజ 19:28	5224 נֶכֹוֹ N'êkôw పెకొ నెకొ- ; king of Egypt; 2జర్ 35:20
4967 מֶתְוֶשֶׁלַח M'êthûwshâ'êl మెతునయెలు ; son of Mehujael; descendant of Cain; పుట్ 4:18	5244 נֶמֶל n'mâlâh పెతె- ; small dark brown insect; Messor semirufus - Harvester ant; underground nest holds a queen ant, workers, and soldier ants that protect the nest; ant is capable of carrying many times its own weight; symbol of diligence and hard work; సుబుత్ 6:6
4968 מֶתְוֶשֶׁלַח M'êthûwshelach మెతుసెల- ; son of Enoch; descendant of Seth; పుట్ 5:21	5250 נִמְשִׁי Nimshîy నిమ్మి- ; grandfather of Jehu, king of Israel; 1రాజ 19:16
4982 מַטְנַי Matt'nay మత్తెనయ- ; priest; after exile; ఎజ 10:33	5262 נֶעֱקַ neçek ఉన్వల్ అర్చన- , వారి- ; libation, drink-offering; పుట్ 35:14
5011 נֹב Nôb నోబు- ; town; for priests; territory of Benjamin; 1సము 21:1	5268 נִצְרֹךְ Niçrôk నిసొక- ; god; Assyria; 2రాజ 19:37
5012 נָבָא' פָּנֵי nâbâ' పనర- , పల్క- , పొంకత- ; speak; act as a prophet; ఇసొబ్ 11:26	5270 נֹפֶחַ Nô'âh నోయ- ; daughter of Zelophehad; tribe of Manasseh; ఇసొబ్ 26:33
5018 נִבְּזָרָאֲדָן N'êbûwzar'âdân నెబుజరదాన- ; captain of the bodyguard of king Nebuchadnezzar; 2రాజ 25:8	5281 נֹעֲמִי Nô'ômîy నయెమి- ; wife of Elimelech; రూతు 1:2
5019 נֶבְּוֶקְדֵנֶצַּר N'êbûwkadne'ttsar నెబుకద్నెజర- ; king of Babylon (variant of Nebuchadnezzar); 2రాజ 24:1	5298 נֶפְתָּ Nepheg నెఫెగ- ; son of David; tribe of Judah; బహి 6:21
5022 נָבֹוֶת Nâbôwth నాబొత- ; man; from Jezreel; time of king Ahab; 1రాజ 21:2	5300 נֶפֶשׁ N'êphûwsh'çîym నెఫుసెసిమ- ; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ 2:50
5025 נֹבַח Nôbach నోబహ- ; town; Moab; ఇసొబ్ 32:42	5303 נָפְתִל n'phîyl నెఫిల- ; giants?; పుట్ 6:4
5028 נֶבֶחַ N'êbât నెబొత- ; father of king Jeroboam, king of Israel; 1రాజ 11:26	5305 נִפְתָּיִשׁ Nâphîysh నాఫిషు ; son of Ishmael; people; పుట్ 25:15
5030 נָבִי' פָּנֵי nâbîy' పన్వక్త- ; prophet; పుట్ 20:7	5306 נֹפֶק nôphek పద్మరాగమ్ ; (semi-)precious stone with a blue color, possibly turquoise; బహి 28:18

5318 נֶפְתָּוָח Nephtôwach నెప్తొవఱ-; location; territory of Judah, Benjamin; యెహో 15:9	castrated man, but with an emphasis on the role of court functionary; in Isa 56, a castrated man; పుట్ 37:36
5320 נַפְתּוּחִימ Naphtuchiym నప్తియిల్క్; people; descendants of Mizraim; పుట్ 10:13	5653 אַבְדָּא 'Abdâ అబ్దు-; son of Shammua (Shemaiah); Levite; after exile; 1రాజ 4:6
5321 נַפְתָּלִי Naphtâlîy నప్తాలి-; son of Jacob; founder of tribe of Naphtali; పుట్ 30:8	5654 אֶבְדָּן 'Ēbêd 'Ēdôwm ఎబెద్-యేదొమ్-; gatekeeper; 2సము 6:10
5335 נָתִיךְ n'tsiyach నెతియహ-; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:54	5656 אֶבְדָּן 'Ēbêd యేబెర-; priest; after exile; పుట్ 10:21
5352 נֶקֶד nâqâh సిక్వ కియ్య-; pronounce innocent; to let go unpunished; పుట్ 24:8	5680 אֶבְרִי 'Ibrîy హెబ్రి-; descendant of Eber; పుట్ 14:13
5353 נֶקֶד nâqâh సిక్వ కియ్య-; pronounce innocent; to let go unpunished; పుట్ 24:8	5695 עֵגֶל 'êgel కురత మూర్తి-, పడ్డనంగ్ మూర్తి-; idol in the shape of a calf; cast with metal; బహ్ 32:4
5369 נֵר Nêr నేర-; grandfather of king Saul; father of Abner; tribe of Benjamin; 1సము 14:50	5698 עֵגְלָה 'Eglâh యెగ్లహ-; wife of David; 2సము 3:5
5404 נֶשֶׁר neshêr గంద-, మల్-సుడుమ-; refers both to particular bird (Gyps fulvus - Griffon vulture, largest bird of prey) and general class of birds (large birds of prey); keen eyesight; associated with large size and great strength, ability to fly great distances at high speed; symbol of protection, metaphor for God, but also symbol for death in battle; unclean, not to be eaten; బహ్ 19:4	5699 אֶגְלָלָה 'Ēglâlâh కాసు-; two or four-wheeled vehicle; made of wood; pulled by oxen, donkeys, or horses; used for travel or the transport of loads; పుట్ 45:19
5417 נָתָן N'than'êl నెతనేల-; various men; after exile; ఇసాబ్ 1:8	5711 אֶדָּה 'Ādâh అద-; wife of Esau; పుట్ 4:19
5434 נֶחֱשׁ Nêḥṣh' సెబ-; son of Cush; descendant of Ham; పుట్ 10:7	5712 אֶדָּה 'Ēdâh సమిర-, మీర-, సమాజ-; gathering, congregation, band; బహ్ 12:3
5444 קִיבְכָי Qibb'kay సిబెకయ-; from Hushah; warrior; time of king David; 2సము 21:18	5714 אֶדְדָּו 'Ēddôw ఇద్దొ-; various men; tribe of Levi; 1రాజ 4:14
5454 אַבְתָּר 'Abtâr సబ్తల-; son of Cush; descendant of Ham; పుట్ 10:7	5715 אֶדְוִי 'Ēdûwîth వియమ- (rule), అగె-; witness, testimony, command; బహ్ 16:34
5455 אַבְתָּר 'Abtâr సబ్తల్; son of Cush; descendant of Ham; పుట్ 10:7	5720 אֶדְיָן 'Ādîyn అదిస-; family head; after exile; ఎజ్ 2:15
5467 דָּדֹם Dôdm సాదొమ్-; town, destroyed along with Gomorrah; పుట్ 10:19	5725 אֶדּוּלָּם 'Ādullâm అదులమ్-; location; యెహో 12:15
5479 צֹדַת צֹדַת సాటయ-; family head; servants of Solomon; after exile; ఎజ్ 2:55	5729 אֶדֶן 'Ēden యేదెన-; region; Assyria; 2రాజ 19:12
5488 צִדְוֶפַּח צిదవఫ్ డెంగల్ జాడితగ; prob. species of cattail, a reed-like plant; grows in water, up to 3 m high; fuzzy brown seed head becomes fluffy and blows away in the wind; Typha genus; used for baskets and mats; roots are edible; బహ్ 2:3	5733 אֶדְנָה 'Ādnâ అద్నా-; priest; family head; tribe of Levi; time of Joiakim; ఎజ్ 10:30
5511 צִיחֹון Cîychôwn సిహోన్-; king of Amorites; ఇసాబ్ 21:21	5739 אֶדֶר 'Ēder గొరె మంద-, మంద-; a group of domestic animals that are kept together for tending; usually sheep, goats, cattle; పుట్ 29:2
5513 צִינִי Cîynîy సినియల్క్; descendant of Canaan; పుట్ 10:17	5741 אֶדְרִי'עַל 'Ādrîy'êl అద్రియేల-; man from Abel-Meholah; husband of Merab, daughter of king Saul; 1సము 18:19
5514 צִינַי Cîynay సినాయ-; mountain, desert; బహ్ 16:1	5742 אֶדְשָׁה 'Ādâsh సేంగంగ-; type of legume; Lens culinaris; from low-branched plant with a weak stem; flowers develop into a short pod with only one seed inside, about the size of a small pea, one type of which is reddish brown; typically used in soups and stews; పుట్ 25:34
5516 צִיפְרָה Cîyç'râ సీసెర-; head of a family of temple servants; after exile; నాయ్ 4:2	5747 אֶוֶג 'Ôwg వోగ-; king of Bashan; ఇసాబ్ 21:33
5545 צָלַח çâlach మాపి-; grant pardon for an offense; బహ్ 34:9	5755 אֶוֶל 'Ivâh ఇవ్వు-; town; conquered by king of Assyria; 2రాజ 17:24
5548 צַלְכָּה Çalkâh సల-; town; Bashan; రెండ 3:10	5762 אֶוֶיֶת 'Āvîyth అవితు; town in Edom; పుట్ 36:35
5554 צֵלָה Çela' సెల-; town; Edom; 2రాజ 14:7	5771 אֶוֶן 'āvôn పాప-, సిక్వ, గల్తి-, కమ్-; transgression, sin; guilt (caused by sin); punishment (for guilt); పుట్ 4:13
5570 צִנְאָה Ç'nâ'âh సెనాయ; location; ఎజ్ 2:35	5775 אֶוֶפַּח 'ôwph పిట-, పిటె-పురడ-, జిప్సన్, పరిపలిక్, పారొడ, పిటెంగ్; generic word for birds that fly; పుట్ 1:21
5571 בֶּתְחֹרָן Bêthçôrân సెత్తల-; man from Beth-Horon; సెహె 2:10	5795 עֶזַע 'êz పాల్ హెరె-, హెరె-; smaller domesticated four-footed animal with hooves; Capra family; source of meat, milk, hides, hair, and horns; associated with demons; పుట్ 15:9
5572 צִנְה Ç'neh సాడెల-; perhaps Cassia senna (senna bush), hawthorn bush (has red fruit), acacia (has a red-flowered parasite), or Colutea istria (has bright yellow flowers); or perhaps generic word for shrub; బహ్ 3:2	5803 אֶזְגָּד 'Azgâd అజ్గాదు-; family head; after exile; ఎజ్ 2:12
5574 צִנְוִי'אָ Ç'nûw'âh హాసెన్-; father of Judah; tribe of Benjamin; 1జర్ 9:7	5804 אֶזְזָה 'Azzâh అయ్య-; town; territory of Ephraim; పుట్ 10:19
5576 צַנְחֶרִיב Çanchêriyb సన్హేరిబ-; king of Assyria (704-681); 2రాజ 18:13	5813 אֶזְרִי 'Uzzîy ఉజి; various men; tribe of Levi; after exile; 1జర్ 6:5
5601 צַפְּרִי çappîr సీలమని-; (semi-)precious stone with a deep blue color, possibly sapphire; బహ్ 24:10	5816 אֶזְרִי'עַל 'Uzzîy'êl ఉజియే-; son of Harhaiah; goldsmith; after exile; బహ్ 6:18
5617 פַּרְוַיִם Ç'pharvayim సెపర్వయిమ్-; town; conquered by king of Assyria; 2రాజ 17:24	5820 אֶזְמָוֶת 'Azmâveth అజ్మవెత్-; location; territory of Benjamin; 2సము 23:31
5618 צֹפְרֶת Çôphereth సాపెరెత్-; family head; servants of Solomon; after exile; ఎజ్ 2:55	5825 אֶזְעָה 'Āzêqâh అజేక-; town; territory of Judah; యెహో 10:10
5624 צֶרֶד Çered సెరెదు; son of Zebulun; పుట్ 46:14	5829 אֶזֶר 'Ēzer యేజెర-; Levite; after exile; 1జర్ 4:4
5631 צָרִיץ çârîç అదికార-, సేమ్-; official in the Egyptian, Assyrian, or Babylonian court; in Est and Dan, probably a	5830 אֶזְרָא 'Ezrâ యెజ్రా-; son of Seraiah; priest; after exile; ఎజ్ 7:1
	5832 אֶזָּר'עַל 'Āzar'êl అజరేల-; priest; after exile; 1జర్ 12:6
	5841 אֶזְזָתִי 'Azzâthîy గజ-; వారిర-; inhabitant of Gaza, town in Philistia; యెహో 13:3
	5850 אֶזְרָה 'Āzârâh కేరిట-, వోర-; circular or semi-circular ornamental headdress, usually made out of precious metals and decorated with jewels, worn by kings, priests, and officials

as a symbol of authority and status; also given to women by their suitors to win their affection; 2సము 12:30	6126 אַקְוֻבְּ 'Aqqûwb ఆకుబ-; Levite; after exile; 1జర్గ 3:24
5853 אֶרְוַת 'Atrôwth 'Addâr ఆతరోత్-అదార-; location; territory of Ephraim, Benjamin; యెహో 16:5	6137 אַרְבָּב 'aqrâb మిబ-; terrestrial arachnid (eight-legged) with pincers and a poisonous sting at the end of its jointed tail, which it can hold curved over the back; grows to about 13 cm long; associated with harsh, inhospitable living conditions; రెండ 8:15
5859 יְרוֹנָה 'Yrôwn ఈయెన-; town; territory of Naphtali; 1రాజ 15:20	6138 עֲרֹנָה 'Eqrôwn యెక్రాన-; town in Philistia; యెహో 13:3
5864 יֵימִינִי 'Yîymîni యిమ్-; village; territory of Judah; ఇసాబ్ 33:45	6139 עֲרֹנְיָ 'Eqrôwnîy యెక్రాన-; inhabitant of Ekron; యెహో 13:3
5871 אֵינִי 'Ayin ఆయిన్-; town; territory of Simeon; ఇసాబ్ 34:11	6142 אִיקְעֵשׁ 'Iqqêsh ఇకేష-; father of Ira, from Tekoa, warrior, time of king David; 2సము 23:26
5872 גֵּדִי 'Eyn Gedîy యెన్-గేది-; town; territory of Judah; యెహో 15:62	6158 עֲרֵב 'ôrêb కాక-; large black bird with thick strong beak, and fairly short legs; highly intelligent; Corvus family; unclean, not to be eaten; associated with death; symbol of devastation resulting from war; పుట్ 8:7
5873 גַּנְנִימִי 'Eyn Gannîm యెన్-గనిమ-; town; for Levites; territory of Issachar; యెహో 15:34	6160 אֶרְבָּב 'ârâbâh పయ్యన్ బొమ-; dry desert land; ఇసాబ్ 22:1
5874 דֹּר־מָנַסֶּה 'Eyn-Dô'r యెన్దోర-; town; territory of Manasseh; యెహో 17:11	6164 בֶּת־אַרָּבָה 'Arbâthîy అర-; inhabitant of Beth-Arabah; 2సము 23:31
5879 עֵינַיִם 'Eynayim యేనమ్-; town; territory of Judah; పుట్ 38:21	6175 אֲרֻמָּה 'ârûwm అరమ్-; pertaining to being crafty, prudent, cunning; పుట్ 3:1
5883 רֹגֵל 'Eyn Rôgêl యెన్-రోగెల-; location; territory of Judah, Benjamin; యెహో 15:7	6177 עֲרֹמֶר 'Ārôw'êr అరొమేర-; town; territory of Ammon; ఇసాబ్ 32:34
5885 שֶׁמֶשׁ 'Eyn Shemesh యెన్-షెమెష-; location; territory of Judah, Benjamin; యెహో 15:7	6179 גָּדִי 'Ērîy యెరీ-; son of Gad; పుట్ 46:16
5896 יִרְאָה 'Yîrâ ఆర-; Ithrite; warrior; time of king David; 2సము 20:26	6184 אֲרִיָּא 'ârîyts బీకుబ-; అద్భూత-; mighty, violent, ruthless; యోబ 6:23
5897 יִרְאֵד 'Yîrâd ఆరెదు-; son of Enoch; descendant of Cain; పుట్ 4:18	6195 אֲרָמָה 'ormâh ఆరమ్ బుది-; కపట-; state of being crafty, prudent, cunning; బహి 21:14
5902 יִרְאָם 'Yîrâm ఆరామ్-; chief of Edom; పుట్ 36:43	6208 אֲרִיעִי 'Arqîy అర్కియెత్-; descendant of Canaan; పుట్ 10:17
5909 אַכְבָּר 'akbâr యెక్ల-; generic word for small rodent, including mouse, vole, gerbil, rat; unclean, not to be eaten; కబోడ 11:29	6215 אִשָּׂא 'Ēsâv యేసవు-; son of Isaac; ancestor of Edomites; పుట్ 25:26
5911 אַכּוֹר 'Ākôwr ఆకొర-; valley; territory of Judah; near Jericho; యెహో 7:24	6228 אֲשָׁחַן 'Āshân ఆసన-; town; for Levites; territory of Simeon; యెహో 15:42
5912 אַחַנַּן 'Ākân ఆక-; son of Carmi; tribe of Judah; యెహో 7:1	6252 אֲשִׁתָּרֻחַ 'Ashtârôwth ఆస-; ఆస్తరోతగ; town; for Levites; territory of Manasseh; రెండ 1:4
5915 אַכְצַח 'Akçâh ఆక్స-; daughter of Caleb; యెహో 15:16	6253 אֲשִׁתֹּרֶת 'Ashtôreth ఆస్తరోత్-; Phoenician goddess of love and fertility; 1రాజ 11:5
5923 עֵלֶם 'êl జమ్-; bar or frame, made of wood, used to join two draft animals at the neck so that they can work together effectively in pulling a plow, threshing board, harrow, or wagon; often used in a figurative sense to denote oppression; పుట్ 27:40	6260 אֲטוּד 'attûwd హెరె బోకుడ-; dominant male goat in a గొర్రె flock; associated with authority; పుట్ 31:10
5933 אֲלֻוָּה 'Alvâh అల్వోత్-; chief of Edom; పుట్ 36:40	6274 אֲתַנְיָא 'Othniy'êl అత్నియ-; son of Kenaz; first judge of Israel (1374-1334); యెహో 15:17
5941 אֵלִי 'Ēlîy యేలి-; priest; time of Samuel; 1సము 1:3	6281 אֶתֶר 'Ēther యేతెర-; town; territory of Judah, Simeon; యెహో 15:42
5983 אַמּוֹנִי 'Ammôwn అమ్మిని-; son of Lot; Ben-Ammi; people, land; పుట్ 19:38	6290 פָּרָאן 'Pârân పారన్-; desert; పుట్ 21:21
5984 אַמּוֹנִי 'Ammôwnîy అమ్-; descendant of Ammon; రెండ 2:20	6299 פָּדָאָה 'pâdâh తవున-; కాబడ-; to deliver from danger or death; బహి 13:13
5987 אַמּוֹנִי 'Āmôwq అమ్మెక-; priest; after exile; నెహె 12:7	6303 פָּדוֹנָה 'Pâdôwn పాదొన-; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ర 2:44
6002 אַמְאֵלֶק 'Āmâlêq అమలెక-; descendant of Esau; పుట్ 36:12	6307 פַּדְדָּאן 'Paddân పదన-అరమ్-; location; పుట్ 25:20
6003 אַמְאֵלֶקִי 'Āmâlêqîy అమలెక్కియ-; descendant of Amalek, son of Esau; పుట్ 14:7	6312 פִּוּוֹה 'Pûw'âh పువ్య-; son of Issachar; గెహె 2; పుట్ 46:13
6017 אַמּוֹרָה 'Āmôrâh గొమొర-; town, destroyed along with Sodom; పుట్ 10:19	6319 פֹּהַר 'Pôwṭîy Phera' పోతీవెరన, పోతివెర్; priest of On; father of Asenath, wife of Joseph; పుట్ 41:45
6024 אַנָּב 'Ānâb అనబ-; town; territory of Judah; యెహో 11:21	6321 פֶּהַל 'pôwl కెరె సేగ-; collective term for seeds, often growing in pods, of the legume family; 2సము 17:28
6035 אֲנָב 'ânâv గెరెబ-, సాదు-, కమి-పాన-; poor, humble, meek; before God; ఇసాబ్ 12:3	6346 פֶּחְאָה 'pechâh గవర్నర- (lit:governor); governor of a province; 1రాజ 10:15
6042 אֲנִי 'Unnîy ఉని-; Levite; after exile; 1జర్గ 15:18	6355 פָּחַת מוֹוָאב 'Pachath Môw'âb పహత్-మోయబ-; family head; after exile; ఎజ్ర 2:6
6043 אֲנָיָה 'Ānâyâh అనయ-; chief; after exile; నెహె 8:4	6357 פִּיטְדָּה 'piṭdâh పుష్కరాగమ-; (semi-)precious stone of a golden yellow color, possibly topaz or chrysolite; బహి 28:17
6047 אֲנָמִימִי 'Ānâmiym అనమియెత్-; people; descendants of Mizraim; పుట్ 10:13	6367 חֵי הַצִּיּוֹר 'Pîy ha-Chîyrôth హి-హాహిర-; location along route of exodus; బహి 14:2
6055 אֲנָנְיָה 'Ānanyâh అననియ-; location; నెహె 3:23	6370 חֵי הַצִּיּוֹר 'pîylegesh ఇర్లంగ్ అడ్ వెయ్యెక-; ఇర్ల అడ్ వెయ్యె-; concubine; పుట్ 22:24
6061 אֲנָק 'Ānâq అనక-; giant; ancestor of race of giants; గెహె -1; ఇసాబ్ 13:22	6373 חֵי הַצִּיּוֹר 'pîynôn హిసాను; chief of Edom; పుట్ 36:41
6062 אֲנָקִי 'Ānâqîy అనక-; (pl.) descendants of Anak, giant; రెండ 1:28	6380 חֵי הַצִּיּוֹר 'Pôkereth Ts'bâyîym పాకెరెత్-హాబెయిమ్-; family head; servants of Solomon; after exile; ఎజ్ర 2:57
6068 אֲנָתוֹחַ 'Ānâthôwth అనతోత్-; man; after exile; యెహో 21:18	6396 חֵי הַצִּיּוֹר 'Pallûw పల్లు; son of Reuben; పుట్ 46:9
6069 אֲנָתוֹחִי 'Ānthôthîy అనతోత్-; inhabitant of Anatoth; 2సము 23:27	
6098 אֶצֶל 'êtsâh సూచన- (advice/counsel), పిలన-, సోండ్-విచర్-; counsel, advice, plan; రెండ 32:28	
6100 אֶצְוֶן 'Etsyôwn Geber ఎసాన్-గెబెర-; town; Gulf of Aqaba; ఇసాబ్ 33:35	
6107 אֶתֶם 'Etsem యెతెమ్-; town; territory of Simeon; యెహో 15:29	
6111 אֶתְמוֹנָה 'Atsmôwn అత్మొన-; village; territory of in Judah; ఇసాబ్ 34:4	

6406 **ᠫᠠᠯᠲᠢ** Palṭīy **వల్తయేల**–; inhabitant of Pelet; ఇసాబ్ 13:9
 6409 **ᠯᠠᠶᠢᠰᠢ** Palṭīy'ēl **వల్తయేల**–; son of Laish; ఇసాబ్ 34:26
 6418 **ᠫᠡᠯᠡᠴ** pelek **బేడ**–; wooden weight located at the top of the spindle; used to make it steady; 2సము 3:29
 6425 **ᠫᠡᠯᠡᠴ** pelec **తాగ**–; contraption consisting of rod held by a cord in the middle and with pans attached to both ends; used for weighing objects; సుబుత్ 16:11
 6430 **ᠫᠡᠯᠢᠰᠲᠢ** P'elishtiy **ఫిలిస్తియ**–; inhabitant of Philistia; పుట్ 10:14
 6432 **ᠫᠡᠯᠡᠠᠬᠢ** P'elēthiy **వెలితియ్య**–; name of David's royal guard; 2సము 8:18
 6439 **ᠫᠡᠨᠠᠮᠤᠪᠡ** P'nūw'ēl **పెనయేలు**; location; Penuel; పుట్ 32:30
 6443 **ᠫᠠᠨᠢ** pānīyn **మోతింగ**–; unknown gem, possibly pearls or corals; యోబు 28:18
 6444 **ᠫᠠᠨᠢᠨᠠᠬ** P'ninnāh **పెనిన**–; wife of Elkanah; 1సము 1:2
 6449 **ᠫᠠᠷᠢᠮ** P'igṣāh **పిస్**–; one of mountains of Abarim; ఇసాబ్ 21:20
 6453 **ᠫᠡᠴᠠᠴ** peṣach **పస్క నడ**–; passover; passover sacrifice; బహ్ 12:11
 6454 **ᠫᠠᠴᠡᠭᠠᠠᠨ** Pāṣeach **పాసెయ**–; father of Joiada; time of Nehemiah; 1జర్ 4:12
 6464 **ᠫᠠᠸᠠᠸ** Pā'ūw **పాయు**; location; పుట్ 36:39
 6465 **ᠫᠠᠸᠠᠸ** P'ōwr **పెయ్యెర**–; deity of Moab; ఇసాబ్ 23:28
 6492 **ᠫᠡᠴᠠᠴ** Peqach **పెకహు**–; son of Remaliah; king of Israel (740/39–732/31); 2రాజ 15:25
 6494 **ᠫᠡᠴᠠᠴᠢᠶᠠᠬ** P'qachyāh **పెకహ్య**–; son of Menahem; king of Israel (742/41–740/39); 2రాజ 15:22
 6499 **ᠫᠠᠷ** par **కుర**–, **పడ**–; young male bovine; clean, used as sacrifice; associated with power and strength, but also with aggression and therefore often used to denote people who behave aggressively; పుట్ 32:15
 6505 **ᠫᠠᠷᠠᠳ** pered **కంచర-గాది**–; male offspring of a male donkey and a female horse (or, but less common, a male horse and a female donkey); stronger than a donkey and more resistant to diseases than horses and donkeys; infertile; usually dark brown in color; has bigger ears than the parent horse; used for riding and as pack animals; associated with a lack of understanding; 2సము 13:29
 6506 **ᠫᠠᠷᠠᠳ** pirdāh **కంచర గాది**–; female offspring of a male donkey and a female horse (or, but less common, a male horse and a female donkey); stronger than a donkey and more resistant to diseases than horses and donkeys; infertile; usually dark brown in color; has bigger ears than the parent horse; used for riding and as pack animals; 1రాజ 1:33
 6510 **ᠫᠠᠷᠠᠳ** pârāh **పడ్డ**–, **మూరన**–; young cow, used for sacrifice; పుట్ 32:15
 6514 **ᠫᠠᠷᠠᠳᠠ** P'rūwdā' **పెరుద**–; family head; servants of Solomon; after exile; ఎజ్ 2:55
 6522 **ᠫᠠᠷᠢᠵᠢ** P'rizziy **పెరిజ**–; people; పుట్ 13:7
 6539 **ᠫᠠᠷᠠᠴ** Pâraç **పర్షయ**–; people, land; 2జర్ 36:20
 6547 **ᠫᠠᠷᠠᠬ** Par'ōh **పరో**–; title of Egyptian kings; పుట్ 12:15
 6550 **ᠫᠠᠷᠠᠬ** par'ōsh **చుడుసి పుర్మ**–; flea; 1సము 24:14
 6551 **ᠫᠠᠷᠠᠬ** Par'ōsh **పరోస**–; family head; after exile; ఎజ్ 2:3
 6553 **ᠫᠠᠷᠠᠠᠠᠳᠠᠨᠠᠶ** Pir'āthōwnīy **పిరతోన**–; inhabitant of Pirathon; నాయ్ 12:13
 6557 **ᠫᠠᠷᠡᠰ** Perets **పెరెస**–; son of Judah; పుట్ 38:29
 6560 **ᠫᠠᠷᠡᠰ** ᠠᠵᠵᠠ **పెరెత్-ఉజ్జ**–; location; **ᠫᠠᠷᠡᠰ** ᠠᠵᠵᠠ; 2సము 6:8
 6578 **ᠫᠠᠷᠠᠠᠳ** P'rāth **యిథ్రటిస**–; river; పుట్ 2:14
 6586 **ᠫᠠᠸᠠᠸ** pāsha' **ఉల్ల**–, **మర్ల**–; to act in opposition to an authority or to a moral code; 1రాజ 8:50
 6588 **ᠫᠠᠸᠠᠸ** peshā' **గర్తి**–, **మర్ల బడ**–, **పాప**–; an act of opposition to authority or to a moral code; పుట్ 31:36
 6603 **ᠫᠠᠳᠠᠠᠠᠳ** pittūwach **పిటెగ్ వాట**–; figures or characters engraved on the surface of a hard object, such as stone or metal, with a sharp tool; బహ్ 28:11
 6611 **ᠫᠠᠳᠠᠠᠠᠳ** P'thachyāh **వెతహయ**–; son of Meshezabel; assistant of the king; tribe of Judah; after exile; 1జర్ 24:16
 6620 **ᠫᠠᠳᠠ** pethen **నాయ**–; cobra; రెండ 32:33

6625 **ᠫᠠᠳᠠᠷᠠᠴᠢ** Pathruçiy **పత్రుసియత్క**–; inhabitants of Pathrus, descendants of Mizraim; పుట్ 10:14
 6629 **ᠲᠠᠰᠠᠨ** tsō'n **మంద**–, **గొర**–; quantity of small domestic animals traveling and feeding together; consisting of sheep and goats; hair or wool shorn for weaving into cloth; females milked for food; may be killed and eaten for meat; used as sacrificial animals; associated with large quantities and also with God's people, who are often seen as a flock with God as their shepherd; పుట్ 4:2
 6636 **ᠲᠠᠰᠠᠨ** Ts'ō'īym **సోయర్**, **సెబాయిమ్**; one of the 5 cities in the plain which included Sodom and Gomorrah; పుట్ 10:19
 6648 **ᠲᠤᠰᠤᠪᠠ** tseba' **రంగ-రంగుంగ్ కట్టంగ**–; dyed cloth of high quality; highly valued; నాయ్ 5:30
 6649 **ᠲᠤᠰᠤᠪᠠᠨ** Tsib'ōwn **సిబ్యన**–; son of Seir; పుట్ 36:2
 6650 **ᠲᠠᠰᠠᠨ** Ts'ō'īym **జెబాయిమ**–; location; territory of Benjamin; 1సము 13:18
 6659 **ᠲᠠᠰᠠᠳᠠᠠᠳ** Tsādōwq **సాదోక**–; various men; after exile; 2సము 8:17
 6662 **ᠲᠠᠰᠠᠳᠠᠠᠳ** tsaddīyq **నాయ**–, **నియత**–; just, righteous person; పుట్ 6:9
 6663 **ᠲᠠᠰᠠᠳᠠᠳ** tsādaq **నాయ**–; make righteous, pronounce just; పుట్ 38:26
 6664 **ᠲᠠᠰᠠᠳᠠᠳ** tsedeq **నియత**–, **నాయమ**–; right, justice; కబొడ 19:15
 6666 **ᠲᠠᠰᠠᠳᠠᠳ** ts'dāqāh **నియత**–, **నాయ**–; right, justice; పుట్ 15:6
 6678 **ᠲᠠᠰᠠᠳᠠᠳ** Tsōwbā' **సోబ**–; land; in Syria; 1సము 14:47
 6697 **ᠲᠠᠰᠠᠳᠠᠳ** tsūwr **పెర్ల బండ**–; literally: rock; hence: protector (epithet of God); బహ్ 17:6
 6717 **ᠲᠠᠰᠢᠪᠠ** Tsīybā' **సీబ**–; servant of king Saul; 2సము 9:2
 6721 **ᠲᠠᠰᠢᠶᠳᠠᠨ** Tsīydōwn **సీదాన**–; son of Canaan; town in Phoenicia; పుట్ 10:15
 6722 **ᠲᠠᠰᠢᠶᠳᠠᠨ** Tsīydōnīy **సీదాన**–; inhabitant of Sidon; రెండ 3:9
 6726 **ᠲᠠᠰᠢᠶᠳᠠᠨ** Tsīyōwn **సియోన**–; mountain; on which the temple has been built; also used to refer to the people living there; 2సము 5:7
 6727 **ᠲᠠᠰᠢᠶᠠᠬᠠ** Tsīychā' **జీహ**–; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:43
 6759 **ᠲᠠᠰᠠᠮᠠᠨᠨᠠ** Tsalmunnā' **నల్మన**–; king of Midian; నాయ్ 8:6
 6762 **ᠲᠤᠰᠡᠯᠠ** Tsela' **సేల**–; town; territory of Benjamin; యెహో 18:28
 6765 **ᠲᠠᠰᠠᠯᠠᠫᠠᠳ** Ts'lophchād **సెలోఫహద**–; son of Hephher; tribe of Manasseh; ఇసాబ్ 26:33
 6768 **ᠲᠤᠰᠡᠯᠠᠴ** Tseleq **జెలెక**–; Ammonite; warrior; time of king David; 2సము 23:37
 6785 **ᠲᠤᠰᠡᠮᠠᠷ** tsemer **గొర బూర**–; soft wavy undercoat of hairy animals such as sheep; used to weave a fabric from which clothing was made; associated with whiteness, purity, and softness; కబొడ 13:47
 6786 **ᠲᠠᠰᠠᠮᠠᠷᠢ** Ts'mārīy **సెమరియత్క**–; descendant of Canaan; పుట్ 10:18
 6787 **ᠲᠠᠰᠠᠮᠠᠷᠢ** Ts'mārayim **సెమరయిమ్**; town; territory of Benjamin; యెహో 18:22
 6790 **ᠲᠤᠰᠢᠨ** Tsin **సీన**–; location; Negeb; ఇసాబ్ 13:21
 6815 **ᠲᠠᠰᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠢ** Tsa'anannīym **జయననిమ**–; location; territory of Naphtali; యెహో 19:33
 6820 **ᠲᠠᠰᠠᠷ** Tsō'ar **సోయర**–; one of the 5 cities in the plain which included Sodom and Gomorrah; in the south of Jericho Valley; on south bank of Wadi-Zered in Edomite territory; పుట్ 13:10
 6833 **ᠲᠠᠰᠢᠫᠠᠳᠠ** tsippōwr **కొట్క పిటి**–; general term for a small bird about the size of a sparrow; పుట్ 7:14
 6834 **ᠲᠠᠰᠢᠫᠠᠳᠠ** Tsippōwr **సిపార**–; father of Balak, king of Moab; ఇసాబ్ 22:2
 6846 **ᠲᠠᠰᠠᠫᠠᠨᠠᠬ** Ts'phanyāh **జెఫన్య**; priest; tribe of Levi; time of Zedekiah; 2రాజ 25:18
 6855 **ᠲᠠᠰᠢᠫᠠᠳᠠ** Tsippōrāh **సిపార**; wife of Moses; బహ్ 2:21
 6860 **ᠲᠠᠰᠢᠯᠠᠭ** Tsiqlag **సిక్లగ**–; location; territory of Simeon; యెహో 15:31
 6865 **ᠲᠠᠰᠠᠷ** Tsōr **తూరు**–; town; Phoenicia; యెహో 19:29
 6868 **ᠲᠠᠰᠠᠷᠠᠳᠠ** Ts'rēdāh **జెరెద**–; town; territory of Ephraim; 1రాజ 11:26
 6870 **ᠲᠠᠰᠠᠷᠠᠳᠠ** Ts'rūwyāh **సెరుయ**–; daughter of Nahash; sister of David; 1సము 26:6

6876 **צִרְיָה** Tsôriy **తూరు-**; inhabitant of Tyre; 1రాజు 7:14
 6879 **בַּרְאָה** tsâra' **పెర్బ బేమరి-, సీడ్వల్ బేమరి-**; suffer from an infectious skin disease; బహి 4:6
 6880 **בְּרָאָה** tsîr'âh **టీసుర్ వీసి-**; flying stinging insect with transparent, membrane-like wings; hornets are usually black or brown; wasps are often greenish; larger hornets can be 30-40 mm long; both have a sting that can be very painful, even dangerous; symbol for a dangerous enemy or an attacking army; బహి 23:28
 6881 **בְּרָאָה** Tsor'âh **జోర-**; town; territory of Dan; యెహో 15:33
 6883 **בְּרָאָה** tsâra'ath **సీడ్వల్ బేమరి-, పెర్బ బేమ-, రోగి-**; an infectious skin disease; general term which probably covers diseases as psoriasis, favus, and leucoderma (Hulse); కటోడ 13:2
 6884 **בְּרָאָה** tsârâph **సోవార-**; goldsmith; నాయ్ 7:4
 6886 **בְּרָאָה** Tsâr'phath **సారఫత-**; town; Phoenicia; near Sidon; 1రాజు 17:9
 6891 **בְּרָאָה** Tsâr'thân **సారతాన-**; town; territory of Ephraim; యెహో 3:16
 6895 **בְּרָאָה** qâbab **సాపెన-**; curse; ఇసాబ్ 22:11
 6909 **בְּרָאָה** Qabts'êl **కబ్త్;** town; territory of Judah; యెహో 15:21
 6918 **בְּרָאָה** qâdôwsh **పవిత్ర-, సుదుడ-, సీగ్-**; holy; బహి 19:6
 6929 **בְּרָאָה** Qêd'mâh **కెడమత్;** son of Ishmael; పుట్ 25:15
 6932 **בְּרָאָה** Q'dêmôwth **కెడమొత్-**; town; for Levites; territory of Reuben; రెండ 2:26
 6934 **בְּרָאָה** Qadmîy'êl **కద్మియేల్-**; family head; Levite; after exile; ఎజ్ 2:40
 6938 **בְּרָאָה** Qêdâr **కేదారు;** son of Ishmael; people, land; పుట్ 25:13
 6939 **בְּרָאָה** Qidrôwn **కిద-**; river; east of Jerusalem; 2సము 15:23
 6942 **בְּרָאָה** qâdash **సుదుడ-, నేమి-, పవిత్ర-**; be holy, prove oneself holy, declare holy, be consecrated; పుట్ 2:3
 6944 **בְּרָאָה** qôdesh **పవిత్ర-, సుదుడ-**; holy thing, holiness; బహి 3:5
 6945 **בְּרָאָה** qâdêsh **లంజ-**; female temple prostitute; రెండ 23:17
 6946 **בְּרָאָה** Qâdêsh **కాదెస్-, యేన్-మిషపత్;** location; En Mishpat; పుట్ 14:7
 6947 **בְּרָאָה** Qâdêsh Barnêa' **కాదెస్-బర్నీయ-**; location; ఇసాబ్ 32:8
 6955 **בְּרָאָה** Q'hâth **కహత్-**; son of Levi; పుట్ 46:11
 6956 **בְּרָאָה** Qôhâthîy **కహత్-**; descendant of Kohath; tribe of Levi; ఇసాబ్ 3:27
 6971 **בְּרָאָה** qôwph **డగుల్ జవ్వర-**; large primate with long tail and doglike muzzle, the size of a large dog; usually light brown in color, but older males sometimes turn gray; some large males develop a mane like a lion; they spend most of their time on the ground and eat a variety of roots, shoots, fruits, leaves, insects, and small reptiles; various subspecies of papio; brought to Israel from Tarsis; 1రాజు 10:22
 6976 **בְּרָאָה** Qôwts **హకోజ-**; priest; time of David; 1జర్ 4:8
 6989 **בְּרָאָה** Q'ûwrâh **కెతుర-**; concubine of Abraham; పుట్ 25:1
 7014 **בְּרָאָה** Qayin **కయిన్-**; town; territory of Judah; పుట్ 4:2
 7015 **בְּרָאָה** qîynâh **దుక్వత్-, సానలిర సాబు-**; lamentation, elegy; 2సము 1:17
 7017 **בְּרָאָה** Qêynîy **కెయిన్యల్-**; people; పుట్ 15:19
 7018 **בְּרָאָה** Qêynân **కెయినాన్-**; son of Enosh; descendant of Seth; పుట్ 5:9
 7026 **בְּרָאָה** Qêyrôç **కేరోస-**; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:44
 7027 **בְּרָאָה** Qiysh **కీస్-**; ancestor of Mordecai; tribe of Benjamin; 1సము 9:1
 7028 **בְּרָאָה** Qiyshôwn **కీసాన్-**; river; నాయ్ 4:7
 7042 **בְּרָאָה** Q'îlytâ' **కెలీత్-**; Levite(s); after exile; ఎజ్ 10:23
 7045 **בְּרָאָה** q'îlâlâh **సాపెన-**; curse; పుట్ 27:12
 7054 **בְּרָאָה** qâmâh **విల్లి మవ్వల్ పంట-**; ripe, uncut grain plants; బహి 22:6
 7065 **בְּרָאָה** qânâ' **సోంగ-, వెలె పటి-**; to experience a sentiment of anger or strong concern for the sake of someone else because that person does not receive the treatment they are entitled to; to experience a sentiment of anger toward someone else because that person has qualities, privileges, or possessions that one feels one should have as well; పుట్ 26:14

7068 **בְּרָאָה** qin'âh **జటి మాసి కియ్యల-, సోంగ-**; a feeling of anger or strong concern for the sake of someone else because that person does not receive the treatment they are entitled to; a feeling of anger toward someone else because that person has qualities, privileges, or possessions that one feels one should have as well; ఇసాబ్ 5:14
 7071 **בְּרָאָה** Qânâh **కాన;** location; territory of Asher; యెహో 16:8
 7072 **בְּרָאָה** qannôw' **పనంద్ మవ్వు;** insisting on receiving the attention and commitment that is in keeping with one's status; యెహో 24:19
 7074 **בְּרָאָה** Q'nizzîy **కెనెజ-**; clan; tribe of Judah; పుట్ 15:19
 7076 **בְּרָאָה** qinnâmôwn **దాల్మిన-**; cinnamon tree, of which the inner bark is used for the preparation of the spice cinnamon; బహి 30:23
 7080 **בְּרָאָה** qâçam **జవినత్-, నగున్ సూడ-**; communicate with the spirit world using a variety of means such as inspecting the liver of animals, shaking arrows, consulting teraphim, or casting lots, usually regarded as an evil practice that is to be condemned; రెండ 18:10
 7084 **בְּרָאָה** Q'îylâh **కెయిల-**; town; territory of Judah; యెహో 15:44
 7124 **בְּרָאָה** qôrê' **కర్రంజ-**; any one of three types of partridge: Alectoris graeca (rock partridge), Francolinus francolinus (black francolin), or Ammoperdix heyi (sand partridge); name means "the caller," a reference to the ringing crowing of the males, typically while standing on top of a rock; lives in small flocks called coveys, lays a great many eggs, and prefers to run when in danger, flying only when necessary; 1సము 26:20
 7134 **בְּרָאָה** qardôm **మర్బ-**; wooden handle with a metal blade, sharpened on one face, perpendicular to the handle; used for cutting down trees and shaping timber; నాయ్ 9:48
 7143 **בְּרָאָה** Qârêach **కారెహ-**; father of Johanan, army officer of Judah, time of exile; 2రాజు 25:23
 7152 **בְּרָאָה** Q'riyôwth **కెరియొత్;** town; territory of Judah; యెహో 15:25
 7153 **בְּרָאָה** Qiryath 'Arba' **కిర్యత్-అర్బ-**; town; for Levites; territory of Judah; పుట్ 23:2
 7154 **בְּרָאָה** Qiryath Ba'al **కిర్యత్-బాల-**; town; territory of Judah; యెహో 15:60
 7158 **בְּרָאָה** Qiryath Çannâh **కిర్యత్-సెనెర-**; town; for priests; territory of Judah; యెహో 15:15
 7191 **בְּרָאָה** Qishyôwn **కిషియోన్-**; town; for Levites; territory of Issachar; యెహో 19:20
 7205 **בְּרָאָה** R'ûwbên **రూబె-**; son of Jacob; founder of tribe of Reuben; పుట్ 29:32
 7206 **בְּרָאָה** R'ûwbênîy **రూబెన్-**; member of tribe of Reuben; ఇసాబ్ 26:7
 7237 **בְּרָאָה** Rabbâh **రబ-**; town; territory of Judah; రెండ 3:11
 7247 **בְּרָאָה** Riblâh **రిబ-**; town; on the Orontes river; ఇసాబ్ 34:11
 7249 **בְּרָאָה** Rab-Çârîyç **ముకె అదికారి-, రబ్బారీస్-**; Title of an important political or military official in Assyria; see also రిబ్బ; 2రాజు 18:17
 7254 **בְּרָאָה** Reba' **రేబ-**; king of Midian; ఇసాబ్ 31:8
 7259 **בְּרָאָה** Ribqâh **రిబ్క-**; wife of Isaac; పుట్ 22:23
 7262 **בְּרָאָה** Rabshâqêh **అదికారి-**; high official in the Assyrian and Babylonian court or army; 2రాజు 18:17
 7274 **בְּרָאָה** Rôg'îlym **రోగిల-**; village; Gilead; 2సము 17:27
 7327 **בְּרָאָה** Rûwth **రూత్-**; from Moab; wife of Mahlon, son of Elimelech; రూత్ 1:4
 7340 **בְּרָאָה** R'chôb **రెహోబ్-**; town; for Levites; territory of Asher; ఇసాబ్ 13:21
 7342 **בְּרָאָה** râchâb **రాహబ-**; prostitute from Jericho; పుట్ 34:21
 7346 **בְּరָאָה** R'chab'âm **రెహాబామ్-**; son of Solomon; king of Judah (931/30-913); 1రాజు 11:43
 7354 **בְּרָאָה** Râchêl **రాహే-**; daughter of Laban; wife of Jacob; పుట్ 29:6
 7380 **בְּרָאָה** Rîybay **రిబయ-**; father of Ithai, Ittai, warrior; time of David; 2సము 23:29

7394 **רֶכֶשׁ** Rêkâb **రేకబ్**; father of Malchijah, ruler of district; time of Nehemiah; 2సము 4:2

7409 **רֶכֶשׁ** rekesh **రేకేష్ విత్తలిక్ కోడంగ్**--; a fast horse, selectively bred for speed; 1రాజు 4:28

7414 **רָמָא** Râmâh **రామ**--; town; Gilead; యెహో 18:25

7416 **רִמְמוֹן** rimmôwn **రామోన్**--; small tree 3–5 m tall, with narrow, dark green leaves and thorny branches; Punica granatum; red flower; round fruit has a hard skin, with tightly-packed pockets of seeds inside; seeds were sometimes made into wine; one of the seven “special” foods mentioned that the Israelites would find in Canaan; flower-shaped end of the pomegranate fruit made it an attractive decoration on stone and in the temple; బ్రహ్మ 28:33

7431 **רֵמֶשׁ** remes **రెమ్-బుస్**--; creeping [things], referring to small unclean creatures, reptiles in particular.; పుట్ 1:25

7466 **רֵעִי** R^eûw **రయి**--; son of Peleg; descendant of Shem; పుట్ 11:19

7484 **רָמָח** Ra'mâh **రయమల్**--; son of Cush; descendant of Ham; పుట్ 10:7

7486 **רָמְצֵץ** Ra'm^eçêç **రామ్-జెచ్చ**--; region, town; in Egypt; పుట్ 47:11

7496 **רָפָחַ** râphâ' **సానలిరంగ్ ఆత్మ**--; **కేతడ్-బూత్**--; spirits of the dead; యోబు 26:5

7508 **רֶפְחַיִּים** R^ephîyîm **రెఫిదియిమ్**; location along route of exodus; బ్రహ్మ 17:1

7509 **רֶפְחַיָּה** R^ephâyâh **రెఫయి**--; son of Hur; chief of half of the district of Jerusalem; 1జర్ 3:21

7522 **רָצוֹן** râtsôwn **ఆనంద**--; **కుస్**--; **వోస్**--; **వనంద**--; delight, satisfaction; will, pleasure; goodwill, favour; పుట్ 49:6

7526 **רֹאשׁ** R^etsîyn **రెషిన్**--; head of a family of temple servants; after exile; 2రాజు 15:37

7532 **רִיטְפָּא** Ritspâh **రిస్పా**--; daughter of Aiah; concubine of king Saul; 2సము 3:7

7553 **רִקְמָה** riqmâh **రిక్మ** **సోబెత తయర్ కీత**--; cloth with decorative patterns sewn into it by hand and therefore expensive; regarded as beautiful and valuable; నాయ్ 5:30

7561 **רָשָׁא** râsha' **కరబ్-సాన్**--; **కర**--; to act in a way that is contrary to (God's) law, resulting in a state of guilt; బ్రహ్మ 22:9

7563 **רָשָׁא** râshâ' **కరెబ**--; **సెడ్-బుది**--; **గల్లి**--; person who lives in a perpetual state of guilt because of refusing to heed God's laws; opposite of righteous; పుట్ 18:23

7568 **רֶשֶׁת** resheth **రేషెత్**--; **జాల**--; **నాన్**--; net of unknown size and shape; used for hunting birds and other animals, and also for fishing; associated with aggression and control; బ్రహ్మ 27:4

7574 **רֶתֶם** rethem **రెత్ము**--; a tough desert shrub, up to 2 m tall; many small branches, few leaves, clusters of white flowers; Retama raetam; 1రాజు 19:4

7614 **שֶׁבַח** Sh^ebâ' **సేబ**--; son of Raamah, Jokshan, Joktan; descendant of Shem, Ham; land; పుట్ 10:7

7618 **שֶׁבַע** sh^ebûw **యమున్**--; (semi-)precious stone with various curved layers of different colors; possibly variety of chalcedony; agate; బ్రహ్మ 28:19

7621 **שְׁבֻעָה** sh^ebûw'âh **వర్జన్**--; a solemn promise; పుట్ 24:8

7630 **שֹׁבַי** Shôbay **సోబయి**--; family head; gatekeepers; after exile; ఎజ్ 2:42

7643 **שֶׁבַם** S^ebâm **సేబ**--; village; territory of Reuben; ఇసాబ్ 32:3

7644 **שֶׁבַע** Shebnâ' **సెబ్**--; official; time of king Hezekiah; 2రాజు 18:18

7650 **שָׁבָא** shâba' **వోబ**--; **వర్జన్**--; to promise solemnly; పుట్ 21:23

7676 **שַׁבָּת** shabbâth **ఆర**--; a holy day of rest; seventh day of the week, on which no work is to be done; బ్రహ్మ 16:23

7678 **שַׁבְּתָי** Shabb^ethay **సబెతయి**--; Levite(s); after exile; ఎజ్ 10:15

7706 **שָׁדַד** Shadday **షుషా సక్తి**--; **సర్వ సక్తి**--; traditionally: Almighty One; better: All-sufficient One (the One every good and perfect gift comes from); పుట్ 17:1

7716 **שֶׁה** seh **గోరె**--; the individual animal of a flock, whether sheep or goat; పుట్ 22:7

7740 **שָׁוַע** Shâvêh **సావె**; location; పుట్ 14:5

7744 **שׁוּׁוַח** Shûwach **శూవచు**; son of Abraham; పుట్ 25:2

7755 **שׁוּׁוַח** Sôwôh **సోక**--; **సాక**--; town; territory of Judah; యెహో 15:35

7763 **שׁוּׁוַח** Shôwmêr **సోమెర**--; mother of Jehozabad, official, time of Joash; 2రాజు 12:21

7764 **שׁוּׁוַח** Shûwnîy **శూవి**; son of Gad; పుట్ 46:16

7766 **שׁוּׁוַח** Shûwnêh **శూవెమ్**; town; territory of Issachar; యెహో 19:18

7767 **שׁוּׁוַח** Shûwnammîyth **శూన్**--; woman; inhabitant of Shunem; 1రాజు 1:3

7770 **שׁוּׁוַח** Shûwa' **శూయ**--; father of wife of Judah; పుట్ 38:2

7776 **שׁוּׁוַח** shûw'âl **కోయ్**--; animal looking like a longhaired dog with a pointed nose and a bushy tail; either reddish with white underparts (fox) or yellowish brown with red tips to the fur on the back (jackal); scavenger; associated with destruction and devastation, and also with being insignificant but self-important; నాయ్ 15:4

7793 **שׁוּׁוַח** Shûwr **శూర**--; location; పుట్ 16:7

7794 **שׁוּׁוַח** shôwr **కోంద**--; **కుర**--; **మూర**--; general word for individual cattle; may be male or female; పుట్ 32:5

7799 **שׁוּׁוַח** shûwshan **పుంగ**--; flowering plant with erect stem and long narrow leaves; can grow to 1.5 m high; bulbous root; cone-shaped flowers, usually with 5–6 petals, protrude straight out or slightly downward from the stem; Lilium candidum; associated with unsurpassed beauty; 1రాజు 7:19

7800 **שׁוּׁוַח** Shûwshan **శూస్**--; town; capital of Persia; నెహ్ 1:1

7826 **שַׁחַל** shachal **గోహల్ చిహ్**--; exact meaning uncertain; possibly: male lion that is no longer living with its pride and wanders around alone; యోబు 4:10

7848 **שִׁטְתָּה** shittâh **తుమ్-కటె**--; short desert tree, reaching 3–5 m tall, with a wide crown; has sharp spines, finely divided leaves, and tiny pale yellow flowers arranged in drooping bunches; produces a bean pod that is twisted and looped when dry; member of Mimosa family, Acacia tortilis or Acacia raddiana; బ్రహ్మ 25:5

7851 **שִׁטְתָּה** Shittîym **సిత్**--; location; Jordan Valley; ఇసాబ్ 25:1

7860 **שׁוֹטֵר** shôṭêr **అదిక**--; **పెదొల**--; **కారోబార**--; officer, foreman, supervisor; బ్రహ్మ 5:6

7887 **שִׁיִּל** Shîylôh **సిలోహు**--; town; territory of Ephraim; యెహో 18:1

7888 **שִׁיִּל** Shîylôwnîy **సిలోన్**--; descendant of Shelah; tribe of Judah; 1రాజు 11:29

7895 **שִׁיִּשָּׁק** Shîyshaq **సిషక్**--; king of Egypt; time of Solomon; 1రాజు 11:40

7922 **שֶׁל** sekel **బుది**--; **సమ్మే మా**--; superior power of discernment and understanding; 1సము 25:3

7926 **שֶׁכֶּם** sh^ekem **సేకెమ్**--; town; for Levites; territory of Ephraim; పుట్ 9:23

7927 **שֶׁכֶּם** Sh^ekem **సేకెమ్**--; son of Hamor; chief of Shechem; పుట్ 12:6

7956 **שֶׁלָּה** Shêlâh **సేల**--; son of Judah; పుట్ 38:5

7958 **שָׁלָב** s^elâv **శాలి**; small brown bird streaked with white, smallest of the game birds; looks like a miniature partridge, with a small white patch beneath its beak, a white stripe above its eye, and another around its neck; Coturnix coturnix; associated with God's merciful provision during the Exodus from Egypt; బ్రహ్మ 16:13

7965 **שָׁלֹוֶם** shâlôwm **సాంతి**--; **ముక్తి**--; **చొకొట**--; intact state; unconcern, ease; prosperity; welfare, condition; peace; friendship; peace, salvation; పుట్ 15:15

7974 **שֶׁלַח** Shelach **యేబెర్షన్**--; **సేలహున్**; son of Arpachshad; descendant of Shem; పుట్ 10:24

7977 **שִׁלְחִי** Shilchîy **సిల్లి**--; father of Azubah, mother of Jehoshaphat; 1రాజు 22:42

8002 **שְׁלֵם** shelem **సాంతి**--; **సాంతి** -- **బలిదాన్**--; peace offering; బ్రహ్మ 20:24

8004 **שָׁלֵם** Shâlêm **సాలెమ్**; town; Jerusalem; పుట్ 14:18
 8006 **שִׁלְלֵם** Shillêm **సిల్లెమ్**; son of Naphtali; పుట్ 46:24
 8010 **שִׁלְמֹה** Sh'îlômôh **సాలోమోన**; son of David; king of Israel; tribe of Judah; 2సము 5:14
 8014 **שַׁלְמַי** Salmay **సల్మయ**; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:46
 8022 **שַׁלְמַנְעֶשֶׁר** Shalman'eçer **సల్మానెసెర**; Shalmaneser V; king of Assyria (726-722); 2రాజు 17:3
 8026 **שֵׁלֶפְ** sheleph **సెలెఫు**; son of Joktan; descendant of Shem; పుట్ 10:26
 8034 **שֵׁם** shêm **సేమ**; son of Noah; పుట్ 2:11
 8051 **שַׁמּוּעַ** Shammûwa' **సముయ**; man; tribe of Levi; after exile; ఇసాబ్ 13:4
 8061 **שִׁמְיָדָא** Sh'mîydâ' **సెమిద**; man; tribe of Manasseh; ఇసాబ్ 26:32
 8069 **שָׁמְיָר** Shâmîyr **సామిర్**; town; territory of Judah; యెహో 15:48
 8081 **שֶׁמֶן** shemen **శెమెన మర**; literally: oil tree; identification uncertain; perhaps: evergreen conifer that grows to a height of 20 m and can live as long as 150 years; related to cedar, cypress, and juniper; Pinus halepensis - Aleppo pine; one of the four special trees to be used in the Festival of Shelters, not only for shade but also for fragrant smell of the branches; పుట్ 28:18
 8087 **שִׁמְעַא** Shema' **సెమ**; priest; time of Nehemiah; 1జర్ 2:43
 8096 **שִׁמְעִי** Shim'îy **సిమియ**; brother of David, also called Shammah, Shimeah, and Shimea; బహ్ 6:17
 8099 **שִׁמְעוֹנִי** Shim'ônîy **సిమియెన**; member of tribe of Simeon; ఇసాబ్ 25:14
 8100 **שִׁמְאָה** Shim'ath **సిమాత**; Ammonite; mother of Jozabad, Zabad, servant of Joash, king of Judah; 2రాజు 12:21
 8111 **שֹׁמְרֹן** Shôm'rôn **సమరయ**; **సామ**; town; 1రాజు 13:32
 8123 **שִׁמְשֹׁן** Shimshôn **సమ్మెన**; son of Manoah; judge of Israel; నాయ్ 13:24
 8127 **שֵׁן** shên **సేన**; location; near Mizpah; పుట్ 49:12
 8152 **שִׁנְאָר** Shin'âr **సీనర**; region in Mesopotamia; పుట్ 10:10
 8169 **שְׂאֲבִימ** Sha'albîym **సాలబిమ్**; town; territory of Dan; యెహో 19:42
 8170 **שְׂאֲבֹנִי** Sha'albônîy **సయల్బెన**; inhabitant of Shaalbim, Shaalabbin; 2సము 23:32
 8184 **שׁוֹרָה** s'ôrâh **గొప్పు**; **యసల**; type of cultivated grass like wheat or rice; less than 1 m tall; has a single head on each stalk, with rows of kernels; Hordeum distichum or Hordeum vulgare; grain was used to make bread or beer, or for animal feed; బహ్ 9:31
 8195 **שׁוֹבַל** Sh'phôw **సోబ**; son of Shobal, son of of Seir; పుట్ 36:23
 8242 **שֶׁא** saq **తితి**; **బుయ్య**; relatively large receptacle, made out of leather or cloth, used for the storage and transportation of food and possibly other objects as well; పుట్ 37:34
 8251 **שִׁקְוֹט** shiqquwts **గడడ**; abomination, something detestable; usually referring to idol; రెండ 29:17
 8256 **שִׁקְמָה** shiqmâh **తోయ మర**; tree up to 10 m high with large low, spreading branches; Ficus sycomorus; fruit is edible but not as juicy or sweet as the more common variety of fig; fruit grows in bunches on the trunk and branches of the tree rather than among the leaves; image of something plentiful; 1రాజు 10:27
 8269 **שָׂר** sar **బగవంతన దలమ్మెర కమండర**; **అదికార**; supernatural being of high status; sometimes denoting God Himself; పుట్ 12:15
 8274 **שֵׁרֵבְיָה** Shêrêb'yâh **సెరెబ**; Levite; after exile; ఎజ్ 8:18
 8283 **שָׂרָה** Sârâh **సార**; wife of Abraham; పుట్ 17:15
 8294 **שֶׂרַח** Serach **సెరహు**; daughter of Asher; పుట్ 46:17
 8297 **שָׂרַי** Sâray **సారయ**; wife of Abraham; పుట్ 11:30
 8301 **שָׂרִיַד** Sâriyd **సారిడ**; location; territory of Zebulun; యెహో 19:10
 8325 **שָׂרָר** Shârar **సారర**; father of Ahiam, warrior, time of king David; ౧-1; 2సము 23:33
 8344 **שֵׁשַׁי** Shêshay **సేషయ**; giant; descendant of Anak; ఇసాబ్ 13:22
 8352 **שֵׁת** Shêth **సేతు**; son of Adam; పుట్ 4:25

8384 **טָעֵן** t'ên **అంజారి**; grows 5-8 m high; round crown and very deep roots; Ficus carica; fruit is about the size of a hen's egg and can be green, yellow, purple, or brown depending on the type, and is sweet and soft; image of peace and happiness in Israel was "every man under his vine and under his fig tree; పుట్ 3:7
 8394 **טָבוּן** tâbûwn **గయన**; the act or faculty of understanding; బహ్ 31:3
 8396 **טָבֹוֹר** Tâbôwr **తాబోర**; mountain; territory of Naphtali; యెహో 19:22
 8402 **טִבְנִי** Tibnîy **తిబ్ని**; son of Ginath; king of Israel (885/84-880); 1రాజు 16:21
 8412 **טַדְמוֹר** Tadmôr **తద్మోర**; town; between Damascus and Euphrates; 1రాజు 9:18
 8422 **טֻּבְּאֵל** Tûwbal **తుబాలు**; son of Japheth; పుట్ 10:2
 8423 **טֻּבְּאֵל קַיִן** Tûwbal Qayin **తుబల్కయి**; son of Lamech; descendant of Cain; పుట్ 4:22
 8425 **טוֹוְגַרְמָה** Tôwgarmâh **తోగర్మ**; son of Gomer; descendant of Japheth; పుట్ 10:3
 8426 **טוֹוְדָה** tôwdâh **డోదా-పాన**; **దనెవాడ్**; a public profession of thanks for what God has done; a praise choir; a temple offering to give thanks; కటోడ 7:12
 8439 **טוֹוְלָה** Tôwla' **తోల**; judge of Israel (1126-1103); పుట్ 46:13
 8441 **טוֹוְעָבָה** tôw'êbah **వికరమ**; **గడడ**; **కరబ**; **బే-సుదుడ**; horror, abomination; పుట్ 43:32
 8467 **טְחִינָה** t'chinnâh **ఎనంతి**; effort to try to win a favorable attitude from someone else by approaching that person in a very humble way; యెహో 11:20
 8472 **טַחְפְּנֵיץ** Tachp'nêyç **తహపనేస**; queen of Egypt; time of king Solomon; 1రాజు 11:19
 8485 **טֵימָא** Têymâ' **తేమల్**; son of Ishmael; people, land; పుట్ 25:15
 8489 **טֵימָאנִי** Têymânîy **తేమని**; descendant or inhabitant of Teman; పుట్ 36:34
 8494 **טִיֶרַע** Tîyrâç **తిరెసు**; son of Japheth; పుట్ 10:2
 8500 **טֻקְכִּי** tukkiy **కోకె**; relatively small, long-tailed monkey; gray fur with a greenish or bluish tinge; mainly vegetarian, eating fruit and young leaves with occasional insects and spiders; spends most of its time in trees, but also forages for grass seeds and fallen fruit on the ground; Guenon; kept as pet; brought to Israel from Tarsis; 1రాజు 10:22
 8515 **טִלְסָר** T'la'ssar **తెలసార**; land; conquered by king of Assyria; 2రాజు 19:12
 8521 **טֵלְ צַרְשָׁה** Têl Charshâ' **టెల్-హారె**; location; ఎజ్ 2:59
 8526 **טַלְמַי** Talmay **తల్మయ**; king of Geshur; ఇసాబ్ 13:22
 8528 **טֵל מֶלַח** Têl Melach **టెల్-మెలహ**; location; ఎజ్ 2:59
 8547 **טֶמַח** Temach **తెమహ**; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:53
 8549 **טָמִיִם** tâmîym **పాస్యినల్ బత**; **సాంతి**; **పాన**; complete, blameless, right, peaceful; integrity; పుట్ 6:9
 8552 **טָמַם** tâmam **చిత్కె**; **బే-కమ**; **కీట్కెనె**; be complete, consumed (qal); show oneself to be perfect (hith.); to terminate, complete (hiph.); పుట్ 47:15
 8553 **טִמְנָה** Timnâh **తిమ్న**; town; territory of Dan; పుట్ 38:13
 8558 **טָמָר** tâmâr **కజార్**; flowering plant species in the palm family Arecaceae; grows to 10-20 m tall; cluster of large leaves at top; Phoenix dactylifera - date palm; cultivated for its edible sweet fruit, about the size of a human thumb; symbol of elegance and grace; palm branch is symbol of peace and also victory; బహ్ 15:27
 8559 **טָמָר** Tâmâr **తద్మోర**; town; territory of Judah; పుట్ 38:6
 8560 **טוֹמֵר** tômer **కజార్ మర**; **గొప్ప** -1; నాయ్ 4:5
 8573 **טִנּוּפָה** t'nûwphâh **పాకె-హికె తిరుస**; wave-offering; బహ్ 29:24

8576 తాన్చుమెత్ Tanchumeth తన్నుమెత్-; father of Seraiah, army officer of Judah, time of exile; 2రాజు 25:23
 8590 తా'అనాక్ Ta'ānāk తానక-; town; territory of Manasseh; యెషాకీ 12:21
 8593 తార్ తార్ తయ్య-; case or bag about the size and shape of a sword; made of leather, cloth, metal, or wood; attached to a circular strap or belt that could be hung over the shoulder or tied around the waist; used to cover and to carry a sword; ఇసాబ్ 6:5
 8607 తిఫ్చాచ Tiphcāch తిప్పహు-; town; territory of Manasseh; 1రాజు 4:24
 8612 తోఫెత్ Tōpheth తోపెత్-; location; in the valley of the sons of Hinnom; 2రాజు 23:10
 8620 తోవోవా T'qōwā తోవో-; town; Judah; 2సము 14:2
 8621 తోవోవీయ T'qōwīy తోవో-; inhabitant of Tekoa; 2సము 14:4
 8640 తిర్హాకాహ Tīrhāqāh తిర్హక-; king of Ethiopia; 2రాజు 19:9

8641 తీరూమ్మాహ t'rwmmāh ఆర్చన-; దాన-; offering, contribution; ఐషై 25:2
 8646 తెరాచ Terach తెరహు-; son of Nahor; descendant of Shem; father of Abraham; పుట్టి 11:25
 8655 తీరాఫీయ t'rāphīym రోతంగ్ పీన-; set of one of more figurines representing a god; used for divination and worship; పుట్టి 31:19
 8656 తిర్తసాహ Tirtsāh తిర-; town; territory of Manasseh; ఇసాబ్ 26:33
 8657 తెరెష్ తెరెస్-; eunuch; servant of Ahasuerus; ఎస్థర్ 2:21
 8659 తార్షీయ Tarshīyish తార్షీన-; adviser to Ahasuerus; పుట్టి 10:4
 8661 తార్తాన్ Tartān కమండర-; అధికార-; person with an extremely high position in the Assyrian kingdom; 2రాజు 18:17
 8664 తిశబీయ Tishbīy తిస-; inhabitant of Tishbe; 1రాజు 17:1
 8668 తీశూవ'అహ t'shūw'āh బచ-; salvation; నాయ్ 15:18

Greek Words

2 Ἀαρὼν Aarōn ఆహరోస-; the elder brother of Moses and Israel's first high priest; లూకా 1:5
 5 Ἀββᾶ Abbā బాబ-; (title for God; literally: father) one who combines aspects of supernatural authority and care for his people; మార్క్ 14:36
 6 Ἀβὲλ Abel హేబెల-; the second son of Adam and Eve and the brother of Cain; మత్త 23:35
 7 Ἀβιά Abiā అబియ-; a founder of a class of priests; మత్త 1:7
 10 Ἀβιοὺδ Abiōūd అబిహూద్-; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:13
 11 Ἀβραάμ Abrahām అబ్రాహామ-; the patriarch of the Israelite nation and father of the faithful; మత్త 1:1
 12 Ἄβυσσος ábyssos డాబ్-; a location of the dead and a place where the Devil is kept, the abode of the beast as the antichrist, and of Abaddon, as the angel of the underworld; లూకా 8:31
 13 Ἄγαθος Ágabos అగబు-; a Christian prophet from Judea; అపొ 11:28
 14 ἀγαθοεργέω agathoergéō చొకొట-; to engage in doing what is good; అపొ 14:17
 15 ἀγαθοποιέω agathopoíō చొకొట- (good); to engage in doing what is good; లూకా 6:9
 18 ἀγαθός agathós చొకొట- (good), దయ-; మదత- (help), సేవ- (serve), పుణ్యవంతుల- (righteous/good person), దయ; positive moral qualities of the most general nature; మత్త 5:45
 25 ἀγαπάω agapáo లాడ్- (as in an older person loving a younger person, no sexual connotations), పెర్మ- (general term, no sexual connotations, HND), పసండ్-; to have love for someone or something, based on sincere appreciation and high regard; మత్త 5:43
 26 ἀγάπη agápē నాల్వర జేప్సన్- (literally meal/feast of the four people but used for a community feast), జేప్సన్- (meal/feast); a special type of communal meal having particular significance for early Christians as an expression of their mutual affection and concern; మత్త 24:12
 27 ἀγαπητός agapētós లాడ్- (as in an older person loving a younger person, no sexual connotations. Can be used as dear/beloved, I□□nur), పెర్మ- (general term, no sexual connotations, HIN prem); pertaining to one who or that which is loved; మత్త 3:17
 32 ἄγγελος ángelos దూత- (angel, literally means messenger, HIN, TEL); a supernatural being that attends upon or serves as a messenger of a superior supernatural entity; మత్త 1:20
 38 ἁγιασμός hagiasmós హుల్లి (hand over), సుదుడ్-; పవిత్ర; dedication to the service of and to loyalty to a deity; రోమ 6:19
 40 ἅγιος hágios పవిత్ర జాగ-; the interior (either the outer or the inner of the two rooms) of the sanctuary of the Jerusalem Temple

or of the earlier tabernacle or of a corresponding spiritual holy place, perhaps regarded as being in heaven; మత్త 1:18
 42 ἁγιοσύνη hagiōsýnē పవిత్ర-; సుదుడ్-; the quality of holiness as an expression of the divine in contrast with the human; రోమ 1:4
 45 ἄγκυρα ánkýra లంగర్-; a heavy object attached to a boat by a rope or chain and dropped to the bottom of a body of water in order to prevent or restrict the movement of the boat; అపొ 27:29
 47 ἁγνεῖα hagneía పవిత్ర-; the quality of moral purity; 1తిమొ 4:12
 48 ἁγνίζω hagnízō సుదుడ- (ritually clean), పవిత్ర- (holy, HIN, TEL); to purify and cleanse ritually and thus acquire a state of ritual acceptability; యోహా 11:55
 53 ἁγνός hagnós సుదుడ- (ritually clean), పవిత్ర- (holy, HIN, TEL); pertaining to being without moral defect or blemish and hence pure; 2కొర 7:11
 54 ἁγνότης hagnótēs సతిపురుషల-; the quality of moral purity; 2కొర 6:6
 59 ἀγοράζω agorázō సుటి కియ-; literally: to buy for a price; hence: to cause the release or freedom of someone by a means which proves costly to the individual causing the release; మత్త 13:44
 60 ἀγοραῖος agoraíos కమరింగ-; a place or social institution that involves a person being brought before a judge to determine that person's guilt or innocence in a matter; అపొ 17:5
 65 ἀγριέλαιος agriélaios ఒలివ మర-; a tree regarded by some (though probably wrongly) as the ancestor of the domestic olive tree; smaller, produces smaller fruit with less oil than domestic variety; Olea europaea sylvestris; రోమ 11:17
 67 Ἀγρίππας Agrippas అగ్రిప-; Herod Agrippa II, the son of Herod Agrippa I; అపొ 25:13
 76 Ἀδάμ Adám అదమ-; ancestor of the human race; లూకా 3:38
 79 ἀδελφὴ adelphé సీల- (younger sister), తక- (older sister), బాయ- (generic word for UNRELATED female 'sister'); literally: a female having the same father and mother as the reference person; hence also: fellow believer in Christ; మత్త 12:50
 80 ἀδελφός adelphós తాద- (older brother), తమ- (younger brother), బక్స- (believer, devotee/follower/worshipper), దుస్సుర- (others), రోహర్- (people), దాద- (generic form of address "brother", not necessarily a relative. Can be used to address someone if you don't know their name.), నమ్రుర- (believing ones), దాదలిర్-బాయిక్- (brothers-and-sisters); a close associate of a group of persons having a well-defined membership (in the NT, fellow believers in Christ); మత్త 1:2
 81 ἀδελφότης adelphótēs తాదల్-తమున యెకి-; an association of persons having a strong sense of unity; 1పేతు 2:17

86 ἡδὴς haídēs **పాతడ**-, **సాన లోకము**-, a place or abode of the dead, including both the righteous and the unrighteous (in most contexts ἡδὴς[a] is equivalent to the Hebrew term Sheol); మత్త 11:23

91 ἀδικέω adikéō **తవ్**-, (**wrong**), **వాయుట**-, (**bad**), **నష్టన**-, (**harm/hurt**), **నోసుర**-, (**injure**); to do that which is unjust or unrighteous; to mistreat by acting unjustly toward someone; మత్త 20:13

92 ἀδικεῖν adikēma **గల్తి**-, what is done in an unrighteous or unjust manner; అపొ 18:14

93 ἀδικία adikía **కరబ**-, (**generic word for bad, brwd from HIN**), **కరెబ**-, (**wicked**), **బగడ్-నియత**-, (**unrighteous**); an activity which is unjust; లూక 13:27

94 ἄδικος ádikos **దుసుర**-, **బక్తి కీయ**-, **నమకమ్మ**, **బగడ్-నియత**-, **కరెబలిర్**; a person who is not a member of the Christian community and by implication possibly unjust or not in a right relation with God; మత్త 5:45

105 αἰετός aetós **రాయలిక**-, generic word for a large bird of prey; genus Aquila, but may include others, esp. vulture; మత్త 24:28

111 ἀθέμιτος athémitos **కరెబ**-, **బే-సుదుడ్**-, **అవనిత**-, pertaining to being bad and disgusting on the basis of not being allowed; అపొ 10:28

116 Ἀθῆναι Athēnai **యేతెన్స్**-, a principal city of Greece; అపొ 17:15

124 Αἰγύπτιος Aigyptios **ఈజిప్ట్**-, a person who is a native of Egypt; అపొ 7:22

125 Αἴγυπτος Aígyptos **ఈజిప్ట్**-, Egypt; మత్త 2:14

126 αἰδιός aídios **బస్కట**-, (**forever/always/eternal**), **సదా**-, (**forever, HIN**); pertaining to an unlimited duration of time; రొమ 1:20

128 Αἰθίοψ Aithíops **ఇతియెసియత**-, (derivative of Αἰθιοπία Ethiopia, not occurring in the NT) a person who is a native of Ethiopia; అపొ 8:27

129 αἷμα haíma **నెతు**-, (**blood**), **మరన**-, (**death**), **జీవ**-, (a) blood; (b) figuratively: the death of a person, generally as the result of violence or execution; (c) figuratively: death for a sacrificial purpose; (d) literally: flesh and blood, i.e. a human being in contrast with a divine being; మత్త 16:17

165 αἰὼν αἰὼν **బస్కట**-, (**forever, timeless, whenever**), **బస్కెన**-, **పిడినంగ్-పిడింగ**-, (**many generations**); unlimited duration of time, with particular focus upon the future; మత్త 12:32

166 αἰώνιος aiónios **బస్కట**-, (**forever, timeless, whenever**); pertaining to an unlimited duration of time; మత్త 18:8

167 ἀκαθαρσία akatharsía **బే-సుదుడ్**-, **కరబ**-, the state of moral impurity, especially in relationship to sexual sin; మత్త 23:27

169 ἀκάθαρτος akáthartos **బూత**-, **బే-సుదుడ్**; pertaining to being ritually unacceptable, either as the result of defilement or because of the nature of the object itself (for example, ritually unacceptable animals); మత్త 10:1

173 ἄκανθα ákantha **చమ్మ**-, **చిలటి**-, any kind of plant with sharp projections on its stem and/or branches; regarded as useless; symbol of hardship; మత్త 7:16

174 ἀκάνθινος akánthinos **చమ్మ**-, (derivative of ἄκανθα, thorn plant) pertaining to, being made of, or consisting of thorns; మార్ 15:17

185 ἀκέραιος akéraios **అస్తి**-, pertaining to being without a mixture of evil and hence to being pure; మత్త 10:16

200 ἀκρίς akrís **ఈసుల్క్**-, **జాడి కోడంగ్**-, six-legged winged insect characterized by the fact that its third pair of legs is elongated and adapted to hopping; Acrididae family; moves in swarms that migrate to new areas, which they colonize; at other times lives solitary or in small groups; eaten cooked by toasting, grilling, frying, or broiling, though in some places they are also eaten raw; because of their large numbers and swarming characteristics, locusts were a symbol of a vast attacking army against which there was no defense and also a symbol of divine punishment; మత్త 3:4

203 ἀκροβυστία akrobystía **తోర్ కత్రి**-, **యూదుల్క్**, **అయూర్ పూర**-, **దుస్రాక్ జాతి**-, a collective for those who are uncircumcised; అపొ 11:3

207 Ἀκύλας Akýlas **అకుల**-, a friend of Paul and the husband of Priscilla; అపొ 18:2

211 ἀλάβαστρον alábastron **బుడ్డి**-, a jar made of alabaster stone; మత్త 26:7

218 ἀλείφω aleíphō **సోక**-, **వెడి**-, to pour a liquid, normally oil or perfume, on someone's body, often on the head, face, or feet, as part of a ritual or in a ritual manner; మత్త 6:17

220 ἀλέκτωρ aléktōr **గొగ్గ**-, male domestic fowl, dark brownish red, with orange-red neck hackles, a smallish red comb on the top of the head, and red lappets on each side under the beak; the hen is a lighter brownish red and has a smaller comb; significance in the Bible seems related to the fact that cocks crow very early in the morning, announcing the coming dawn; మత్త 26:34

221 Ἀλεξανδρεὺς Alexandreús **అలెగ్గాండియ**-, (derivative of Ἀλεξάνδρεια Alexandria, not occurring in the NT) a person who lives in or is a native of Alexandria; అపొ 6:9

222 Ἀλεξανδρίνος Alexandrínos **అలెగ్గాండియ**-, (derivative of Ἀλεξάνδρεια Alexandria, not occurring in the NT) pertaining to Alexandria; అపొ 27:6

223 Ἀλέξανδρος Aléxandros **అలెక్సండర్**; a coppersmith and opponent of Paul; some scholars have suggested that (4) and (5) refer to the same person, but this is by no means certain; మార్ 15:21

225 ἀλήθεια alétheia **సత**-, (**truth**), **నియత**-, (**righteous**), **కరెబ**-, (**true/correct**), **తప్పక**-, (**definitely/truly**); the content of that which is true and thus in accordance with what actually happened; మత్త 22:16

227 ἀληθής alēthēs **కరెబ**-, (**true, right, correct**), **సత**-, (**truth**), **కరడ**; pertaining to being truthful and honest; మత్త 22:16

228 ἀληθινός alēthinós **కరెబ**-, (**true, right, correct**), **సత**-, (**truth**); pertaining to being real and not imaginary, or in accordance with historical fact; లూక 16:11

230 ἀληθινός alēthinos **కరెబ**-, (**true, right, correct**), **సత**-, (**truth**); pertaining to being real and not imaginary; మత్త 14:33

254 ἅλυσις hálusis **సకల**-, **బేడింగ్**-, **హోళ్ళడి**-, a series of connected metal links; used for binding objects together or restraining prisoners; మార్ 5:3

256 Ἀλφαῖος Alphaíos **అల్ఫాయి**-, the father of Levi; మత్త 10:3

257 ἅλων hálōn **సేతి**; a surface of hard ground or stone where grain was threshed out, either by beating or having animals trample upon it; మత్త 3:12

258 ἄλωπαγξ alópēx **కోయ్ల**-, (**fox**); animal looking like a longhaired dog with a pointed nose and a bushy tail; either reddish with white underparts (fox) or yellowish brown with red tips to the fur on the back (jackal); scavenger; associated with destruction and devastation, and also with being insignificant but self-important; also intelligent and quick-witted, crafty; మత్త 8:20

264 ἁμαρτάνω hamartánō **పాప**-, (**sin, HIN, TEL**), **కసుర**-, (**wrong deed**), **గల్తి**-, (**wrong**), **తప**-, (**mistake**); to act contrary to the will and law of God; మత్త 18:15

265 ἁμαρτήμα hamartēma **పాప**-, **కసుర**-, **గల్తి**-, **తప**-, that which someone has done in violating the will and law of God; మార్ 3:28

266 ἁμαρτία hamartía **పాప**-, (**sin**); an act that is contrary to the will and law of God; మత్త 1:21

268 ἁμαρτωλός hamartólós **పాప**-, (**sin**); pertaining to behavior that is contrary to the will and law of God; a person who practices such behavior; మత్త 9:10

273 ἄμεμπτος ámemptos **గల్తి**-, **కసుర్**-, **తవ్ సెల్వక్**-, **బే-కసుర్**; pertaining to being without fault or blame; లూక 1:6

274 ἀμέμπτως amémpōtōs **బే-కసుర్**-, pertaining to being without fault or blame; 1 తెస 2:10

- 281 ἀμὴν amén **ఇద్ సత్యం అంద్**-, కరల- (*true, right, correct*), సత- (*truth*), **అమెన-** (*'amen', GRK*); strong affirmation of what is declared; మత్త 5:18
- 283 ἀμιάντος amíantos **అమిద-**; pertaining to not being ritually defiled, with implications of accompanying moral defilement; హెబ్రీ 7:26
- 284 Ἀμινναδάβ Aminadáb **అమినదాబ-**; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:4
- 286 ἀμνός amnós **గొరతున్ దాత-**, **గొరె-**; young of sheep; often used for ritual sacrifice; యోహా 1:29
- 288 ἄμπελος ámpelos **అంగుర్-**; creeping plant that develops a woody stem when it matures; Vitis vinifera; grows along the ground until it finds a tree or other object to climb, using tendrils; bears bunches of small round fruit that are sweet and juicy; symbol of blessing, prosperity, and happiness; మత్త 26:29
- 290 ἀμπελὼν ampelón **అంగుర్-**, **అంగుర్కన్-**, **వాడి-**; (derivative of ἄμπελος, grapevine) a number of grapevines growing in a garden or field; మత్త 20:1
- 299 ἄμωμος ámōmos **బే-కసుర్-** (*without wrong deeds*); pertaining to having no defect or blemish; figuratively: pertaining to being without fault and hence morally blameless; ఎఫెసీ 1:4
- 301 Ἀμὼς Amós **అమెస-**; the father of Mattathias (Ματθαίας 1); మత్త 1:10
- 304 ἀναβαθμὸς anabathmós **తంతెల్-**; in the singular, a step in a flight of steps, and in the plural, a series of steps; అపొ 21:35
- 350 ἀνακρίνω anakrínō **సవత్-**, **పరిక్ష్-**, **తస్య-**, **ఆర్తమ-**, **తస్య-**, **ఆర్తమ-**; to try to learn the nature or truth of something by the process of careful study, evaluation and judgment; లూక 23:14
- 367 Ἀνανίας Ananías **అననియల్-**; a Jewish high priest; అపొ 5:1
- 386 ἀνάστασις anástasis **-నేండ-** (*rising [implied to life, but not explicit]*); the event of coming back to life after having once died; మత్త 22:23
- 390 ἀναστρέφω anastrephō **తాక-**, **బహాన్ మందన-**, **పిసెర్-**; to conduct oneself, with apparent focus upon overt daily behavior; అపొ 5:22
- 406 Ἀνδρέας Andréas **అంద్రెయ-**; the brother of Simon Peter and one of the twelve apostles; మత్త 4:18
- 410 ἀνέγκλητος anénklētos **బే-కసుర్-**; pertaining to one who cannot be accused of anything wrong; 1కొర 1:8
- 423 ἀνεπίληπτος anepilēptos **తప-**, **కసుడ-**, **కసుర్-**; pertaining to what is so perfect or good it cannot be criticized; 1తిమొ 3:2
- 438 ἄνθος ánthos **పుంగ-**; the blossom of a plant; యోహా 1:10
- 452 Ἄννας Ánnas **అన్న-**; a Jewish high priest; లూక 3:2
- 458 ἀνομία anomía **బగడ్-నియత-** (*unrighteousness*), **కరబ-** (*wicked character*), **కరబ్-పాన-**; behavior that completely disregards the laws or regulations of a society; మత్త 7:23
- 490 Ἀντιόχεια Antiócheia **అంతియొకయ-**; a city in Pisidia; అపొ 11:19
- 500 ἀντίχριστος antíchristos **కిరిస్తున-** **వగ-దార-**; one who is opposed to Christ, in the sense of usurping the role of Christ; 1యోహా 2:18
- 505 ἀνυπόκριτος anypókritos **కపబ్ సెల-**, **సాడ-**; pertaining to being genuine and sincere, and hence lacking in pretense or show; రోమ 12:9
- 508 ἀνώγειον anógeon **కమ-**; a room on the level above the ground floor (second story in American usage and first story in most other languages); మార్ 14:15
- 513 ἀξίνη axínē **మర్చ-**; an instrument with a sharp-edged head and a handle, used in chopping wood; మత్త 3:10
- 525 ἀπαλλάσσω apallássō **చొకాట్ అ-**, **పొన్చి, ముక్తి-**; to release from control, to set free (generic meaning for a wide variety of circumstances, including confinement, political domination, sin, sickness); లూక 12:58
- 569 ἀπιστέω apistéō **నమ-**, **బహొన ఇరొ-**, **వొప్పకె-**; to believe that something is not true; to refuse to put one's trust or reliance in something or someone; మార్ 16:11
- 570 ἀπιστία apistía **బహొన-**, **నమ-**; the attitude of refusing to put one's trust or reliance in something or someone; మత్త 13:58
- 571 ἄπιστος ápistos **బహొన -**, **నమ-**; pertaining to not believing, with the implication of refusing to believe; మత్త 17:17
- 582 ἀπογραφὴ apographé **జనాబ లెక-**; the event of registering persons in connection with taking a census; లూక 2:2
- 583 ἀπογράφω apographō **లెక-**; to register someone, often in connection with taking a census; లూక 2:1
- 593 ἀποδοκιμάζω apodokimázō **వొప్పకె, ఉల్ల-**; to judge someone or something as not being worthy or genuine and thus something to be rejected; మత్త 21:42
- 596 ἀποθήκη apothékē **గోడమ-**; small structure for storing agricultural produce; normally made of stone; మత్త 3:12
- 625 Ἀπολλῶς Apollōs **అపొలో-**; a Christian of Alexandria who worked in Ephesus and Corinth; అపొ 18:24
- 629 ἀπολύτρωσις apolytrōsis **సుట-**; the act of releasing or setting free, with the implied analogy to the process of freeing a slave; లూక 21:28
- 630 ἀπολύω apolyō **పార్కత-** (*divorce*), **సుటి క-** (*set free*), **మాపి-**; to remove the guilt resulting from wrongdoing; మత్త 1:19
- 651 ἀποστολή apostolē **సేవ-**, **బక్తల-**; the role of one who has been commissioned and sent as a special messenger; అపొ 1:25
- 652 ἀπόστολος apóstolos **అపొస్-** (*apostle, GRK*), **కల్లియ-** (*messenger*), **నేమి కీతుర్ సిస్యలిర-**; one who is sent with a message; referring to the immediate followers of Jesus: one who fulfills the role of being a special messenger; మత్త 10:2
- 656 ἀποσυνάγωγος aposynágōgos **అలది-**; a state of having been excommunicated from membership in a synagogue; యోహా 9:22
- 684 ἀπόλεια apóleia **నాసెడమ-**; an act causing the ruin of persons, objects, or institutions; మత్త 7:13
- 688 Ἀραβία Arabía **అరేబియ-**; Arabia (probably a reference to the Sinai Peninsula); గలతి 1:17
- 692 ἀργός argós **పిస-**, **గహ్లా-**, **అగమ-**; pertaining to not working or habitually refusing to work; pertaining to not giving careful consideration to something; మత్త 12:36
- 697 Ἄρειος Πάγος Áreios Págos **అరియొపగు ఇన్సల్ వంచ-**, **అరియొపగు-**; (literally hill of Mars) the location of an Athenian court, traditionally associated with a rocky hill close to the Acropolis, though probably located in the marketplace at the foot of the hill; or, an advisory council of Athens dealing with ethical, cultural, and religious matters; అపొ 17:19
- 707 Ἀριμαθαία Arimatháia **అరిమతయ-**; a city in Judea; మత్త 27:57
- 708 Ἀρίσταρχος Arístarchos **అరిస్తర్కు-**; a companion of Paul; అపొ 19:29
- 716 ἄρμα háрма **రత-**; open vehicle with two or four wheels; harnessed to and pulled by horses; used in war or for travelling; అపొ 8:28
- 721 ἀρνίον arnión **గొరె-**; the young of sheep; fully dependent on its mother for nourishment and on the shepherd for protection; helpless, defenseless, innocent; often used for ritual sacrifice; యోహా 21:15
- 735 Ἄρτεμις Ártemis **అర్తెమి-**; a Greek goddess worshiped especially in Asia Minor; అపొ 19:24
- 746 ἀρχή arché **అదికార-**, **రాజ్ తాకున-**; one who rules or governs; మత్త 19:4
- 749 ἀρχιερεύς archiereús **డగుక్ కటోడ-** (*chief priests*), **పెర్సోర్ కటోడ-** (*high priest*); a principal priest, in view of belonging to one of the high-priestly families; మత్త 2:4
- 751 Ἀρχιππος Árchippos **అర్కిపు-**; a Christian in Colossae; కొలసి 4:17
- 752 ἀρχισυνάγωγος archisynágōgos **సునగోగ్పర్ అదికారి-**; one who is the head of and who directs the affairs of a synagogue; మార్ 5:22
- 755 ἀρχιτρίκλινος architriklinos **ఇంతజమ్ కియస్సల-**; the head servant in charge of all those who served at meals or feasts; యోహా 2:8
- 758 ἄρχων árchōn **తస్య కియ్య-**; a minor government official serving as a judge; మత్త 9:18

759 ἄρωμα árōma **గను గను (sweet-smelling)**; aromatic oils or salves used especially in embalming the dead; మార్ 16:1

768 Ἀσέρ Asér **ఆసెర-**; a son of Jacob and ancestor of an Israelite tribe; లూక 2:36

773 Ἀσία Asía **ఆసియా-**; the Roman province of Asia, primarily the western part of present-day Turkey; అపొ 2:9

779 ἄσκος askós **తిత్తి-**; a bag made of skin or leather; used for temporarily storing and carrying wine; మత్త 9:17

784 ἄσπιλος áspilos **అగ్గె-**, **తప్ప దాగ్, కల్ల సెల్వ-**; pertaining to what cannot be criticized; 1తిమొ 6:14

787 ἀσάριον assáριον **కొత-**; a Roman copper coin worth 1/16 of a denarius; మత్త 10:29

804 ἀσφαλής asphalḗs **బహ్యమాయ సియ్యక్నె, కరల్-**; pertaining to being certain and thus completely believable; అపొ 21:34

806 ἀσφαλὼς asphalṓs **తప్పక్-**; pertaining to being certain and thus completely believable; మార్ 14:44

832 αὐλὴ aulḗ **సులుడి ఉల్హ-**; derivative of αὐλός flute; మత్త 11:17

833 αὐλή aulḗ **మహాల-**; an open area enclosed by structures within a building complex, such as the temple, a palace, or a house; or any dwelling having such an enclosed open area (often a relatively elaborate structure); మత్త 26:3

834 αὐλητής aulētḗs **సులుడి వడు-**; (derivative of αὐλὴ to play a flute) one who plays the flute; మత్త 9:23

859 ἄφεσις áphesis **మాఫి- (forgive, HIN)**; the act of removing the guilt resulting from wrongdoing; మత్త 26:28

862 ἀφθαρτος áphthartos **మూరె మాయ్యక్, మరన్ సెల్వక్, బస్సె- (forever ...)**; pertaining to being not subject to decay and death; మార్ 16:20

863 ἀφίμι aphími **మాఫి- (forgive, HIN)**; to remove the guilt resulting from wrongdoing; to release a person from the obligation of repaying what is owed; మత్త 3:15

866 ἀφιλάργυρος aphilárgyros **దన్ద్యతున్ పొరా అన్ కియ్యక్నె, కొతంగ్ కమయ్ కియ్య-**; pertaining to not being desirous or greedy for money; 1తిమొ 3:3

881 Ἀχάζ Acház **అహజ్-**; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:9

882 Ἀχαΐα Achaía **అకాయ-**; a Roman province including the most important parts of Greece; అపొ 18:12

885 Ἀχέιμ Acheím **అకిమ్-**; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:14

892 ἄχυρον áchyron **పొట-**; the outer cover or husk of grain; మత్త 3:12

894 ἄψιnthos ápsinthos **కెయ్యుల్ కటి-**; a particularly bitter herb with medicinal value; ఉజ్జరి 8:11

897 Βαβυλὼν Babylón **బబులో-**; the capital of Babylonia; it also occurs as a symbol of demonic world power; మత్త 1:11

903 Βαλαάμ Balaám **బిలామ-**; a sorcerer and prophet summoned by Balak to curse Israel; 2పేతు 2:15

905 βάλαντιον balántion **చంచి-, తెయ్య-, పోతె-**; a receptacle for carrying money or other possessions; made of leather or cloth; లూక 10:4

907 βαπτίζω baptízō **బాప్తిస్- (baptism, GRK)**; to employ water in a religious ceremony designed to symbolize purification and initiation on the basis of repentance; మత్త 3:6

908 βάπτισμα báptisma **బాప్తిస్- ('baptism', GRK)**; a religious ceremony involving washing with water, symbolizing purification and initiation on the basis of repentance; మత్త 3:7

909 βαπτισμός baptismós **బాప్తిస్- (baptism), నొర- (wash), సుదుడ్ అయ్యుల్ కిమ్మ- (deeds to become ritually clean)**; a ritual washing with water to make objects ritually acceptable; మార్ 7:4

910 Βαπτιστής Baptistḗs **బాప్తిస్మ సియ్యల్ యోహాన- (John the Baptist)**; one who baptizes, a title used exclusively for John; మత్త 3:1

912 Βαραββᾶς Barabbās **బరబ-**; a prisoner released by Pilate at the request of the Jews during the trial of Jesus; మత్త 27:16

915 βάρβαρος bárbaros **మునవర-, లంకచుర్-**; a person not participating in Greek culture and civilization; person from an area in which

a language other than Greek or Latin was spoken; regarded as being outside the civilized world of NT times; అపొ 28:2

918 Βαρθολομαῖος Bartholomaios **బర్తలోమయ-**; one of the twelve apostles; మత్త 10:3

921 Βαρνάβας Barnábas **బర్నబ-**; an additional name of a certain Joseph, a Levite from Cyprus who was an associate of Paul; అపొ 4:36

923 Βαρσαββᾶς Barsabās **బర్సబ-**; the family name of a certain Judas who was appointed as a companion of Paul; అపొ 1:23

932 βασίλειά basileía **రాజ-**; an area or district ruled by a king; by extension, the act of ruling or reigning by a king (or God); మత్త 3:2

935 βασιλεὺς basileús **రాజ-**; male ruler of a nation or area; sometimes used to refer to God, Jesus, or Satan as beings with the power and authority of a king; మత్త 1:6

938 βασίλισσα basilissa **రాని-**; female ruler of a nation or area; మత్త 12:42

942 βᾶτος bátos **పాదెల-**; any type of thorn bush or shrub; మార్ 12:26

946 βδέλυγμα bdélygma **బే-సుదుడ-**; an act that is utterly detestable and abhorrent; మత్త 24:15

952 βέβηλος bébēlos **బగవంతన్ కాత్రి కియ్యక్, బాప్-బక్తి-**; pertaining to being profane in the sense of worldly or godless; 1తిమొ 1:9

953 βεβήλω βεβήλω **బాటి కియ్య-**; to cause something to become unclean, profane, or ritually unacceptable; మత్త 12:5

954 Βεελζεβούλ Beelzeboúl **బయల్-జెబుల-**; the name of the Devil as the prince of the demons; మత్త 10:25

958 Βενιαμίν Beniamín **బెన్యమీన-**; a son of Jacob and ancestor of an Israelite tribe; అపొ 13:21

959 Βερνίκη Berníkē **బెర్నికె-**; the daughter of Herod Agrippa I and sister of Herod Agrippa II; అపొ 25:13

960 Βέροια Béroia **బెరయ-**; a city in Macedonia; అపొ 17:10

963 Βηθανία Bēthanía **బెత-**; a village on the Mount of Olives; మత్త 21:17

965 Βηθλέεμ Bēthleém **బెత్లెహెమ్-**; a town south of Jerusalem; మత్త 2:1

966 Βηθσαΐδα Bēthsaida **బెత్సయిద-**; a place northeast of the Lake of Galilee; మత్త 11:21

967 Βηθφαγέ Bēthphagḗ **బెత్ఫాగె-**; a village near Jerusalem, perhaps east of Bethany; మత్త 21:1

968 βῆμα bēma **నాయం వెమ్మకె ఉద్వల్ కుర్చి-, కమరిత గాది-, తీర్పార్-, కమరి-**; a raised platform mounted by steps and usually furnished with a seat; used by officials to address an assembly, often on judicial matters, with a focus on judgement; మత్త 27:19

974 βιβλαρίδιον bibliarídion **గూండి -- పాన- (rolled up sheet), పుస్తక- (book)**; a diminutive derivative of βιβλίον[a], thus, a scroll of small size; ఉజ్జరి 10:2

975 βιβλίον biblión **గూండి -- పాన-, గ్రంథ-, కాగిత-, పుస్తక-**; a document in the form of a scroll or book; మత్త 19:7

976 βιβλος bíblos **పుస్తక-, గ్రంథ-, చరిత్ర-**; a document in the form of a scroll or book; మత్త 1:1

978 Βιθυνία Bithynía **బితునియ-**; a province in northern Asia Minor; అపొ 16:7

982 βιωτικός biōtikós **దునియత- (of the world), పిన్- (life)**; pertaining to daily life or existence; లూక 21:34

987 βλασφημέω blaspheméō **రెమ్మి వడ- (blaspheme), హిజత్- (shame), రాంగి- (abuse)**; to speak against someone in such a way as to harm or injure his or her reputation (occurring in relation to persons as well as to divine beings); మత్త 9:3

988 βλασφημία blasphemía **చమ్మి- (gossip), బగవంతన్ రాంగ- (abusing God), రాంగ- (abusing), రెమ్మి- (having lowered), కరబ్ వడ్క- (speaking bad), సాపెన-**; the act of speaking against someone in such a way as to harm or injure his or her reputation (occurring in relation to persons as well as to divine beings); మత్త 12:31

989 βλάσφημος blásphēmos **రెప్పొ వడ్కు-**, **హిజత్ వో-**; pertaining to being insulting and slanderous; a person who defames someone or something; అపొ 6:11

1003 Βορόζ Boróz **సల్మాన-**; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:5

1016 βοός boús **కోంద-**; general word for individual cattle; may be male or female; లూక 13:15

1038 byρσεύς byrseús **కొట-**, **తోల్-**; one who tans hides to make leather; అపొ 9:43

1039 βύσσινος býssinos **కాది కప్పి-**; (derivative of βύσσος fine linen) cloth consisting of fine linen; షజగిరి 18:12

1043 Γαβριήλ Gabriél **గాబ్రియేల్-**; an archangel; లూక 1:19

1049 γαζοφυλάκιον gazophylákion **హుండిత పెట్టె-**, **దన్-దవ్వత-**, **కొత్తంగ-**; a room in the Temple used as a treasury; మార్ 12:41

1050 Γάιος Gáios **గయన-**; the recipient of 3 John; అపొ 19:29

1053 Γαλατία Galatía **గలతియ-**; a district in the Roman province of Asia; 1కొర 16:1

1054 Γαλατικός Galatikós **గలతి-**; pertaining to Galatia; అపొ 16:6

1056 Γαλιλαία Galilaía **గలిలయ- (Galilee)**; the Lake of Galilee, also called Tiberias and Gennesaret; మత్త 2:22

1057 Γαλιλαίος Galilaíos **గలిలయ-**; a person who is a native of Galilee; మత్త 26:69

1058 Γαλλίων Gallíon **గల్లియో-**; a Roman proconsul of Achaia; అపొ 18:12

1059 Γαμαλιήλ Gamaliél **గమలియేల-**; a renowned Pharisee in Jerusalem; అపొ 5:34

1067 γέεννα géenna **పాతడ-**; a place of punishment for the dead; మత్త 5:22

1068 Γεθσημανή Gethsēmanē **గెత్సేమన-**; a garden at the foot of the Mount of Olives; మత్త 26:36

1082 Γεννησαρέτ Gennēsarét **గెనెసరెత-**; a name for the Lake of Galilee, also called the Lake of Tiberias; మత్త 14:34

1086 Γεργесηνός Gergesēnós **గెరసేన-**; a person who lives in or is a native of Gerasa, a city in Peraea, east of the Jordan; మార్ 5:1

1101 γλωσσόκομον glōssókomon **కొత్తన టెయ్-**; a box in which money was kept; యోహ 12:6

1115 Γολγοθᾱ Golgothā **గోల్గోత-**; the Aramaic name of a hill near Jerusalem where executions took place; మత్త 27:33

1116 Γόμορρα Gómorra **గొమొర-**; a city located at the southern part of the Dead Sea and destroyed because of its evil; మత్త 10:15

1121 γράμμα grámma **దర్క-గ్రంత-** (**scripture**), **కానున-** (**law**), **లిహి కీసి (wrote)**; any kind of written document, whether in book or manuscript form, with focus upon the content; an object containing writing addressed to one or more persons; లూక 16:6

1122 γραμματεύς grammateús **గ్రామడోర్ అదికారి-**; a city official with responsibility for the records of a town or city and apparently certain responsibilities for maintaining law and order; మత్త 2:4

1124 γραφή graphḗ **దర్క-గ్రంత-**; the writings of the OT, or a particular passage of the OT; మత్త 21:42

1125 γράφω gráphō **లిహి-**; to mark letters, numbers, or words on a surface such as paper, using a pen or similar instrument and ink or similar material; మత్త 2:5

1138 Δαβίδ Dabíd **దావిద-**; a king of Israel and an ancestor in the genealogy of Jesus; మత్త 1:1

1139 δαιμονίζομαι daimonízomai **బూత్స్ సోప-**, **బూత్ సోప-**; to be possessed by a demon; మత్త 4:24

1140 δαιμόνιον daimónion **బూత- (demon, devil)**, **కేతడ్- (evil)**; an evil supernatural being or spirit; మత్త 7:22

1154 Δαμασκός Damaskós **దమస్-**; the capital of Syria; అపొ 9:2

1162 δέησις déēsis **ప్రార్థన- (prayer)**, **విసంతి- (prayer-request)**; the act of asking with urgency based on presumed need; లూక 1:13

1179 Δεκάπολις Dekápolis **దెకపాలి-**; a league of ten cities in a region east of the Jordan; మత్త 4:25

1186 δένδρον déndron **మర-**, **పాదెల-**; any kind of relatively large woody plant; మత్త 3:10

1189 δέομαι déomai **పూసి కీ- (to ask)**, **ప్రార్థన- (pray)**, **కోర- (request)**; to ask for with urgency, with the implication of presumed need; లూక 5:12

1191 Δέρβη Dérbē **దెర్బె-**; a city in Lycaonia; అపొ 14:6

1193 δερμάτινος dermátinos **తోల-**; (derivative of δέρμα skin) pertaining to being made of skin or leather; మత్త 3:4

1199 δεσμών desmón **హొత్కడింగ-**, **జేల-**, **బేడింగ-**, **సకలింగ-**; any instrument or means of binding or tying; మార్ 7:35

1201 δεσμοτήριον desmōtérion **జేల్-**, **టానె-**; a place of detention; మత్త 11:2

1214 Δημῶς Dēmâs **దేమోల్**, **దేమాల్**; a companion of Paul; కొలొస 4:14

1216 Δημήτριος Dēmétrios **దేమెత్రి-**; a church leader; అపొ 19:24

1220 δηνάριον dēnárion **దేనర- (denarius)**, **కూర- -- బిల- (silver coin[s])**; a Roman silver coin equivalent to a days wage of a common laborer; మత్త 18:28

1228 διάβολος diábolos **చట్టా-**, **రాంగ-**; (derivative of διαβάλλω to slander) one who engages in slander; pertaining to slander; మత్త 4:1

1231 διαγινώσκω diaginōskō **నిర్ణయ-**; to obtain accurate and thorough information about; to make a judgment on legal matters, with the implication of thorough examination; అపొ 23:15

1238 διάδημα diádēma **కీరిట-**; a type of crown employed as a symbol of the highest ruling power in a particular area and therefore often associated with kingship; షజగిరి 12:3

1242 διαθήκη diathékē **నియమ-**; the verbal content of an agreement between two persons or parties specifying reciprocal benefits and responsibilities; మత్త 26:28

1247 διακονέω diakonéō **మదత- (help)**, **సేవ- (service)**, **సర్వరెయ- (serving?)**; to take care of by rendering service to; to serve food or drink; to serve God in some special way; మత్త 4:11

1248 διακονία diakonía **మదత-**, **సేవ-**, **కామ-**; the role or position of serving; act of taking care of the needs of people; లూక 10:40

1249 διάκονος diakonos **అదికారి-**, **సేన్య-**, **సర్వరెయ-**, **సేవ**, **మదత్ కీయ్యల-**; one who serves as a deacon, with responsibility to care for the needs of believers; మత్త 20:26

1252 διακρίνω diakrínō **బేద్-బావ్- (differentiate, distinguish)**, **తక-పిక- (confuse)**, **అనమిస- (confuse, hesitate)**, **జట్-పట్- (argument/confrontation)**, **అనుమానమ- (doubt)**, **పరిక్ష్, కనుర్, తస్య;** to judge that there is a difference or distinction; మత్త 16:3

1253 διάκρισις diákrisis **చొకొవ్-నాయుట్ కరి-**, **బేద్-బావ-**, **తేడ-**; the ability to evaluate and judge; రోమ 14:1

1263 διαμαρτύρομαι diamartýromai **దమ్మి-**, **గవ-**, **బగవంత- -- మునె;** to make a serious declaration on the basis of presumed personal knowledge; to admonish or instruct with regard to some future happening or action, with the implication of personal knowledge or experience; to be emphatic in stating an opinion or desire; లూక 16:28

1271 διάνοια diánoia **మన- (mind)**, **హేతు- (remember, remind)**, **సోంచ- (thought)**, **-విచర- (idea)**; the psychological faculty of understanding, reasoning, thinking, and deciding; the content of thinking and reasoning; మత్త 22:37

1295 διασώζω diasózō **బచి-**, **బచె-**, **చొకొట-**; to rescue completely from danger, including illness; మత్త 14:36

1324 Δίδυμος Dídymos **యేమ-**; the Greek name of the apostle Thomas (93.155); యోహ 11:16

1342 δίκαιος díkaíos **నియత- (righteous)**, **నేకీ- (religious rules)**, **బరోబర్, నాయ-**; pertaining to being in accordance with what God requires or being in a right relationship with someone (usually God); మత్త 1:19

1343 δικαιοσύνη dikaiosýnē **నియత- (righteous)**, **సతె- (with truth)**, **నాయమ- (righteous [in judging])**, **సత- (with truth)**,

- నీతి-** (*righteous*); the act of doing what God requires or of being put right with God; మత్త 3:15
- 1345 δικαίωμα dikaíōma **నేతి-బద-**, **కార్య-**, **నేతి-**, **కామ-**; a regulation concerning right or just action; an act which is in accordance with what God requires; లూక 1:6
- 1346 δικαίως dikaíōs **తన్ కీయ్యక-**, **పాన్ కీయ్యక్, బే-కసుర్, నాయమ-**; pertaining to being right as the result of being justified and deserved; లూక 23:41
- 1348 δικαστής dikastēs **తివ్వస్వి-**, **తీర్పార-**; one who presides over a court session and pronounces judgment; అపొ 7:27
- 1349 δίκη díkē **దర్శ-**; reward or punishment on the basis of what is rightly deserved; the goddess who delivers such action in seeking out and punishing the guilty; అపొ 28:4
- 1350 δίκτυον díktyon **వోల-**, **జార-**; any kind of net, but in the NT referring only to nets used for catching fish; మత్త 4:20
- 1381 δοκιμάζω dokimázō **పరిక్ష్-** (*test, exam*), **సూడ-** (*to see*), **వోప-** (*to accept, approve*), **అనంద-**; to try to learn the genuineness of something by examination and testing, often through actual use; to regard something as genuine on the basis of testing; లూక 12:56
- 1384 δόκιμος dókimos **వోప-**, **మెచ-**; pertaining to being judged worthy or genuine on the basis of testing; రోమ 14:18
- 1385 δοκός dokós **డగుర్ తప-**, **మొద్-**; thick wooden poles; used to support a roof; మత్త 7:4
- 1392 δοξάζω doxázō **మయ్య-**, **డగుర్-పాన-**, **మాన-**; to speak of something as being unusually fine and deserving honor; to cause someone to have glorious greatness; attribute high status to someone by honoring; మత్త 5:16
- 1393 Δορκάς Dorkás **తబిత-**, **డొర్క-**; a Christian woman in Joppa who was known for charitable works; meaning gazelle, deer; her Aramaic name was Ταβιθά; అపొ 9:36
- 1397 δουλεία douleía **దాసి-పాన-**, **దాసి-**; a state or condition of subservience; రోమ 8:15
- 1398 δουλεύω douleúō **సేవ-**, **దాసి-**; to do work as a slave or servant of someone; or (figuratively) to be under the control of some influence; మత్త 6:24
- 1402 δουλός doulós **దాసి-** - (*slave*); to cause someone to become a slave; అపొ 7:6
- 1404 δράκων drákōn **బెయ్ డగుర్ జవ్వర-**; a legendary animal, usually regarded as being a kind of monstrous winged serpent or lizard; డబ్బలి 12:3
- 1406 δραχμή drachmé **కూరత బిల-**, **బిల-**; a Greek silver coin with approximately the same value as the denarius; లూక 15:8
- 1407 δρέπανον drépanon **సెటిడ-**; a large, curved knife employed in cutting ripe grain; మార్ 4:29
- 1411 δύνამις dýnamis **శక్తి-** (*power*), **అధికార్-** (*authority*), **తాకడ-** (*strength?*); the ability to perform a particular activity or to undergo some experience; the potential to exert force in performing some function; మత్త 7:22
- 1413 δυναστής dynástēs **మంత్రి-**, **రాజుల-**; one who is in a position of authority to command others; లూక 1:52
- 1415 δυνατός dynatós **ముకె-**; important person, based upon power or influence; మత్త 19:26
- 1430 δόμα dōma **చత-**, **మిడె-**; the area on the top of a flat-roof house; మత్త 10:27
- 1435 δόρον dōron **సేవ-**, **కొత-**, **ఇనమ-**, **అర్చన-**; that which is given or granted; మత్త 2:11
- 1445 Ἑβραῖος Hebraíos **హెబ్రె-**; the oldest ethnic name for a Jew or the Jewish people; అపొ 6:1
- 1446 Ἑβραϊσὶς Hebraïsa **హీబ్రె-**; language of the Hebrews Hebrew language; అపొ 21:40
- 1447 Ἑβραϊστὶ Hebraïstí **హెబ్రె-**; expressed in the Hebrew language, in Hebrew; యోహ 5:2
- 1453 ἐγείρω egeirō **-నేండ-** (*rise from the dead*); cause someone who is dead to come back to life; మత్త 1:24
- 1482 ἐθνικός ethníkos **కీరిస్తున్ నమ-** (*[those who] have not believed in Christ*), **దుస్-** (*others, [very generic]*); pertaining to one who is not a Jew; మత్త 5:47
- 1484 ἔθνος éthnos **యూదుల్క్, ఆయుర్-**, **దేస-**, **పర్జ-**, **దుస్-**, **జాతి-**, **దునియ-**; the largest unit into which the people of the world are divided on the basis of their constituting a socio-political community; మత్త 4:15
- 1494 εἰδωλόθυτον eidōlóthyton **జవ్వర-**; the meat of animals sacrificed to idols; అపొ 15:29
- 1495 εἰδωλόλατρεία eidōlolatρεία **మూర్తి న పూజ-**; the worship of idols; 1కొర 10:14
- 1496 εἰδωλόλατρὴς eidōlolatrēs **మూర్తి- పూజ-** (*idol worship*); a person who worships idols; 1కొర 5:10
- 1497 εἰδώλον eídōlon **మూర్తి-**, **పుత్ల-**, **బొమ్మ-**; an object which resembles a person, animal, god, etc. and which is an object of worship; అపొ 7:41
- 1504 εἰκὼν eikōn **మోడి-**, **దాత్తు-**, **నక్కు-**, **రూప-**; an object (not necessarily three-dimensional) which has been formed to resemble a person, god, animal, etc.; మత్త 22:20
- 1514 εἰρηνεύω eirēneúō **సాంతితే మంట-**, **సాంత-**; to live in peace with others; మార్ 9:50
- 1515 εἰρήνη eirēnē **సాంత-**; a set of favorable circumstances involving peace and tranquility, freedom from anxiety; మత్త 10:13
- 1516 εἰρηνικός eirēnikós **సాంతి-**; pertaining to freedom from anxiety and inner turmoil; హెబ్రె 12:11
- 1533 εἰσφέρειω eisphérō **తత-**, **పియ్య-**, **వో-**; carry or bring something into an area or structure; cause someone to enter into a particular event or state; మత్త 6:13
- 1556 ἐκδικέω ekdikéō **తస్స-**, **వగ యేత-**; to give justice to someone who has been wronged; లూక 18:3
- 1557 ἐκδίκησις ekdikēsis **నాయమ-**, **తస్స-**, **వగ-**; the process of giving justice to someone who has been wronged; the act of repaying harm with harm, on the assumption that the initial harm was unjustified and that retribution is therefore called for; లూక 18:7
- 1571 ἐκκαθαίρω ekkathairō **పవిత్ర-**; to make clean by removing that which is unclean; 1కొర 5:7
- 1577 ἐκκλησία ekklesiá **చర్చి-** (*church, ENG*), **మీరె మా-** (*gathering*), **బక్తలిర-** (*believers of the Lord*); a group of Christians, implying interacting membership; or, the totality of Christian groups; మత్త 16:18
- 1586 ἐκλέγομαι eklegomai **నేమి-** (*appoint*), **అచ-** (*choose*); to make a selection from among possible alternatives; మార్ 13:20
- 1588 ἐκλεκτός eklektós **అచ-** (*choosing*), **నేమి-** (*appoint*); that which has been chosen or selected; మత్త 22:14
- 1589 ἐκλογὴ eklogē **అచ-**, **నేమి-**; act or result of making a selection from possible alternatives, or of making a special selection based upon significant preference; అపొ 9:15
- 1598 ἐκπειράζω ekpeirázō **పరిక్ష్-**; to try to learn the nature or character of someone or something by submitting such to thorough and extensive testing; to try to cause someone to make a mistake; మత్త 4:7
- 1637 ἔλαιον élaion **నియ్-**; oil extracted from the fruit of olive trees, used as food; medicine; for burning in lamps; and as perfume when mixed with sweet-smelling substances; మత్త 25:3
- 1638 ἐλαίων elaiōn **ఒలివ మర-**; (derivative of ἐλαία[*a*] olive tree) a number of olive trees planted in a garden or grove; మత్త 21:1
- 1648 Ἐλεάζαρ Eleázar **ఎలియాజర్**; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:15
- 1652 ἐλεεινός eleeinós **గోస-**; pertaining to being deserving of pity in view of one's miserable condition; 1కొర 15:19

- 1653 ἐλεέω eleéō **దయ తోహా-**, **దయ-**; to show kindness or concern for someone in serious need; మత్త 5:7
- 1655 ἐλεήμων eleēmōn **దయ-**; pertaining to showing kindness or concern for someone in serious need; మత్త 5:7
- 1656 ἔλεος éleos **దయ- (mercy, HIN)**, **కీపుల- (compassion)**; the act of showing kindness or concern for someone in serious need; మత్త 9:13
- 1662 Ἐλιακεῖμ Eliakeím **ఎల్వకీమ-**; the son of Melea in the genealogy of Jesus; మత్త 1:13
- 1665 Ἐλισάβετ Elisábet **ఎలిజబెత్-**; the wife of Zechariah the priest and mother of John the Baptist; లూక 1:5
- 1672 Ἑλλήν Hállēn **గ్రీకు-**; a person who participates in Greek culture and in so doing would speak the Greek language, but not necessarily a person of Greek ethnic background; or, by extension, a person who is Greek, therefore a Gentile; యోహ 7:35
- 1674 Ἑλληνίς Hellēnís **గ్రీకు-**; a woman of Greek culture and language; or, by extension, a woman who is Greek, therefore a Gentile; మార్క్ 7:26
- 1675 Ἑλληνιστῆς Hellēnistēs **గ్రీకు బాస వడ్డీవలిర్ యూదుల్కు-**; a Greek-speaking Jew in contrast to one speaking a Semitic language; అపొ 6:1
- 1676 Ἑλληνιστί Hellēnistí **గ్రీకు-**; in the Greek language, in Greek; యోహ 19:20
- 1679 ἐλπίζω elpízō **అస- (hope, HIN)**; to look forward with confidence to that which is good and beneficial; మత్త 12:21
- 1680 ἐλπίς elpís **అస- (hope, HIN)**; that which is hoped for; అపొ 2:26
- 1738 ἔνδικος éndikos **నాయమ-**; pertaining to being right as the result of being justified and deserved; రోమ 3:8
- 1742 ἔνδυμα éndyma **పాండుక-**, **కట్టి-**; any kind of clothing; మత్త 3:4
- 1772 ἔννομος énnomos **కానున్ సియ్య (according to the law)**; pertaining to being in accordance with law; అపొ 19:39
- 1781 ἐντέλλομαι entéllomai **అగ్గె-**, **హుకుమ-**; to give definite orders, implying authority or official sanction; మత్త 4:6
- 1783 ἐντευχῆς énteuxis **పార్తన-**; the act of speaking to someone on behalf of someone else; 1తిమొ 2:1
- 1785 ἐντολή entolē **హుకుమ్- (command)**, **అగ్గె- (command/rule)**; that which is authoritatively commanded; మత్త 5:19
- 1793 ἐντυγχάνω entynchánō **రోన్ దొప్పల్ చీజ్-**; material used in the construction of buildings; అపొ 25:24
- 1802 Ἐνώχ Enóch **హోనోక-**; a person in the genealogy of Jesus and an example of obedience and faith; లూక 3:37
- 1807 ἐξαιρέω exairéō **బచి కీయ్యల-**, **సుటి కీయ్యువల-**, **బచి కీ-**, **సుటి కీ-**, **తవున-**; to take someone out of a bad situation; మత్త 5:29
- 1825 ἐξεγείρω exegeirō **నేండ-**, **సాసి-నేండ-**; to cause someone who is dead to return to life; రోమ 9:17
- 1849 ἐξουσία exousía **అధికార- (authority, HIN)**, **హక్-**, **హక్- (the right)**; the right to control or govern over; a state of control over someone or something; మత్త 7:29
- 1850 ἐξουσιάζω exousiázō **అధికార-**, **రాజ్-**; to rule or reign by exercising authority over; లూక 22:25
- 1860 ἐπαγγελία epangelía **వాగ్దాన్- (promise)**, **గొప్పి సియ్యల్- (giving one's word)**, **వొట- (oath)**, **వాగ్దన-**; the content of one's agreement or approval; లూక 24:49
- 1861 ἐπαγγέλλω epangéllō **వాగ్దాన్- (promise)**, **గొప్పి సియ్యల్- (giving one's word)**, **వొట- (oath)**, **వాస- (agree)**; to announce with certainty as to what one will do; మార్క్ 14:11
- 1889 Ἐπαφρόδης Epaphrḗs **ఎఫ్రోథాల్**; a Christian of Colossae; కొలసి 1:7
- 1915 ἐπιβλημα epíblēma **చీటి-**; a piece of cloth sewed on clothing to repair a hole or tear; మత్త 9:16
- 1932 ἐπεικεία epieíkēia **దయ-**; the quality of gracious forbearing; అపొ 24:4
- 1933 ἐπεικής epieikēs **సాదు-** -; pertaining to being gracious and forbearing; పిలిపి 4:5
- 1941 ἐπικαλέομαι epikaléomai **పార్తన-**; to use an attribution in speaking of or to a person; to call by name; మత్త 10:25
- 1971 ἐπιποθέω epipothēō **బస్కు సూడ్య ఇస-**, **అస-**, **జీవ అ-**, **తల్ మెలి-**, **వర్సెడె-**; to long for something, with the implication of recognizing a lack; రోమ 1:11
- 1984 ἐπισκοπή episkopē **సేవత నమ్మరి- (service)**, **అధికార- (authority)**; the position of one who has responsibility for the care of someone; లూక 19:44
- 1985 ἐπίσκοπος epískopos **అధికార- (authority)**, **గొయ్య- (shepherd)**; one who has the responsibility of caring for spiritual concerns; one who serves as a leader in a church; అపొ 20:28
- 2003 ἐπιταγή epitagē **అధికార-**; the right or authority to command; రోమ 16:26
- 2025 ἐπιχρίω epichríō **సోక-**; to smear or rub on substances such as salve or oil ; యోహ 9:6
- 2032 ἐπουράνιος epouránios **స్వర్గ-**, **హోబ-**; related to or located in the sky; the luminous objects in the sky: sun, moon, and other planets and stars; యోహ 3:12
- 2037 Ἐραστός Érastós **ఎరస్తు-**; a city treasurer; అపొ 19:22
- 2056 ἔριφος ériphos **హెరె-**; the young of a goat; kid he-goat in the singular and in the plural both male and female goats are included in the reference; commonly used to supply meat for household meals; మత్త 25:32
- 2062 ἑρπετόν herpetón **బివన్స్-**, **ఫర్గ్-బుసి-**, **వర్సెడె మా-**; general word for reptile that includes snakes and lizards; అపొ 10:12
- 2065 ἐρωτάω erōtáō **కోర- (ask, request)**, **హూసి- (asking [lit:doing a question])**, **వివంతి- (asking in prayer)**, **జాల్మ- (plead, beg)**; ask for information; ask a question; ask for; మత్త 15:23
- 2066 ἐσθής esthēs **కట్టి-**, **పాండు-**; any kind of clothing; లూక 23:11
- 2072 ἑσπτρον éseptron **అర్ప-**; a flat piece of highly polished metal used to reflect an image; 1కొర 13:12
- 2074 Ἑσρώμ Esróm **ఎస్రూన-**; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:3
- 2096 Εὐῶ Eúā **హూవ-**; ancestor of the human race; 2కొర 11:3
- 2097 εὐαγγελίζω euangelízō **చొక్కొట్టు కబు- (good news)**, **వెహ- (telling)**, **బోద కీయ్యల- (teaching)**, **పచర్-**, **పగ్గె-**; to communicate the good news about Jesus; మత్త 11:5
- 2098 εὐαγγέλιον euangélion **చొక్కొట్టు కబు- (good news)**; the content of good news about Jesus; మత్త 4:23
- 2114 εὐθυμέω euthyméō **దర్శమ-**, **అనంద్యె-**; to be or to become encouraged and hence cheerful; అపొ 27:22
- 2117 εὐθύς euthýs **సీటుమ-**, **నడ్కల్-**, **సుధి-**; pertaining to being straight in contrast to what is crooked; pertaining to being just and right; మత్త 3:3
- 2129 εὐλογία eulogía **అసిర్వాద- (blessing)**, **డగుర్-పాన- (praise/honour)**, **దనెవాన్ వెహ- (tell thanks)**; the content of the act of blessing; రోమ 15:29
- 2151 εὐσεβέω eusebéō **పార్తన-వింతి-**; to express in attitude and ritual one's allegiance to and regard for deity; అపొ 17:23
- 2166 Εὐφράτης Euphrátēs **యూఫ్రటిస్-**; a major river in Mesopotamia; ఊజగిరి 9:14
- 2171 εὐχὴ euchē **పార్తన**; అపొ 18:18
- 2172 εὐχομαι eúchomai **పార్తన- (prayer, HIN)**; to speak to or to make requests of God; అపొ 26:29
- 2180 Ἐφεσός Ephésios **ఎఫెస-**; a person who lives in or is a native of Ephesus; or: pertaining to Ephesus; అపొ 19:28
- 2181 Ἐφεσός Éphesos **ఎఫెస-**; a seaport in the western part of the Roman province of Asia; అపొ 18:19
- 2190 ἐχθρός echthros **షగ్-దారల్**, **దుస్మన్-దారల్**, **బయ్యున్**; pertaining to being at enmity with someone; మత్త 5:43
- 2191 ἔχιδνα échidna **విక్ వాలె తరస-**, **నాగ్ తరస-**; a kind of venomous snake; associated with lurking danger; మత్త 3:7

2194 Ζαβουλών Zaboulón **జెబులు-**; a son of Jacob and ancestor of an Israelite tribe; or: the territory of the tribe of Zebulun; మత్త 4:13

2195 Ζαχαρίας Zakchaíos **జకాయల-**; a chief tax collector of Jericho; లూక 19:2

2197 Ζαχαρίας Zacharías **జకరియ-**; an OT prophet killed in the Temple; మత్త 23:35

2198 ζῶω záo **జీవ-** (*life, HIN*), **పివ-** (*live*), **-నేండ-** (*rise [to life]*), **జీన్వ-** (*living, lifetime*), **తాక-**; to be or continue to be alive; to come back to life after having once died; మత్త 4:4

2199 Ζεβεδαίος Zebedaios **జెబెదయ-**; the father of the apostles James and John; మత్త 4:21

2205 ζῆλος zēlos **వెలె-**, **జోన్ల-**, **అన-**; a high point on a scale of extent and implying intensity of involvement; యోహా 2:17

2216 Ζοροάβελ Zorobábel **జెరుబబెల-**; a governor in postexilic Jerusalem who was mentioned in the genealogy of Jesus; మత్త 1:12

2218 ζυγός zygos **తాగ్గి-**; an instrument for weighing objects; మత్త 11:29

2222 ζωή zōē **పివ-** (*live*), **జీవ-** (*life, HIN*), **జీన్వ-** (*lifetime*), **వరన-** (*spirit part of life*); the quality or force that distinguishes animate bodies from dead ones; మత్త 7:14

2223 ζώνη zōnē **నడి పట్టీ-**; a band of leather or cloth worn around the waist outside of one's clothing; మత్త 3:4

2225 ζωογονέω zōogonéō **జీవ-** --; to cause to live or continue to live; లూక 17:33

2226 ζῶον zōon **జీవ-**, **స్వర్గ-** **మన్వల్** -- **జీవ-**; a supernatural being surrounding the throne of God in visions of the book of Revelation; హెబ్రి 13:11

2227 ζωοποιέω zōopoiéō **జీవ సి-**, **నేడున-**, **పినున-**; to cause to live; యోహా 5:21

2238 ἡδύσμον hēdýosmon **పుదిన-**; fragrant plant (genus Mentha); up to 2 m high; small, soft leaves with sawlike margins; used in cooking, tea, medicine; మత్త 23:23

2243 Ἠλίας Hēlías **యేలియ-** (*Elijah*); a major OT prophet; మత్త 11:14

2247 ἥλος hēlos **మాల-**; a thin piece of metal (usually iron) sharpened on one end (in the NT used only in connection with nails employed in the crucifixion); యోహా 20:25

2264 Ἡρώδης Hērōdēs **హేరోదు రాజు-**, **హేరోద-**; Herod Agrippa I, grandson of Herod I; మత్త 2:1

2265 Ἡρωδιανοί Hērōdianoí **హేరోద్దు బాబ్బాన్-**; the political followers and adherents to Herod the Great and his family; మత్త 22:16

2266 Ἡρωδιάς Hērōdiás **హేరోదియ-**; a granddaughter of Herod I and wife of Herod Antipas; మత్త 14:3

2268 Ἡσαίας Hēsaiás **యెసయ-**; a major OT prophet; మత్త 3:3

2269 Ἠσαὺ Ēsau **యేసవు-**; a son of Isaac and the elder twin brother of Jacob; రోమ 9:13

2280 Θαδδαίος Thaddaios **తదయ-**; one of the twelve apostles; మత్త 10:3

2293 θαρσέω tharséō **గటి-దీర్చు-**, **దర్చును-**; to have confidence and firmness of purpose in the face of danger or testing; మత్త 9:2

2302 θέατρον théatron **కేల్క్, తౌహ-**; a rather large, normally semicircular open structure capable of seating several thousand people and often used for public assemblies; అపొ 19:29

2304 θεῖος theíos **గున్-గాన-**; pertaining to having the nature of God; అపొ 17:29

2310 θεμέλιος themélios **బునదిత బండ-**; a stone used in the construction of a foundation; లూక 6:48

2321 Θεόφιλος Theóphilos **తియోఫిల-**; an important Christian to whom the books of Luke and Acts were dedicated; his names means: friend of God; లూక 1:3

2322 θεραπεία therapeía **సేవ్యులిర-** (*servants*); the group of servants working in a particular household; లూక 9:11

2323 θεραπεύω therapeúō **చౌకాట్-**, **యేత్తుల-**, **సేవ**; cause someone to recover health often with the implication of having taken care of such a person; render assistance or help by performing certain duties, often of a humble or menial nature; మత్త 4:23

2331 Θεσσαλονικεύς Thessalonikeús **తెసలోనిక-**; a person who lives in or is a native of Thessalonica; అపొ 20:4

2332 Θεσσαλονίκη Thessaloníkē **తెసలోనిక-**; a city of Macedonia; అపొ 17:1

2342 θηρίον thērion **జన్వర-**; antichrist, depicted as a wild and dangerous animal; మార్క్ 1:13

2344 θησαυρός thēsaurós **దన్దస్థత-**, **దన-**; that which is of exceptional value and kept safe; మత్త 2:11

2362 θρόνος thrónos **రాజు-గాది-** (*throne*), **కవరి-** (*throne/court*); a relatively large and elaborate seat upon which a ruler sits on official occasions; మత్త 5:34

2363 Θυάτειρα Thyáteira **తుయత్తుయ-**; a city in Lydia; అపొ 16:14

2368 θυμίαμα thymíama **దుూప-**; any aromatic substance (usually a resin) burned for its pleasing aroma; లూక 1:10

2376 θυρίς thyrís **కీడికి-**; an opening in a wall for the entrance of light and air and for the purpose of seeing in or out; అపొ 20:9

2377 θυρωρός thyrorós **కేప-**; one who guards the door giving access to a house or building; మార్క్ 13:34

2378 θυσία thysía **అర్చన-**, **సేవంగ్-**, **బలిదాన-**; that which is offered as a sacrifice; మత్త 9:13

2379 θυσιαστήριον thysiastérion **బలి సియ్యల్ జాగ-**, **బొన్ల-**, **బండనె రచి కీత బొన్ల-**; any type of altar or object where gifts may be placed and ritual observances carried out in honor of supernatural beings; మత్త 5:23

2380 θύω thyō **బలి-**, **అర్చన-**, **కొయ్యల్**; to slaughter an animal in a ritual manner as a sacrifice to deity; మత్త 22:4

2381 Θωμᾶς Thōmās **తోమ-**; one of the twelve apostles; మత్త 10:3

2383 Ἰάειρος Iáeios **యాయిరు-**; a synagogue official; మార్క్ 5:22

2384 Ἰακώβ Iakób **యాకొబ-**; the father of 'Ιωσήφ (2) in the genealogy of Jesus; మత్త 1:2

2385 Ἰάκωβος Iákōbos **యాకొబ-**; the father of Judas, one of the twelve apostles; మత్త 4:21

2405 ἱερατεία hierateía **కబొడ-పాన-** (*priesthood*); the role of being a priest; లూక 1:9

2408 Ἱερεμίας Hieremías **ఇర్మియ-**; a major OT prophet; మత్త 2:17

2409 ἱερεὺς hieréus **కబొడ-** (*priest of higher status*); one who performs religious rites and duties on behalf of others; మత్త 8:4

2410 Ἱεριχά Hierichó **యెరికొ-**; a city in Judea, not far from the north end of the Dead Sea; మత్త 20:29

2411 ἱερόν hierón **మందిర-**, **గుడి-**; a temple or sanctuary (ναός[a]) and the surrounding consecrated area; మత్త 4:5

2414 Ἱεροσόλυμα Hierosólyma **యెరుసలెమ-**; the heavenly Jerusalem of the future; మత్త 2:1

2415 Ἱεροσολυμίτης Hierosolymítēs **యెరుసలెమ-**; an inhabitant of Jerusalem; మార్క్ 1:5

2420 ἱεροσύνη hierōsýnē **కబొడ-**; the role of being a priest; హెబ్రి 7:11

2421 Ἰεσσαί Iessai **యెసయ-**; the father of King David in the genealogy of Jesus; మత్త 1:5

2424 Ἰησοῦς Iēsoús **యెహోసున-**; Joshua, the successor of Moses; మత్త 1:1

2430 Ἰκόνιον Ikónion **ఇకొనియ-**; a city in Lycaonia; అపొ 13:51

2433 ἰλάσκομαι hiláskomai **దయ-**; to show compassion and concern for someone in difficulty, despite that persons having committed a moral offense; లూక 18:13

2434 ἵλασμός hilasmós **బలి-** (*sacrifice, HIN*); the means by which sins are forgiven; 1యోహా 2:2

- 2435 ἡλαστήριον hilastérion **పాక్స్ మాపి కీయర్ల జాగ్-, పాక్స్ మాపి-**; the means by which sins are forgiven; the location or place where sins are forgiven (in traditional translations rendered mercy seat); రోమ 3:25
- 2436 ἡλεως hileōs **దయ-**; pertaining to showing mercy; మత్త 16:22
- 2438 ἡμάς himás **వటి-, చాటల-**; leather strap or thong (used in binding sandals or shoes and as thongs in a whip); మార్ 1:7
- 2440 ἡμάτιον himátion **సాబున-, పాగోట-, కప్టి-, ఆంగ్లె-, పంచ-పాంగుడ-**; any type of outer garment; మత్త 5:40
- 2441 ἡματισμός himatismós **కప్టిన-, బారితంగ్ కప్టింగ-, పాంగు-**; any kind of clothing; లూక 7:25
- 2445 Ἰόππη Ióppē **యొప్పెక-**; a seaport on the coast of Palestine; అపొ 9:36
- 2446 Ἰορδάνης Iordánēs **యోర్దన్-**; river that flows through the Sea of Galilee into the Dead Sea; మత్త 3:5
- 2448 Ἰουδά Ioudá **యోద-**; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 2:6
- 2449 Ἰουδαία Ioudaía **యూదయ-**; the southern part of Palestine, or: the wider region occupied by the Jewish nation; మత్త 2:1
- 2453 Ἰουδαῖος Ioudaîos **యూదుల్క- (Jew)**; the ethnic name of a person who belongs to the Jewish nation. In NT usage the reference of the term οἱ Ἰουδαῖοι may be either the Jewish people as such, the inhabitants of Jerusalem and environs, the authorities in Jerusalem, or even the people hostile to Jesus; మత్త 2:2
- 2455 Ἰουδᾶς Ioudás **యూద-**; the tribe Judah; మత్త 1:2
- 2457 Ἰούλιος Iούlios **యూలి-**; a Roman centurion; అపొ 27:1
- 2462 ἵππος híppos **కోడ-**; large domesticated solid-hoofed quadruped; Equus caballus; stockily built in comparison to today's horses, with shorter heads and thicker necks; about 122–142 cm tall, and 2.1 m long; coat varies from dark to pale brown; eats plants; used in battle, both to ride and for pulling chariots; symbolic of military might; associated with the sun, which was said to ride across the sky in a chariot; యాకొ 3:3
- 2464 Ἰσαák Isaák **ఇసక-**; a son of Abraham and father of Jacob and Esau; మత్త 1:2
- 2469 Ἰσκαριώτης Iskariōtēs **ఇస్కరీయోత-**; an identifying name (probably based on a place name) of Judas, the betrayer of Jesus; మత్త 10:4
- 2475 Ἰσραηλίτης Israēlītēs **ఇజ్రాయేల్ వర్త-, ఇజ్రాయేల్ లోకుర-, ఇజ్రాయేల్-**; the ethnic name of a person belonging to the nation of Israel; యోహ 1:47
- 2482 Ἰταλία Itálía **ఇటలీ-**; Italy; అపొ 18:2
- 2486 ἰχθύς ichthýs **ఘీన-**; general word for various cold-blooded, aquatic vertebrates, having gills, usually fins, and typically an elongated body covered with scales; important source of food; మత్త 7:10
- 2488 Ἰωθάμ Iōátham **యోతమ్-**; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:9
- 2489 Ἰωάννα Iōánna **యోహాన్న-**; the wife of Chuza, an official of Herod Antipas; లూక 8:3
- 2491 Ἰωάννης Iōánnēs **యోహాన్-**; a member of the Sanhedrin; మత్త 3:1
- 2495 Ἰωνῆς Iōnâs **యోన-**; an OT prophet; మత్త 12:40
- 2496 Ἰωράμ Iōráμ **యెహోరామ్-**; a king of Judah mentioned in the genealogy of Jesus; మత్త 1:8
- 2498 Ἰωσαφάτ Iōsaphát **యెహోసఫాత్-**; a king of Judah mentioned in the genealogy of Jesus; మత్త 1:8
- 2501 Ἰωσήφ Iōséph **యోసెఫ-**; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:16
- 2511 καθαρίζω katharízō **సుదుడ- (ritually clean), చక- (clean), చొకొట- (heal/good)**; to cause something to become clean; to cleanse from ritual contamination or impurity; మత్త 8:2
- 2512 καθαρισμός katharismós **సుదుడ-**; the action of causing something to become clean; the action of cleansing from ritual contamination or impurity; మార్ 1:44
- 2513 καθαρός katharós **సుదుడ- (ritually clean/pure), చక్- (bright), పివర- (true), జిమెదారన అయొన్-**; pertaining to not being dirty; pertaining to being ritually clean or pure; మత్త 5:8
- 2533 Καῖάφας Kaîáphas **కయఫ-**; the high priest who played a prominent role in the condemnation of Jesus; మత్త 26:3
- 2535 Κάϊν Káin **కయిన-**; the first son of Adam and Eve and the brother of Abel; హెబ్ 11:4
- 2541 Καῖσαρ Kaisar **మహ రాజ- (Emperor [lit:maharaj = great king]), సీజర- (Caesar)**; a title for the Roman Emperor; మత్త 22:17
- 2542 Καισάρεια Kaisáreia **సీజరియ-**; Caesarea on the coast of Palestine, south of Mount Carmel; మత్త 16:13
- 2563 κῶλαμος kálamos **కహ్లామ్ నలక-**; a rod (possibly a reed) used for measuring length; మత్త 11:7
- 2570 καλός kalós **చొకొట-, బరోబర్-**; pertaining to a positive moral quality, with the implication of being favorably valued; మత్త 3:10
- 2574 κάμηλος kámēlos **హూటడ-**; large quadruped mammal; Camelus dromedarius and Camelus bactrianus; bactrians may reach 2 m.; dromedaries are bigger and a uniform light fawn color; bactrians are darker; suited to life in desert areas; store excess food in their humps, can go without water for long periods; can make long journeys through dry areas; used for riding and for carrying heavy loads and pulling carts; hair woven into cloth used for making tents or outer robes; milk used as food and drink; symbol of wealth and commerce; మత్త 3:4
- 2575 κάμινος káminos **బొడ్స్వల్ బట్టి-**; a construction used for the smelting of ore and burning of ceramic ware; మత్త 13:42
- 2580 Κανᾶ Kanâ **కాన-**; a city in Galilee; యోహ 2:1
- 2584 Καπερναούμ Kapernaóum **కపెర్నహోమ్-**; a city on the Lake of Galilee; మత్త 4:13
- 2587 Καππαδοκία Kappadokía **కపదొకియ-**; a province in the interior of Asia Minor; అపొ 2:9
- 2588 καρδία kardía **-దిల- (heart, HIN), మన్-**; (a figurative extension of the meaning of καρδία heart) the causative source of a person's psychological life in its various aspects, but with special emphasis upon thoughts; మత్త 5:8
- 2589 καρδιογνώστης kardiognōstēs **దిల్-**; one who knows what someone else thinks (literally to know what is in the heart); అపొ 1:24
- 2595 κάρφος kárphos **తుకు-, చెక్క-**; a small piece of wood, chaff, or even straw; మత్త 7:4
- 2607 καταγινώσκω kataginóskō **తవ్ కీత- (did wrong), కనుర్ నా- (accuse [lit:put wrong deed]), గల్లి-**; to judge something to be bad; గలతి 2:11
- 2613 καταδικάζω katadikázō **మరన్ పిక్న-**; the act of declaring someone as definitely guilty and thus subject to punishment; మత్త 12:7
- 2632 κατακρίνω katakrínō **పిక్న-, గల్లి కీ-**; to judge someone as definitely guilty and thus subject to punishment; మత్త 12:41
- 2646 κατάλυμα katályma **క్లమ్-**; a room in a relatively large structure (possibly an inn), which could serve as a dining room; మార్ 14:14
- 2665 καταπέτασμα katapétasma **పడ్డ-**; a hanging of cloth over an opening; మత్త 27:51
- 2681 κατασκευνών kataskēnōō **నూడంగ్-**; (derivative of κατασκήνωσς nest) to make a nest (or possibly to find shelter); మత్త 13:32
- 2682 κατασκήνωσς kataskēnōsis **నూడ-**; a construction built by birds in connection with brooding and raising their young; మత్త 8:20
- 2725 κατήγορος katégoros **పిరి క-**; Satan, as one who brings accusations against; అపొ 23:30
- 2747 Κενχρεαί Kenchreai **కెంకెరియ-**; a seaport of the city of Corinth; అపొ 18:18
- 2756 κενός kenós **రికమ్-, కామి సియె-, నటి అగమ్-, ఆగమ్, యెర్తమ్;** pertaining to being without anything, having nothing; మార్ 12:3

- 2757 κενοφωνία kenophōnía కరబ-, లబడ్-, కరెబ్యులిక్ గొప్ప-; talk which lacks significant content; 1తిమె 6:20
- 2763 κεραμεύς kerameús కుమ్మ-; (derivative of κεράμιον earthenware vessel) one who makes earthenware vessels; మత్త 27:7
- 2765 κεράμιον kerámion బుడ్డి-; an earthenware container for storing or carrying liquids; మార్ 14:13
- 2782 κήρυγμα kérygma పవర- (*preach*), బోద వెప్నాకెనె; the content of what is preached or proclaimed; మత్త 12:41
- 2783 κήρυξ kēryx వెహ-, పర్చర-; a person who preaches or proclaims; 1తిమె 2:7
- 2784 κηρύσσω kērýssō పవర- (*proclaim/preach*), బోద వెహ- (*preach/tell religious-message*), వెహ- (*tell*); to announce in a formal or official manner by means of a herald or one who functions as a herald; మత్త 3:1
- 2786 Κηφῆς Kēphās కేప-, పేతుర-; the Aramaic equivalent of the Greek name Πέτρος Peter; యోహ 1:42
- 2787 κιβωτός kibōtós సందొక-; any box-like container, whether plain or elaborate; here, refers to the box used to hold the tablets of the Law; మత్త 24:38
- 2788 κιθάρα kithára చొండ్ల-; a small stringed harp-like instrument held in the hands and plucked; 1కొర 14:7
- 2789 κιθαρίζω kitharízō నేకుస-; (derivative of κιθάρα lyre, harp); 1కొర 14:7
- 2790 κιθαροῖδός kitharōidós నేకుస-; (derivative of κιθαρίζω to play a lyre) one who plays the lyre or harp; షజగి 14:2
- 2791 Κιλικία Kilikía కిలికియ-; a province in the southeast corner of Asia Minor; అపొ 6:9
- 2798 κλάδος kládos కాంత-, కాంద-; branch (of a tree or woody shrub); మత్త 13:32
- 2804 Κλαύδιος Klaúdios క్లవ్డియ-; Claudius Lysias, a Roman officer in Jerusalem; అపొ 11:28
- 2807 κλεις kleís కుంజి-; an instrument used for locking and unlocking doors and gates; మత్త 16:19
- 2814 κλήμα klēma కాంద-; a more or less tender, flexible branch, as of a vine; యోహ 15:2
- 2823 κλίβανος klíbanos తడ్డి-, సొడ్డెల-; a dome-like structure made of clay, in which wood and dried grass were burned, and then after being heated, was used for baking bread; మత్త 6:30
- 2825 κλίνη klínē కటుల-, కటుడ-, వాపు-; any piece of furniture employed for reclining or lying on; మత్త 9:2
- 2826 κλινίδιον klinídion వాపు-; a relatively small and often temporary type of object on which a person may lie or recline; made of reeds or cloth; thin and light for carrying; లూక 5:19
- 2836 κοιλία koilía పెటి-; the entire digestive apparatus, including stomach and intestines; మత్త 12:40
- 2839 κοινός koinós బేసుద్-, అపవిత్ర-, బే-సుదుడ్; pertaining to being ritually unacceptable, either as the result of defilement or because of the very nature of the object itself (for example, ritually unacceptable animals); మార్ 7:2
- 2840 κοινόω koinōō అపవిత్ర-, బాటి కీ-, బే-సుదుడ్-, అస్త్ బస్త్; to cause something to become unclean, profane, or ritually unacceptable; మత్త 15:11
- 2841 κοινωνέω koinōnéō ఈస- (*share, portion*), మదత-; to share one's possessions, with the implication of some kind of joint participation and mutual interest; రోమ 12:13
- 2842 κοινωνία koinōnía ఉంది అసి- (*being united*), సంగ- (*with [someone]/accompaniment*), మీర- (*coming together or gathering*), తూసి సియ్యల్- (*sharing [lit:dividing and giving]*), ఈస (*share/portion*); an association involving close mutual relations and involvement; అపొ 2:42
- 2844 κοινωνός koinōnós తోడో -, ఈస -, బరోబర-; one who participates with another in some enterprise or matter of joint concern; మత్త 23:30
- 2847 κόκκινος kókkinos రగ్గల్ బూర-; a reddish-purple cloth dyed with a substance obtained from the murex shellfish; expensive to produce; associated with wealth and royalty; మత్త 27:28
- 2848 κόκκος kókkos దాన-, విజ్జ-; the kernel part of fruit, usually grain; మత్త 13:31
- 2861 κολυμβήθρα kolymbéthra కోనెర-; a relatively large construction for collecting water; యోహ 5:2
- 2881 Κορίνθιος Korínthios కొరింతియతుర్-; a person who lives in or is a native of Corinth; అపొ 18:8
- 2882 Κόρινθος Kórinthos కొరంతి-; a city in Greece; అపొ 18:1
- 2883 Κορνήλιος Kornélíos కొర్నెలి-; a Roman centurion to whom Peter ministered; అపొ 10:1
- 2886 κοσμικός kosmíkós దునియతె; pertaining to the system or standards of the world; తీరు 2:12
- 2889 κόσμος kósmos దునియ- (*the world, HIN*), కలి- (*creation*), పరిపంచమ-; the universe as an ordered structure; మత్త 4:8
- 2894 κόφινος kóphinos చాల-; a relatively large basket used primarily for food or produce; మత్త 14:20
- 2895 κράββατος krábbatos వాపు-, బీడర్-, కటుల-; a relatively small and often temporary type of object on which a person may lie or recline; made of reeds or cloth; thin and light for carrying; మార్ 2:4
- 2912 Κρής Krés క్రీతియల్క్; a person who is a native of Crete; అపొ 2:11
- 2914 Κρήτη Krētē క్రీత-; an island south of Greece; అపొ 27:7
- 2916 κριθίνος kríthinos గోసారింగ-, గొప్పా-; (derivative of κριθή barley) pertaining to being made or consisting of barley; యోహ 6:9
- 2917 κρίμα kríma సిక్స- (*punishment*), తస్స- (*judgement, HIN*); the legal decision rendered by a judge, whether for or against the accused; the legal decision of guilt liable to punishment rendered by a judge; మత్త 7:2
- 2918 κρίνον krínon పుంగ-; any one of several types of flowers, usually uncultivated; మత్త 6:28
- 2919 κρίνω krínō నాయ- (*justice*), సిక్స- (*putting punishment*), తస్స- (*judge*), నిర్ణయ- (*decision*), పిరది-; to come to a conclusion in the process of thinking and thus to be in a position to make a decision; మత్త 5:40
- 2920 κρίσις krísis తస్స-, నాయ-; the administration of justice; మత్త 5:21
- 2921 Κρίσπος Kríspos కీరిస్సు-; a leader of the synagogue in Corinth; అపొ 18:8
- 2922 κριτήριον kritérion కోట్క-; తస్స-; legal action taken in a court of law against someone; 1కొర 6:2
- 2923 κριτής krités తీర్పార్-, నాయదికారి-, తస్స-; one who presides over a court session and pronounces judgment; మత్త 5:25
- 2934 κτήνος ktēnos కోడ-; a larger type of domesticated animal, primarily one used for riding or carrying loads; లూక 10:34
- 2952 κυνάριον kynáriton నెయ-; relatively small light brown domestic animal, feeding on anything from household refuse to animal carcasses and excreta; Canis familiaris putiatini; associated with all sorts of uncleanness, aggression, greediness, low status; మత్త 15:26
- 2953 Κύπριος Kýprios సయ్స్రస్; a person who is a native of Cyprus; అపొ 4:36
- 2954 Κύπρος Kýpros సయ్స్రస్; an island off the south coast of Asia Minor; అపొ 11:19
- 2956 Κυρηναῖος Kyrēnaíos కురెనె-; a person who lives in or is a native of Cyrene; మత్త 27:32
- 2962 κύριος kýrios పర్బ- (*Lord*), మాల్క- (*master*), గురు- (*teacher*), బగవంత- (*God*), రాజ- (*king*), సాబ- (*sir*); person with authority; also used to refer to God, especially in cases where the OT would have used the Tetragrammaton "YHWH"; మత్త 1:20

2965 κύων kýōn **నెయ్**–; relatively small light brown domestic animal, feeding on anything from household refuse to animal carcasses and excreta; Canis familiaris putiatini; associated with all sorts of uncleanness, aggression, greediness, low status; పుత్త 7:6

2976 Ἀλῆζαρος Lázarus **లాజర**–; a beggar in a parable; లూక 16:20

2985 λαμπάς lampás **డివె**–, **పియల**–, **వేడ్డు**–; a light made by burning a wick saturated with oil contained in a relatively small vessel; పుత్త 25:1

2992 λαός laós **లోకుర**–, **వర్జ**–; the largest unit into which the people of the world are divided on the basis of their constituting a socio-political community; పుత్త 1:21

2993 Λαοδίκεια Laodíkeia **లనోదికయ**; a city in Phrygia in Asia Minor; కొలసి 2:1

2999 λατρεία latreía **సేవ**–; religious rites performed as a part of worship; యోహా 16:2

3000 λατρεύω latreúō **పార్వన**–, **అరదన**–, **సేవ**–, **పార్వన-వింతి**–; to perform religious rites as a part of worship; పుత్త 4:10

3001 λάχανον láchanon **నాడిత బాజి**–, **పుదిన**–, **సమ్మర**–; any one of the smaller plants cultivated in a garden, for example, herbs and vegetables; పుత్త 13:32

3004 λέγω légō **ఆగి**– (**command**), **హుకుమ**– (**command**), **వెహ**– (**tell**), **ఇన్వల**– (**called**), **ఇత**– (**say/said/saying**); The imperative sometimes has the force of commanding or requesting (usually rendered "say", "speak", "tell"); పుత్త 1:16

3008 λειτουργέω leitourgéō **సేవ**–; to perform duties of service, whether in the secular realm or in religious ceremonies; అపొ 13:2

3009 λειτουργία leitourgía **సేవ**–, **కామ**–; an assignment or role in serving, whether in secular service or in religious ceremonies; లూక 1:23

3011 λειτουργός leitourgós **సేవ**– (**serve**), **కామ్ కియ్యల**– (**worker**); a person who renders special service; రోమ 13:6

3014 λέπρα lépra **పెర్ష నొప**–; a dreaded condition of the skin, including what is now regarded as leprosy, as well as certain other types of infectious skin diseases, resulting in a persons being regarded as ceremonially unclean and thus excluded from normal relations with other people; పుత్త 8:3

3015 λεπρός leprós **పెర్ష నొప**–; a person suffering from a dread skin disease; పుత్త 8:2

3016 λεπτόν leptón **కొత్త**–; a copper (or bronze) coin worth 1/2 of a quadrans or 1/128 of a denarius; మార్క్ 12:42

3017 Λευί Leuítē **లేవి**–; the son of Simeon (e) in the genealogy of Jesus; మార్క్ 2:14

3019 Λευΐτης Leuítēs **లేవియుల్క**–; a member of the tribe of Levi and having the responsibility to serve as an assistant to Jewish priests; లూక 10:32

3023 λέων lēōn **చిహ్నాన**; largest of the great cats, often about 2.8 m from nose to tip of tail, standing as high as 1 m at the shoulder; pale yellowish brown in color; adult males have a mane around the neck and shoulders that is darker than the rest of their fur; Panthera leo; unclean animal; associated with aggression and strength; 2తిమొ 4:17

3025 ληνός lēnós **అంగుర్ పండిన్ జార్వల్ కుండి**–; an instrument for pressing out the juice of grapes for the making of wine; పుత్త 21:33

3030 λίβανος líbanos **బారిత ఊదున్ మోడితంగ్ చీజ్క**–; the aromatic resin of certain trees; పుత్త 2:11

3031 λιβανωτός libanōtós **దుపర్లి**–; a bowl in which incense is burned; ఊజగిరి 8:3

3065 Λουκᾶς Loukás **లూకా**–; a companion of Paul who is generally regarded as the author of Luke and the Acts of the Apostles; కొలసి 4:14

3066 Λούκιος Loukios **లూకియ**–; a person sending greetings in Romans 16; అపొ 13:1

3069 Λύδδα Lýdda **బుద్ద**; a city southeast of Joppa; అపొ 9:32

3070 Λυδία Lydíā **లూదియ**–; a woman merchant of purple cloth from Thyatira who was converted by Paul; అపొ 16:14

3074 λύκος lýkos **లాండిగల**–, **తడంజ**–, **బీబల్**–; wild, four-footed, predatory canine; light-brown fur, similar to jackal, but much bigger; Canis lupus; regarded as ravenous and fierce; commonly prey on flocks; symbol of roaming, opportunistic, dangerous, fierce, and clever banditry; పుత్త 7:15

3079 Λυσίας Lysías **లూసియ**–; Claudius Lysias, a Roman officer in Jerusalem; అపొ 23:26

3082 Λύστρα Lýstra **లస్ట్ర**–; a city in Lycaonia in Asia Minor; అపొ 14:6

3084 λυτρόω lytrōō **సుటి కియ**– (**be caused to be free**); to release or set free, with the implied analogy to the process of freeing a slave; లూక 24:21

3085 λύτρωσις lýtrōsis **ముక్తి**–; the act of releasing or setting free, with the implied analogy to the process of freeing a slave; లూక 1:68

3087 λυχνία lychnía **జల్కర**–, **డీవతగ**; a stand designed to hold a single lamp or a series of lamps; పుత్త 5:15

3091 Λώτ Lōt **లోతు**–; the nephew of Abraham; లూక 17:28

3094 Μαγδαληνή Magdalēnē **మగ్దలేన**–; the attributive name of Μαρία (c), a woman of Magdala; పుత్త 27:56

3100 μαθητεύω mathēteúō **తయర్**–, **సిస్యల**–, **అతెర**–; to be a follower or a disciple of someone, in the sense of adhering to the teachings or instructions of a leader and in promoting the cause of such a leader; to cause someone to become a disciple or follower of; పుత్త 13:52

3101 μαθητής mathētēs **సిస్య**– (**disciple, HIN**), **బక్తల**– (**devotee, follower**); a person who is a disciple or follower of someone; పుత్త 5:1

3106 μακαρίζω makarízō **దయ**–; to regard someone as happy or fortunate in view of favorable circumstances; లూక 1:48

3107 μακάριος makários **దయ**–, **అసిర్వాద**–, **అసిర్వార**–; pertaining to being happy, with the implication of enjoying favorable circumstances; పుత్త 5:4

3109 Μακεδονία Makedonía **మాసిదోనియ**–; a Roman province in Greece; అపొ 16:9

3110 Μακεδών Makedón **మాసిదోనియ**–; a person who is a native of Macedonia; అపొ 16:9

3128 Μανασσής Manassēs **మనసె**; a person in the genealogy of Jesus; పుత్త 1:10

3136 Μάρθα Mάρtha **మార్త**–; a sister of Mary (b) and Lazarus (a) of Bethany; లూక 10:38

3138 Μάρκος Márkos **మార్కు**–; a companion of Paul who was also called John (4); అపొ 12:12

3140 μαρτυρέω martyréō **గవ**– (**testimony, witness**), **వని**–, **మెవ**–; to provide information about a person or an event concerning which the speaker has direct knowledge; పుత్త 23:31

3141 μαρτυρία martyría **గవ**– (**testimony, witness**); the content of what is witnessed or said; that which is said about a person on the basis of an evaluation of the persons conduct; మార్క్ 14:55

3142 μαρτύριον martýrion **గవ**–, **నిసని**–; the content of what is witnessed or said; పుత్త 8:4

3143 μαρτύρομαι martýromai **గవ**–, **వెబ్బార్, జాల్క**; to make a serious declaration on the basis of presumed personal knowledge; to be emphatic in stating an opinion or desire; అపొ 20:26

3144 μάρτυς mártys **గవ**–, **జీవ సీతుర్ పూర**–; a person who witnesses; a person who has been deprived of life as the result of bearing witness to his beliefs; పుత్త 18:16

3152 μάταιος mátaios **కామి సియె**– (**useless**), **అర్థమే సెల్వక**– (**meaningless**); pertaining to being useless on the basis of being futile and lacking in content; అపొ 14:15

3156 Ματθαῖος Matthaíos **మత్తయ**–; a tax collector and one of the twelve apostles, generally regarded as being the same as Λευί Levi; పుత్త 9:9

- 3157 Ματθάν Matthán **మత్తాన్**; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:15
- 3158 Ματθάτ Matthát **మత్తాత**; the father of Jorim in the genealogy of Jesus; లూక 3:24
- 3159 Ματθίας Matthías **మత్తీయ**; the person elected to take the place of the apostle Judas Iscariot; అపొ 1:23
- 3172 μεγαλωσύνη megalōsýnē **సర్వ సక్తివంతత్, సర్వ సక్తి వ-**; (a title for God, literally majesty) one who is characterized by majesty and greatness; హెబ్రి 1:3
- 3188 μέλαν mélan **సాయ**; a dark liquid used in writing or marking; 2కొర 3:3
- 3197 Μελχί Melchí **మెల్కి**; the father of Neri in the genealogy of Jesus; లూక 3:24
- 3316 μεσίτης mesítēs **మీసీవైర- (mediator)**; one who causes or helps parties to come to an agreement, with the implication of guaranteeing the certainty of the arrangement; గలతి 3:19
- 3318 Μεσοποταμία Mesopotamía **మెసపొటామియ**; the valley of the Euphrates and Tigris rivers; అపొ 2:9
- 3321 μεσουράνημα mesouránēma **అగమన్ నడ్డుమ్**; a point or region of the sky directly above the earth; ఉజగిరి 8:13
- 3323 Μεσσίας Messías **మెస్సయ**; (literally one who has been anointed) in the NT, title for Jesus as the Messiah, but in many contexts, and especially without an article, Χριστός becomes a part of the name of Jesus; యోహా 1:41
- 3338 μεταμέλλομαι metaméllomai **మార్చుసి**; కలకల, చుక్ చుకె, మన్చన్ -- మార్చున-; to change one's mind about something, with the probable implication of regret; మత్త 21:29
- 3340 μετανοέω metanoéō **మార్చున**; కల్లై మా-, చుక్-; to change one's way of life as the result of a complete change of thought and attitude with regard to sin and righteousness; మత్త 3:2
- 3341 μετάνοια metánoia **చుక్ చుకె**; కల్లై మా-, మార్చున-, చుక్ చుక-; the process of changing one's way of life as the result of a complete change of thought and attitude with regard to sin and righteousness; మత్త 3:8
- 3353 μέτοχος métochos **మదత**; one who shares with someone else as an associate in an enterprise or undertaking; లూక 5:7
- 3392 μιáίνω miáínō **అప్య్ బప్య్- (defiled), -సుదుడ్- (not ritually clean)**; to cause someone to be morally or ceremonially tainted or defiled; యోహా 18:28
- 3399 Μίλητος Mílētos **మిలెతు**; a seaport city on the west coast of Asia Minor; అపొ 20:15
- 3407 μίσθιος místhios **బూయ్యల**; (derivative of μισθόομαι to hire) a person who has been hired to perform a particular service or work; లూక 15:17
- 3411 μισθωτός mīsthōtós **బూయ్యల**; (derivative of μισθόομαι to hire) a person who has been hired to perform a particular service or work; మార్క్ 1:20
- 3413 Μιχαήλ Michaél **మికాయెల**; the name of the chief angel; యూద 9
- 3414 μνᾶ mnā **సోనెత బిల**; బిల-; a Greek monetary unit worth one hundred denarii; లూక 19:13
- 3418 μνημα mnēma **వీచ**; a construction for the burial of the dead; often a natural cave or hewn out of bedrock; మార్క్ 5:3
- 3419 μνημεῖον mnēmēion **బుయర**; వీచ-; a monument built as a memorial to someone who has died; మత్త 8:28
- 3423 μνηστεύω mnēsteúō **కాజె-కోటై**; కుకు-బోబ్; to promise a person for marriage; మత్త 1:18
- 3426 μόδιος módios **డాల**; అడ్డె-; a container for dry matter with a capacity of about eight liters (about two gallons); మత్త 5:15
- 3428 μοιχαλὶς moichalís **మీర్ క-**; a woman who commits adultery; మత్త 12:39
- 3430 μοιχεία moicheía **మీర్ క-**; sexual intercourse between a man and a married woman who is not his wife; మత్త 15:19
- 3431 μοιχεύω moicheúō **మీర్ (adultery)**; (for a man) to have sexual intercourse with a married woman other than his own spouse; (for a married woman) to have sexual intercourse with a man other than her own spouse; మత్త 5:27
- 3432 μοιχρός moichrós **మీర్ కియ్యల- (adulterer)**; a person who commits adultery, specifically referring to males, but also including females in generic contexts; లూక 18:11
- 3435 μολύνω molýnō **తోడి**; to cause something to become dirty or soiled; 1కొర 8:7
- 3448 μόσχος móschos **వడ్డ**; the young of cattle; లూక 15:23
- 3464 μύρον mýron **సెంట**; a strongly aromatic and expensive ointment; మత్త 26:7
- 3475 Μωσέυς Mōseús **మోసె- (Moses)**; the leader of the Israelites out of Egypt and the lawgiver; మత్త 8:4
- 3476 Ναασσών Naassōn **నయసోన**; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:4
- 3478 Ναζαρέθ Nazaréth **నజరేత**; a town in the south central part of Galilee; మత్త 2:23
- 3479 Ναζαρενός Nazarēnós **నజరేత్సార్**; a person who lives in or is a native of Nazareth; మార్క్ 1:24
- 3480 Ναζωραῖος Nazōraíos **నజరేత**; an alternative form of Ναζαρενός; మత్త 2:23
- 3482 Ναθαναήλ Nathanaél **నతనియేల**; a disciple of Jesus; యోహా 1:46
- 3485 ναός naós **గుడితంగ్ నమునంగ**; a small replica or model of a temple or shrine; మత్త 23:16
- 3487 νάρδος nárdos **జటమాంసి**; an aromatic oil extracted from a plant called nard; మార్క్ 14:3
- 3508 Νεφθαλείμ Nephthaleím **నఫ్తాలి**; the territory of the tribe of Naphtali; మత్త 4:13
- 3521 νηστεία nēsteía **ఉపస్య్, కరు**; the act of going without food for a set time as a religious duty; లూక 2:37
- 3522 νηστεύω nēsteúō **ఉపస్**; to go without food for a set time as a religious duty; మత్త 4:2
- 3530 Νικόδημος Nikodēmos **నికొడేమ**; a member of the Sanhedrin who spoke with Jesus; యోహా 3:1
- 3531 Νικολαΐτης Nikolaítēs **నికొలాయ**; a follower of Nicolaus (a); ఉజగిరి 2:6
- 3536 Νινευίτης Nineuítēs **నివెవ**; (derivative of Νινευή Nineveh, not occurring in the NT) a person who lives in or is a native of Nineveh; మత్త 12:41
- 3544 νομικός nomikós **దర్మ గురు**; (n) one who is an expert in interpreting religious law; or, a specialist in civil law.; మత్త 22:35
- 3545 νομίμως nomímōs **నియమ**; దర్మ గ్రంథ-; pertaining to being correct according to rules and regulations; 1తిమొ 1:8
- 3547 νομοδιδάσκαλος nomodidáskalos **సాస్త్రిర**; గురు-; A person who is skilled in the teaching and interpretation of the law (in the NT referring to the law of the OT); లూక 5:17
- 3549 νομοθετέω nomothetēō **నియమ**; to give or to establish a law; హెబ్రి 7:11
- 3551 νόμος nómos **నియమ- (law), దర్మ-గ్రంథ- -- కానున- (scripture's law), కానున**; a formalized rule (or set of rules) prescribing what people must do; మత్త 5:17
- 3575 Νόε Nōe **నోవహు**; Old Testament figure who built an ark (boat) to escape the flood that covered the earth; మత్త 24:37
- 3578 ξενία xenía **లాడ్డి**; a place of temporary lodging for a person away from home; అపొ 28:23
- 3585 ξύλινος xýlinos **కట్టె**; (derivative of ξύλον[a] wood) pertaining to being made or consisting of wood; 2తిమొ 2:20

3586 ξύλον *xýlon* మొద- (*log*): (a figurative extension of meaning of ξύλον[a] wood) an instrument of execution; మత్త 26:47

3598 ὁδός *hodós* నజరేత్తు-, సర-; Luke's term in Acts for the Christian movement; మత్త 2:12

3607 ὀθόνη *othónē* పడ్డ-, దుపటి-; a large piece of cloth, probably of linen; అపొ 10:11

3608 ὀθόνιον *othónion* కడ్డి-; a high quality cloth made from the stems of the flax plant, known for its strength and coolness; లూక 24:12

3609 οἰκεῖος *oikeíos* కుటుంబపుతర-, తోడో వుట్టుతర-; one who belongs to a particular household or extended family; గలతి 6:10

3610 οἰκέτης *oikétēs* సేవ-; a servant in a household; లూక 16:13

3614 οἰκία *oikía* రోస-, రోత-, రొహ్మ-; a building or place where one dwells; మత్త 2:11

3622 οἰκονομία *oikonomía* నన్నురి-, కారోబార-, జిమ; a task involving management and organization; లూక 16:3

3623 οἰκονόμος *oikonómos* కారోబారి-, తాకుప్పల-, కొతన్ -- అధికారి, చొకాట్-వాయుట్ సూడ్జల్ సేన్యల్; one who has the authority and responsibility for something; లూక 12:42

3625 οἰκουμένη *oikouménē* కలి-, దునియ-, పరిపంచమ-; the surface of the earth as the dwelling place of mankind, in contrast with the heavens above and the world below; మత్త 24:14

3628 οἰκτιρμός *oiktirmós* దయ-, కేపుల-, పెర్మత-దయ-; mercy and concern, with the implication of sensitivity and compassion; రోమ 12:1

3629 οἰκτιρμῶν *oiktírmōn* కేపుల్; (derivative of οἰκτίρω to have mercy) pertaining to showing mercy or compassion; లూక 6:36

3631 οἶνος *óinos* అంగురీ రస-, రస-, కల-; a set phrase referring to newly pressed grape juice, unfermented or in the initial stages of fermentation; మత్త 9:17

3640 ὀλιγόπιστος *oligóristos* బరొస కమి-, కమి బరొస, గట్ బరొస సెలె; pertaining to having relatively little faith; మత్త 6:30

3646 ὀλοκαύτωμα *holokaútōma* దుండుసి- (*having burnt*), బొడ్డి; an animal which has been sacrificed to God and completely burned up on the altar; మార్క్ 12:33

3682 Ὀνήσιμος *Onésimos* ఒనెసిము-; a slave of Philemon; కొలొసి 4:9

3683 Ὀνησίφορος *Onésiphōros* ఒనెస-; a Christian mentioned in 2 Timothy; 2తిమొ 1:16

3688 ὄνος *ónos* గాడి-; domestic animal belonging to the same family as the horse, but smaller and with longer ears; it can have variety of colors from dark brown, through light brown to gray and occasionally white; Equus Asinus africanus; used to ride on, carry loads, or do other work; మత్త 21:2

3690 ὀξύς *oxós* పులిత అంగుర-, రస-; a cheap, sour wine (evidently a favorite beverage of poorer people and relatively effective in quenching thirst); మత్త 27:48

3696 ὅπλον *hóplon* అయ్యర-; an instrument used in fighting, whether offensive or defensive; యోహా 18:3

3727 ὁρκος *hórkos* గొప్పి-, వాగ్దాన-, పారొల్ ముట్టి, వొట్-; declaration that affirms the truth of a statement by calling on a divine being to execute sanctions against a person if the statement in question is not true; మత్త 5:33

3728 ὁρκωμοσία *horkōmosía* వొట్ (*oath*); declaration that affirms the truth of a statement by calling on a divine being to execute sanctions against a person if the statement in question is not true; హెబ్రి 7:20

3732 ὄρνεον *órneon* పిటి-; any kind of bird, wild or domestic; ఉజగిరి 18:2

3733 ὄρνις *órnis* కొర-; any kind of bird, wild or domestic; మత్త 23:37

3741 ὁσίος *hósios* పవిత్ర వాలెన-, సుద్పాన్ వాలెన-, పవిత్ర-; God or the Messiah as the Holy One; అపొ 2:27

3742 ὁσιότης *hosiótēs* సుదుడ- (*pure/ritually-clean*); the quality of holiness as an expression of the divine in contrast with the human; లూక 1:75

3770 οὐράνιος *ouránios* స్వర్గ-; related to or located in heaven; మత్త 5:48

3771 οὐρανόθεν *ouranóthen* స్వర్గ-, హోబర-, హోబ-; the sky as a source or as a location from which implied movement takes place; అపొ 14:17

3772 οὐρανός *ouranós* హోబ- (*sky*), స్వర్గ- (*heaven*), స్వర్గీన రాజ- (*God's kingdom*), అగస-; space above the earth, including the vault arching high over the earth from one horizon to another, as well as the sun, moon, and stars; మత్త 3:2

3789 ὀφίς *óphis* తరస-, మాసు-; long legless reptile; no eyelids or external ears; moves by wriggling or gliding; some species have a poisonous bite; symbol of lurking, unexpected danger; associated with lies, deception, and misleading teaching; మత్త 7:10

3795 ὀψάριον *opsáron* మీన-; fish intended for food or the flesh of fish as food; యోహా 6:9

3803 παγίς *pagís* పాస-, చందొడ-; an object used for trapping or snaring, principally of birds; లూక 21:35

3814 παιδίσκη *paidískē* కామ్ కియ్యల్ పేడి- (*servant girl*), దాసి పేడి- (*slave girl*), దాసి- (*slave*), పేడి- (*girl*), సేవ- (*serve*); a female slave, possibly serving as a personal servant and thus with the implication of kindly regard; మత్త 26:69

3816 παῖς *país* సేన్య- (*servant*), సేవ (*service*); a slave, possibly serving as a personal servant and thus with the implication of kindly regard; మత్త 2:16

3828 Παμφυλία *Pamphylía* పంపులియ-; a province in the southern part of Asia Minor; అపొ 2:10

3833 πανοπλία *panoplía* అయ్యర్లక-; a complete set of instruments used in defensive or offensive warfare (usually, however, with emphasis upon defensive armament, including helmet, shield, breastplate); లూక 11:22

3841 παντοκράτωρ *pantokrátor* పర్య సక్తి-; a title for God, literally: all powerful; 2కొర 6:18

3850 παραβολή *parabolē* నమున-, సాస్తర-; a relatively short narrative with symbolic meaning; మత్త 13:3

3857 παράδεισος *parádeisos* సోబత వాడి- (*beautiful garden*); a dwelling place of the righteous dead in a state of blessedness (generally equated with οὐρανός heaven); లూక 23:43

3862 παράδοσις *parádosis* నేక్తి-; the content of traditional instruction; మత్త 15:2

3870 παρακαλέω *parakaléō* మునె -, గటి-దీర్మ-, మదత-, సున్ను-; to cause someone to be encouraged or consoled, either by verbal or non-verbal means; మత్త 2:18

3874 παράκλησις *paráklēsis* బడ-, -దర్మ-, గటి-దీర్మ-, మదత-, మునె సొంట్-; causing someone to be encouraged or consoled, either by verbal or non-verbal means; లూక 2:25

3875 παράκλητος *paráklētos* సహాయమ్- (*help, TEL*), మదత- (*help, HIN*), వకిల- (*advocate, HIN*), మా హిందర్ అసి; one who may be called upon to provide help or assistance; యోహా 14:16

3900 παραπτωμα *paráptōma* పాప- (*sin*), తప- (*wrong/mistake*), గల్లి- (*wrong/mistake*), వొప్ప- (*reject*); what a person has done in transgressing the will and law of God by some false step or failure; మత్త 6:14

3925 παρεμβολή *parembolē* కిల-, సిపాయిర్కు-; a camp or barracks for soldiers; అపొ 21:34

3933 παρθένος *parthénos* కోరొ పే- (*unmarried girl/virgin*), మియడ- (*daughter*); A female person beyond puberty but not yet married and a virgin (though in some contexts virginity is not a focal component of meaning); మత్త 1:23

3957 πάσχα *páscha* గొరె-; a specially selected lamb (or a collective for all such lambs) killed and eaten during the festival commemorating the departure of Israel from Egypt; మత్త 26:2

3972 Παῦλος Paúlos **షవు-**; Sergius Paulus, the governor of Cyprus; అపొ 13:7

3974 Πάφος Páphos **పాఫుస-**; a city on the southwest coast of the island of Cyprus; అపొ 13:6

3976 πέδιλοι pédē **పకలిస-**; metal chains with special links prepared to go around the ankles; used to restrict the movement of a prisoner; మార్ 5:4

3982 πείθω peíthō **గొప్పి పియ్యి-** (*according to [one's] word*), **బరోస-** (*trust, faith, HIN*), **వొస-** (*accept*); to believe in something or someone to the extent of placing reliance or trust in or on; మత్త 27:20

3985 πειράζω peirázō **అస-** **తొహ-**; Satan as the tempter; మత్త 4:1

3986 πειρασμός peirasmós **కరబ్-**, **పాషు-** **అస-**, **పరిక్స-**, **అస-**; the act of trying to cause someone to sin; మత్త 6:13

4010 Πέργαμος Pérgamos **పెర్గమసు-**; an important city in northwest Asia Minor; ఉజ్జగిరి 1:11

4011 Πέργη Pérgē **పెర్గె-**; a city in Pamphylia, near the south coast of Asia Minor; అపొ 13:13

4018 περιβόλαιον peribólaion **కప్పి-**; any type of outer garment; 1కొర 11:15

4021 περίεργος períergos **మంతర్మ-** **సోదెంగ-**; the use of magic based on superstition; అపొ 19:19

4030 περικεφαλαία perikephalaía **తలత కవచ-**; protective armor covering the head; used in battle; ఎఫెసె 6:17

4043 περιπατέω peripatéō **పిస-** (*live*), **తాక-** (*live/walk*); to live or behave in a customary manner, with possible focus upon continuity of action; మత్త 4:18

4058 περιστέρα peristerá **పారె-**; Asiatic Rock dove: bird with a blue-gray color with a pinkish sheen to the neck feathers and a black tip on its tail; lives in large colonies and eats mainly seeds; courts, mates, and has nests several times a year; nests on rock ledges; Columba via; used as food and for sacrifices; regarded as swift, docile, and innocent; మత్త 3:16

4059 περιτέμνω peritémnō **తోత్ కత్తి-**; to cut off the foreskin of the male genital organ as a religious rite involving consecration and ethnic identification; లూక 1:59

4061 περιτομή peritomé **తోత్ కత్తి క-**, **యూదుల్క-**; the act of cutting off the foreskin of the male genital organ as a religious rite symbolizing consecration and ethnic identification; యోహ 7:22

4071 πετεινόν peteinón **పిట-**; any kind of bird, wild or domestic; మత్త 6:26

4074 Πέτρος Pétrōs **పీటర-**; the Greek name of the leader of the twelve apostles, who was also called Cephas and whose name was originally Simon; మత్త 4:18

4082 πῆρα péra **తెయ్య-**, **చంచి-**, **పోతె-**; a bag used by travellers (or beggars) to carry possessions; మత్త 10:10

4091 Πιλάτος Pilátos **పిలాత-**; a procurator of Judea who gave the order for the crucifixion of Jesus; మత్త 27:2

4094 πίναξ pínax **డిడియ-**; a relatively flat, large dish; for serving or eating food; made of clay or metal; మత్త 14:8

4099 Πισιδία Pisidía **పిసిదియ-**; pertaining to Pisidia; అపొ 13:14

4100 πιστεύω pisteúō **బరోస-** (*trust, faith, HIN*), **విస్వాస-** (*faith, HIN*), **నమ-** (*believe*), **బక్తలిర-** (*believers, devotees*); to believe something to be true and, hence, worthy of being trusted; to entrust something to the care of someone; మత్త 8:13

4101 πιστικός pistikós **బారిత-** (*expensive*), **మస్కొన-** (*valuable*); pertaining to being pure, with the possible implication of a quality which can be trusted; మార్ 14:3

4102 πίστις pístis **గవ-**, **సాక్యెయ-**; that which is completely believable; మత్త 8:10

4103 πιστός pistós **బరోస-** (*trust*), **నమ-** (*believe, TEL*), **బక్త-** (*believers*); pertaining to trusting or being trusted; మత్త 24:45

4109 πλάξ pláx **పాట-**, **పాటిన్ డాట్ మన్వలిక్ చెక్టంగ్ రండ్ బండంగ్**; a flat stone on which inscriptions could be made; 2కొర 3:3

4142 πλοῖον ploiáron **చుడ్డర్ రూక-**, **చుడ్డక్ రూకన-**; small fishing boat; మార్ 3:9

4143 πλοῖον ploíon **రూకత-**, **రూక-**; any kind of boat, from small fishing boats as on Lake Galilee to large seagoing vessels; మత్త 4:21

4151 πνεῦμα pneúma **అత్మ-** (*spirit*), **పరస-** (*soul/life*), **దిల-** (*heart*), **మన-** (*inner being/mind*); the non-material, psychological faculty which is potentially sensitive and responsive to the divine; మత్త 1:18

4152 πνευματικός pneumatikós **-బక్తి-** (*spiritual devotion*), **దర్మ-** (*religious*), **అత్మ-** (*spirit*), **-బక్తి-**, **దర్మ-**, **అత్మ-**; pertaining to the spiritual nature or being of a person; రోమ 1:11

4153 πνευματικῶς pneumatikῶς **బాన్-బక్తిత-**, **అత్మత-**; pertaining to the spiritual nature or being of a person; 1కొర 2:14

4167 ποίμνη poímnē **మంద-**, **గుబ్బంగ-**; a collective for a group of sheep and/or goats; మత్త 26:31

4168 ποῖμνιον poímnion **మంద-**; figurative extension of the meaning "a herd of sheep or goats" to refer to the followers of Christ constituting a well-defined membership group; లూక 12:32

4176 πολιτεύομαι politeúomai **పిస-**; to conduct oneself with proper reference to one's obligations in relationship to others, as part of some community; అపొ 23:1

4190 πονηρός ponēros **కరెబ-** (*evil/wicked*), **నయ్యస-** (*Satan*); the one who is essentially evil or in a sense personifies evil (title for the devil, literally: the evil one); మత్త 5:11

4194 Πόντιος Póntios **పొంతి-**; an additional name for Pilate; లూక 3:1

4195 Πόντος Póntos **పొంతు-**; a region in northeast Asia Minor; అపొ 2:9

4202 πορνεία porneía **పీర్ క-** (*adultery*), **లంజెతనమ-** (*sexual immorality*), **పీర్-**; the act of engaging in sexual immorality of any kind, often with the implication of prostitution; మత్త 5:32

4209 πορφύρα porphýra **పొంగు-**; a reddish-purple cloth dyed with a substance obtained from the murex shellfish; expensive to produce; associated with royalty; మార్ 15:17

4232 πραιτώριον praitōrion **మహల్-**, **రాజన రోన్-**, **కీల్ల-**; a governor's official residence; మత్త 27:27

4244 πρεσβυτέριον presbytérion **పెదొల్క-**; a council of elders, with emphasis upon maturity of judgment more than mere age; లూక 22:66

4245 πρεσβύτερος presbýteros **పెదొల-** (*older person*), **అదికారి-** (*authority*), **తొతుర-** (*older people/ancestors*); a person of responsibility and authority in matters of socio-religious concerns, both in Jewish and Christian societies; మత్త 15:2

4251 Πρίσκα Priska **పిరిస్కిల-**; the wife of Aquila; రోమ 16:3

4263 πρόβατον próbaton **గొరె-**; herbivorous domestic mammal with four legs; Ovis ladicaudata - fat-tailed sheep; used for sacrifice, source of meat, milk, hides, wool, and horns; మత్త 7:15

4335 προσευχή proseuché **పార్తన-**, **వింతి-**; the act or content of speaking to or making requests of God; మత్త 21:13

4336 προσεύχομαι proseúchomai **పార్తన-** (*pray, HIN*), **వింతి-** (*prayer*), **కోర్కల-** (*ask, request*); to speak to or to make requests of God; మత్త 5:44

4339 προσήλυτος prosélytos **యూదుల్కన దర్మతగ నేంగ-**, **దర్మతగ మారితోర్,** **దర్మతగ**; a Gentile who had converted to Judaism; మత్త 23:15

4350 προσκόπτω proskóptō **కొడ పా-** (*stumble*), **బూడ్ అరుస-** (*cause to fall down*); to strike one's foot against something as one walks and in this way to lose one's balance temporarily; మత్త 4:6

4352 προσκυνέω proskynéō **ముర్-టొంగ్లంగ్ కొట-** (*bow down*), **పార్తన-వింతి** (*worship*), **పూజ** (*[idol] worship*); to express by attitude and possibly by position one's allegiance to and regard for deity; మత్త 2:2

4374 προσφέρω **prosphérō మొక్ కండి-**, **బలిదాన-**; to present a sacrifice or offering as a religious act; మత్త 2:11

4376 προσφορά **prospchorá అర్పనం**; that which is offered to God in religious activity; అపొ 21:26

4382 προσωποληψία **prosōpolēpsía బేర్-బాన-**; making unjust distinctions between people by treating one person better than another; రోమ 2:11

4395 προφητεύω **prophēteúō బవిసత్తు- గొప్ప- (word[s] of the future), వెహ- (caused to tell)**; to speak under the influence of divine inspiration, with or without reference to future events; మత్త 7:22

4396 προφήτης **prophētēs వర్నత్త- (prophet, HIN)**; one who proclaims inspired utterances on behalf of God; మత్త 1:22

4398 προφήτις **prophētis వర్నత్తి- (prophetess, HIN)**; a woman who proclaims inspired utterances on behalf of God; లూక 2:36

4403 πρύμνα **prýmna పెజెట బాజ-**; the back part of a boat; మార్ 4:38

4408 πρῶρα **prōra కొడ్డి-**; the forepart of a boat; అపొ 27:30

4417 πταίω **ptaíō కొడ పా-**; (figurative extension of πταίω stumble) to fail to keep the law; రోమ 11:11

4419 πτερύγιον **pterygion పందిర్ల టిక్ల-**; the tip or high point of a building; మత్త 4:5

4425 πτύον **ptyōn తుడుస్తర్ సీలి-**; a fork-like shovel for throwing threshed grain into the air so that the wind may separate the chaff from the grain; మత్త 3:12

4444 πύργος **pýrgos బురుజు-**; a tall structure with a lookout at the top; made of stone; for guarding a vineyard or a settlement; మత్త 21:33

4450 πυρρὸς **pyrrhós పురు-**; a companion of Paul; ఉజనిరి 6:4

4454 πῶλος **pōlos గాది పిల్ల-**; the young of a donkey; మత్త 21:2

4461 ῥαββί **rhabbí గురు-**; title of respect designating a Jewish teacher and scholar recognized for expertise in interpreting the Jewish Scriptures; మత్త 23:7

4487 ῥήμα **rhēma వెహ- (tell), గొప్పి- (word), కబుర- (news), వచన-**; a minimal unit of discourse, often a single word; that which has been stated or said, with primary focus upon the content of the communication; మత్త 4:4

4491 ῥίζα **rhíza సీర-**; the underground part of a plant; మత్త 3:10

4497 Ῥοβόαμ **Rhoboám రెహబామ్;** a Hebrew king in the genealogy of Jesus; మత్త 1:7

4506 ρύομαι **rhýomai బవి- (save), కాబాడ- (protect), తప్పన- (escape), సుటి కి- (made free)**; to rescue from danger, with the implication that the danger in question is severe and acute; మత్త 6:13

4514 Ῥωμαῖος **Rhōmaíos రోమ-**; a person who lives in or is a native of Rome or a citizen of the Roman Empire; యోహ 11:48

4516 Ῥώμη **Rhómē రోమ-**; the capital city of the Roman Empire; అపొ 18:2

4519 σαβαὶθ **sabaōth బగవంతన దలమ-, దలమ-**; (a Greek transliteration of a Hebrew word meaning armies and used with κύριος Lord, as a title for God) pertaining to one who has overwhelming power; రోమ 9:29

4521 σάββατον **sábbaton వారమ-, ఆయ్యవర్-**; a period of seven days; మత్త 12:1

4523 Σαδδουκαῖος **Saddoukaíos సదుకయ-**; a member of a politically influential Jewish party in Jerusalem at the time of Jesus and the apostles, a smaller group than the Pharisees, but often in control of important political and religious positions. Their denial of the resurrection of the dead and their acceptance of only the first five books of the OT are important elements in some of the differences which arose between the Sadducees and the Pharisees; మత్త 3:7

4524 Σαδὼκ **Sadók సాదొక్;** a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:14

4526 σάκκος **sákkos పొత్తె-**; a heavy material normally used for making sacks, but worn by persons in mourning and as a sign of repentance; మత్త 11:21

4527 Σαλὰ **Salá సీల-**; the father of Eber in the genealogy of Jesus; లూక 3:32

4528 Σαλαθιήλ **Salathiél సయల్లియేల-**; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:12

4536 σάλπιγξ **salpinx తురత అవత్;** (derivative of σάλπιξ[a] to play the trumpet) the sound made by a trumpet; మత్త 24:31

4540 Σαμάρεια **Samáreia సమరయ-**; the principal city of Samaria; లూక 17:11

4541 Σαμαρείτης **Samareítēs సమరయ-**; a person who is a native of Samaria; మత్త 10:5

4542 Σαμαρείτις **Samareítis సమరయ జాతిత-**; a woman who is a native of Samaria; యోహ 4:9

4545 Σαμουήλ **Samouél సముయేల్-**; an early OT prophet; అపొ 3:24

4547 σανδάλιον **sandálion చెప్పుల-**; a type of footwear consisting of a sole made of leather (or possibly wood) tied to the foot by means of thongs or straps; మార్ 6:9

4549 Σαούλ **Saoul సన్లు-**; the first king of Israel in the OT; అపొ 9:4

4554 Σάρδεις **Sárdeis సార్దిస-**; a city in western Asia Minor; ఉజనిరి 1:11

4559 σαρκικός **sarkikós మేందొ-, జారత్ మన్వలిక్;** pertaining to being material or physical, with the possible implication of inferior; రోమ 15:27

4560 σάρκινος **sárkinos మాయ్-**; pertaining to behavior which is typical of human nature, but with special focus upon more base physical desires; రోమ 7:14

4561 σάρξ **sárx నరిమన్లు- (human), మాయ్- (man), మేందొ- (living body), సవి- (flesh), తోత్- (skin), రూప్- (shape, form), దునియ-, అస-, సన- (flesh);** the muscles and sinews of both animals and humans; a living body; humans as physical beings; human nature, with emphasis on the physical; the psychological aspect of human nature in contrast to the spiritual nature; physical life; మత్త 16:17

4564 Σάρρα **Sárrha సారత్-**; the wife of Abraham; రోమ 4:19

4567 Σατανᾶς **Satanâs సయన-**; (a borrowing from Hebrew and Aramaic, literally: adversary) the usual proper name of the Devil; మత్త 4:10

4569 Σαῦλος **Saúlos సన్లు-**; an alternative form of Σαούλ Saul, the Hebrew name of the apostle Paul; అపొ 7:58

4574 σέβασμα **sébasma పేన్లు- (deities);** an object which is worshiped; అపొ 17:23

4576 σέβουμαι **sébomai పార్తన-వింతి-, బాప్-బక్తి-**; to express in attitude and ritual one's allegiance to and regard for deity; మత్త 15:9

4592 σήμερον **sēmeíon మయ్యత- కామ- (glorious deeds), చమత్కార-, అన్వ-, నిసవి-**; an event which is regarded as having some special meaning; మత్త 12:38

4597 σῆς **sēs ఉడ్డి-**; smallish brown or gray moth that lays eggs in clothing or other cloth; eggs hatch into very small caterpillars, which feed on the fibers; Tineidae family, probably Tineola biselliella; symbols of decay, ruin, and slow destruction; మత్త 6:19

4605 Σιδὼν **Sidón సీదొన-**; a city on the coast of Phoenicia; మత్త 11:21

4606 Σιδωνίος **Sidónios సీదొన-**; pertaining to Sidon; లూక 4:26

4609 Σίλας **Sílas సీల-**; a Christian in the Jerusalem church and an associate of Paul; అపొ 15:22

4610 Σιλουανός **Silouanós సీల-**; generally regarded as the same person as Σιλῆς Silas; 2కొర 1:19

4611 Σιλωάμ **Silōám సిలోయమ-**; the name for a system of water supply in Jerusalem; the pool of Siloam was probably the basin into which the water flowed; లూక 13:4

4613 Σίμων **Símōn సీమొన-**; a Pharisee; మత్త 4:18

4615 σίναπι **sínapi మోవెర-**; mustard plant, a large herb noted for its very small seeds and in some instances growing to a height of three meters (about ten feet); మత్త 13:31

4616 σινδών *sindōn* కష్టి-; a high quality cloth made from the stems of the flax plant, known for its strength and coolness; మత్త 27:59

4621 σίτος *sítos* గోళ్ళిన రాసి-, కానె-, దానంగ-, గోదాన-; any kind of edible grain, though generally referring to wheat; the wheat plant; మత్త 3:12

4622 Σιών *Siōn* సియోను-; the city of Jerusalem together with its people, particularly in poetic discourse; మత్త 21:5

4624 σκανδαλίζω *skandalízō* పాన్ కీయ- (*cause to sin*), బూడ్ అరుస- (*cause to fall down*), బప్పి కీ- (*cause to backslide*), పాన్ పుట్టె (*in order to sin*); to cause to sin, with the probable implication of providing some special circumstances which contribute to such behavior; మత్త 5:29

4625 σκανδαλον *skándalon* పాన- (*trapped in sin*), తప- (*mistake, wrong*), గల్తి- (*wrong*), అవుస- (*block*), కొద-, అడ్డమ-, కొద్ద-; (figurative extension of σκανδαλον trap) that which or one who causes someone to sin; that which causes offense and thus arouses opposition; మత్త 13:41

4627 σκάφη *skáphē* చుడ్డర్ రూక-; a small boat which was normally kept aboard a larger ship and used by sailors in placing anchors, repairing the ship, or saving lives in the case of storms; అపొ 27:16

4633 σκηνή *skēnē* డేర-, రొమ్మా-; tent representing a dwelling-place in a more generic sense; మత్త 17:4

4637 σκηνόω *skēnōō* నడ్డమ్ పిస్తీర్-, మన్వల్ డేర-; to come to dwell in a place defined psychologically or spiritually; యోహ 1:14

4651 σκορπίος *skorpíos* పివ-; terrestrial arachnid (eight-legged) with pincers and a poisonous sting at the end of its jointed tail, which it can hold curved over the back; grows to about 13 cm long; known for the pain and danger of its sting, and associated with harsh, inhospitable living conditions; లూక 10:19

4666 σμύρνα *smýrna* బోలమ-; the aromatic resin of certain bushes; మత్త 2:11

4667 Συμύρνα *Smýrna* స్మ్యరున-; a city on the west coast of Asia Minor; ఉజగిరి 1:11

4670 Σόδομα *Sódoma* సోదోమ-; a city located at the southern part of the Dead Sea and destroyed because of its evil; మత్త 10:15

4672 Σολομών *Solomōn* సోలోమోను-; the son and successor of David; మత్త 1:6

4676 σουδάριον *soudáron* దప్పి-, సీల-, కష్టి-; a small piece of cloth used as a towel, napkin, or face cloth; లూక 19:20

4689 σπένδω *spéndō* అర్చన-; to pour out an offering as an act of worship or ritual observance; పిలిపి 2:17

4697 σπλαγχνίζομαι *splanchnízomai* కిప్పల్- (*compassion*), దయ (*mercy/pity*); to experience great affection and compassion for someone; మత్త 9:36

4698 σπλάγχνον *splánchnon* లాడ్- (*love, as in an older person loving a younger person [no sexual connotations]*), పెర్మ- (*love, general term [no sexual connotations]*) HIN 'prem'; the psychological faculty of desire, intent, and feeling; లూక 1:78

4699 σπóγγος *spóngos* దూది-; lightweight skeleton of a porous sea animal; used for absorbing liquids; మత్త 27:48

4703 σπόρος *spóros* విజ-; the kernel part of fruit, usually grain; మార్ 4:26

4710 σπουδή *spoudē* పర్వెడె మా- (*being eager*), బాన్-బక్తి-, బర్చర్ దిల-, లప్పా-; readiness to expend energy and effort; మార్ 6:25

4711 σπυρίς *spyris* డాల-, డాలంగ-; container made of woven material, usually grass or reeds; used for carrying a variety of things, including food and produce; this basket is presumably somewhat larger than a κόφινος; మత్త 15:37

4716 σταυρός *staurós* మొద- (*log*); a pole stuck into the ground in an upright position with a crosspiece attached to its upper part; used as a means of execution; మత్త 10:38

4717 σταυρόω *staurōō* మోల- (*nail*), టాంగ- (*to hang*), మొద- (*log*); to execute someone by nailing that person to a cross; మత్త 20:19

4718 σταφυλή *staphylē* అంగుర-; the fruit of grapevines; మత్త 7:16

4719 στάχυς *stáchys* గోళ్ళిన గొల్ల-, టేట్టె-, సంగన-; the dense spiky cluster in which the seeds of grain such as wheat and barley grow (restricted in NT contexts to references to wheat); మత్త 12:1

4721 στέγη *stégē* చత్-; the (flat) roof or top of a house; మత్త 8:8

4734 Στεφανός *Stephanās* స్టెఫెన-; a Christian of Corinth; 1కొర 1:16

4735 στέφανος *stéphanos* కీరిట్-; a wreath consisting either of foliage or of precious metals formed to resemble foliage and worn as a symbol of honor, victory, or as a badge of high office; మత్త 27:29

4736 Στέφανος *Stéphanos* స్టెఫెన-; one of the seven helpers in the church in Jerusalem and the first Christian martyr; అపొ 6:5

4745 στοά *stoá* చవ్వారంగ్ అరిక్ మండొప్ప-; మండొప్ప-; a covered colonnade, open normally on one side, where people could stand, sit, or walk, protected from the weather and the heat of the sun; యోహ 5:2

4747 στοιχείον *stoicheíon* మొదొడంగ్ వచన్సన బోద, కామి సియోంగ్, దునియతగ మన్వలిక్; basic principles which underlie the nature of something; గలతి 4:3

4749 στολή *stolē* పాంగుక-, లమ్మా కోట్స్-; a long, flowing outer garment reaching to the feet; మార్ 12:38

4765 στρουθίον *strouthíon* కొట్టా పిట్టె-; small bird; speckled brown in color; genus Passer; roosts and nests in groups; eats grass seeds and grain; associated with the poor; మత్త 10:29

4769 στύλος *stýlos* దారుమ- (*vertical load-bearing pole*); an upright shaft or structure used as a building support; గలతి 2:9

4790 συγκοινωνέω *synkoinōnēō* బాన్ యేత్వల-; to be associated in some joint activity, with the implication, in some contexts, of a somewhat enduring relation; ఎఫెసె 5:11

4791 συγκοινωνός *synkoinōnōs* ఈస యేత-; one who shares jointly with someone else in a possession or relationship, with emphasis upon that which is in common; రోమ 11:17

4800 συζάω *syzáo* పీస-; to live in association with or together with someone else; రోమ 6:8

4808 συκή *sykē* అంజారి-; fruit tree; grows 5-8 m high; round crown and very deep roots; Ficus carica; fruit is about the size of a hen's egg and can be green, yellow, purple, or brown depending on the type, and is sweet and soft; మత్త 21:19

4810 σύκον *sýkon* అంజారి-; the fruit of the fig tree; మత్త 7:16

4826 Συμεών *Symeōn* సిమియోను-; a person in the genealogy of Jesus; లూక 2:25

4834 συμπάθειω *sympathēō* దయతె సూడ్డిట్; to share someone's feeling in the sense of being sympathetic with; హెబ్రి 4:15

4864 συναγωγή *synagōgē* సునగో- (*synagogue*), పీరె మాయ్సల్ రో-; a building of assembly, associated with religious activity (normally a building in which Jewish worship took place and in which the Law was taught, but in JAS 2:2 a Christian assembly place); మత్త 4:23

4889 σύνδουλος *sýndoulos* సేవ-; one who is a fellow slave or a slave alongside another slave; మత్త 18:28

4893 συνείδησις *syneidēsis* మన్-దిల- (*mind-heart's* ...); the psychological faculty that can distinguish between right and wrong; అపొ 23:1

4904 συνεργός *synergós* నా సంగ కామ్ కీయ్యల- (*he who works with me*), పీరె మాసి- (*having joined, having gathered*), బరోబర్ -- సేవ-, సంగ -- సేవ, సాత్, మా సంగ కామ్ కీయ్యల్, ఈసదార్క్; one who works together with someone else; రోమ 16:3

4947 Συρία *Syria* సిరియ-; a region to the north and east of Palestine and known as Aram in OT times; మత్త 4:24

4957 συσταυρόω *systaurōō* మొద్- (*to hang*); to execute someone by nailing that person to a cross along with someone else; మత్త 27:44

4966 Συχήμ Sychém **సీకేమ్**–; a city in Samaria; అపొ 7:16
 4972 σφραγίζω sphragízō **మోర**–, **ముద్ర**–; to use a seal to close or to make something secure; మత్త 27:66
 4979 σχοινίον schoiníon **నోడె**–, **దాంబి**–, **కస**–, **దాబ్బి**–; thick cord formed by twisting or braiding several strands together; made of a variety of materials, including palm fibers, linen, or reeds; యోహా 2:15
 4982 σώζω sózō **బచ**– (**to save**), **చొకోట**–; to rescue from danger and to restore to a former state of safety and well being; మత్త 1:21
 4983 σῶμα sōma **మేందో**– (**living [human] body**), **కూర్**– (**dead body, corpse**), **చెత్త**– (**animal's dead-body**); the physical body of persons, animals, or plants, either dead or alive; మత్త 5:29
 4984 σωματικός sōmatikós **మేందో**–, **రూప్య**; pertaining to a physical body; లూక 3:22
 4988 Σωσθένης Sōsthénēs **సొస్థేనేసు**–; a Christian of Corinth; many scholars consider Σωσθένης-1 and Σωσθένης-2 to be the same person; అపొ 18:17
 4990 σωτήρ sōtér **బచ**– (**save, HIN**); one who rescues or saves; లూక 1:47
 4991 σωτηρία sōtēria **బచ**– (**to save**), **ముక్తి**–; a state of having been saved; మార్ 16:20
 4992 σωτήριον sōtērion **బచి**; pertaining to divine salvation; లూక 2:30
 5000 Ταβιθά Tabithá **తబిత**; the Aramaic name of a Christian woman in Joppa whose name was interpreted as Δορκάς; అపొ 9:36
 5007 τάλαντον tálanton **టాల**–; a Greek monetary unit (also a unit of weight) with a value which fluctuated, depending upon the particular monetary system which prevailed at a particular period of time (a silver talent was worth approximately six thousand denarii with gold talents worth at least thirty times that much); మత్త 18:24
 5009 ταμεινόν tameíon **గోడమ**–, **సిబి**–; a room for the storage of valuables; మత్త 6:6
 5018 Ταρσεύς Tarseús **తార్సిస్**–; a person who lives in or is a native of Tarsus; అపొ 9:11
 5019 Ταρός Tarsós **తార్సిస్**; the capital of Cilicia in southeast Asia Minor; అపొ 9:30
 5022 ταύρος taúros **కోంద**–; male bovine; large ruminant animal with horns and cloven hoofs; used for sacrifice and for meat or milk, as beasts of burden, or for pulling a cart or a plow; మత్త 22:4
 5028 τάφος táphos **బండత బుయిరి**–, **బుయిరి**–; a construction for the burial of the dead; often a natural cave or hewn out of bedrock; మత్త 23:27
 5038 τεῖχος teíchos **చహర్తంగ్ గోడ**–, **నగుడ గోడ**–; a particularly strong permanent wall, primarily the wall built around a city for its protection; అపొ 9:25
 5056 τέλος télos **టెక్స్**–, **కరజ**–; payments customarily due a governmental authority; మత్త 10:22
 5057 τελώνης telónēs **టెక్స్ వసులి కియ్య**–; one who collects taxes for the government; మత్త 5:46
 5058 τελώνιον telónion **టెక్స్ వసులి**–; a place where taxes or revenue was collected from those entering a town to sell produce; మత్త 9:9
 5059 τέρας téras **అద్భుత**– (?), **మయ్యత**– (**glorious**); an unusual sign, especially one in the heavens, serving to foretell impending events; మత్త 24:24
 5085 Τιβεριάς Tiberiás **టిబెరియ**–; the Lake of Tiberias, also known as the Lake of Galilee; యోహా 6:1
 5095 Τιμόθεος Timótheos **తిమోతి**–; a friend and coworker of Paul; అపొ 16:1
 5103 Τίτος Títos **తీతు**–; a friend and companion of Paul; 2కొర 2:13
 5131 τράγος trágos **హెరె**–; male goat; హెబ్రి 9:12
 5161 Τρόφιμος Tróphimos **ట్రోఫిమ**–; a Christian of Ephesus and companion of Paul; అపొ 20:4
 5174 Τρωάς Tróás **ట్రోయ**–; a city and region in the northwest corner of Asia Minor; అపొ 16:8

5179 τύπος týpos **నమన**; an object (not necessarily three-dimensional) which has been formed to resemble a person, god, animal, etc.; యోహా 20:25
 5184 Τύρος Týros **టూరు**–; city on the Phoenician coast; మత్త 11:21
 5190 Τυχικός Tychikós **తుకిక**–; a leader from the province of Asia who was associated with Paul; అపొ 20:4
 5193 ὑάλινος hyálinos **అర్బతంగ్**–; (derivative of ὑάλος glass) consisting of or pertaining to glass; ఉజగిరి 4:6
 5194 ὑάλος hýalos **అర్బ**–; glass (or possibly, crystal--the emphasis in the texts is on the transparency of glass); ఉజగిరి 21:18
 5201 ὑδρία hydría **బుడ్డి**–, **సోర**–, **కాంగ్**–, **కోప**–; a container for storing or carrying water or other liquids; made of stone or clay; యోహా 2:6
 5211 Ὑμεναῖος Hymenaios **హుమెనయు**; a person who defected from true faith; 1తిమొ 1:20
 5253 ὑπερῶν hyperōion **మిడ్డెత కను**–; a room on the level above the ground floor (second story in American usage and first story in most other languages); అపొ 1:13
 5256 ὑπηρέτω hypēretō **సేవ**–, **కాయ-కస్టమ**–; to render assistance or help by performing certain duties, often of a humble or menial nature; అపొ 13:36
 5257 ὑπηρέτης hyperētēs **సిపాయి**– (**soldier**), **సేవ్**– (**servant**), **మదత**– (**helper**), **సాబ**– (**sir**), **కేప్ల**– (**guard**), **అధికార**– (**officer/authority**); a person who renders service; మత్త 5:25
 5266 ὑπόδημα hypódēma **చెపుల్**–; any type of footwear (though ordinarily the reference would be to a sandal rather than to a shoe); మత్త 3:11
 5272 ὑπόκρισις hypókrisis **పసి కియ్యల**–, **కపట**–; the act or attitude of giving an impression of having certain purposes or motivations, while in reality having quite different ones; మత్త 23:28
 5273 ὑποκριτής hypokritēs **కపట**–, **పసి కియ్యల**–, **మోసెమ్ కియ్యల**–; one who pretends to be other than he really is; మత్త 6:2
 5286 ὑποπόδιον hypopódion **కుతుడున్**–, **కుతుల**–; a small piece of furniture on which one may rest one's feet; మత్త 5:35
 5287 ὑπόστασις hypóstasis **తప్పక**–, **గట్**–, **పోక్**–; that which provides the basis for trust and reliance; 2కొర 9:4
 5301 ὕσσωπος hýssōpos **హిస్సాప**–; small aromatic bush with a shrub-like base and stems which are stiff, many-branched, hairy, and strong, 50-80 cm tall; Origanum syriacum or Majorana syriaca; used by the Jews in the ritual purification process as a sprinkling brush; యోహా 19:29
 5310 ὑψιστος hýpsistos **సర్వసక్తి**– (**seplling#?**), **సర్వ సక్తి వాల్**, **సర్వ సక్తివంత**– (**most-powerful**); a title for God, literally highest: one who is supreme, primarily a reference to status; మత్త 21:9
 5311 ὕψος hýpsos **పొరొడల**–, **స్వర్గనల్**, **పొరొ**; the measurement of height; లూక 1:78
 5326 φάντασμα phántasma **బోరడియ్**; a supernatural appearance of a person or thing; మత్త 14:26
 5328 Φαραώ Pharaó **ఫరో**; a title used as a proper name of the Egyptian king; అపొ 7:10
 5329 Φάρεξ Pháres **ఫెరెస**–; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:3
 5330 Φαρισαῖος Pharisaíos **ఫరిసయ**– (**Pharisee**); a member of an important religious and political Jewish party at the time of Jesus and the apostles. The Pharisees constituted a significantly larger group than the Sadducees and differed with them on certain doctrines and patterns of behavior. The Pharisees were strict and jealous adherents to the laws of the OT and to numerous additional traditions; మత్త 3:7
 5336 φάτνη phátne **కొట్టు**–; a stall where animals are fed; లూక 2:7
 5344 Φήλιξ Phélix **ఫెలిక్సు**–; a procurator of Palestine; అపొ 23:24
 5347 Φήστος Phēstos **ఫెస్తు**–; Porcius Festus, the successor to Felix as procurator of Palestine; అపొ 24:27

5357 φιάλη *phiálē* దూపర-, కోజ-, టగోర-; a broad, shallow bowl, normally used for cooking or for serving liquids; ఉజగిరి 5:8

5359 Φιλαδέλφεια *Philadēlpheia* పిలడెల్ఫియ-; a city in the west central part of Asia Minor; ఉజగిరి 1:11

5360 φιλαδέλφια *philadelphía* పెర్మ-; affection for one's fellow believer in Christ; రోమ 12:10

5363 φιλανθρωπία *philanthrōpía* దయ-; affection for people in general ; అపొ 28:2

5366 φιλάργυρος *philárgyros* దనమున్; pertaining to the love of wealth or money; లూక 16:14

5368 φιλέω *philēō* లాడ-, వసంద్-, ముక బుర-, పెర్మ-; to have love or affection for someone or something based on association; మత్త 6:5

5375 Φίλιπποι *Philippoi* పిలిపి; a city in Macedonia; అపొ 16:12

5376 Φίλιππος *Philíppos* పిలిప్ప-; one of the seven helpers in the church in Jerusalem; మత్త 10:3

5384 φίλος *phílos* దోస్త- (*friend, HIN*), సోస్త- (*friend, companion*); male person with whom one associates and for whom there is affection or personal regard; మత్త 11:19

5398 φοβερός *phoberós* వెర-, వెరి-; pertaining to something or someone who causes fear; హెబ్రి 10:27

5403 Φοινίκη *Phoinikē* పొయెనిసియ-; an area along the seacoast to the west and north of Palestine; అపొ 11:19

5404 φοίνιξ *phoinix* కజార్ మర-; flowering plant species in the palm family Arecaceae; grows to 10–20 m tall; cluster of large leaves at top; Phoenix dactylifera; cultivated for its edible sweet fruit, about the size of a human thumb; symbol of elegance and grace; palm branch is symbol of peace and also victory; యోహ 12:13

5411 φόρος *phóros* టెక్స-; a payment made by the people of one nation to another, with the implication that this is a symbol of submission and dependence; లూక 20:22

5418 φραγμός *phragmós* వెలుక-, వెలుమ-, గోడ-; a structure for enclosing an open area; మత్త 21:33

5426 φρονέω *phronéō* సోంచ-, మన-; to employ one's faculty for thoughtful planning, with emphasis upon the underlying disposition or attitude; మత్త 16:23

5435 Φρυγία *Phrygía* ఫ్రుగియ-; a district in central Asia Minor; అపొ 2:10

5443 φυλή *phylē* జాతి-; a subgroup of a nation which is regarded as being more closely related biologically than the entire nation; మత్త 19:28

5444 φύλλον *phýllon* ఆకి-; a flattened structure attached to the stem of a plant; usually green and bladelike; its main function is photosynthesis, to provide the plant with food; మత్త 21:19

5469 χαλινός *chalinós* వేసుని; items used to control the actions of a horse, consisting of a bit (a short metal bar placed in the mouth of a horse) and bridle (ropes or leather straps attached to the bit and fitted over the horse's head); యాకొ 3:3

5477 Χαναάν *Chanaán* కనాన-; the land west of the Jordan; అపొ 7:11

5480 χάραγμα *cháragma* మోర-, మూర్తి-; an object (not necessarily three-dimensional) which has been formed to resemble a person, god, animal, etc.; అపొ 17:29

5486 χάρισμα *chárisma* వర-, ఇనమ-; that which is given freely and generously; రోమ 1:11

5487 χαριτόω *charitōō* మందంతోర్-; to show kindness to someone, with the implication of graciousness on the part of the one showing such kindness; లూక 1:28

5488 Χαρρὴν *Charrhán* హార్రన్; a city in Mesopotamia; అపొ 7:2

5500 χειροτονέω *cheirotoneō* నేమి కీ-; to choose or select, presumably by a group and possibly by the actual raising of the hand; అపొ 14:23

5509 χιτών *chitōn* కట్టి-; undergarment worn by priests, a kind of ankle-length shirt with long sleeves, woven of linen; మత్త 5:40

5511 χλαμύς *chlamýs* పొంగుడ-; a loose outer garment worn by Roman soldiers and travellers; మత్త 27:28

5515 χλωρός *chlōrós* పొదెల-; green growth of a plant; మార్క్ 6:39

5519 χοῖρος *choiros* పద-; hairy four-legged mammal with hoofs, brown or gray in color; non-ruminant and omnivorous; Sus scrofa; domesticated land animal; unclean, not to be eaten; regarded as an ugly, filthy, and destructive animal and often associated with pagan rituals; మత్త 7:6

5523 Χορὰζὶν *Chorazín* కొరజీన-; a city in Galilee; మత్త 11:21

5528 χόρτος *chórtos* మొదొక-; the young growth of a plant arising from a germinating seed; మత్త 6:30

5536 χρέμα *chrēma* రకమ-, లంచెమ-; a generic term for currency, occurring mostly in the plural; మార్క్ 10:23

5543 χρηστός *chrēstós* దయ- (*mercy*), హల్క్- (*light in weight, easy*), వొకొట- (*good*); pertaining to being useful and benevolent; pertaining to being kind; pertaining to that which is pleasant or easy; మత్త 11:30

5544 χρηστότης *chrēstótēs* దయ- (*mercy*), వొకొట-; an event or activity which is useful or benevolent; రోమ 2:4

5545 χρίσμα *chrísma* సోక్స- (*apply, just as oil is applied to the body, or paint to a wall*), పవిత్ర ఆత్మ మీ రొపొ ఇర్ల కాడ్కి-; the act of assigning a person to a task, with the implication of supernatural sanction, blessing, and endowment; 1యోహ 2:20

5546 Χριστιανός *Christianós* క్రించన్-; one who is identified as a believer in and follower of Christ; అపొ 11:26

5547 Χριστός *Christós* క్రిస్- (*Christ*); (literally one who has been anointed) in the NT, title for Jesus as the Messiah, but in many contexts, and especially without an article, this word becomes a part of the name of Jesus); మత్త 1:1

5548 χρίω *chrío* నేమి - (*appoint*), వెడి- (*pour*); to assign a person to a task, with the implication of supernatural sanction, blessing, and endowment; లూక 4:18

5557 χρυσός *chrysós* సోనె-; gold money, gold coin; మత్త 2:11

5578 ψευδοπροφήτης *pseudoprophētēs* లబడ్ బోద గురుర- (*false teaching teachers*), లబడ్ పర్వత్త- (*false prophets*); one who claims to be a prophet and is not and thus proclaims what is false; మత్త 7:15

5580 ψευδόχριστος *pseudóchristos* క్రిస్టర్, లబడ్ క్రిస్టు; one who claims to be the Christ or the Messiah but is not; మత్త 24:24

5590 ψυχή *psychē* పదన-, ఆత్మ-, దిల-, జీవ-; the essence of life in terms of thinking, willing, and feeling; మత్త 2:20

5591 ψυχικός *psychikós* సాదరన్ (*ordinary*), దునియత- (*of the world*), దిస్వల్ (*visible*); pertaining to being material or physical, especially in relation to life processes; 1కొర 2:14

5601 Ὠβέδ *Ōbéd* వోబెద-; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:5

